

A

Tiszalúci Arany János Általános Iskola

HÁZIRENDJE

2023.

Tartalomjegyzék

I. Bevezető rész	3
1. Törvényi háttér	3
2. A házirend célja	3
3. A házirend hatálya	3
4. A házirend nyilvánossága	4
II. A házirend kötelező elemei	5
1. Tanulói jogok	5
2. A tanuló kötelezettsége	15
3. A tanórai és egyéb foglalkozások rendje	18
4. A gyermekek, tanulók jutalmazásának elvei és formái	20
5. A fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei	22
6. Elektronikus napló használata esetén a szülő részéről történő hozzáférés módja	24
7. Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, a tanulmányok alatti vizsgák tervezett ideje, az osztályozó vizsgára jelentkezés módja és határideje	24
8. Tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb alapelvei	26
9. A tanítási órák, foglalkozások közötti szünetek, valamint a főétkezésre biztosított hosszabb szünet időtartama, a csengetési rend	29
10. Az iskolai tanulói munkarend	30
11. Az iskola által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó iskolán kívüli rendezvényeken elvárt tanulói magatartás	30
III. A házirend nem kötelező elemei	31
1. A tanulói jogviszonyból származó tanulói jogok és kötelezettségek teljesítéséhez nem szükséges dolgokra vonatkozó szabályok	31
2. Az intézmény elhagyása a tanítási idő alatt	32
3. Ünnepi öltözet	32
4. A tanuló köteles a „hetes” beosztással járó feladatok ellátására	32
5. Eljárás, ha a tanulón az iskolában való tartózkodása idején betegség jelei mutatkoznak	33
6. Az írásbeli számonkérés rendje	33
Záró rendelkezések	34
Mellékletek	35

I. Bevezető rész

1. Törvényi háttér

Az Iskola házirendje

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet,
- a tankönyvpiacon rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, valamint
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012-s (VIII. 28.) EMMI rendelet

meghatározza a házirend témakörébe tartozó szabályokat.

2. A házirend célja

A házirend célja, hogy - többek között - megállapítsa:

- az egyes tanulói jogok gyakorlásának módját,
- az egyes tanulói kötelezettségek teljesítésének módját,
- az iskolai tanulói munkarendet, a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások rendjét, az iskola és helyiségei, berendezési tárgyai, eszközei és az iskolához tartozó területek használatának rendjét, az iskola által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó, iskolán kívüli rendezvényeken tiltott tanulói magatartást.

3. A házirend hatálya

2.1. A házirend személyi hatálya kiterjed:

- az intézménnyel munkajogi jogviszonyban lévő személyre,
- az iskolai ellátásban részesülő tanulóra, illetve meghatározott esetekben a szülőre, különösen a kiskorú tanuló szülőjére.

2.2. A házirend időbeli hatálya:

- a tanulók és szüleik vonatkozásában a beiratkozáskor (az intézményi tanulói jogviszony kezdetekor) keletkezik és az intézményi tanulói jogviszony megszűnéséig tart,

- kiterjed a teljes tanévre, beleértve a szüneteket is,

A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló, e házirend pontjaiban meghatározott jogait az első tanév megkezdésétől gyakorolhatja.

2.3. A házirend területi hatálya:

A házirend előírásait az intézmény területén, azon magatartási szabályait, melyek értelmezhetőek intézményen kívül is - az intézmény által szervezett programok, foglalkozások esetében - az intézmény területén kívül is alkalmazni kell.

2.4. A házirend hatályba lépésére vonatkozó szabályok:

A házirendet az iskolaigazgató készíti el és a nevelőtestület fogadja el. A házirend elfogadásakor, illetve módosításakor a szülői szervezet, továbbá az iskolai diákönkormányzat véleményezési jogot gyakorol.

A házirendet a nevelőtestület részéről az igazgató írja alá.

4. A házirend nyilvánossága

A házirendet az intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozni. Ennek hiányában a házirendet ki kell függeszteni:

- a központi faliújságra,
- valamennyi tanteremben.

A házirend egy-egy példányát át kell adni:

- a szülői szervezet elnökének,
- a diákönkormányzat képviselőjének,
- az intézményi tanács elnökének,
- valamennyi pedagógusnak és egyéb foglalkoztatottnak,
- a tanulónak, illetve a tanuló szülőjének az iskolába történő beiratkozáskor.

A házirend változásakor a házirendet ismételten nyilvánosságra kell hozni, a házirend egy-egy példányát ismét át kell adni az érintetteknek.

II. A házirend kötelező elemei

1. Tanulói jogok

- A tanuló a jogait úgy gyakorolhatja, jogaival úgy élhet, hogy azzal mások érdekeit ne sértse, valamint mást ne akadályozzon jogai gyakorlásában.
- Az iskola köteles tiszteletben tartani a tanulók személyiségi jogait, így személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez és magánélethez való jogát.
- Az iskolában foglalkoztatott személyek kötelessége, hogy elkövessenek mindent annak érdekében, hogy a tanulók személyiségi jogai érvényesüljenek.
- Az iskola köteles a tanulót képességeinek megfelelő korszerű oktatásban és nevelésben részesíteni. Az iskola a tanuló személyiségének szabad kibontakoztatása érdekében nem állíthat fel olyan korlátozást, mely - pedagógiai szempontokon kívüli, egyéb indok alapján - nem biztosítja valamely, az iskola által nyújtott lehetőség igénybevételét.
- Az iskola biztosítja azt, hogy a tanulóról nyilvántartott személyes adatok tárolási módjáról, valamint a tanulóról nyilvántartott személyes adatok valódiságáról a tanuló, kis-korú tanuló esetében a szülő tájékozódjon. A tájékoztatást az érintettek szóbeli kérelmükre, az adatnyilvántartást végző, kezelő személy munkaidejében kaphatják meg.
- A tanuló, illetve kiskorú tanuló szülője kérheti – a helyes adatok igazolása mellett – az iskola által nyilvántartott személyes adatok törlését és helyesbítését.
- A magánszférához való jog érvényesülése érdekében a házirendben foglaltakat a tanulónak az iskola területén be kell tartania. A tanuló az iskolán kívüli tiltott magatartási szabályokat akkor köteles betartani, ha az intézmény által szervezett foglalkozáson, programon vesz részt.
- Az iskola a tanuló önrendelkezési jogának érvényre juttatása érdekében nem kötelezheti a tanulót arra, hogy éljen a törvényben biztosított jogával. Ennek érdekében nem kötelezheti például arra, hogy részt vegyen olyan foglalkozáson, rendezvényen, ami nem kötelező tanórai foglalkozás keretében kerül megszervezésre.
- A tanuló családi élethez való joga védelmében tilos a tanuló családi életével, családi körülményeivel kapcsolatos mindennemű negatív megnyilvánulás, megkülönböztetés.

- A tanuló magánélethez való joga érvényesülése érdekében az iskola biztosítja a tanuló levelezési jogát. (A tanulók nem élhetnek levelezési jogukkal a tanórák, illetve más szervezett iskolai foglalkozások, rendezvények alkalmával.)
- A tanuló személyiségi jogának gyakorlása nem korlátozható másokat e jogainak érvényesítésében, továbbá nem veszélyeztetheti a saját és társai, a nevelési-oktatási intézmény alkalmazottai egészségét, testi épségét, illetve nem korlátozhatja a művelődéshez való jog érvényesítéséhez szükséges feltételek megteremtését, fenntartását. Ennek érdekében a házirend további részei is tartalmazznak korlátozásokat a személyiségi jogok gyakorlására vonatkozóan.
- Az iskola köteles a tanulót állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban részesíteni, s biztosítani azt, hogy a tanuló, szükség esetén - életkorától függetlenül - a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért.
- A tanulmányokkal kapcsolatos mentesítés iránti kérelmeket az iskola részére írásban kell benyújtani. A mentesítés iránti kérelem benyújtásának határideje a szakvélemény átvételétől számított 15 munkanap.
- Az egyéni foglalkozásokra való jelentkezés írásban történhet, az iskola által rendelkezésre bocsátott nyomtatványon. A jelentkezési lapokat az azon feltüntetett határidőig kell visszaadni az osztályfőnöknek, illetve a jelentkezési lapon megjelölt személynek.
- Az iskola biztosítja a tanuló azon jogát, hogy a nevelési-oktatási intézményben családjá anyagi helyzetétől függően, kérelmére ingyenes vagy kedvezményes
 - étkezésben,
 - tanszerellátásban részesüljön.
- Az iskola biztosítja a tanulók számára a rendelkezésére álló egyes eszközei ingyenes, illetve kedvezményes használatát, igénybe vételét. A tanulók ingyenesen használhatják a biztosított eszközöket és helyiségeket, az intézményben meghatározott feltételek betartása mellett.
- Az iskola biztosítja a tanuló napközi otthoni ellátásához való jogának érvényesítését. Az iskola írásbeli felmérést készít, melyben a tanuló (kiskorú tanuló esetében a törvényes képviselő) kérheti az ellátást.

A kérelmeket az igénylőlapon feltüntetett határidőig kell visszajuttatni az iskolába.

A felmérést a következő tanévre vonatkozóan május 15. időpontig kell elvégezni.

Az iskola köteles – a szülő igénye alapján – a felügyeletre szoruló tanuló részére napközis foglalkozást szervezni a következők szerint:

- a napközis foglalkozásokat olyan módon kell megszervezni, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjon tenni:

- az iskolai felkészítéssel és
- a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatoknak.
- A tanuló, illetve kiskorú tanuló esetében a szülő joga, hogy válasszon a választható
- tantárgyak, illetve
- foglalkozások közül.
- A tanuló joga, hogy egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesüljön. Az iskola e tanulói jog érvényesítése érdekében védő és óvó előírásokat határoz meg.
- Az iskola területén, valamint az iskola által szervezett iskolán kívüli programok, foglalkozások alkalmával tilos:
 - a dohányzás,
 - a szeszesital-fogyasztás,
 - kábító és bódító szerek, energiaital fogyasztása és tartása, valamint
 - az alkohol és kábító vagy bódító szer által befolyásolt állapotban való megjelenés, tartózkodás.

Az Arany János Általános Iskola nemdohányzó intézmény. Az 1999. évi XLII. Törvény módosítása értelmében az intézményben tilos a dohányzás. Az intézmény bejáratainál, a tilalmat külön tábla jelzi. Sem zárt, sem nyílt térben nem jelölhető ki dohányzó hely. A törvény értelmében az intézmény bejárataitól 5 méterre tilos a dohányzás.

- Az iskola gondoskodik arról, hogy a tűz- és balesetvédelmi szabályokat az érintettek megismerjék.
- Az iskola a tanév megkezdésekor a tanulókat tájékoztatja az iskolában betartandó védő és óvó előírásokról, ennek keretében ismertetik a tűzvédelmi szabályzatot, beleértve a tűzriadó tervet, valamint a balesetvédelmi előírásokat. A tanuló, illetve a tanuló szülője a tájékoztatás tudomásulvételét a tájékoztatás megtörténtéről szóló dokumentumon aláírással köteles elismerni.
- Az iskola gondoskodik a pedagógusok és más iskolai dolgozók tűz- és munkavédelmi szabályzatban meghatározott oktatásainak lebonyolításáról, adminisztrálásáról.
- Az iskola egyes helyiségeire vonatkozó speciális védő, óvó előírások az adott helyiségben kifüggesztésre kerülnek – különösen: sportlétesítmények, számítástechnika terem, technika terem esetében.
- Az iskola gondoskodik arról, hogy a tanulók a bombariadóval kapcsolatos tudnivalókat, teendőket – az SZMSZ-ben szabályozottak szerint – megismerjék.
- A tanórán kívüli foglalkozások időpontját és helyszínét – a lehetőségek figyelembevételével – a foglalkozásra jelentkezők, valamint a foglalkozást tartó közösen állapítják meg.

- A tanórán kívüli foglalkozásokon a foglalkozást vezető ellátja a szükséges adminisztrációs feladatokat, pl. vezeti a foglalkozási naplót.
- A tanulók kötelesek egymás vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzeti vagy etnikai önazonosságát tiszteletben tartani.
- A tanuló, illetve a kiskorú tanuló szülőjének joga, hogy jogai megsértése esetén eljárást indítson, továbbá igénybe vegye a nyilvánosságot, valamint az oktatási jogok biztosához forduljon.
- A tanuló joga, hogy személyesen vagy képviselői útján részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, a nevelési-oktatási intézmény irányításában a DÖK-ön keresztül.
- A tanulók, illetve képviselőik közvetett formában részt vehetnek a döntéshozatalban, az intézményirányításban a következők szerint:
 - szülői munkaközösség
 - DÖK révén.
- A tanuló joga, hogy magántanuló legyen, illetve, hogy kérje a tanórai foglalkozáson való részvétel alóli felmentését. (A magántanulói jogviszony, valamint a tanórai foglalkozáson való részvétel alóli felmentés feltételeit jogszabályok határozzák meg.)
- A tanuló joga, hogy kérelmére, független vizsgabizottság előtt adjon számot tudásáról. A jog érvényesítésének lehetőségéről a tanuló, illetve a tanuló szülője az iskola vezetőjétől kérhet szóbeli, vagy írásbeli tájékoztatást.
- A tanuló joga, hogy kérje az átvételét másik, azonos vagy más típusú nevelési-oktatási intézménybe. A jog érvényesítésének lehetőségéről a tanuló, illetve a tanuló szülője az iskola vezetőjétől kérhet szóbeli, vagy írásbeli tájékoztatást.

A vonatkozó kérelmeket az iskolaigazgató részére kell benyújtani.

- A tanuló joga, hogy különbözeti vizsga vagy évfolyamisméltés nélkül folytathassa tanulmányait akkor is, ha az állandó lakóhelyén nem működik olyan iskola, amelyikben a tankötelezettség végéig biztosított az iskolai nevelés és oktatás.

A tanuló e joga érvényesítése érdekében pályaválasztási, továbbtanulási kérdésekkel az osztályfőnökéhez fordulhat információért.

- A tanuló joga, hogy választó és választható legyen diákképviselőbe; valamint, hogy a diákönkormányzathoz fordulhasson érdekképviselőért, illetve a köznevelési törvényben meghatározottak szerint kérje az őt ért sérelem orvoslását.

➤ Amennyiben a tanulón az iskolában való tartózkodása idején betegség jelei mutatkoznak (pl. belázasodik, fáj valamije) a teendők a következők:

- Haladéktalanul értesíteni kell a szülőt.
- Indokolt esetben el kell különíteni a tanulót a többi tanulótól úgy, hogy ne hagyják felügyelet nélkül.

1.1. A tanulók véleménynyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formái

A) A tanuló véleménynyilvánításának rendje, formája

1. A tanuló joga, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson:

- az oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos minden kérdésről,
- az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról,
- az iskola működéséről.

2. A tanuló a véleményét:

- önállóan, saját maga, illetve
- a tanulók képviselte útján is elmondhatja.

3. Az iskola a tanulók számára a következők szerint biztosítja a szabad véleménynyilvánítás jogát:

- A tanuló a vélemény-nyilvánítási jogával a tanítási órán a pedagógus által meghatározott keretek között élhet. (A pedagógus az óra menetéhez, felépítéséhez igazodva adhat alkalmat arra, hogy a tanulók véleményt nyilváníthassanak.)
- A tanuló véleményt nyilváníthat az egyéb foglalkozásokon, a foglalkozást vezető által meghatározott keretek között.
- A tanuló szabadon véleményt nyilváníthat az iskola erre a célra létrehozott, erre alkalmat adó fórumain, az adott fórumon meghatározott, szabályozott módon.

Ilyenek: a diákönkormányzat, a szülői szervezet, valamint egyéb iskolai közösségek fórumai. Ezek működését saját működési szabályzatuk határozza meg, melyek nyilvánosak.

4. A tanuló, illetve kiskorú tanuló esetén a szülő az 1. pontban meghatározott jogokat

- szóban:
 - a pedagógusok vonatkozásában fogadóórájuk idejében, szülői értekezleteken,
 - az iskola vezetői vonatkozásában fogadóórájuk idejében,

- a szülői munkaközösség vonatkozásában a szülői munkaközösség ülésein, illetve a szülői munkaközösség által meghatározott időpontokban;

➤ írásban az érintett személyhez, illetve fórumhoz való benyújtással gyakorolhatja.

5. A véleménynyilvánítás formái különösen:

- személyes megbeszélés,
- gyűlésen, fórumon való felszólalás, véleményközlés,
- írásos megkeresés, véleménynyilvánítás.

6. A pedagógusok és az intézményvezetők feladata, hogy biztosítsák a tanulók véleménynyilvánítási szabadságát.

7. A véleménynyilvánítás gyakorlása során a tanuló nem sértheti

- az iskola alkalmazottjainak,
- a többi tanulónak a személyiségi jogait, emberi méltóságát.

B) A tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formái

1. A tanuló joga, hogy hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakorlásához szükséges eljárásokról, a személyét, illetve a tanulmányait érintő kérdésekről. Ennek érdekében a tanuló joga, hogy:

- tanulmányi előmenetelét, tanulmányai értékelését megismerje, így az érdemjegyeiről az - ellenőrzőjébe bejegyezve - tájékoztatást kapjon a pedagógustól,
- megismerje a teljesítménye értékelésének elveit és eredményét (az értékelési elveket a tanév elején a pedagógusok ismertetik a tanulókkal),
- megismerje a számonkérések formáit és évközi rendjét, a megírandó témazáró dolgozat idejéről előre tájékoztatást kapjon – figyelembe véve a helyi tanterv erre vonatkozó rendelkezéseit,
- írásbeli dolgozatát annak megírásától számított 10 munkanapon belül, a pedagógus értékelését követően visszakaphassa, megtekinthesse,
- tanulmányairól tájékoztatást kapjon úgy, hogy tantárgyanként és félévenként legalább a heti óraszámmal megegyező, de legalább két érdemjegye legyen.

2. A tanuló joga, hogy információt kapjon:

- az iskola működésével, működési rendjével kapcsolatos kérdésekről,
- az iskolai pedagógiai programról, és a helyi tantervről.

3. A tanuló joga, hogy kérdést intézzon az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz, a szülői munkaközösséghez, s arra legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül – a szülői munkaközösségtől a tizenötödik napot követő első ülésén – érdemi választ kapjon.

4. A tanuló, illetve kiskorú tanuló esetén a szülő az 1. pontban meghatározott jogokat

➤ szóban:

- a pedagógusok vonatkozásában fogadóórájuk idejében, szülői értekezleteken,
- az iskola vezetői vonatkozásában fogadóórájuk idejében,
- a szülői munkaközösség vonatkozásában a szülői munkaközösség ülésein, illetve a szülői munkaközösség által meghatározott időpontokban;

➤ írásban az érintett személyhez, illetve fórumhoz való benyújtással gyakorolhatja.

5. A pedagógusok és az intézményvezető feladata, hogy gondoskodjanak arról, hogy a tanulók ismerjék meg a tájékoztatásukra vonatkozó rendet, a tájékoztatás formáit.

A tájékoztatás formái:

- szóbeli tájékoztatás,
- írásbeli tájékoztatás.

A tájékoztatás a tartalmának, jellegének megfelelően történhet:

- közösen, illetve
- egyénileg.

A tanulóval kapcsolatban tájékoztatást adhat:

- az intézményvezető,
- a nevelőtestület,
- a szaktanár,
- az osztályfőnök,
- az oktató-nevelő munkát végző pedagógus.

6. A tájékoztatás rendje a következő:

➤ az iskola nyilvános dokumentumai:

- a Házi rend,
- az SZMSZ,
- a minőségirányítási program,
- a pedagógiai program mindenki számára elérhető helyen (pl.: a könyvtárban) elhelyezésre kerülnek,

➤ a házirend a faliújságon folyamatosan megtekinthető, illetve annak egy példányát a tanulóknak, illetve a szülőnek át kell adni.

7. Az iskola köteles a 6. pontban meghatározott dokumentumokról szóbeli tájékoztatást is adni a dokumentumok elfogadása, valamint módosítása esetén.

8. A tanuló, illetve a szülő szóban jelezheti további tájékoztatási igényét. Az igényt - annak jellegétől függően - az iskola foglalkoztatottja a dokumentumokba való betekintési lehetőség biztosításával, illetve szóbeli tájékoztatás nyújtásával elégíti ki.

9. Az intézmény zárva tartására vonatkozó tájékoztatás megtörténik a szülői értekezleteken, a tanulók tájékoztató füzetébe, ellenőrzőjébe való bejegyzéssel, valamint a tájékoztatás iskolai hirdetőtáblára történő kifüggesztésével.

1.2. A térítési díj, tandíj befizetésére, visszafizetésére vonatkozó rendelkezések, továbbá a tanuló által előállított termék, dolog, alkotás vagyoni jogára vonatkozó díjazás szabályai

A) A térítési díj befizetésére, visszafizetésére vonatkozó rendelkezések

A térítési díjat általában előre kell megfizetni, a túlfizetés összege a következő havi térítési díj összegéből levonásra kerül. A térítési díj visszafizetése készpénzben az intézményi jogviszony megszűnését követően történik, az érintett írásbeli értesítését követően.

A térítési díj fizetési módja: készpénz.

A térítési díj befizetésének határideje: minden hónap 10. napjáig.

A menzai étkeztetésre vonatkozó szabályok év elején a tanulókkal ismertetésre kerülnek.

A befizetés bonyolítási módja:

Készpénzfizetés esetén, az intézmény 3565 Tiszalúc, Hársfa utca 13. sz. alatt található pénztárába a pénztári óráknak megfelelően történik.

B) A tanuló által előállított termék, dolog, alkotás vagyoni jogára vonatkozó díjazás szabályai

A tanítási órák keretében, a tanítási folyamat részeként, rendszeresen, csoport keretében elkészített dolgok vagyoni jogának átruházása esetén a megfelelő díjazást a teljes oktatási folyamatban részt vevők által végzett tevékenységre megállapítható eredmény (nyereség) terhére kell megállapítani. Indokolt esetben ennek részletes szabályait a házirend melléklete tartalmazza.

1.3. A nem alanyi jogon járó tankönyvtámogatás elve és az elosztás rendje

1. Az iskola a normatív kedvezményeknek megfelelő igények kielégítését követően benyújtott további igényeket:

- a rendelkezésre álló tárgyévi tankönyv-támogatási keret, valamint
- a könyvtári tankönyvkészlet figyelembe vételével, a 2.-3. pont szerint határozza meg.

2. A nem alanyi jogon járó tankönyvtámogatásokat elsősorban a könyvtárban lévő tankönyvek és tartós tankönyvek kölcsönzésével kell biztosítani.

A kölcsönözhető tankönyvek jegyzéke minden év június 10-ig közzétételre kerül. (A közzététel módja: legalább az iskolai faliújságon való hirdetmény kifüggesztése.)

A tankönyvkölcsönzés az iskolai könyvtár közreműködésével történik.

3. Pénzbeli támogatást az érintetteknek csak akkor lehet biztosítani, ha a normatív kedvezmények kielégítésén túl maradt még szabad pénzügyi fedezet pénzbeli támogatásokra. A pénzügyi támogatást azokra a könyvekre lehet csak nyújtani, melyek a könyvtárból nem kölcsönözhetőek. A támogatást az előzőek figyelembe vételével az igénylők támogatási igényének összege arányában kell nyújtani.

1.4. A tanulók tantárgyválasztásával, annak módosításával kapcsolatos eljárási kérdések

1. A tanuló, illetve kiskorú tanuló esetében a szülő joga, hogy válasszon a választható tantárgyak közül.

2. A választható tantárgyakra való jelentkezést az iskola a tanulók, illetve szüleik részére eljuttatott írásbeli jelentkezési lapon biztosítja.

A választható tantárgy tanulásának megkezdését megelőző tanév, illetve félév előtt az iskola:

- május 20-ig előzetes, majd
- június 15. időpontig végleges felmérést végez.

3. A kérelmek elbírálásának – az igények teljesítésével összefüggő – rangsorolási rendje a következő, ha több igény van, mint amennyi teljesítésére lehetőség van, a kérelmeket:

- azok benyújtásának sorrendjében, vagy
- sorsolással kell elbírálni.

4. A tanuló május 20-ig jelezheti írásban azt, ha a következő tanévtől nem kíván részt venni a választható tantárgy óráin.

5. Az iskola köteles a választott tantárgy, illetve foglalkozás adott tanévben történő beindítására, illetve biztosítására akkor, ha a jelentkezők száma eléri a *15 főt*.

6. Az iskola – amennyiben a feltételek biztosítottak – a tanulók számára lehetővé teszi a pedagógusválasztást is.

1.5. Az iskola helyiségei, berendezési tárgyai, eszközei és az iskolához tartozó területek használatának rendje

1. Az iskola biztosítja a tanulónak azt a jogát, hogy az iskolában rendelkezésre álló eszközöket, iskolai létesítményeket a tanítás előtt, a tanórák közötti szünetekben, valamint a tanítást követően, de az iskola nyitvatartási idejében igénybe vegye.

2. Fedett sportlétesítmények az alábbi szabályok tartásával használhatóak:

- A tanulók a fedett sportlétesítményeket (tornatermet, tornaszobát, stb.), valamint az öltözőket a vonatkozó szabályok szerint használhatják.
- A fedett sportlétesítményekre vonatkozó szabályok a tanulókkal év elején ismertetésre, valamint a sportlétesítményekben jól látható helyre elhelyezésre kerülnek.
- A sportlétesítmények nyitvatartási, valamint szabad igénybevételi rendje az iskolai hirdető táblára, valamint a sportlétesítmények ajtajára is kifüggesztésre kerül.
- A tornatermet csak tornafelszerelésben lehet igénybe venni.

A tornafelszerelés:

- lányoknak: tornaruha, fehér póló, sötét rövidnadrág, fehér zokni, tornacipő
- fiúknak: fehér póló, sötét rövidnadrág, fehér zokni, tornacipő

4. Sportpálya használta a következő: a sportpályát szabadon használhatják a tanulók akkor, ha ott tanóra, vagy tanórán kívüli foglalkozás, illetve más, az iskola által szervezett program nem folyik.

5. Számítástechnika terem:

- a számítástechnika terem az iskolai hirdetőtáblán, valamint a terem ajtaján kifüggesztett időpontban lehet szabadon igénybe venni,
- a számítástechnika terem használatára vonatkozó speciális használati szabályok a tanulókkal év elején ismertetésre, a teremben pedig kifüggesztésre kerülnek,
- a tanulók a számítástechnika terem a terem használati rendjére vonatkozó külön szabályok szerint vehetik igénybe,
- a számítástechnika terem csak pedagógus jelenlétében lehet igénybe venni.

6. Büfé használata a következő: a büfét a tanulók szünetekben látogathatják.

7. Az udvar használata a következő: az udvart tanulók szabadidejükben (szünetekben, a tanórákon kívüli időszakban) az intézmény nyitvatartási idején belül szabadon igénybe vehetik.

8. A folyosók használata a következő: a folyosók igénybevétele csak a tanórákon kívüli időszakban, a tanórán kívüli foglalkozások zavarása nélkül történhet.

9. A tantermek használata a következő: a tantermek tanórán kívüli foglalkozásokra vonatkozó használati rendjét a foglalkozást tartó pedagógus ismerteti az érintettekkel. A foglalkozások időpontját órarendben rögzítik.

10. Az egyes helyiségek zárása:

➤ a tanórák, foglalkozások közötti időszakokban, valamint foglalkozások után a következő termeket, helyiségeket kell zárva tartani:

- számítástechnikai terem,
- technika terem
- fejlesztő- és csoportszobák

➤ a terem zárásáról a pedagógusok gondoskodnak,

➤ a tanulóknak az érintett helyiségben tartandó tanórák, foglalkozások esetében becsengetés előtt a tantermükben kell várakozniuk, az órára nevelői kísérettel mennek

11. Az iskolában váltócipő használata kötelező. A váltócipőket az arra kijelölt helyen kell tárolni.

2. A tanuló kötelezettsége

➤ A tanuló kötelezettsége, hogy részt vegyen a kötelező és az általa választott foglalkozásokon.

➤ A tanórákra, valamint a rendszeres elfoglaltságot jelentő tanórán kívüli foglalkozásokra köteles elvinni a tanulmányai folytatásához szükséges taneszközöket, felszereléseket, az ellenőrző könyvét, tájékoztató füzetét.

➤ Az ellenőrző könyv és a tájékoztató füzet hivatalos irat. Rongálása, firkálása, díszítése tilos. Elvesztését azonnal jelenteni kell az osztályfőnöknek.

➤ A tanuló az ellenőrző könyvébe köteles haladéktalanul beírni az érdemjegyeit. Az ellenőrzőt és a tájékoztatót legalább hetente köteles aláírni a szülőjével. A folyamatos ellenőrzés és aláírás a szülő kötelessége is.

- A tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen – rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően – tanulmányi kötelezettségének.
- A tanuló köteles a tanítás megkezdése előtt legalább 5 perccel a tanítás helyszínén tartózkodni.
- A tanuló köteles tevékenyen, képességeinek megfelelően részt venni a tanórákon.
- A tanuló kötelezettsége, hogy – életkorához és fejlettségéhez, továbbá iskolai elfoglaltságához igazodva, pedagógus felügyelete, szükség esetén irányítása mellett – közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a tanítási órák, rendezvények előkészítésében, lezárásában.
- A tanuló köteles padját, székét, valamint azok környezetét tisztán tartani.
- A tanuló köteles – nevelője kérésére – közreműködni a tanórák előkészítésében, az óra lebonyolításához szükséges szervezési feladatokban.
- A tanuló köteles ellátni a „hetesi” feladatokat.
- A tanuló kötelezettsége, hogy megtartsa az iskolai tanórák és tanórán kívüli foglalkozások rendjét, az iskola és a helyiségei és az iskolához tartozó területek használati rendjét, az iskola szabályzatainak előírásait.
- A tanuló kötelessége, hogy óvja saját és társai testi, lelki épségét, egészségét, elsajátítsa és alkalmazza az egészségét és biztonságát védő ismereteket, továbbá haladéktalanul jelentse a felügyeletét ellátó pedagógusnak vagy más alkalmazottnak, ha saját magát, társait, az iskola alkalmazottait vagy másokat veszélyeztető állapotot, tevékenységet, illetve balesetet észlel, továbbá – amennyiben állapota lehetővé teszi –, ha megsérült.
- A tanuló kötelessége, hogy részt vegyen a tűz- és balesetvédelmi oktatáson.
- A tanuló kötelessége, hogy
 - megőrizze, illetőleg az előírásoknak megfelelően kezelje a rábízott, vagy az oktatás során használt eszközöket, illetve azokra vigyázzon,
 - óvja az iskola létesítményeit, felszereléseit,
 - az iskola eszközeit, berendezéseit, létesítményeit rendeltetésszerűen használja,
 - az általa okozott kárt köteles megtéríteni.
- A tanuló kötelessége, hogy az iskola vezetői, tanárai, alkalmazottai, valamint tanuló társai emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa, velük szemben udvarias, tisztelettudó magatartást tanúsítson.

- A tanuló kötelessége, hogy az iskolában tisztán, ápoltnak, rendezett ruházatban jelenjen meg. Ruházata nem jeleníthet meg másokat- és a jó ízlést sértő feliratokat, képeket, ábrákat.
- A tanuló kötelessége, hogy megtartsa az iskola szervezeti és működési szabályzatában, továbbá a házirendjében foglaltakat.

2.1. Gyermek, tanuló távolmaradásának, mulasztásának, késésének igazolására vonatkozó előírások

A mulasztás igazolása

Ha a tanuló a tanítási órától távol marad, mulasztását igazolnia kell.

- *Orvosi igazolás:* Betegség esetén az előírásoknak megfelelő igazolást az ellenőrzőbe kell beírni a betegséget igazoló orvossal. Az igazolást a mulasztást követő 3 napon belül (a felső tagozaton a következő osztályfőnöki óráig) be kell mutatni. A betegség miatti orvosi igazolás időtartama alatt a tanuló az iskolai közösségbe nem mehet.
- *Szülői igazolás:* A szülő 3 alkalmat (amely összességében 3 napot nem haladhat meg) igazolhat egy tanévben, melyet az ellenőrzőbe kell beírni és a fentiekben leírt módon be kell mutatni.
- *Kikérés:* A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére – engedélyt kapott a távolmaradásra.

Az engedélyezés helyi rendje a következő:

- hivatalos kikérőt kell benyújtani, melyet
- az osztályfőnök (ha a kikérés 1-3 napig terjed), illetve
- az iskolaigazgató (ha a kikérés 3 napot meghaladja) hagy jóvá,
- a döntésről a szülőt írásban tájékoztatni kell,

A döntésnél figyelembe veendő szempontok:

- a tanuló mulasztásainak száma és jellege,
- a távollétnek a tanuló tanulmányaira gyakorolt várható hatása.

A váratlan, előre be nem jelenthető távollétet –a hiányzás napján telefonon kell bejelenteni, tájékoztatást adva a hiányzás okáról, várható időtartamáról.

Igazolatlan mulasztás

- Ha a távolmaradást a tanuló nem igazolta, akkor a mulasztás igazolatlan.
- Az iskola értesíti a szülőt a tanköteles tanuló első igazolatlan mulasztásakor.
- Ha az iskola értesítése eredménytelen marad, és a tanuló ismételt igazolatlanul mulaszt:
- 10 óra igazolatlan mulasztás után az igazgató értesíti a Megyei Kormányhivatalt és a Gyermekjóléti Szolgálatot.

-30 óra igazolatlan mulasztás után az igazgató értesíti a Szabálysértési Hatóságot és a Gyermekjóléti Szolgálatot

-50 óra igazolatlan mulasztás után az igazgató értesíti a területileg illetékes jegyzőt és a Kormányhivatalt

A késések és azok igazolása

Ha a tanuló tanórai foglalkozások kezdetére nem érkezik meg, a késését igazolnia kell.

A késéseknél nem kell figyelembe venni azokat a késéseket, melyek:

- a rendkívüli időjárási körülmények miatt következtek be pl.: a nagy havazás, ónos eső,
- a tanuló önhibáján kívüli körülmények miatt következtek be pl.: vidéki menetrend szerinti tömegközlekedési járat kimaradása, menet közbeni meghibásodása stb.

Késésnek minősül, ha a tanuló a becsengetést követően:

- nem tartózkodik a tanteremben, illetve
- zárva tartott (az óráközi szünetekben és a használaton kívüli időben) tanteremben tartandó tanórák esetében a tanterem előtt.

A tanár a késést a naplóba - a késés percben kifejezett időtartamával együtt - bejegyzi.

A tanuló, illetve a tanuló szülője a késések igazolására vonatkozó igazolást a késést követő 3 tanítási napon belül írásban, az ellenőrzőbe történő bejegyzéssel nyújthatja be.

Igazolás elfogadásáról a szaktanár, illetve ha ő nem fogadta el az igazolást, akkor az osztályfőnök dönthet.

A szülő is igazolhatja a késést, figyelembe véve azt, hogy a szülő által igazolható késések és mulasztások együttes értéke nem haladhatja meg a 3 tanítási napnak megfelelő óraszámot.

A késések idejét a tanévben össze kell adni. Amennyiben ez az idő eléri a tanórai foglalkozás idejét, a késés egy igazolt vagy igazolatlan órának minősül.

A késő tanuló nem zárható ki a tanóráról.

3. A tanórai és egyéb foglalkozások rendje

3.1. A tanórai foglalkozások rendje

1. A tanórai foglalkozások becsengetéskor kezdődnek és kicsengetésig tartanak.
2. A tanulónak becsengetéskor a tanóra tartási helyén /tanteremben/ kell tartózkodnia.
3. A zárva tartott terem esetében a tanórák megkezdése előtt a tanulóknak a terem előtt kell gyülekezniük.

4. A tanítási órákra köteles a tanuló a tanszerét, felszerelését, valamint tájékoztató füzetét, ellenőrző könyvét előkészíteni.

5. A tanuló a tanórai foglalkozás során köteles betartani a pedagógus utasításait, a tanóra rendjét nem zavarhatja, szólási szándékát kézzel emeléssel kell jeleznie, s csak a pedagógus szólítására szólhat.

6. A tanuló a tanórai foglalkozások köteles részt venni.

3.2. Az egyéb foglalkozások rendje

1. A tanuló joga, hogy részt vegyen az iskola által szervezett egyéb foglalkozáson.

Az egyéb foglalkozások formái:

- rendszeres elfoglaltságok pl.: szakkör, önképzőkör, sportkör, diákkör, énekkar,
- nem rendszeres elfoglaltságok: iskolai rendezvények, ünnepségek, múzeum, színház, mozilátogatás.

2. A tanuló kezdeményezhet különböző tanórán kívüli foglalkozásokat és részt vehet azokon.

Kezdeményezheti iskolai diákkör létrehozását. A kezdeményezést írásban kell benyújtani az iskolaigazgató számára.

Az iskola a kezdeményezett diákkörre vonatkozó javaslatot a faliújságon közzé teszi.

3. A tanuló joga, hogy tagja legyen a rendszeres elfoglaltságot jelentő tanórán kívüli foglalkozásoknak, diákkörnek, különböző köröknek, valamint iskolán kívüli társadalmi szervezeteknek.

A különböző rendszeres elfoglaltságot jelentő tanórán kívüli foglalkozások indítására a jelentkezési lehetőséget az iskola - a jelen házirendben meghatározott - a tantárgy választásához hasonlóan biztosítja.

Az iskola akkor köteles megszervezni és biztosítani a kezdeményezett foglalkozás működését, ha az arra jelentkezők létszáma eléri a 14 főt.

4. A rendszeres elfoglaltságot jelentő tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel adott tanévben kötelező, ha arra a tanuló jelentkezett. A rendszeres tanórán kívüli foglalkozáson való részvételről kijelentkezni csak a következő évi igényfelméréskor lehet.

5. A rendszeres elfoglaltságot jelentő tanórán kívüli foglalkozások ingyenesek, de egyes szakkörök és az önképzőkörök – azok jellegétől függően – térítési díjasak is lehetnek. Ennek feltételeit, a fizetendő díjakról való tájékoztatást az intézmény a jelentkezések előtt megadja.

6. Egyes, nem rendszeres elfoglaltságot jelentő tanórán kívüli foglalkozások (pl.: színház, mozi, múzeum stb. látogatás) igénybevételeért részvételi díjat kell fizetni.

A foglalkozásokra való jelentkezéskor a díjakra vonatkozó tájékoztatást a tanuló, illetve a kiskorú tanuló szülője számára meg kell adni.

(A részvételi díjas foglalkozáson való részvétel a tanuló számára nem lehet kötelező úgy, hogy annak térítési díja befizetésére is kötelezve legyen.)

7. A tanórán kívüli foglalkozások időpontját és helyszínét az intézmény a foglalkozásra jelentkezők, valamint a foglalkozást tartó igényei figyelembe vételével állapítja meg.

8. A tanórán kívüli foglalkozások időpontjáról a tanulók írásbeli, vagy szóbeli tájékoztatást kapnak.

Egész nap az iskolában

Az iskolának délután 16 óráig kötelességük elfoglaltságot biztosítani a gyerekeknek, igény szerint felügyeletet 17 óráig.

A gyerekeknek a délutáni foglalkozásokon kötelező részt venni. Rendkívüli esetben, a szülő írásbeli kérelmére az igazgató adhat felmentést a nem kötelező délutáni foglalkozások alól a következő feltételekkel:

- a tanuló nem HHH-s, nem SNI, nem BTMN-es
- tanulmányi eredménye 4,0 vagy afölött van.

4. A gyermekek, tanulók jutalmazásának elvei és formái

4.1. A tanulók jutalmazásának elvei

Jutalom különböző szempontok figyelembevételével adható. Kiemelt szempontok:

- tanulmányi eredmény,
- szorgalom,
- magatartás,
- sportteljesítmény,
- kulturális tevékenység,
- közösségi tevékenység.

A tanulmányi eredménnyel kapcsolatban jutalmazható:

- az osztályon, iskolán belül kiemelkedő tanulmányi eredmény,
- a különböző szintű tanulmányi versenyen elért jó eredmény.

A szorgalommal kapcsolatban jutalmazható az osztályon, iskolán belül kiemelkedő szorgalom.

A magatartással kapcsolatban jutalmazható a követendő, helyes, példamutató közösségi magatartás.

A sportteljesítménnyel kapcsolatban jutalmazható:

- az iskolán belül kiemelkedő sporteredmény, illetve tevékenység,
- a különböző szintű sportversenyeken elért jó eredmény.

A kulturális tevékenységgel kapcsolatban jutalmazható az iskolán belül, illetve az iskolához kapcsolódóan, az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez hozzájáruló, példamutató, kiemelkedő, kulturális élet területén elért jó eredmény, illetve tevékenység.

A közösségi tevékenységgel kapcsolatban jutalmazható:

- az osztályon, iskolán belül kiemelkedő közösségi tevékenység, valamint
- az iskolán kívül, de az iskola nevéhez kapcsolódóan annak jó hírnevét ápoló, növelő, kiemelkedő közösségi tevékenység.

A jutalmazás történhet:

- egyénileg, tanulónként, illetve
- csoportosan, adott közösség, illetve osztály számára.

4.2. A tanulók jutalmazásának formái

A tanulók jutalmazásának főbb formái:

- szóbeli dicséret,
- írásbeli dicséret.

A szóbeli dicséret valamely tanulói közösség előtt, nyilvánosan történik.

Írásbeli dicséret: oklevél átadással és/vagy az iskolai tájékoztatóba, ellenőrzőbe, illetve bizonyítványba történő bejegyzéssel történik.

A szóbeli és írásbeli dicséret ünnepélyes keretek között is adható, ha arról a jutalmazó úgy dönt.

A jutalmazások fokozatai:

- szaktanári szóbeli dicséret,
- szaktanári írásbeli dicséret,
- osztályfőnöki szóbeli dicséret,
- osztályfőnöki írásbeli dicséret,
- nevelőtestületi szóbeli dicséret,
- nevelőtestületi írásbeli dicséret,
- igazgatói szóbeli dicséret,
- igazgatói írásbeli dicséret.

Az írásbeli dicséret mellé jutalom is adható.

A jutalmazás formái:

- egyén esetében: tárgyjutalom, elsősorban könyv,
- közösség esetében: tárgyjutalom, illetve jutalomkirándulás, egyéb kulturális, sport stb. tevékenységhez kapcsolódó anyagi kedvezmény (pl. belépőjegy juttatás stb.)

5. A fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei

1. Ha a tanuló a kötelességeit enyhébb formában megszegi, ellene fegyelmező intézkedéseket kell alkalmazni.

Az intézkedések formái:

- szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetés,
- osztályfőnöki (írásbeli) intés,
- osztályfőnöki (írásbeli) megrovás,
- igazgatói (írásbeli) figyelmeztetés,
- igazgatói (írásbeli) intés.

Az intézkedések alkalmazásánál, annak fokozatai meghatározásánál elsősorban az osztályfőnök dönt a szaktanárok véleménye kikérését követően.

A szaktanárok fegyelmező intézkedésként szaktanári szóbeli figyelmeztetést adhatnak annak a tanulónak, akinek magatartása, fegyelme órájukon huzamosabb ideig nem kielégítő.

Szaktanári figyelmeztetés az osztályfőnök előzetes véleménye kikérését követően adható.

2. Vétkes és súlyos kötelességszegés

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárást kell lefolytatni.

A fegyelmi eljárást követően írásbeli határozattal lehet fegyelmi büntetést kiszabni.

Az így kiszabott fegyelmi büntetés formái:

- megrovás,
- szigorú megrovás,
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, illetve megvonása (szociális kedvezményekre és juttatásokra nem vonatkoztatható),
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába (ez utóbbi esetben, ha az iskola igazgatója a tanuló átvételéről a másik iskola igazgatójával megállapodott),
- eltiltás az adott iskolában a tanév lefolytatásától (tanköteles tanulóval szemben nem alkalmazható),
- kizárás az iskolából (a Nemzeti köznevelésről szóló, 2011. évi CXC törvény, 58.§-ának, a 2016. évi CXXVI törvény 13.§-a általi módosítása alapján, tanköteles tanulóval szemben csak rendkívüli, vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható.)

3. Az egyes büntetési fokozatok kirovási sorrendje és a kirovás okai:

Szaktanári figyelmeztetésben lehet részesíteni a tanulót akkor, ha:

- zavarja a tanórát,
- a szaktanárral szemben tiszteletlenül viselkedik,

Osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetésben lehet részesíteni a tanulót akkor, ha:

- már kapott második szaktanári figyelmeztetést és újabb büntetést kell kiszabni,
- ismétlődően tiszteletlen viselkedést mutat,
- a tanórát mobiltelefonnal megzavarja,
- késését harmadik alkalommal nem tudja igazolni,
- 1-2 igazolatlan órája van.

Osztályfőnöki intésben lehet részesíteni a tanulót akkor, ha:

- ismételt osztályfőnöki figyelmeztetés után újabb büntetést kell kiszabni,
- 3-5 igazolatlan órája van,

Osztályfőnöki megrovásban lehet részesíteni a tanulót akkor, ha:

- ismételt osztályfőnöki intés után újabb büntetést kell kiszabni.

Igazgatói figyelmeztetésben lehet részesíteni a tanulót akkor, ha:

- ismételt osztályfőnöki megrovás után újabb büntetést kell kiszabni.

Igazgatói intésben lehet részesíteni a tanulót akkor, ha:

- ismételt igazgatói figyelmeztetés után újabb büntetést kell kiszabni.

6. Elektronikus napló használata esetén a szülő részéről történő hozzáférés módja

Az intézményben elektronikus napló: nem kerül használatra.

7. Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, a tanulmányok alatti vizsgák tervezett ideje, az osztályozó vizsgára jelentkezés módja és határideje

7.1. Általános szabályok

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra
- különbözeti vizsgákra
- javító vizsgákra
- és pótló vizsgákra vonatkozik

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít
- aki különbözeti vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

7.2. Osztályozó vizsga

Az intézmény osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben kell megszervezni.

Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha a tanítási év során jogszabályban meghatározott mértékű igazolt és igazolatlan hiányzást gyűjtött össze, s emiatt félévi vagy év végi osztályzatát nem tudta a szaktanár megállapítani.

Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % - a.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben, ha

- felmentést kapott –kérelmére - a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól,
- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

A tanulmányok alatti vizsgán a tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott.

Az osztályozó vizsgára jelentkezés módja és határideje

Az osztályozó vizsgára történő jelentkezés írásban, az intézmény által elkészített formanyomtatványon "Jelentkezési lap osztályozó vizsgára" történik.

Egy jelentkezési lapon csak egy osztályozó vizsgára lehet jelentkezni.

A jelentkezési lapon meg kell adni:

- a tanuló nevét, osztályát,
- azt a tantárgyat, melyből osztályozó vizsgát kíván tenni,
- az osztályozó vizsgával érintett tantárgy azon évfolyamait, melyből vizsgázni kíván,
- a jelentkezéskor a tantárgyat tanító pedagógus nevét.

A jelentkezési lapon a szaktanár feltüntetni azt, hogy a tanuló részére az osztályozó vizsgát javasolja, vagy nem javasolja.

A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az Intézmény nem a Pedagógiai Programban meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a szabályosan megtartott osztályozó vizsga elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.

7.3. Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az Intézmény a megkezdni tervezett

évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az Intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

7.4. Javító vizsga

Ha a tanuló tanév végén – a tantárgyak számától függetlenül- elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet.

Június 15-ig minden tantárgy javítóvizsga témaköreit az iskola honlapján közzé kell tenni.

Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között – a társiskolákkal egyeztetett időpontban szervezhető.

A javítóvizsga bizottságban a kérdező tanár lehetőség szerint ne a tanulót javítóvizsgára utasító kollega legyen.

A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.

7.5. Pótló vizsga

Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/pótló/különbözeti vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből - kérelmére - pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

7.6. Független vizsgabizottság előtt zajló vizsga

A tanuló alapvető joga, hogy tanulmányai során pedagógusaitól független bizottság előtt, tanulmányok alatti vizsgát tehet, amely lehet osztályozó-, és javítóvizsga.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző huszonkettedik munkanapig, amennyiben hiányzás miatt nem értékelhető és osztályozó vizsga letételére kap engedélyt, az engedély megadását követő három napon belül jelentheti be, ha független vizsgabizottság előtt kíván vizsgát tenni.

A tanuló amennyiben a tanév végén valamely tantárgyból / tantárgyakból megbukott, s javítóvizsgát tehet, a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy a javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tehesse le.

8. Tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb alapelvei

A vizsgabizottság minimum három főből áll. Az általa ellátandó feladatok

- elnök
- kérdező tanár
- ellenőrző tanár

Az elnök

- felel a szabályok betartásáért,
- ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet,
- ha kell szavazást rendel el

Kérdező tanár(ok)

- csak megfelelő tanári végzettséggel lehet
- lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte.

Az igazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Ellenőrző tanár (lehetőség szerint szakos tanár) felel a vizsga szabályszerűségéért.

8.1. Írásbeli vizsgák általános szabályai

- a tanteremben minden padban csak egy diák ülhet
- a feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot
- a vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával.

Egy vizsganapon két írásbeli vizsga tehető le, de közöttük 10 perc pihenőidőt kell biztosítani, kivétel, pótló vizsga esetén, három írásbeli vizsga tartható.

Ha a vizsgázó az írásbelin szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felvezeti a feladatlapra és jelenti az igazgatónak.

Az írásbeli vizsga javítása:

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt, - rávezeti a feladatlapja és értesíti az igazgatót

8.2. A szóbeli vizsga általános szabályai

- egy napon három szóbeli vizsga tehető le
- a vizsgázónak a vizsga előtt minimum 15 perccel kötelező megjelennie

- a vizsgák ideje alatti várakozáshoz lehetőség szerint pihenő helységet kell biztosítani.
- a szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre
- a felkészülési idő legalább 20 perc, kivétel az idegen nyelv ahol nincs felkészülési idő
- a felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja
- a felelet maximum 10 percet tarthat
- ha a vizsgázó az adott tételből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonytságot, egy alkalommal póttételt húz
- két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet
- Ha a szóbelin a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít és a vizsgabizottság a dönt a szóbeli eredményéről
- szabálytalanságok esetében a vizsgabizottság elnöke értesíti az igazgatót, aki a törvények alapján dönt.

8.3. Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje

A vizsgatárgyak követelményrendszere (2. sz. melléklet).

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

A jelentkezési lapot a 18 éven aluli tanuló esetében a szülőnek is alá kell írnia.

A jelentkezést írásban le lehet mondani az osztályozó vizsga kitűzött időpontja előtt 60 nappal. Ezt követően a vizsgát lemondani már nem lehet.

A vizsgára történő jelentkezést az intézmény nevében az igazgató fogadja el és engedélyezi.

Vizsgatárgyak részei

Irodalom	írásbeli + szóbeli vizsga
Magyar nyelvtan	írásbeli + szóbeli vizsga
Történelem	írásbeli + szóbeli vizsga
Idegen nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
Matematika	írásbeli + szóbeli vizsga
Fizika	írásbeli + szóbeli vizsga
Földrajz	írásbeli + szóbeli vizsga

Biológia	írásbeli + szóbeli vizsga
Kémia	írásbeli + szóbeli vizsga
Erkölcstan	szóbeli
Informatika	gyakorlati vizsga
Testnevelés	gyakorlati vizsga
Ének-zene	gyakorlati vizsga
Vizuális kultúra	gyakorlati vizsga
Technika	gyakorlati

9. A tanítási órák, foglalkozások közötti szünetek, valamint a főétkezésre biztosított hosszabb szünet időtartama, a csengetési rend

1. Az intézmény munkarendje az egészséges életmód támogatása szempontjai szerint kerül kialakításra, melyre vonatkozó szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező.

2. A kötelező órákat a tanulók az órarendjük szerint, az alábbi munkarendben kötelesek teljesíteni:

Tanítási óra sorszáma	A tanóra időtartama	A tanóra kezdő és befejező időpontja (Csengetési rend)	A tanórát követő szünet időtartama
0.	45 perc	07.05 – 07.50	10
1.	45 perc	08.00 - 08.45	10
2.	45 perc	08.55 - 09.40	15
3.	45 perc	9.55 – 10.40	15
4.	45 perc	10.55 – 11.40	10
5.	45 perc	11.50 – 12.35	10
6.	45 perc	12.45 - 13.30	10
7.	45 perc	13.40 - 14.25	5
8.	45 perc	14.30 - 15.15	0
9.	45 perc	15.15 - 16.00	

3. Az egésznapos és az osztálynapközis formában tanulók részére az oktatás 16.00 óráig tart. Ezen oktatási formát igénybevevő tanulókra a szülők az épület előtt várakozhatnak, akiket 16 óra után a meghatározott rendben a délutános vagy a napközis nevelők kísérik le. Indokolt esetben a tanuló korábban is elvihető, amennyiben a szülő ezt előre jelzi az érintett pedagógusnak a KRÉTA rendszeren keresztül.

4. A szülő írásbeli kérésére az iskolánkba járó tanulónak max. 17.00 óráig gyermekmegőrzést biztosítunk.
5. A menzai étkeztetés ideje az ebédlőben: 11.45-től 14.00-ig tart.
6. Az iskolaigazgató rendkívül indokolt esetekben rövidített órákat és szüneteket rendelhet el.
7. A tanulónak az első óra előtt 15 perccel az intézményben kell tartózkodniuk.

10. Az iskolai tanulói munkarend

1. Az intézményben alkalmazott oktatás munkarendje: nappali oktatás munkarendje.
2. Az iskola nyitva tartása, az ügyintézés időpontjai:
 - Az iskola tanév közbeni nyitvatartási ideje hétfőtől – péntekig: 08.00 – 17 óráig.
 - Az iskolában a tanulók és szüleik a hivatalos ügyeiket (beleértve az információ, tájékoztatás kérést, valamint a gazdasági jellegű ügyeiket) a következő időpontban intézhetik: hétfőtől – péntekig: 08.00 – 15.30 óráig.
3. A tanévet követően a tanítási szünetekben az alábbiak szerint van ügyfélfogadás:
minden csütörtökön 08.00 – 15.30 óráig.

11. Az iskola által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó iskolán kívüli rendezvényeken elvárt tanulói magatartás

1. Az iskola által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó iskolán kívüli rendezvényeken elvárt tanuló magatartás, hogy:
 - a tanulók tisztelettudóan viselkedjenek a tanáraikkal,
 - kulturált magatartást tanúsítsanak,
 - az intézmény nevéhez, jó hírnevéhez méltóan viselkedjenek,
 - a felügyeletüket ellátó pedagógus utasításainak eleget tegyenek.

III. A házirend nem kötelező elemei

1. A tanulói jogviszonyból származó tanulói jogok és kötelezettségek teljesítéséhez nem szükséges dolgokra vonatkozó szabályok

A tanulói jogviszonyból származó tanulói jogok és kötelezettségek teljesítéséhez nem szükséges dolgok iskolába történő bevitelére vonatkozóan a tanulónak be kell tartani az alábbi előírásokat.

a. Nem vihetők az iskolába olyan eszközök, melyekkel a tanulók saját, egymás, valamint az iskola dolgozóinak testi épségét veszélyeztetik, illetve balesetet okozhatnak.

- Iskolába történő bevitelére vonatkozóan a tanulónak be kell tartani az alábbi előírásokat:

- Az iskolába hozott értékekért, amelyek nem a tanuláshoz szükségesek az iskola nem vállal felelősséget.

- Nem vihetők az iskolába olyan eszközök, melyekkel a tanulók saját, egymás, valamint az iskola dolgozóinak testi épségét veszélyeztetik, balesetet okozhatnak. Az iskola épületébe pl. rollert, kerékpárt, görkorcsolyát, gördeszkát, stb. nem hozhatnak be.

- Nem vihető az iskolába olyan dolog, mely alkalmas arra, hogy a tanórát, a tanítás rendjét megzavarja. Tiltjuk az MP3- és egyéb zenelejátszó eszközök, elektronikus játékok, a laptop, a tablet behozatalát, balesetveszély kizárása céljából mindennemű ékszerek (benne a testékszerek) iskolában történő viselését. A tanítási időben a tanulók kötelezően elhelyezik a mobiltelefont - kikapcsolt állapotban - tartozékaikkal együtt a tanári asztalon.

- Ha a tanuló az óra menetét, a tanítás rendjét megzavarja, tőle a tanítás idejére elvehető a munkát zavaró, nem engedélyezett tárgy, dolog (a tárgyat a pedagógus a tanítás után köteles visszaadni a tanulónak). Ismételt rendzavarás esetén az elvett tárgyat a szülőnek adja vissza az osztályfőnök.

- Testnevelés órára nem vihető be semmilyen, a testneveléshez nem szükséges dolog, eszköz, valamint a balesetvédelmi, ill. a védő-óvó intézkedések szempontjából tiltott eszköz: pl.: óra, mobiltelefon stb.

b. Iskolai rendezvényeken: farsangi- és egyéb műsoros alkalmakon, pályázatokon elnyert kirándulásokon a magatartási problémás, szorongalom hiányos, a gyenge (közepes szint alatti) tanulmányi eredményt produkáló tanulók csak a tantestület jóváhagyásával szerepelhetnek.

2. Az intézmény elhagyása a tanítási idő alatt

A tanulók a tanítási idő alatt (amíg aznap a tanítás számukra be nem fejeződik) az iskola területét nem hagyhatják el.

A jogosulatlan távozás megakadályozására: portaszolgálat működik.

A kilépést kivételes esetben az osztályfőnök írásban engedélyezheti.

3. Öltözet, ünnepi öltözet

➤ A hétköznapi öltözk nem kell, hogy divatkövető legyen, de legyen tiszta, gondozott. A tanulók öltözködése, haj- és körömgondozási szokása ne legyen kirívó - másokat megbotránkoztató -, szélsőséges.

➤ Az iskolában, valamint az iskolán kívül megtartott ünnepségeken, rendezvényeken a tanuló - az előzetes tájékoztatás alapján - köteles ünnepi öltözetben megjelenni.

Az ünnepi öltözet

- lányoknak: sötét szoknya illetve nadrág, fehér blúz,

- fiúknak: sötét nadrág, fehér ing,

- lehetőleg olyan blúzt, ill. inget viseljenek a tanulók, amelyekhez fel tudják venni a Tiszalúci Arany János Általános Iskola nyakkendőjét.

➤ Az iskola tanulóinak kötelességük az iskolai ünnepélyek alatt az ünnep méltóságának megfelelően viselkedni.

➤ A tanévnyitó- és tanévzárón ünnepély is a tanév szerves része. A részvétel minden tanuló számára kötelező. Az esetleges mulasztást a házirendben meghatározottak alapján igazolni kell.

4. A tanuló köteles a „hetes” beosztással járó feladatok ellátására

A heteseket az osztályfőnök jelöli ki. A hetesek:

➤ felelnek az osztály rendjéért, különösen a tanórákra való becsengetést követően addig, amíg a tanár meg nem érkezik. Ha a tanár 10 perc elteltével sem érkezik meg, értesíti az iskolaigazgatót vagy helyettesét.

➤ feladata:

- a tanórák előtt és után az osztályterem rendjének ellenőrzése,
- a rend megtartása,
- a tábla letörlése,
- a filctoll, kréta biztosítása,
- a tanterem szellőztetése,

- az osztály tisztaságának megtartása, a szemét összeszedetése, a védő-óvó intézkedések betartatása.

A hetesek – feladatukkal kapcsolatos – utasításai, kérései a többi tanuló számára kötelezőek.

5. Eljárás, ha a tanulón az iskolában való tartózkodása idején betegség jelei mutatkoznak

1. Amennyiben a tanuló magán a betegség, rosszullét tüneteit észleli, haladéktalanul köteles jelezni a tanórát tartó pedagógusnak, aki a tanuló állapotáról tájékoztatja az osztályfőnököt.
2. Amennyiben a pedagógus a tanulón a betegség, rosszullét tüneteit észleli, haladéktalanul köteles jelezni a tényt az osztályfőnöknek.
3. Az osztályfőnök a tanuló betegségének gyanúja esetén megteszi a szükséges intézkedéseket, pl.:
 - indokolt esetben elkülöníti a tanulót a többi tanulótól úgy, hogy a tanuló felügyelete biztosított legyen,
 - gondoskodik arról, hogy a tanuló orvosi vizsgálata megtörténjen.

6. A Tiszalúci Arany János Általános Iskola (Covid-19 járvány idejére szóló) Intézkedési terve - a mellékletek 184. oldalán

7. Az írásbeli számonkérés rendje

A tanulókkal egy napon legfeljebb 2 írásbeli témazáró dolgozat vagy felmérő írátható.

Záró rendelkezések

A Házi rend elfogadása és jóváhagyása

A Házi rendet az iskolai **Diákönkormányzat**napján tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

.....

diákönkormányzat vezetője

.....

mentor pedagógus

A Házi rendet a **Szülői Munkaközösség** napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....

Szülői Munkaközösség elnöke

A Házi rendet a **nevelőtestület** napján tartott ülésén elfogadta.

.....

igazgató

Mellékletek

Fegyelmi eljárás szabályai

A köznevelési intézmény a - figyelembe véve az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltakat - a fegyelmi eljárás szabályait a következők szerint állapítja meg.

A szabályzat célja, hogy részletszabályokkal segítse az intézményben folyó fegyelmi ügyek intézését. A szabályzat ennek érdekében tartalmazza a következő témaköröket:

- a szabályzat hatálya,
- a fegyelmi eljárás célja,
- a fegyelmi jogkör gyakorlása,
- a fegyelmi eljárás megindításának feltételei,
- az egyeztető eljárás,
- értesítés fegyelmi eljárás megindításáról,
- az eljárás résztvevőinek tájékozódása, vélemény nyilvánítása, bizonyítási javaslata,
- a fegyelmi eljárás során a tényállás tisztázása,
- a fegyelmi tárgyalás,
- fegyelmi határozat,
- jogorvoslat a fegyelmi határozat ellen,
- fegyelmi eljárás megszüntetése,
- fegyelmi büntetés végrehajtása,
- egyéb eljárási szabályok,
- károkozás az intézménynek, gyakorlati képzés szervezőjének.

1. A fegyelmi szabályzat hatálya

A fegyelmi szabályzat:

- személyi hatálya kiterjed:
 - a fegyelmi eljárásban a fegyelmi jogkör gyakorlójára,
 - a kötelezettségszegéssel érintett nagykorú tanulóra, a kiskorú tanuló szülőjére,
 - egyébként az eljárásba bevonandó személyekre,
- területi hatálya kiterjed minden olyan helyre, melyre vonatkozóan az intézmény SZMSZ-e, házirendje, egyéb belső dokumentuma a tanuló részére kötelezettséget állapít meg.

2. A fegyelmi eljárás célja

A nevelési-oktatási intézményben folytatott:

- tanulói fegyelmi eljárás és
- a fegyelmi tárgyalás pedagógiai célokat szolgál.

A fegyelmi eljárás, valamint a fegyelmi tárgyaláson meghatározott büntetések segítik elő a tanulók szabálykövetését, a nem megfelelő magatartás kezelését.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

3. A fegyelmi jogkör gyakorlása

A fegyelmi jogkör eredeti gyakorlója a nevelőtestület.

A nevelőtestület a fegyelmi jogkör gyakorlására bizottságot hoz létre.

A bizottság 3 tagú, melynek elnökét a bizottság maga választja meg a tagjai közül.

A fegyelmi bizottságnak, mint a fegyelmi jogkör gyakorlójának feladata:

- a fegyelmi eljárás megindítása feltételeinek vizsgálata,
- az egyeztető eljárás sikeres lebonyolításának biztosítása,
- a fegyelmi tárgyalás megtartására vonatkozó határidő betartása,
- a fegyelmi eljárás megindítása érdekében az értesítések kiküldése,
- a fegyelemi eljárás résztvevői számára:
 - a tájékoztató,
 - vélemény nyilvánítás, illetve
 - a bizonyítási javaslat adása lehetőségének biztosítása,
- a fegyelmi eljárás során a tényállás tisztázása, ennek érdekében eljárási cselekmények lefolytatása,
- a fegyelmi tárgyalás lefolytatása,
- közreműködés a fegyelmi büntetés végrehajtásában.

4. A fegyelmi eljárás megindításának feltételei

A fegyelmi eljárás megindításánál vizsgálni kell, hogy:

- a fegyelmi eljárás megindítására lehetőség van-e, azaz az ügy nem évült-e el,
- a fegyelmi eljárás megindítása kötelező-e.

4.1. Elévülés

Nem indítható fegyelmi eljárás, ha:

- a kötelezettségszegés óta három hónap már eltelt,
- a kötelezettségszegés miatt büntető- vagy szabálysértési eljárás indult, és az nem végződött felmentéssel (az indítvány elutasításával). /Ez esetben az elévülési határidőt a jogerős határozat közlésétől kell számítani./

4.2. Az eljárás megindításának kötelezősége:

A fegyelmi eljárás megindítása és lefolytatása kötelező, ha:

- a nagykorú tanuló maga ellen, illetve
- a kiskorú tanuló szülője a tanuló ellen kéri.

5. Az egyeztető eljárás

Az egyeztető eljárás részletes szabályait az SZMSZ határozza meg.

6. Értesítés fegyelmi eljárás megindításáról

6.1. Általános szabályok

A fegyelmi eljárásban a kiskorú tanuló szülője mindig részt vehet. A tanulót szülője, törvényes képviselője képviselheti.

Értesítés a fegyelmi eljárás megindításáról

A fegyelmi eljárás megindításáról értesíteni kell:

- a tanulót,
- a kiskorú tanuló szülőjét.

Az értesítésben fel kell tüntetni:

- a kötelezettségszegés tartalmát,
- azt, hogy a kötelezettnek joga van a fegyelmi eljárásban tájékozódni, véleményt nyilvánítani, bizonyítási javaslatot tenni,
- ha ismert a fegyelmi tárgyalás időpontját és helyét,
- az arra vonatkozó tájékoztatást, hogy a tárgyalást akkor is meg lehet tartani, ha a tanuló, illetve, ha a szülője ismételt szabályszerű meghívás ellenére nem jelenik meg.

Az első értesítést, - ha az egyben a fegyelmi tárgyalásra vonatkozó értesítés is - oly módon kell kiküldeni, hogy:

- azt a tanuló, a szülő külön-külön a tárgyalás előtt legalább nyolc nappal megkapja,

- lehetőség legyen ismételt értesítés kiküldésére, ha az érintettek az első értesítésre nem jelennek meg.

Második értesítést kell küldeni akkor, ha az érintettek az első értesítésre nem jelentek meg, ezért a tárgyalás megtartására nem került.

A második tárgyalásra vonatkozó értesítést is úgy kell kiküldeni, hogy azt az érintettek legalább a tárgyalás előtt nyolc nappal megkapják.

7. Az eljárás résztvevőinek tájékozódása, vélemény nyilvánítása, bizonyítási javaslata

Az eljárás során lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanuló, a szülő, továbbá a gazdálkodó szervezetet érintő kérdésekben a gazdálkodó szervezet képviselője az ügyel kapcsolatban tájékozódhasson, véleményt nyilváníthasson, és bizonyítási indítvánnyal élhessen.

A tájékozódás során az érintett felek:

- betekinhetnek a fegyelmi ügyben addig keletkezett iratokba,
- a megszerzett információk, valamint saját ismereteik alapján véleményt nyilváníthatnak különösen a fegyelmi eljárás során addig megállapított kötelezettségszegés tartalmával, körülményeivel kapcsolatban,
- bizonyítási indítványt nyújthatnak be, valamely olyan ténnyel, körülménnyel összefüggésben, mely jelentős hatást gyakorol a fegyelmi eljárás tárgyát képező kötelezettségszegés tartalmára.

A tájékozódás kérés során az érintettek az adatkezelési szabályzat alapján jogosultak a meglévő adatokat megtekintetni, azokról kivonatot, illetve másolatot igényelni.

A fegyelmi bizottság elnöke:

- köteles írásbeli jegyzőkönyvet felvenni, ha az eljárásban érintett személy kéri, hogy véleményét, bizonyítási indítványát írásba foglalják,
- írásbeli jegyzőkönyvet, illetve feljegyzést készíthet akkor, ha az eljárásban érintett személy nem ragaszkodik az írásbeliséghez, de az ügy tisztázása érdekében az írásos formát indokoltnak tartja.

8. A fegyelmi eljárás során a tényállás tisztázása

A fegyelmi eljárás során a tényállás tisztázása érdekében a tanulót meg kell hallgatni, és biztosítani kell, hogy álláspontját, védekezését előadja.

A tényállás tisztázásának, mint eljárási cselekménysorozatnak a célja, hogy:

- a tényállást oly módon tisztázza, hogy ne kelljen fegyelmi tárgyalást lefolytatni, illetve
- a fegyelmi tárgyalás lefolytatását előkészítse, segítse (ha a meghallgatáskor a tanuló vitatja a terhére rótt kötelezettségszegést, vagy ha a tényállás tisztázása fegyelmi tárgyaláson azért kell, mert egyéb körülmény indokolja.)

A fegyelmi eljárás során törekedni kell minden olyan körülmény feltárására, amely a kötelezettségszegés elbírálásánál, a fegyelmi büntetés meghozatalánál a tanuló ellen vagy a tanuló mellett szól.

Ha a fegyelmi határozathoz szükséges tényállás nem egyértelmű, a tényállás tisztázása érdekében a fegyelmi jogkör gyakorlója:

- kérelemre, vagy
- hivatalból bizonyítási eljárást folytat le.

A bizonyítási eljárás alkalmával sor kerülhet:

- a tanuló és a szülő nyilatkozatának beszerzésére,
- a tanuló meghallgatására,
- az irat bekérésére,
- egyéb tanú meghallgatására,
- szemle lefolytatására,

- szakértői vélemény beszerzésére.

A tanuló és a szülő nyilatkozata

A tanuló és a szülő nyilatkozatának beszerzése a nyilatkozattételre történő felhívással történik.

A felhívásnak tartalmaznia kell azt, hogy milyen tárgyban van szükség a nyilatkozatra, s hogy a nyilatkozat adásnak milyen lehetséges (szóbeli, írásbeli) formái, módjai vannak, mi a nyilatkozat tétel határideje.

Ha a tényállás tisztázásához elegendő az írásbeli nyilatkozat, akkor biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a tanuló és a szülő a nyilatkozatot írásban tegye meg, és azt papír alapon juttassa el a fegyelmi eljárást lefolytató részére. (A szóbeli nyilatkozat tételről jegyzőkönyvet kell felvenni.)

Tanuló, tanú, szakértő meghallgatása

Amennyiben a tényállás tisztázása érdekében szükség van a tanuló, a tanú, illetve a szakértő személyes jelenlétét igénylő közreműködésre, az érintettet írásban értesíteni kell úgy, hogy a személyes megjelenését igénylő eljárási cselekmény időpontja előtt 8 nappal megkapja az értesítést.

Az értesítésben fel kell tüntetni azt, hogy a fegyelmi ügyben a tényállás tisztázása miatt szükséges a személyes jelenléte, mivel a fegyelmi eljárás alanyaként, illetve tanúként, szakértőként kerül meghallgatásra.

A meghallgatásról jegyzőkönyvet kell felvenni.

A tanuló meghallgatása során a tanulót nyilatkoztatni kell arról, hogy vitatja-e a terhére rótt köteleességszegést. Ha igen, akkor fegyelmi tárgyalást kell tartani.

Irat megszerzése

Az irat megszerzése az intézmény részéről az iratkezelési szabályzat követelményeinek megfelelően történik, melynek során az intézmény hivatalos úton kér meg valamely adatot, információt, dokumentumot.

Szemle lefolytatása

Szemle lefolytatása akkor lehet indokolt, ha a tényállás tisztázásához szükség van valamely helyszínen, illetve nem a kötelezettségszegés miatt érintett tanuló birtokában lévő irat, mint szemletárgy megtekintésére.

A szemle lefolytatásáról értesíteni kell a szemletárgy birtokosát annak érdekében, hogy biztosítsa a szemle helyére történő bejutást.

Az értesítésben meg kell adni a szemle lefolytatásának időpontját, okát.

A szemléről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Eljárási helyzet vizsgálata

Az eljárás ezen szakaszában vizsgálni kell, hogy az intézmény jogosult-e a fegyelmi büntetés megállapítására, mivel a tanulóval szemben ugyanazért a köteleességszegésért csak egy fegyelmi büntetés állapítható meg.

Ha a köteleességszegés miatt az iskolában és a kollégiumban is helye lenne fegyelmi büntetés megállapításának, a nevelési-oktatási intézmények eltérő megállapodásának hiányában a

fejeelmi büntetést abban a nevelési-oktatási intézményben lehet megállapítani, amelyben az eljárás előbb indult.

9. A fejeelmi tárgyalás

Fegyelemi tárgyalást akkor kell tartani, ha:

- a fejeelmi eljárás tárgyalás előtti szakaszában a tanuló nem ismeri el a terhére rótt kötelezettségszegést, vagy
- a tényállást a fejeelmi eljárás során még nem sikerült megfelelő módon tisztázni.

9.1. Értesítés a fejeelmi tárgyalásról

A fejeelmi tárgyalásról értesíteni kell még:

- azokat, akiket a fejeelmi eljárás megindításáról értesíteni kellett,
- a fejeelmi tárgyalás során meghallgató tanúkat,
- a fejeelmi tárgyaláson meghallgató kívánt szakértőt.

9.1.1. Általános szabályok

A fejeelmi tárgyalásban a kiskorú tanuló szülője mindig részt vehet. A tanuló szülője, törvényes képviselője képviselheti.

A fejeelmi eljárásban a tanuló és a szülő meghatalmazott is képviselheti.

A fejeelmi eljárás megindításáról értesíteni kell:

- a tanuló,
- a kiskorú tanuló szülőjét.

Az értesítésben fel kell tüntetni:

- a fejeelmi tárgyalás időpontját és helyét,
- az arra vonatkozó tájékoztatást, hogy a tárgyalást akkor is meg lehet tartani, ha a tanuló, illetve, ha a szülője ismételt szabályszerű meghívás ellenére nem jelenik meg.

Az első értesítést oly módon kell kiküldeni, hogy:

- azt a tanuló, a szülő külön-külön a tárgyalás előtt legalább nyolc nappal megkapja,
- lehetőség legyen ismételt értesítés kiküldésére, ha az érintettek az első értesítésre nem jelennek meg.

Második értesítést kell küldeni akkor, ha az érintettek az első értesítésre nem jelentek meg, ezért a tárgyalás megtartásra nem került.

A második tárgyalásra vonatkozó értesítést is úgy kell kiküldeni, hogy azt az érintettek legalább a tárgyalás előtt nyolc nappal megkapják.

A fejeelmi tárgyalás menete

A fejeelmi tárgyalás menete:

1. Meg kell állapítani, hogy a fejeelmi tárgyalásra meghívottak a tárgyaláson megjelentek-e, el kell végezni a szükséges személyazonosítást
2. A tanuló figyelemztetni kell jogaira,
3. Ismertetni kell a tanulóval a terhére rótt kötelezettségszegést, valamint a rendelkezésre álló bizonyítékokat.
4. Le kell folytatni a tárgyalást, melynek során sor kerülhet:
 - a tanuló meghallgatására,
 - tanú meghallgatására,
 - szakértő bevonására a szakértő írásos véleményének ismertetésével, illetve a szakértő tárgyalás keretében történő meghallgatására,
 - a helyszíni szemle jegyzőkönyvének ismertetésére,
 - helyet kell adni a vélemények, javaslatok kifejtésére.
5. A tényállás meghatározására, annak alapján a fejeelmi határozat, illetve a fejeelmi eljárás megszüntetésére vonatkozó határozat meghozatalára.

6. Ha van ilyen kezdeményezés, a fegyelmi büntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó döntés.

7. A tárgyalás bezárása.

Jegyzőkönyv a fegyelmi tárgyalásról

A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a fegyelmi bizottság egyik tagja vezeti.

A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni:

- a tárgyalás helyét,
- a tárgyalás idejét,
- a tárgyaláson hivatalos minőségben részt vevők nevét,
- az elhangzott tájékoztatásokat, a nyilatkozatok főbb megállapításait. Szó szerint kell rögzíteni az elhangzottakat, ha a tárgyalás vezetője szerint ez indokolt, valamint ha azt a tanuló, a szülő kéri,
- a fegyelmi határozatot, illetve a fegyelmi eljárás megszüntetésére vonatkozó döntést,
- a jegyzőkönyv hitelesítési kellékeit.

10. A fegyelmi határozat

10.1. A kiszabható fegyelmi büntetések

A fegyelmi büntetés lehet:

- a) megrovás,
- b) szigorú megrovás,
- c) meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- d) áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- e) eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától,
- f) kizárás az iskolából.

Tanköteles tanulóval szemben az alábbi fegyelmi büntetés csak rendkívüli vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható:

- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától,
- kizárás az iskolából.

Ekkor a szülő köteles új iskolát keresni a tanulónak. Abban az esetben, ha a tanuló más iskolában történő elhelyezése a szülő kezdeményezésére tizenöt napon belül nem oldódik meg, az illetékes hatóság hét napon belül köteles másik iskolát kijelölni számára.

Az áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába fegyelmi büntetés akkor alkalmazható, ha az iskola igazgatója a tanuló átvételéről a másik iskola igazgatójával megállapodott.

A meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása fegyelmi büntetés szociális kedvezményekre és juttatásokra nem vonatkoztatható.

Eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától fegyelmi büntetés nem szabható ki, ha a tanév végi osztályzatokat megállapították.

Ha az eltiltás a tanév folytatásától, kizárás az iskolából fegyelmi büntetést a bíróság a tanuló javára megváltoztatja, a tanuló osztályzatait meg kell állapítani, ha ez nem lehetséges, lehetővé kell tenni, hogy a tanuló - választása szerint az iskolában vagy a független vizsgabizottság előtt - osztályozó vizsgát tegyen.

10.2. A fegyelmi büntetések időbeli hatálya

A fegyelmi bizottságnak meg kell határozni a fegyelmi döntéssel egyidejűleg a fegyelmi büntetés időbeli hatályát.

Nincs időbeli hatálya:

- a megrovásnak,
- a szigorú megrovásnak.

A fegyelmi büntetés hatálya nem lehet hosszabb:

- a) meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése vagy megvonása fegyelmi büntetés esetén hat hónapnál,
- b) áthelyezés másik osztályba, tanulócsoporthoz vagy iskolába, eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától és kizárás az iskolából fegyelmi büntetések esetén tizenkét hónapnál.

10.3. A fegyelmi büntetések megállapításánál figyelembe veendő szempontok

A fegyelmi büntetés megállapításánál figyelembe kell venni:

- a tanuló életkorát,
- a tanuló értelmi fejlettségét,
- az elkövetett cselekmény súlyát,
- a cselekmény egyszeri, vagy ismétlődő jellegét.

10.4. A döntéshozó és véleményező szervek

A fegyelmi büntetést a nevelőtestület nevében a fegyelmi bizottság hozza.

A fegyelmi eljárás során be kell szerezni a diákönkormányzat véleményét.

10.5. A fegyelmi határozat tartalma

A fegyelmi határozat részei:

- rendelkező rész,
- indoklás,
- záró rész.

A fegyelmi határozat rendelkező része tartalmazza a következőket:

- a határozatot hozó szerv megjelölését,
- a határozat számát és tárgyát,
- a tanuló személyi adatait,
- a fegyelmi büntetést,
- a büntetés időtartamát,
- a büntetés felfüggesztését,
- az eljárást megindító kérelmi jogra való utalást.

A fegyelmi határozat indokolása tartalmazza:

- a köteleességszegés rövid leírását,
- a tényállás megállapításának alapjául szolgáló bizonyítékok ismertetését,
- a rendelkező részben foglalt döntés indokát,

elutasított bizonyítási indítvány esetén az elutasítás okát.

A fegyelmi határozat záró része tartalmazza:

- a határozat meghozatalának helyét és idejét,
- a határozatot hozó aláírását és a hivatali beosztásának megjelölését.

Ha első fokon a nevelőtestület jár el, a határozatot a nevelőtestület nevében az írja alá, aki a tárgyalást vezette, továbbá a nevelőtestület egy kijelölt, a tárgyaláson végig jelen lévő tagja.

10.6. A fegyelmi büntetés felfüggesztése

A fegyelmi jogkör gyakorlója a büntetés végrehajtását a tanuló különös méltánylást érdemlő körülményeire és az elkövetett cselekmény súlyára tekintettel legfeljebb hat hónap időtartamra felfüggesztheti.

10.7. A fegyelmi határozat kihirdetése

A fegyelmi határozatot:

- általában a fegyelmi tárgyaláson szóban ki kell hirdetni. A kihirdetéskor ismertetni kell a határozat rendelkező részét és rövid indokolását,

- ha az ügy bonyolultsága vagy más fontos ok szükségessé teszi, a határozat szóbeli kihirdetését az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlója legfeljebb nyolc nappal elhalaszthatja.

A fegyelmi határozatot a kihirdetést követő hét napon belül írásban meg kell küldeni az ügyben érintett feleknek:

- tanulónak (kiskorú tanuló esetén a szülőnek),
- ha a gazdálkodó szervezet képviselője az eljárásban részt vett, a gazdálkodó szervezetnek.

Megrovás és szigorú megrovás fegyelmi büntetés esetén a határozatot nem kell írásban megküldeni, ha a fegyelmi büntetést a tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülő is - tudomásul vette, a határozat megküldését nem kéri, és eljárást megindító kérelmi jogáról lemondott.

11. Jogorvoslat a fegyelmi határozat ellen

Az elsőfokú határozat ellen fellebbezést nyújthat be:

- a nagykorú tanuló,
- kiskorú tanuló esetén pedig a szülő.

A fellebbezést a határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül kell az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlójához benyújtani.

A fegyelmi büntetést megállapító határozat ellen benyújtott kérelmet az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlója a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül köteles továbbítani a másodfokú fegyelmi jogkör gyakorlójához. A felterjesztéssel együtt az ügy valamennyi iratát továbbítani kell, az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlójának az ügyre vonatkozó véleményével ellátva.

12. A fegyelmi eljárás megszüntetése

A fegyelmi eljárást határozattal meg kell szüntetni, ha:

- a) a tanuló nem követett el kötelességszegést,
- b) a kötelességszegés nem indokolja a fegyelmi büntetés kiszabását,
- c) a kötelességszegés elkövetésétől számított három hónapnál hosszabb idő telt el,
- d) a kötelességszegés ténye nem bizonyítható, vagy
- e) nem bizonyítható, hogy a kötelességszegést a tanuló követte el.

A fegyelmi eljárás megszüntetésére sor kerülhet a fegyelmi eljárás minden szakaszában.

Az eljárás megszüntetéséről írásbeli határozatot kell hozni, és meg kell küldeni az érintett feleknek azaz azoknak az eljárás megindításáról szóló értesítést is meg kellett küldeni.

13. A fegyelmi büntetés végrehajtása

Végrehajtani csak jogerős fegyelmi határozatot lehet.

Ha a végrehajtás elmaradása a többi tanuló jogait súlyosan sértené vagy más elháríthatatlan kárral, veszéllyel járna, az elsőfokú határozat a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

A határozatok jogerőre emelkedését a fegyelmi bizottság kíséri figyelemmel, és gondoskodik arról, hogy a jogerős határozatok végrehajtásra kerüljenek.

14. Egyéb eljárási szabályok

14.1. A fegyelmi eljárás lefolytatására rendelkezésre álló idő

A fegyelmi eljárást - a megindításától számított harminc napon belül - egy tárgyaláson be kell fejezni.

A fegyelmi eljárás hatékony, eredményes lefolytatása érdekében a fegyelmi bizottság a fegyelmi ügyekről nyilvántartást vezet, melyben feltüntetni az ügyben végzett eljárási cselekményeket, ütemezi az ellátandó feladatokat.

14.2. Összeférhetetlenség

A fegyelmi ügy elintézésében és a határozat meghozatalában nem vehet részt:

- a tanulónak a Ptk. 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozója, továbbá
- az, akit a tanuló által elkövetett kötelességszegés érintett.

A másodfokú fegyelmi határozat meghozatalában nem vehet részt:

- a tanulónak a Ptk. 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozója,
- az, akit a tanuló által elkövetett kötelességszegés érintett,
- aki az elsőfokú fegyelmi határozat meghozatalában részt vett, továbbá
- az, aki az ügyben tanúvallomást tett vagy szakértőként eljár.

A kizárási ok bejelentésére vonatkozó szabályok:

- a kizárási ok bejelentésére köteles az, akivel szemben kizárási ok áll fenn,
- a kizárási okot a tanuló és kiskorú tanuló esetén a szülő is bejelentheti.

A kizárási okot meg kell vizsgálni. A kizárási ok fenntartásáról:

- az iskola igazgatója (kollégium igazgatója) dönt nevelőtestület tagja ellen bejelentett kizárási ok esetén
- a másodfokú fegyelmi jogkör gyakorlójának munkáltatója dönt egyéb személyek ellen bejelentett kizárási ok esetén.

A kivizsgálás eredményeként megállapítható a kizárással szembeni bejelentés

- jogossága,
- illetve alaptalansága.

Amennyiben a kizárási bejelentés jogos, az eljárásba más személyt kell bevonni.

15. Károkozás az intézménynek, gyakorlati képzés szervezőjének

15.1. Károkozás intézménynek

Ha az iskolának a tanuló kárt okozott, az igazgató köteles:

- a károkozás körülményeit megvizsgálni,
- az okozott kár nagyságát felmérni, és
- lehetőség szerint a károkozó és a felügyeletét ellátó személyét megállapítani.

Ha a vizsgálat megállapítása szerint a kárt az iskola tanulója okozta, a vizsgálat eredményéről a tanulót, kiskorú tanuló esetén szülőjét haladéktalanul tájékoztatni kell.

A tájékoztatással egyidejűleg a szülőt fel kell szólítani az Nkt. 59. § (1)-(2) bekezdésében meghatározottak szerint az okozott kár megtérítésére.

Ha a kollégiumnak a tanuló kárt okozott, a kollégium vezetője köteles a károkozás körülményeit megvizsgálni, az okozott kár nagyságát felmérni, és lehetőség szerint a károkozó és a felügyeletét ellátó személyét megállapítani.

Ha a vizsgálat megállapítása szerint a kárt a kollégium tanulója okozta, a vizsgálat eredményéről a tanulót, kiskorú tanuló esetén szülőjét haladéktalanul tájékoztatni kell. A tájékoztatással egyidejűleg a szülőt fel kell szólítani az Nkt. 59. § (1)-(2) bekezdésében meghatározottak szerint az okozott kár megtérítésére.

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben a nevelési-oktatási intézménynek jogellenesen kárt okoz, a Ptk. szabályai szerint kell helytállnia.

A kártérítés mértéke nem haladhatja meg:

- a) gondatlan károkozás esetén a kötelező legkisebb munkabér - a károkozás napján érvényes rendelkezések szerint megállapított - egyhavi összegének ötven százalékát,

b) ha a tanuló cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképese, szándékos károkozás esetén az okozott kár, legfeljebb azonban a kötelező legkisebb munkabér - a károkozás napján érvényes rendelkezések szerint megállapított – öt havi összegét.

15.2. Károkozás gyakorlati képzés szervezőjének

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben a gyakorlati képzés szervezőjének jogellenesen kárt okoz, a Ptk. szabályai szerint kell helytállnia.

A kártérítés mértéke nem haladhatja meg

a) gondatlan károkozás esetén a kötelező legkisebb munkabér - a károkozás napján érvényes rendelkezések szerint megállapított - egyhavi összegének ötven százalékát,

b) ha a tanuló cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképese, szándékos károkozás esetén az okozott kár, legfeljebb azonban a kötelező legkisebb munkabér - a károkozás napján érvényes rendelkezések szerint megállapított - öthavi összegét.

16. Hatályba léptető rendelkezések

Jelen szabályzatot **2013. év szeptember hó 01.** naptól kell alkalmazni.

P.H..

.....
igazgató

A fegyelmi bizottság tagjai és elnöke

A fegyelmi bizottság tagjai a nevelőtestület döntése alapján:

1. Herczeg Lajos

2. Máté Gyuláné

3. Galuska Judit

Összeférhetetlenség esetén a további pótaggok:

1. Dr. Mudriné Belinszky Mária

2. Rolekné Juhász Ilona

3. Hegedűsné Harmath Magdolna

A fegyelmi bizottság elnöke: Herczeg Lajos

P.H.

.....
igazgató

Tanterni vizsgakövetelmények**ALSÓ TAGOZAT****MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM****1. osztály****FÉLÉV**

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.

Ismerje a tanult írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Írása legyen rendezett, pontos. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

ÉV VÉGE

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoriterek.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítézőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

2. osztály**FÉLÉV**

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoriterek.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítézőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

ÉV VÉGE

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak

megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoriterek.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a *j* hangot 30–40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

3. osztály

FÉLÉV

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani.

Legyen képes szóban 6–8 mondatos összefüggő szövegalkotásra.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Ismerje fel a tanult szófajokat Írásbeli munkáik rendezettek, olvashatóak legyenek.

ÉV VÉGE

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.

A memoriterek szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról legalább 8–10 mondatos fogalmazást írásban készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.

Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

4. osztály

FÉLÉV

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.

A memoriterek szövegűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítéletképesége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

ÉV VÉGE

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szövegűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 1 oldalas fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítéletképesége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

MATEMATIKA

1. osztály

FÉLÉV

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanennyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

A számok írása olvasása (10-es számkör).

- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Matematikai jelek: +, -, =, <, >, ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás szóban.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

ÉV VÉGE*Gondolkodási és megismerési módszerek*

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számítás, algebra

A számok írása olvasása (20-as számkör).

- Római számok írása, olvasása (I, V, X).
- Számok helye a számsorban. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Matematikai jelek: +, -, =, <, >, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás szóban.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Méréseszközök használata.

Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

2. osztály**FÉLÉV***Gondolkodási és megismerési módszerek*

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számítás, algebra

A számok írása olvasása (100-as számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.

- Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C).
- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Számok képzése, bontása helyi érték szerint.
- Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- A tanult szorzótábla ismerete a százaskörben.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Méréseszközök használata.
- Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

ÉV VÉGE

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanennyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

- A számok írása olvasása (100-as számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.
- Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C).
- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Számok képzése, bontása helyi érték szerint.
- Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- Szorzótábla ismerete a százaskörben.
- A műveletek sorrendjének ismerete.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Méréseszközök használata.

Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

3. osztály**FÉLÉV***Gondolkodási és megismerési módszerek*

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számítás, algebra

- Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása írásban
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

ÉV VÉGE*Gondolkodási és megismerési módszerek*

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számítás, algebra

- Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtök a mindennapi életben, előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egyjegyűvel
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegysége cm, dm, m, dl, l, hl, g, dkg, kg, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.

Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításai hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

- Négyzet, téglalap kerülete.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

4. osztály

FÉLÉV

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (10000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10000-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglalap, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Gömb felismerése.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításai hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Együttműködés interaktív tábla használatánál.

ÉV VÉGE

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számítás, algebra

- Számok írása, olvasása (10000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 100 00-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtök a mindennapi életben: , előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az egyszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többesörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglalap, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Gömb felismerése.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.
- Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

KÖRNYEZETISMERET

1. osztály

FÉLÉV

Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése.

ÉV VÉGE

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

2. osztály

FÉLÉV

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

ÉV VÉGE

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

3. osztály

FÉLÉV

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

ÉV VÉGE

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

4. osztály

FÉLÉV

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

ÉV VÉGE

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

INFORMATIKA**3. osztály****FÉLÉV**

A tananyag spirális felépítésű, hiszen az egyes témakörök ismétlődnek, egyre nehezedő formában jelennek meg. Az iskola helyi lehetőségeitől függ, hogy alsó tagozatban hányadik évfolyamon kezdheti el a tanár a számítástechnikai ismeretek oktatását.

Számítógép és környezete Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.

Ismerje a számítógép fő részeit, azokat tudja megnevezni.

Munkái során szerezzon jártasságot a billentyűzet és az egér használatában.

Operációs rendszer

Grafikus operációs rendszer Tudjon tájékozódni a számítógép grafikus felhasználói felületén.

Ismerje fel az általa használt programok ikonjait.

Tudja elindítani az általa használt programokat.

ÉV VÉGE**Algoritmusok és adatok**

Algoritmusok Értsen meg néhány lépéses algoritmust.

Legyen képes a Logo programozási nyelvben egyszerű algoritmus alkalmazására, a teknőc tudatos irányítására.

Felhasználói programok

Rajzolás számítógéppel Tudja használni egyszerű rajzkészítő program legfontosabb funkcióit.

Tudja az egeret használni a rajz készítése során.

Legyen képes egyszerű rajz elkészítésére.

Szövegírás számítógéppel Tudjon szövegírásra használni egyszerű szövegszerkesztő programot.

Tudja kijavítani a gépelési hibákat.

4. osztály**FÉLÉV**

- A gépterem rendje.	- Az alapparancsok ismétlése
- A Paint ismétlése	- Az Ismétlés parancs
- Szöveg a rajzlapon	- Körrajzolás
- Színkeverés	- Sokszögek
- A színfelvétel és a nagyító	- Imagine Logo: programozás
- Vágólap műveletek: kivágás, másolás.	- A programozás bevezetése
- A görbevonat-rajzoló	- Eljáráshívás
- A Paint egyéb funkciói	- Végtelenített eljárások

ÉV VÉGE

- Wordpad: Szövegszerkesztés	- Kétfázisos animáció készítése a Képszerkesztővel
- Jegyzetkönyv ismétlése	- Többfázisos animáció készítése a Képszerkesztővel
- Paint: Rajzolóprogram használata	- Animált teknősök készítése egy mozgásos projekthez
- Műveletek a szöveggel	- Egy mozgásos projekt elkészítése
- Keresés és csere	- Multimédiás program használata
- Fájelkezelés	- INTERNETHASZNÁLAT
- IMAGINE LOGO	- A böngészők használata
- Számológép a Logóban	- Egyszerű keresés az interneten
- A teknősök tulajdonságai	- Keresés gyakorlása
- Több teknőc kezelése	- Könyvtár informatika
- Az animáció fogalma	
- Animáció eljárással	
- A Képszerkesztő	

ANGOL NYELV

1. osztály

FÉLÉV

- a tanulók legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek 2-3 mondatban bemutatkozni
- legyenek képesek önállóan elszámolni 12-ig
- legyenek képesek adott színre rámutatni
- legyenek képesek adott testrészeire rámutatni
- ismerjék a család szókincsét

Beszédértés

- ismerjék fel és értsek meg a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat
- értsek meg és tudják követni a tanár egyszerű utasításait,

Beszédkésztség

- a tanult szavakat helyesen ejtsék ki
- a tanult dalokat tudják önállóan is elmondani

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

ÉV VÉGE

- a tanulók legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek 2-3 mondatban bemutatkozni
- legyenek képesek önállóan elszámolni 12-ig
- legyenek képesek színeket önállóan megnevezni vagy adott színre rámutatni
- legyenek képesek testrészeket önállóan megnevezni vagy adott testrészeire rámutatni
- ismerjék a család szókincsét
- ismerjék az e témakörökhöz tartozó és tanult dalokat, mondókákat
- ismerjék a tanterem berendezési tárgyainak angol neveit
- legyenek képesek angolul megnevezni a család tagjait
- ismerjék az év során tanult dalokat, mondókákat
- legyenek képesek egyszerű utasításokat megérteni és végrehajtani

Beszédértés

- ismerjék fel és értse meg a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat
- értsek meg és tudja követni a tanár egyszerű utasításait,
- értsek meg a tananyagra vonatkozó egyszerű kérdéseket és tudjon ezekre reagálni

Beszédkésztség:

- tudjanak egyszerű mondatokat ismételni, kimondani
- tudjanak egyszerű információkat adni és kérni

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

2. osztály

FÉLÉV

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, válaszokat adni
- legyenek képesek röviden bemutatkozni 2-3 mondatban
- ismerjék a számokat 20-as számkörben szóban

Beszédértés

- ismerjék fel és értsek meg a tanult szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat,
- értse meg és tudja követni a tanár egyszerű utasításait
- legyenek képesek tárgyakat, ismert dolgokat megnevezni vagy rámutatni

Beszédkésztség

- tudjanak egyszerű szavakat és mondatokat ismételni és kimondani
- tudjanak egyszerű információkat adni és kérni,
- dalokat, mondókákat ismerjék, segítségével tudják elmondani

Olvasásértés

- ismerjék fel és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Íráskészség

- tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni
- tudjanak minta alapján, segítséggel egyszerű feladatokat írásban megoldani

Szókincs

- A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

ÉV VÉGE

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, válaszokat adni
- legyenek képesek röviden bemutatkozni
- ismerjék a számokat 20-as számkörben
- legyenek képesek a tanult nyelvtani szerkezetek használatára minta alapján

Beszédértés

- ismerjék fel és értsék meg a tanult szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- értsék meg és tudják követni a tanár egyszerű utasításait,

Beszédkészség

- tudjanak megközelítőleg helyesen egyszerű mondatokat ismételni és kimondani
- tudjanak egyszerű információkat adni és kérni
- dalokat, mondókákat tudjanak memoriterként is elmondani

Olvasásértés

- ismerjék fel és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Íráskészség

- tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni,
- tudjanak minta alapján egyszerű feladatokat írásban megoldani,

Szókincs

- A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

3. osztály**FÉLÉV**

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, azokra választ adni
- legyenek képesek bemutatkozni vagy egy barátot, családtagot bemutatni
- legyenek képesek egyszerű utasításokat megérteni és azokat végrehajtani
- ismerjék a kétjegyű számok képzésének szabályait 30-ig
- legyenek képesek a szavak többes számát helyesen képezni
- ismerjék a tanult témakörök szókincsét

Beszédértés

- a tanulók ismerjék a tanult témakörök szókincsét és tudják azokat alkalmazni
- a tanulók értsék meg és hajtsák végre a tanári utasításokat

Beszédkészség

- a tanulók legyenek képesek megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban egyszerű mondatokat ismételni és kimondani
- a tanulók tudjanak egyszerű információkat és utasításokat adni és kérni, azokat végre hajtani
- dalokat, mondókákat tudjanak memoriterként is elmondani

Olvasásértés

- a tanulók ismerjék és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Íráskészség

- a tanulók tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni
- a tanulók tudjanak minta alapján egyszerű feladatokat írásban megoldani segítséggel

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

ÉV VÉGE

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni

- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, feltenni és azokra választ adni
- legyenek képesek bemutatkozni vagy egy barátot, családtagot bemutatni
- legyenek képesek egyszerű utasításokat megérteni és azokat végrehajtani, vagy egyszerű utasításokat adni
- ismerjék a számokat 50-ig
- legyenek képesek a szavak többes számát helyesen képezni, ismerjenek néhány rendhagyó esetet
- ismerjék a tanult témakörök szókincsét, azokat tudják alkalmazni
- legyenek képesek a tanult nyelvtani szerkezeteket megfelelően használni

Beszédértés

- a tanulók értsék meg és hajtsák végre a tanári utasításokat
- a tanulók legyenek képesek megoldani a hallás utáni értés gyakorlatok szövegéhez rendelt feladatokat segítségével

Beszédalkésség

- a tanulók legyenek képesek megközelítőleg helyes hangjelzéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban egyszerű mondatokat ismételni és kimondani
- a tanulók tudjanak egyszerű információkat adni és kérni,
- dalokat, mondókákat tudjanak memoritereként is elmondani

Olvasásértés

- a tanulók ismerjék és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Íráskésség

- a tanulók tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni
- a tanulók tudjanak minta alapján egyszerű feladatokat írásban megoldani önállóan

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókincsel.

4. osztály

FÉLÉV

- ismerjék a számokat 100-ig, legyenek képesek azokat helyesen kiejteni
- ismerjék az angol ABC-t, legyenek képesek betűzött szavakat leírni
- tudják helyesen használni a névelőket
- tudják használni a there is / there are szerkezetét
- ismerjék a személyes névmásokat és birtokos névmásokat, azokat tudják felsorolni
- ismerjék a tanult szókincset
- tudják helyesen alkalmazni a have got / has got szerkezetet
- legyenek képesek állatokról és emberekről leírásokat készíteni
- ismerjék és tudják használni a helyhatározókat
- legyenek képesek használni a can segédigét

Beszédértés

- a szóbeli utasításokat értsék meg és tudják hibátlanul végrehajtani
- legyenek képesek utasításokat adni
- tudjanak kérdéseket szerkeszteni és azokra válaszokat adni

Beszédalkésség

- legyenek képesek az ismert szavakat helyesen kiejteni
- legyenek képesek mondatokat képezni
- tudjanak párbeszédet memoritereként elmondani.

Olvasásértés

- ismerjék fel az eddig tanult szavakat, kifejezéseket írott formában és értsék meg őket
- olvasott szöveg után egyszerű feladatokat tudjanak megoldani, tudjanak válaszolni a szövegre vonatkozó egyszerű kérdésekre
- tudjanak egyszerűbb szöveget hangosan, folyamatosan, helyes kiejtéssel olvasni

Íráskésség

- legyenek képesek diktálás után, ismert szavakat, kifejezéseket helyesen leírni
- tudjanak minta alapján feladatokat megoldani

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókincsel. Ez átlagosan 200 aktív és 100 passzív szóból áll.

ÉV VÉGE

Beszédértés

- legyenek képesek a szóbeli utasításokat tudja hibátlanul végrehajtani
- legyenek képesek hallás utáni szöveghez rendelt feladatokat megoldani
- magnóról hallott szövegeket legyenek képesek megérteni

Beszédkésztség

- tudjanak mondatokat képezni, helyes kiejtéssel és hangsúllyal
- kisebb, rövidebb párbeszédet társaival tudjanak összeállítani
- tudjanak párbeszédet, szövegeket memoritereként is elmondani.
- tudjanak egyszerű mondatokat képezni és azokat helyes hanglejtéssel, intonációval kimondani
- egyszerű mondókákat vagy dalokat tudjon memoritereként is elmondani

Olvasásértés

- ismerjék fel az eddig tanult szavakat, kifejezéseket írott formában és értse is meg őket
- olvasott szöveg után egyszerű feladatokat tudjanak megoldani, tudjanak válaszolni a szövegre vonatkozó egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állításokra
- tudjanak egyszerűbb szöveget hangosan, folyamatosan, helyes kiejtéssel olvasni

Íráskésztség

- legyenek képesek diktálás után, ismert szavakat, kifejezéseket helyesen leírni
- tudjanak minta alapján feladatokat megoldani önállóan is

- Szókinccs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel. Ez átlagosan 250 aktív és 100 passzív szóból áll.

NÉMET NYELV**1. osztály****FÉLÉV**

mondókák, dalok, kiszámolók. Köszönési formák, bemutatkozás.

ÉV VÉGE

színek, számok 10-ig, családtagok bemutatása, mondókák dalok

2. osztály**FÉLÉV**

berendezési tárgyak, iskolai szerek, ismerkedés egymással, a sein ige egyes szám 1.2.3. személye, mondókák , dalok

ÉV VÉGE

padtársak bemutatása, családtagok bemutatása, környezetünk tárgyai, a hét napjai,mondókák, dalok, ismerje a tanult óravezetési szavakat

3. osztály**FÉLÉV**

A család, családtagok bemutatása, napszakok, hónapok nevei, a sein ige ragozása, az évszakok nevei, számok 100ig

ÉV VÉGE

Birtokos névmás mein, meine, dein deine,

Kérdésszerkeztés: was, wo, woher, wie?

Étkezés,ruhadarabok,évszakok,szabadidős tevékenységek, igeragozás jelen idő

tagadás nicht, nein

4. osztály**FÉLÉV**

család, Én és a családom. Családtagok bemutatása.

Birtokos névmás: mein, meine

Verben: Präsens

Fragewort: wer, wo, wie

Kardinalzahlen_ 1-1000

ÉV VÉGE

Otthon , lakóhely

Otthonom, szűkebb környezetem

Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak.

Kedvenc játékaim. Adjektív-Melléknévek

Verben: jelen idő , töhangzós igék, gyenge igék , elvált igék

Tagadás: nicht, nein, kein,

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. osztály

FÉLÉV

- Képzeltörő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlézése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlézése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

ÉV VÉGE

- Képzeltörő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlézése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlézése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

2. osztály

FÉLÉV

- Képzeltörő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlézése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlézése.
- Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

ÉV VÉGE

- Képzeltörő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.

- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
 - A felszerelés önálló rendben tartása.
 - A képzőtevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
 - Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlézése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
 - A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
 - Látványok, műalkotások néhány perces szemlézése.
 - Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.
 - Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.
 - A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).
 - A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.
 - Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3. osztály

FÉLÉV

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
 - Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
 - Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára.
 - A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata.
 - Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására az életkornak megfelelően.
 - Különböző típusú médiaszövegek felismerése.
 - A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
 - Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
 - A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

ÉV VÉGE

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata.
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

4. osztály**FÉLÉV**

- alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
- A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása Az (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

ÉV VÉGE

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
 - Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
 - A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
 - A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).
 - Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
 - Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
 - A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
 - Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
 - A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
 - A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
 - A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

TESTNEVELÉS**1. osztály****FÉLÉV**

Előkészítő és preventív mozgásformák

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.

Különböztetés a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.

Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályai és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.

Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.

A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.

Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

ÉV VÉGE*Előkészítő és preventív mozgásformák*

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése.

A testrészek megnevezése.

A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.

Különböztetés a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.

Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.

A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.

Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.

A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.

A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.

Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

2. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

A testrészek megnevezése.

A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.

Különbégtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.

Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömföréassá válása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

Feszés tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.

Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.

Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.

A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.

A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.

Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

A testrészek megnevezése.

A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.

A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.

Különböztetés a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.

Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékeladat alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.

A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömförasszá válása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.

A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömförasszá válása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

Fesz tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.

Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete.

Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályai és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.

Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

A játékeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó örömf, élmény és tanulási lehetőség felismerése.

A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.

A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.

Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

3. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.

A bonyolultabb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között

A közepes és nagy mozgások többször hosszabb ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékokban.

A Kölyökatlétikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 1 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.

A egyszerű játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igényévé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

Részen önállóan tervezett 2-3 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok végrehajtása, változó körülmények között.

A közepes és nagy intenzitású mozgások többször hosszabb ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékokban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

A Kölyökatlétikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 2 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

4. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

Önálló pulzuszámolás.

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben.

A egyszerűbb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.

Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A 3 lépéses dobóritmus ismerete.

A Kölyökatlétikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.

Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 3 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

Önálló pulzusmérés.

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.

A bonyolultabb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

Részen önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.

Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A korának megfelelő többféle táncstílus ismerete.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A 3 lépéses dobóritmus ismerete.

A közepes és nagy intenzitású mozgások többször hosszabb ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete.

A Kölyökatlétikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályainak és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alapszabályok elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.

Törekvés a legcélszerűbb játék helyzet-megoldásra.

A csapaterdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értéké válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.

Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.

A tolások, húzások, emelések és hordások erőfejlesztésének optimalizálódása.

A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

Az saját agresszió kezelése.

Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadterén, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

ÉNEK-ZENE

1. osztály

FÉLÉV

– A tanulók 15 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékeztetből c’–d’’ hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

– Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.

– A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

ÉV VÉGE

– A tanulók 30 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékeztetből c’–d’’ hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

– Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.

– A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

2. osztály

FÉLÉV

– A tanulók 45 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékeztetből c’–d’’ hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

– Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.

– A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

ÉV VÉGE

– A tanulók 60 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékeztetből c’–d’’ hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szóltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek. Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

3. osztály

FÉLÉV

- A tanulók 15 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről.
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szóltatják meg csoportosan. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről éneklük.
- Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

ÉV VÉGE

- A tanulók 30 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szóltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

4. osztály

FÉLÉV

- A tanulók 45 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lázva vagy szolmizálva is.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A

megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szolaltatják meg csoportosan.

- A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklik.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket

ÉV VÉGE

- A tanulók 60 dalt (40 népzenei és 20 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklik. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szolaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklik.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

TECHNIKA

1. osztály

FÉLÉV

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

ÉV VÉGE

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.

Anyagalkításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.

2. osztály**FÉLÉV**

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Életkori szintnek megfelelő probléma-felismerés, problémamegoldás.

Anyagalkításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.

Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.

Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak anyagok, textilek magabiztos alakítása.

Építés mintakövetéssel és önállóan.

Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.

A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

ÉV VÉGE

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Életkori szintnek megfelelő probléma-felismerés, problémamegoldás.

Anyagalkításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.

Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.

Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak anyagok, textilek magabiztos alakítása.

Építés mintakövetéssel és önállóan.

Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.

A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.

A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az útesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Az alkalmazkhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

3. osztály**FÉLÉV**

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.

Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.

Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.

A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.

Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.

Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

ÉV VÉGE

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.
Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

4. osztály

FÉLÉV

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.
Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

ÉV VÉGE

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
Használati utasítások értő olvasása, betartása.
Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.
A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

FELSŐ TAGOZAT

MAGYAR IRODALOM

5. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Mesék

Ismeretek

Nép- és műmesék. Hazai nemzetiségek és más népek meséi.

Verses és prózai formájú mesék. Meseregény(ek), meseregény-részletek.

Példák különféle műfaji változatokra (pl. tündér-varázsmese, valódi mese, hősmese, csalimese, láncmese, hazugságmese, tréfás mese).

Állatmesék verses és prózai formában (egy téma több variánsa, pl. Aiszóposz, Phaedrus, La Fontaine klasszikus történetei és új átdolgozások).

Követelmények

A tanuló

- ismert műfajú művek olvasásával, értelmezésével illeszkedik az új nevelési-oktatási szakasz irodalmi/képességfejlesztési folyamatába (átismétel, felidéz);
- megismer műveket a magyar népmesék, műmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi köréből;
- tudatosítja a mese különféle műfaji változatainak, illetve egy-egy mű variánsainak létezését, a népmese és a műmese fogalmát;
- tudatosítja a valóság és mese (fikció) különbségét; egy-egy feldolgozás verses és prózai formáját;
- alkalmazni tudja a műfajjal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat;
- képes cselekményismertetésre, hős-bemutatásra;
- megtanul és előad művet/műrészletet.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Népmese, tündérmese, csalimese, állatmese (fabula), meseregény, mesealak, meseformula, meseszám; vers, ritmus, próza.

Tematikai egység: Petőfi Sándor: János vitéz

Ismeretek

A *János vitéz* cselekménye, szerkezete.

A mű mesei elemei (cselekmény, hősök) – népies elbeszélő költemény/verses mese.

Kukorica Jancsi útja, tettei, választásai (értelmezés, jellemzés).

A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során néhány poétikai eszköz megismerése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, felsorolás, megszólítás, felkiáltás, kérdés).

Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.

Követelmények

A tanuló

- ismeri az epikai műnem jellegét (tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő);
- elemzi és minősíti ezeket a viszonyokat, szempontokat a János vitéz részletes feldolgozása során;
- jellemzi a mű szereplőit;
- megismeri a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. népiesség, verses epika; elbeszélő költemény);
- megkezd az ismerkedést a poétikai eszközökkel – a szóképek, alakzatok felismerése, megnevezése ettől kezdve folyamatos feladat;
- felismeri a versritmust;
- képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különféle közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- képes saját véleményének megfogalmazására;
- alkalmas memoriterek előadására (szövegrészletek a műből).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Epika, elbeszélő költemény; hasonlat, megszemélyesítés, metafora, ellentét, párhuzam; ütemhangsúlyos verselés, verssor, ütem, felező 12-es sorfajta, páros rím.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Táj, szülőföld

Ismeretek

Petőfi Sándor: *Az Alföld* (és más műve, pl. *Szülőföldemen*, *Úti levelek*).

Epikai művek (részletek) és lírai alkotások magyar tájakról, városokról (pl. Ady, Kosztolányi, Szabó Lőrinc és mások művei), illetve vallomások a szülőföldről.

A választott tárgyhoz kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- tudatosítja, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban;
- megismeri, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik;
- érzékeli a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés);
- megfigyeli a jellegzetes magyar tájak, városok megjelenítésének formáit;
- megismeri egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását (ez is fejleszti, alakítja a kötődés igényét, pl. nemzeti öntudat, hazafias nevelés);
- azonosítja a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot;
- Petőfi Sándor: *Az Alföld* (elemzés és memoriter is).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Tájleíró költemény, úti levél, útleírás, téma, motívum.

Tematikai egység: A régió, a lakóhely kultúrája, irodalmi emlékei – bevezetés

Ismeretek

A régió, lakóhely kultúrája, emlékhelyei/az iskola névadója. A választott tárgyhoz kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- megismer valamely kulturális, irodalmi, népi hagyományt lakóhelye (tájegység/település/kerület) vagy iskolája vonatkozásában (pl. felkeresnek egy irodalmi emlékhelyet, emléktáblát, szobrot);
- ismerkedik jelenének hagyományaival (pl. nemzetiségi irodalom, folklór, múzeum, színház), az ide kötődő/kapcsolódó szerző legalább egy irodalmi művével;
- gyűjtőmunkája eredményeképpen (internet-használattal is) az anyagból valamely prezentációt készít.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Hagyomány, emlékhely, irodalmi emlékhely.

Tematikai egység: Család, gyerekek és szülők; barátság, emberi kapcsolatok

Ismeretek

Családi, baráti kapcsolatok sokfélesége az irodalmi művekben.

A mitológiai és bibliai történetektől (pl. Daidalos és Ikarosz, Gilgames és Enkidu; Jákob és Ézsau) a kortárs irodalomig, magyar és világirodalmi szemelvényekkel.

Kisepikai (pl. Kosztolányi, Karinthy művei) és nagyepikai (teljes művek és részletek, pl. Mark Twain, Jules Verne, J. K. Rowling, E. Kästner), valamint lírai alkotásokban.

Arany János: *Családi kör* – versértelmezés.

A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- az irodalmi művek segítségével is megfigyeli az emberi kapcsolatok sokféleségét, a téma irodalmi megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül;
- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel;
- felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat;
- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb.);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Arany János *Családi kör* című művének elemző bemutatására (memoriter is);
- képes véleménye szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Biblia, mitológiai történet, életkép, elbeszélés, novella, regény.

Tematikai egység: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk - házi olvasmány

Ismeretek

Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk* - sok szempontú megközelítés.

Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont.

A mű fontos témái (pl. barátság, közösség, önfeláldozás, gyerekek-felnőttek, hűség-árulás).

Követelmények

A tanuló

- megismerkedik a házi olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel;
- előzetesen felkészül a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);
- képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás;
- képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet, konfliktus, elbeszélői nézőpont.

Tematikai egység: Szövegalkotás**Ismeretek**

Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások).

Követelmények

A tanuló képes

- szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására;
- az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására;
- rövid érvelő szövegek készítésére;
- néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg.

6. osztály**FÉLÉV****Tematikai egység: Ballada****Ismeretek**

Egy népballada értelmezése és előadása (pl. *Kőműves Kelemen* vagy *Kádár Kata*).

A műfaji sajátosságok megfigyelése, elemzése (szaggatottság, kihagyás, elhallgatás stb.).

Arany János: *A walesi bárdok* – egy műballada értelmezése és előadása.

Egyszólamú, egyenes vonalú (lineáris) szerkezet.

Műfaji sajátosságok (pl. kihagyásosság) és művészi megoldások (pl. ismétlés, fokozás, szórendcsere/inverzió, versforma, zeneiség).

Magatartásformák; bűn és bűnhődés, lélektaniség.

Követelmények

A tanuló

- megismeri a ballada műfaji jellemzőit, sajátos szerkesztés- és előadásmódját;
- tudja, hogy a népköltészeti alkotások többféle változatban létezhetnek;
- elő tud adni egy népballadát (memoriter);
- értelmezi Arany János *A walesi bárdok* című balladáját (memoriter);
- műismereti minimuma: egy népballada és egy Arany-ballada.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Időmértékes verselési rendszer, versláb, jambus, jambikus verselés, spondeus, félrím, belső rím, alliteráció, szórendcsere.

Tematikai egység: Monda, rege**Ismeretek**

Magyar mondák, pl. őstörténeti mondák/eredetmondák, történeti mondák, helyi mondák (pl. *A fehér ló mondája*; vármondák, Lehel, Zoltund mondája).

Arany János: *Rege a csodaszarvasról* – műértelmezés.

A csodaszarvas-monda feldolgozása(i) és a történeti források.

Követelmények

A tanuló

- a már korábban ismert művek olvasásával felidézi a műfaji sajátosságokat;
- felidéz népköltészeti műfajokat;
- megismer, rendszerez mondatípusokat;
- kreatív írásokat készít (pl. helyi monda, keletkezéstörténet);
- képes Arany János *Rege a csodaszarvasról* című művének elemző bemutatására (részletek, memoriter is), a mondai anyag és a művészi feldolgozás összevetésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Monda, rege, eredetmonda, felező 8-as ritmus.

Tematikai egység: Arany János: Toldi**Ismeretek**

A *Toldi* cselekménye, szerkezete.

Toldi Miklós helyzete, tettei, magatartása (értelmezés, jellemzés); kapcsolatai, konfliktusai (elemzés).

Arany lélekábrázolása (családi kapcsolatok; bűn és megtisztulás).

A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során a poétikai eszközök elemzése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, túlzás, felsorolás, részletezés, szótösméltés).

Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.

Követelmények

A tanuló

- felismeri az elbeszélő költemény műfaját;
- elemzi a tér- és időviszonyokat; ismeri a cselekményt; jellemzi a szereplőket és minősíti kapcsolataikat a Toldi részletes feldolgozása során;
- alkalmazza a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény);
- felismeri a poétikai eszközöket (szóképek, alakzatok), a versritmust;
- képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különbéle közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- képes saját véleményének megfogalmazására;
- tud memoriterek előadni (szövegrészletek a műből).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Előhang, mottó, expozíció, kaland, allegória, epizód, késleltetés, körülírás, felező 12-es, sormetszet.

ÉV VÉGE**Tematikai egység: Érzelmek, hangulatok, gondolatok****Ismeretek**

Témák, motívumok lírai alkotásokban (pl. természet, évszakok, napszakok, szerelem).

A lírai műnem sokszínűsége: változatos szerkezeti megoldások, képiség, zeneiség, hangnemek – eltérő alkotói magatartások.

Szemelvények a magyar irodalom különféle műfajú alkotásaiból, pl. Csokonai Vitéz Mihály, József Attila, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor műveiből – értelmezések, poétikai és verstani gyakorlatok.

A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- megkülönbözteti az epikai és lírai műnemet (az ábrázolás irányultsága alapján);
- felismeri a lírai műnemnek a líra alanyára vonatkoztatottságát (bármely líratípusban, pl. gondolat- vagy hangulatlíra);
- bővíti ismereteit a kifejezőmódokról;
- felismer jellemző témákat, motívumokat (pl. természet, évszakok, napszakok);
- felismeri a művészi stílus eszközöket és elemzi azok hatását.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Líra, lírai alany, téma, motívum, versforma, rímszerkezet.

Tematikai egység: Próbátételek, kalandok, hősök**Ismeretek**

A hősiesség magatartás néhány példája, változata; a próbátételek, kalandok szerepe.

A görög mitológiától és a *Bibliától* (pl. Héraklész, Odüsszeusz; Dávid és Góliát, Sámson) a klasszikus és a kortárs ifjúsági irodalomig (kis- és nagyepikai művek, műrészletek; verses és prózai formák).

Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi* – műértelmezés.

Szerkezet (a négy levonás kapcsolódása; ismétlés és fokozás); a konfliktusok jellege; népiesség és időmértékes forma.

Követelmények

A tanuló

- megismer az irodalmi művek segítségével néhány példát a hősiesség magatartására;
- megfigyeli, hogy a próbátételek, kalandok miként formálják a személyiséget, jellemet;
- a „próbátétel, kaland, hősiesség” tematika alapján is felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat; felismeri az emberi kapcsolatok sokféleségét és a téma megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül;
- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel;

- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb. elemzésében);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Fazekas Mihály Lúdas Matyi című művének elemző bemutatására, esetleg egyik levonásának dialogikus megjelenítésére;
- képes vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Próbátétel, kaland (cselekményszervező), ismétlődő motívum, vándortéma, daktilus, spondeus, kötött verssor, hexameter.

Tematikai egység: Gárdonyi Géza: Egri csillagok (házi olvasmány)**Ismeretek**

Gárdonyi Géza: *Egri csillagok* – sok szempontú megközelítés.

Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet; a szereplők csoportjai, kapcsolataik; konfliktusok.

Elbeszélői nézőpont, jellemábrázolás, ábrázolásmód.

Bornemissza Gergely életútja.

A mű fontos témái (történelem, hősiesség, barátság, szerelem, árulás stb.) és motívumai (pl. hold, csillag, gyűrű).

Követelmények

A tanuló

- alkalmazza a házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeit;
- előzetesen felkészül a mű sok szempontú értelmezésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);
- képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/ írásban), pl. leírás, jellemzés, elbeszélés nézőpontváltással, levél, kreatív írás;
- képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Történelmi regény, ifjúsági regény, kalandregény; téma, motívum.

Tematikai egység: szövegalkotás**Ismeretek**

Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél).

Érvelő szövegek.

Kreatív írások.

Követelmények

A tanuló képes

- az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlására;
- rövid érvelő szövegek készítésére;
- néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.);
- saját hibáinak felismerésére, javítására, igényli ezek kiküszöbölését gyakorlással, feladatmegoldással, és törekszik készség szintjének folyamatos fejlesztésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Írásbeli kapcsolattartás, elbeszélésfajták, érv, nézőpont, érvelés.

7. osztály**FÉLÉV****Tematikai egység: Kisepikai alkotások (pl. kisregény, elbeszélés, novella, legenda, anekdota)****Ismeretek**

Az egyes kisepikai műfajok sajátosságai (pl. tér-, időviszonyok, szerkesztésmód, szereplők, hangnem).

Kosztolányi Dezső, Mikszáth Kálmán és más magyar elbeszélők alkotásai.

Követelmények

A tanuló kisepikai alkotásokban

- azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat;
- érzékeli az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;
- azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;

- műelemzések nyomán rögzíti az egyes műfajok sajátosságait;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, próbatételek;
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Kisepika, mese, monda, legenda, anekdota, novella, elbeszélés, kisregény, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet.

Tematikai egység: Nagypikái alkotás (regényelemzés)

Ismeretek

Mikszáth Kálmán: *Szent Péter esernyője* – sok szempontú megközelítés.

Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, anekdotikusság.

A szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).

Elemzések, értelmezések és kreatív írások.

Ajánlott és/vagy egyéni olvasmányok, pl. Jules Verne, Mark Twain, Dickens és mások műveiből; a klasszikus és kortárs, magyar és világirodalmi ifjúsági irodalomból – műbemutatók, értelmezések, ajánlások (a házi olvasmányok megközelítési szempontjainak alkalmazása, önálló állásfoglalással).

Követelmények

A tanuló nagypikái alkotás(ok)ban

- azonosítja, elemzi az idő- és térvizonyokat;
- érzékeli az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;
- azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- a műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat;
- azonosítja az irodalom nagy témáit (pl. család, gyerekek és felnőttek, próbatételek, szerelem);
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása;
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Nagypika, szerkezet, időviszony, térvizony, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; anekdotikus; magatartásforma.

Tematikai egység: Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma)

Ismeretek

Alkotások műfaji szempontokból a magyar irodalom különféle korszakaiból, pl. Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály (*A Reményhez*), Janus Pannonius (*Pannónia dicsérete*), József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.

Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése – a műválasztás felöl alapvető lírai témákat (pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, öntudat, költésors, költészet/ars poetica).

Nemzeti himnuszunk, ódáink – Kölcsey: *Hymnus*; Vörösmarty: *Szózat*; Petőfi: *Nemzeti dal* – műértelmezések, sok szempontú elemzések (pl. vershelyzet, szerkezet, műfaji változat, poétikai megoldások, versforma).

Követelmények

A tanuló

- felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19-20. századi alkotások);
- felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);

- felismer érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (pl. elégia/Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez*; epigramma/Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete*);
- sok szempontú megközelítésben értelmezi, elemzi nemzeti himnuszunkat, ódáinkat (Kölcsy: *Hymnus*; Vörösmarty: *Szózat*; Petőfi: *Nemzeti dal*; memoriterek is).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma; verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon; rím, rímelhelyezkedés; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma)

Ismeretek

Alkotások műfaji szempontokból a magyar irodalom különféle korszakaiból, pl. Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály (*A Reményhez*), Janus Pannonius (*Pannónia dicsérete*), József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.

Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése – a műválasztás felöl alapvető lírai témákat (pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, öntudat, költősr, költészet/ars poetica).

Nemzeti himnuszunk, ódáink – Kölcsey: *Hymnus*; Vörösmarty: *Szózat*; Petőfi: *Nemzeti dal* – műértelmezések, sok szempontú elemzések (pl. vershelyzet, szerkezet, műfaji változat, poétikai megoldások, versforma).

Követelmények

A tanuló

- felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19-20. századi alkotások);
- felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- felismer érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (pl. elégia/Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez*; epigramma/Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete*);
- sok szempontú megközelítésben értelmezi, elemzi nemzeti himnuszunkat, ódáinkat (Kölcsy: *Hymnus*; Vörösmarty: *Szózat*; Petőfi: *Nemzeti dal*; memoriterek is).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma; verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon; rím, rímelhelyezkedés; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

Tematikai egység: Egy korstílus – a romantika

Ismeretek

Egy korstílus – a romantika.

Egy-két szemelvény a korszak jellemző alapvetéseiről, törekvéseiről (pl. szabadság az irodalomban; új, jellegzetes műfajok; kevertség, töredékesség; romantika és népiesség).

Szemelvények Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi korstílusra jellemző, különféle műfajú, tematikájú alkotásaiból (pl. Kölcsey: *Huszt*; Vörösmarty: *Ábránd*; Petőfi: *Egy gondolat bánt engemet...*).

Követelmények

A tanuló

- ismerkedik egy korstílussal, a korstílus és egy-egy mű közötti összefüggéssel;
- ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. folyóiratok, színházi élet, irodalmi kapcsolatok);
- megismeri a korszakolás nehézségeit; a romantika háttérét, esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, hangnemeit; a stílus formajegyeit;
- ismerkedik romantika és népiesség, romantika és reformkor összefüggésével;

- jellemző műveken felismeri a legjellemzőbb romantikus jegyeket, vonásokat;
- felismer zenei és képzőművészeti vonatkozásokat, kapcsolódásokat;
- az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár) is gyűjt információkat.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Műfaji fogalmak (pl. óda, epigramma, rapszódia); romantikus ellentétezés, romantikus képalkotás.

Tematikai egység: Nagypikari alkotás (regényelemzés) – egy Jókai-regény és a romantikus korstílus

Ismeretek

Nagypikari alkotás (regényelemzés) - sok szempontú megközelítés.

Jókai Mór: *A kőszívű ember fiai* (vagy esetleg egy másik regénye, pl. *Az új földesúr* vagy *A jövő század regénye*) – sok szempontú megközelítés.

Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet.

Hősök, magatartásformák, erkölcsi választások – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).

Regényműfaji változat (pl. heroikus regény, irányregény, utópia stb.).

A romantika megjelenési formái (pl. szerkezet, cselekményfordulatok, jellemek, hangnem, előadásmód).

Elemzések, értelmezések és kreatív írások.

Követelmények

A tanuló egy Jókai-regényben

- azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat, az előrelátásokat, késleltetéseket, epizódokat; a szereplők kapcsolatait, a cselekmény elemeit;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat és romantikus epika jellemzőit;
- azonosítja a műben megjelenő tematikát (pl. család, szerelem, hősiesség, hazafiság, önfeláldozás);
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére;
- alkalmas a megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezésére;
- alkalmas az irodalmi élmény megosztására; beszámoló, ajánlás készítésére, különféle vélemények összevetésére;
- képes memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, az életvezetésnek is a forrása.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Romantikus regény; regényműfaji változat, pl. heroikus regény; romantikus hős, jellem, ábrázolásmód.

Tematikai egység: Drámai műfajok (egy komédia)

Ismeretek

Drámai műfajok - egy komédia sok szempontú megközelítése

Molière: *Fősvény* (esetleg pl. *Képzelt beteg*) vagy Shakespeare egy vígjátéka vagy Szigligeti: *Liliomfi* vagy Goldoni: *Két úr szolgája*.

Tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok.

Drámai szerkezet.

A komikum megjelenési formái (pl. helyzet- és jellemkomikum).

Komikus jellem, jellemtípus.

Követelmények

A tanuló

- megismeri a drámai műnem legfontosabb jellemzőit, a komédia műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;
- képes az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítására;
- a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjének felismerésére;
- a komikum mint műfajformáló minőség felismerésére, formáinak megkülönböztetésére;
- egy jellemtípus azonosítására;
- képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;
- alkalmas részlet megtanulására, esetleg jelenet előadására az olvasott drámai műből, valamint egy látott jelenet (színházi előadás vagy felvétele) értelmezésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Dráma, komédia, dialógus, konfliktus, alapszituáció, helyzetkomikum, jellemkomikum, típus, jellemtípus.

8. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Kisepikai alkotások - prózai és verses, pl. novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, komikus eposz, ballada

Ismeretek

Kisepikai alkotások - prózai és verses műfajok.

Novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, egyperces novella, komikus eposz, ballada - műfaji rendszerezés.

Tematikus kapcsolódások, archetipikus helyzetek felismerése (pl. gyerekkor-felnőttkor, szegénység-gazdagság, bűn-bűnhődés, házastársi kapcsolatok, hűség, kitartás, beavatás).

Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Örkény István műveiből, valamint választható:

Petőfi Sándor: *A helység kalapácsa* – a komikus eposz műfaji sajátosságai, illetve Arany János egy balladája (pl. *Zách Klára; Szondi két apródja*).

Karinthy Frigyes: *Tanár úr kérem* (részletek) – házi olvasmány.

A karcolatgyűjtemény szerkezete; pár-novellák összevetése.

Követelmény

A tanuló

- műelemzések során rögzíti az egyes műfajok sajátosságait is;
- felismeri az epikus közlésformát, valamint a verses és a prózaforma műfajmegkötő vagy műfaj-független szerepét;
- alkalmazza a művek már ismert értelmezési szempontjait (elemzi az idő- és téviszonyokat, szerkezeti megoldásokat, előreutalásokat, késleltetéseket);
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, szegénység;
- a kisepikai műfajok rendszerezésével (eredet, forma, műfaji jellemzők) összefoglalja, átlátszóan a négy év során megszerzett ismereteit;
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála stb.;
- memoriterek (verses és prózaepikai szövegrészletek) előadására.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Kisepika, anekdota, novella, egyperces novella, komikus eposz, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet.

Tematikai egység: Nagyepikai alkotás – regényelemzés

Követelmények

A tanuló nagyepikai alkotás(ok)ban

- azonosítja, elemzi az idő- és téviszonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések); a műfaji változatot;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem.
- A tanuló
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére;
- felidéz és rendszerezi az olvasott, feldolgozott regényeket (összefoglalás);
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása.

Ismeretek

Nagyepikai alkotás – egy regény sok szempontú megközelítése.

Pl. Tamási Áron: *Ábel a rengetegben* vagy Szabó Magda: *Abigél* vagy Móricz Zsigmond: *Légy jó mindhalálig* (vagy egy másik regénye, pl. *Pillangó, Árvácska*) vagy Gárdonyi Géza: *A láthatatlan ember*.

Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, elbeszélői nézőpont, hangneme, ábrázolásmód.

Hősök, tettek, magatartásformák – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).

Regényműfaji változat (pl. fejlődésregény, történelmi regény, példázatos regény).

Elemzések, értelmezések és kreatív írások.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód; fejlődésregény, humor, példázat / parabola, történelmi regény.

Tematikai egység: Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok - óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra

Ismeretek

Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra - műfaji rendszerezés.

Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése (a műválasztás felöl alapvető lírai témákat, pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, háború, szabadság, öntudat, költő, költészet / ars poetica).

Verstani, poétikai fogalmak rendszerezése.

Szemelvények Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós (*Nem tudhatom*), Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.

Szemelvények a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből.

A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények

A tanuló

- elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- elemzi a képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- elemzi a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- elemzi a művekből feltáruló érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor egy-egy művét, Radnóti Miklós *Nem tudhatom* című alkotását és kortárs magyar szerzők néhány költeményét);
- rendszerezi műfajelméleti, verstani, poétikai ismereteit (ismétléssel is);
- ismerkedik a reklám és a popzene új szóbeli költészetével, illetve ennek helyével, szerepével, hatásával a közműveltségben.

Kulcsfogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

ÉV VÉGE**Ismeretek**

Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra - műfaji rendszerezés.

Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése (a műválasztás felöl alapvető lírai témákat, pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, háború, szabadság, öntudat, költő, költészet / ars poetica).

Verstani, poétikai fogalmak rendszerezése.

Szemelvények Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós (*Nem tudhatom*), Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.

Szemelvények a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből.

A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények

A tanuló

- elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;

- elemzi a képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- elemzi a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- elemzi a művekből feltáruló érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor egy-egy művét, Radnóti Miklós Nem tudhatom című alkotását és kortárs magyar szerzők néhány költeményét);
- rendszerezi műfajelméleti, verstani, poétikai ismereteit (ismétléssel is);
- ismerkedik a reklám és a popzene új szóbeli költészetével, illetve ennek helyével, szerepével, hatásával a közműveltségben.

Kulcsfogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

Tematikai egység: Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség)

Ismeretek

Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség).

Az impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió stílus- és formajegyei. Jellemző művek, ábrázolásmódok pl. Ady, Babits, Juhász Gyula, Tóth Árpád műveiből.

Követelmények

A tanuló megismerkedik

- egy korszak stílusirányzataival – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével;
- ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. a Nyugat szerepe, hatása; irodalmi kapcsolatok);
- megismeri a korszakolás nehézségeit;
- az irányzatok főbb esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, stílus- és formajegyeit (szimbólum-használat és szimbolizmus megkülönböztetésével);
- jellemző műveken felismeri az irányzatok jellegzetességeit, főbb vonásait;
- az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár stb.) is gyűjt információkat;
- keres a korszakhoz regionális és helyi kulturális kötődéseket (bármely művészeti ágból, pl. festészet, szobrászat, építészet is).

Kulcsfogalmak

Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, szinesztézia, allegória, szimbólum, összetett költői kép.

Tematikai egység: Nagypikari alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből - magyar vagy világirodalom, regényelemzés

Ismeretek

Nagypikari alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből – egy magyar vagy világirodalmi regény sok szempontú megközelítése.

A népszerű irodalom műfajai (pl. ifjúsági, bűnügyi, fantasztikus regény, kalandregény, sci-fi), megoldásai, hatása; hangnemei (pl. humoros regény), formái (pl. naplóregény, levélregény).

Pl. Golding: *A Legyek Ura* / Salinger: *Zabhegyező* / Rejtő Jenő egy műve / Verne egy műve / egy klasszikus bűnügyi regény.

A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények

A tanuló

- tudja alkalmazni a művek megközelítésének (korábban gyakorolt) lehetőségeit;
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására;
- képes memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása;
- tud tájékozódni erkölcsi kérdésekben, és ezt igényli is; megérti az igazság és nézőpont, a személyes és a közösségi igazság konfliktusát;
- képes az önálló műbefogadás mind teljesebb élményére, a hatás feldolgozására (csoportos beszélgetésben való részvétellel és egyéni szövegalkotással egyaránt);

- képes a tetszés- vagy véleménynyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáinak alkalmazására, az eltérő ízlésváltozatok különbözőségének megértésére;
- képes a szórakoztató irodalom, a populáris irodalom egyes alkotásainak, különféle filmes feldolgozásainak esztétikai szempontú, kritikus értékelésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Népszerű irodalom, bűnügyi történet, kalandregény, fantasztikus regény, tudományos-fantasztikus irodalom, humoros hangnem.

Tematikai egység: Drámai műfajok - egy tragédia és/vagy egy komédia

Ismeretek

Drámai műfajok - egy tragédia és/vagy egy komédia sok szempontú megközelítése.

Shakespeare: *Romeo és Júlia*

(vagy egy Shakespeare-komédia vagy Gogol: *A revizor*).

Tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok. Drámai szerkezet.

A meghatározó minőség szerepe (tragikus/komikus cselekmény; tragikus/komikus hős).

Hősök (egyéni és tipikus vonások).

Tragikus bukás, értékvesztés/komikus lelepleződés.

Követelmények

A tanuló

- felismeri és elemzi a drámai műnem főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;
- elemzi a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjét;
- felismeri a tragikumot/komikumot mint műfajformáló minőséget, elemzi a műbeli megjelenési formáit;
- tudja jellemezni a drámai hősöket, elemezni kapcsolataikat, konfliktusait;
- képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;
- tud elemezni és értelmezni egy látott jelenetet (színházi előadás vagy felvétele);
- alkalmas egy szövegrészlet megtanulására, jelenet előadására az olvasott drámai műből vagy annak alapján;
- különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) fejlődik empatikus készsége.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Dráma, komédia, tragédia, komikum, tragikum, dialógus, konfliktus, alapszituáció, drámai nyelv, drámai jellem.

Tematikai egység: A média kifejezőeszközei (1) Történet és elbeszélés a mozgóképen

Ismeretek, fejlesztési követelmények

Helyszín- és időviszonylatok, illetve jellemek és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiászövegekben (pl. rádióműsorban, riportban).

Átélt, elképzelt vagy hallott esemény mozgóképi megjelenítésének megtervezése az életkornak megfelelő szinten (pl. story-board, animáció, interjú alkalmazásával).

Abeállítás (snitt; a kamera által rögzített folyamatos tér és idő), a jelenet (nagyobb tér és/vagy időugrások által határolt szerkezeti egység), a fordulat és epizód fogalmának magyarázata.

A korosztálynak megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény- és történetsszervezés, valamint az elbeszélés (narráció) megfigyelése és tudatosítása, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az expozíció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazása.

Egyszerűbb médiászövegek létrehozásával (pl. interjú, újságcikk, közösségi portálra készülő adatlap, önportré) a képzelőerő, kifejezőkészség fejlesztése.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Jellem, hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, narráció, expozíció, bonyodalom, lezárás, beállítás, jelenet, epizód, fordulat.

Tematikai egység: A média kifejezőeszközei (2) A mozgóképi és az írott sajtó szövegeinek rendszerezése

Ismeretek, fejlesztési követelmények

Annak tudatosítása és próbája, hogy noha a mozgóképi szövegeknek nincs minden szövegre alkalmazható osztályozása, a filmek értelmezését, elemzését segíti a rendszerezés néhány alapszempontja (a valóságanyag természete, dokumentumfilm-fikció; az alkotói szándék és nézői elvárás – műfajfilm, szerzői film).

A szerzői és a műfajfilm néhány meghatározó jellemzőjének meghatározása (a nézők számára ismerős témák, szériaszerű filmalkotások, könnyen befogadható ábrázolási konvenciók, illetve a személyesebb, a szerzővel azonosítható eredeti formanyelv használata).

A meghatározó sajtóműfajok felismerése, alapvető jellemzőik tudatosítása (tudósítás, riport, publicisztika, kritika).

Kulcsfogalmak, fogalmak

Dokumentum, fikció, műfaji, western, sci-fi, melodráma, burleszk, thriller; szerzői, ábrázolási konvenció; tudósítás, riport, kritika, publicisztika.

Tematikai egység: A média társadalmi szerepe, használata. A média nyelve, a médiaszövegek értelmezése
Ismeretek, fejlesztési követelmények

Annak felismerése, hogy a médiaszövegek megformálásához („írásához”) és megértéséhez („olvasásához”) az adott médiumra vonatkozó nyelvismeret van szükség, és a tömegkommunikáció médiumai más- és más jelrendszert, kódokat használnak írott, szimbolikus –, például egy képen látható tárgy – és technikai –, például a kameramozgás – kódokat).

Annak tudatosítása, hogy a technikai úton rögzített képeket (is) alkalmazó kommunikáció sajátossága, hogy a képeken, mozgóképeken látható formáknak, motívumoknak nincs pontosan meghatározott értelme – a jelentés nagymértékben függ a befogadótól.

Meghatározza a mágikus gondolkodás fogalmát (a tárgyak képének azonosítása az ábrázolttal, a kép és a valóság öntudatlan azonosítása).

Annak felismerése, hogy míg a művek esetében a befogadó a szerző által megjelenített cselekményvilág eseményeiből maga konstruálja a történetet, a média direkt értelmezési kereteket kínál a fogyasztónak a közrebocsátott történetjavaslatok értelmezésére.

Kérdéseket és állításokat fogalmaz meg a mediatizált kommunikáció egyirányú és/vagy interaktív jellegével kapcsolatban.

Annak megismerése és aktuális médiaesemények feldolgozásával tudatosítása, miért és hogyan érvényesül a médiában a sztereotip megfogalmazás kényszere, milyen veszélyekkel járhat mindez.

A nemeknek, foglalkozásoknak, életmódmintáknak, kisebbségeknek a tapasztalati valóságtól eltérő megjelenítésének felismerése a médiában, annak tudatosítása, hogy a médiaszövegek a közösség kulturális képviselői (reprezentánsai).

A sztereotípiák és a reprezentáció fogalmának meghatározása, annak érzékelése, miért problematikus hogy a világ nem olyan módon jelenik meg a médiában, mint a tapasztalati valóságban.

Élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. hírműsorok, talk-showk, reality-showk, életmód magazinok, közösségi portálok alapján az azonosítók és az eltérések megfigyelése, megbeszélése). Azonos események eltérő megfogalmazásainak összevetése, ésszerű indoklás az egyszerűbb reprezentációk különbözőségeire (érdekek, nézőpontok, politikai és gazdasági érintettség), illetve műfaji, nyelvi különbségek feltárása a hírműsorokban, hírportálokon, napisajtóban).

Kulcsfogalmak, fogalmak

Szimbolikus kód, technikai kód, mágikus gondolkodás, értelmezési keret, egyirányú kommunikáció, interaktív kommunikáció, sztereotípiák, reprezentáció.

MAGYAR NYELV

5. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal.

Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.

Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.

Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.

Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés.

Felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbségei, kommunikációs (illetve) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.

Tanult szövegek szövegű és kifejező tolmácsolása.

A kommunikációs helyzet; tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésének megfigyelése, értelmezése.

A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, a kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat; a beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet.

Tematikai egység: Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Követelmények

Különböféle szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.

Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különböző dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.

Az ismert szövegfeldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).

A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása.

Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Üzenet, szövegkép, betűrend, tartalomjegyzék.

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.

Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció.

Anyaggyűjtés különböző nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez.

A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.

Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete.

Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.

Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél.

Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.

Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képeinek az írott üzeneten túli jelentése. A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon.

Az írás nem nyelvi jelei: sorköz, betű, margó stb.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Helyesírás

Követelmények

Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtnai ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A tulajdonnév értelemtükrözőtető helyesírási alapjainak megismerése.

A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.

Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás.

Tematikai egység: A szavak szerkezete és jelentése

Követelmények

A szavak szerkezete: szó, szótő, toldalékok: képző, jel, rag.

Az ige és főnév szemantikája.

Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés megfigyelése.

Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, szerkezetének, használati körének megfigyelése.

A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben.

Egynyelvű szótárak használata, könyvtári kutatás, szójelentések csoportos és önálló feltárása.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Szótő, toldalék, képző, jel, rag;

egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; hangutánzó szó, hangulatfestő szó, állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás; beszélt nyelvi metafora.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete

Követelmények

A magyar hangrendszer jellemezőinek tapasztalati úton történő megismerése. A hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.

A beszédhangok hasonlóságainak és különbségeinek felfedezése, a képzési módok megfigyelése.

A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik:

- magánhangzók, mássalhangzók;
- magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú;
- mássalhangzók: zöngés, zöngétlen.

Néhány, a magyar nyelvre jellemző hangkapcsolódási szabályszerűség: megfigyelésük kiejtésben, a beszédben és az írásban. A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés. A saját nyelvváltozatból ismert hangok eltérései a sztenderd változattól.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés kiesés

6. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal.

Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.

Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.

Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.

Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés.

Felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbségei, kommunikációs (illem)szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.

Tanult szövegek szövegű és kifejező tolmácsolása.

A kommunikációs helyzet; tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésének megfigyelése, értelmezése.

A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, a kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat; a beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet.

Tematikai egység: Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Követelmények

Különböző szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.

Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.

Az ismert szövegfeldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).

A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása.

Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségeinek megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Üzenet, szövegkép, betűrend, tartalomjegyzék

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.

Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció.

Anyaggyűjtés különféle nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez.

A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.

Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Az írott és nyomtatott szöveg formájának ünnete.

Az írásmű ünnetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.

Személyes ünmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél.

Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.

Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott ünneten túli jelentése. A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon.

Az írás nem nyelvi jelei: sorköz, betű, margó stb.

Tematikai egység: Helyesírás

Követelmények

Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A tulajdonnév értelemtükrözőtő helyesírási alapjainak megismerése.

A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.

Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.

A tulajdonnevek helyesírása.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete

Követelmények

A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, szövegbeli és kommunikációs szerepük megfigyelése, alkalmazásuk a kommunikációban. A szófaji csoportok jellemző alakotani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése.

Az alapszófajok típusai, szerkezetük, szerepük a szövegalkotásban.

Az ige szerkezete, az igezőtők szerepe az ige folyamatosságának, az irányultságának kifejezésében; az ige aspektualitása.

A főnevek kategóriái, a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, szerkezete.

A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban.

A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok.

A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv hangtani, szótani szerkezetével.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés kiesés; alapszófajok, ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmás, ige név/igenevek.

7. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás.

A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció ünneteinek dekódolása.

Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezőmóddal.

Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.

A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.

Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.

Sajtoműfaj: hír, tudósítás, interjú.

Tematikai egység: Olvasás, szövegértés

Követelmények

A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.

A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.

A különféle szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata elektronikus és nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken.

Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.

Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).

Az internetes adatkeresés, szöveghálók, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.

A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása.

Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.

Elektronikus és nyomtatott szótár használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.

Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (hír, interjú, riport, tudósítás).

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, jellemzés, vélemény.

Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és az online felületen (önéletrajz, blogbejegyzés, internetes közösségi portál).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Jegyzet, elektronikus szöveg, komment, blog; önéletrajz.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Helyesírás

Követelmények

A helyesírás értelemtükröztető szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.

Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.

A párbeszéd és az idézetek (egyenes, szabad függő, függő) írásmódja.

Összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Központosítás, írásjelek: vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel.

Egyenes, szabad függő, függő idézet.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete és jelentése

Követelmények

A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete; a mondatfajták szövegszervező ereje.

Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.

Szószerkezetek típusai, fajtái: mellérendelés, alárendelés.

A szószerkezetek és a mondatok megalkotásában szerepet játszó viszonzások és mondatalkotók.

A szószerkezet típusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.

A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása.

Fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok.

A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel.

Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.

Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.

Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (pl. idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).

Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.

Viszonzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédigék, igekötő.

Mondatalkotó, indulatszó, módosítószó.

8. osztály**FÉLÉV****Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása****Követelmények**

Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal.

Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.

A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.

Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.

Sajtműfaj: hír, tudósítás, interjú.

Tematikai egység: Olvasás, szövegértés**Követelmények**

A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.

A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.

A különféle szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata elektronikus és nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken.

Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.

Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).

Az internetes adatkeresés, szövegkérlek, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.

A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása.

Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.

Elektronikus és nyomtatott szótár használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Tematikai egység: Írás, fogalmazás**Követelmények**

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.

Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (hír, interjú, riport, tudósítás).

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, jellemzés, vélemény.

Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és az online felületen (önéletrajz, blogbejegyzés, internetes közösségi portál).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Jegyzet, elektronikus szöveg, komment, blog; önéletrajz.

ÉV VÉGE**Követelmények**

A helyesírás értelemtükröztető szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.

Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.

A párbeszéd és az idézetek (egyeses, szabad függő, függő) írásmódja.

Összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Központosítás, írásjelek: vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel.

Egyenes, szabad függő, függő idézet.

Tematikai egység: A nyelv állandósága és változása**Követelmények**

A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző régi és mai szövegeken. A nyelvi változás bizonyítékainak értelmezése különböző korokból származó írott szövegeken és irodalmi példákban.

Nyelvhasználatunk, a környezetünkben lévő nyelvváltozatok néhány jellemzőjének megfigyelése, megnevezése.

A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása.

A magyar nyelv eredete, anyanyelvünk helye a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékai példákkal.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Nyelvváltozat, nyelvcsalád, uráli nyelvcsalád.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete és jelentése

Követelmények

A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete; a mondatfajták szövegszervező ereje.

Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.

Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.

Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (pl. idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).

Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.

Viszonyzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédigék, igekötő.

Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

MATEMATIKA

5. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1. Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint.
2. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
3. Néhány elem kiválasztása.
4. Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján.
5. A részhalmaz fogalma.
6. Két véges halmaz közös része.
7. Két véges halmaz egyesítése.
8. Változatos tartalmú szövegek értelmezése.
9. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).
10. Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására.
11. A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis állítások.
12. Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.
13. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban.
14. Definíció megértése és alkalmazása.

2. Számtan, algebra

1. Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes törtek.
2. Alaki érték, helyi érték.
3. Negatív szám értelmezése:
4. adósság,
5. fagypon alatti hőmérséklet,
6. számolások az időszalagon,
7. földrajzi adatok (magasságok, mélységek).
8. Összeadás, kivonás szóban, (fejben) és írásban, szemléltetés számegeyenesen.
9. Alapműveletek negatív számokkal.
10. Ellentett, abszolút érték.
11. Közönséges tört fogalma.
12. Tizedes tört fogalma.
13. A tizedes törtek értelmezése,
14. Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása.
15. Egész számok, törtek helye a számegeyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.
16. Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében.
17. Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban).
18. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel (tíz hatványai).
19. Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.

20. Osztó, többszörös alkalmazása.
21. Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.
22. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.
23. A racionális számok halmaza.
24. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.
25. Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással.
26. A megoldások ábrázolása számegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.
27. Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg.
28. Szöveges feladatok megoldása

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány.
2. Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.
3. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.
4. A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése.
5. Két pont, pont és egyenes távolsága.
6. Két egyenes távolsága.
7. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.
8. Kör fogalma.
9. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő.
10. Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok.
11. Szakaszelező merőleges.
12. A szög fogalma, mérése szögmérővel.
13. Szögfajták.
14. A szög jelölése, betűzése.
15. Matematikatörténet: görög betűk használata a szögek jelölésére.
16. Adott egyenesre merőleges szerkesztése.
17. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése.
18. Téglalap, négyzet szerkesztése.
19. Téglalap, négyzet kerülete, területe.
20. Háromszögek és csoportosításuk.
21. Négyszögek
22. Háromszög és speciális négyszögek szerkesztése.
23. Sokszögek kerülete.
24. Kocka, téglatest tulajdonságai, hálójá.
25. Téglatest (kocka) felszínének és térfogatának kiszámítása.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben.
2. A Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer.
3. Matematikatörténet: Descartes.
4. Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon.
5. Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben.
6. Gyakorlati példák elsőfokú függvényekre.
7. Az egyenes arányosság grafikonja.
8. Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével.
9. Példák konkrét sorozatokra.
10. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.

5. Statisztika, valószínűség

1. Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével.
2. Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.
3. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése.
4. Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép).

6. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1. Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint.
2. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
3. Néhány elem kiválasztása.
4. Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján.
5. A részhalmaz fogalma.
6. Két véges halmaz közös része.
7. Két véges halmaz egyesítése.
8. Változatos tartalmú szövegek értelmezése.
9. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).
10. Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására.
11. A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis állítások.
12. Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.
13. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban.
14. Definíció megértése és alkalmazása.

2. Számítan, algebra

1. Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes törtek.
2. Alaki érték, helyi érték.
3. Negatív szám értelmezése:
4. adósság,
5. fagypon alatti hőmérséklet,
6. számolás az időszalagon,
7. földrajzi adatok (magasságok, mélységek).
8. Összeadás, kivonás szóban, (fejben) és írásban, szemléltetés számegyenesen.
9. Alapműveletek negatív számokkal.
10. Ellentett, abszolút érték.
11. Közönséges tört fogalma.
12. Tizedes tört fogalma.
13. A tizedes törtek értelmezése, Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása.
14. Egész számok, törtek helye a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.
15. Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében.
16. Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban).
17. A számok reciprokának fogalma.
18. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel (tíz hatványaival).
19. Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.
20. Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.
21. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.
22. A racionális számok halmaza.
23. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.
24. Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással.
25. A megoldások ábrázolása számegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.
26. Arányos következtetések.
27. A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel.
28. Egyenes arányosság.
29. A százalékg fogalmának megismerése gyakorlati példákön keresztül.
30. Az alap, a százalékgérték és a százalékgkláb értelmezése.
31. A százalékgszámítás alapjai.
32. Egyszerű százalékgszámítási feladatok arányos következtetéssel.
33. Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg.
34. Szöveges feladatok megoldása.
35. Egyszerű oszthatósági szabályok (2-vel, 3-mal, 5-tel, 9-cel, 10-zel, 100-zal).
36. Két szám közös osztói, közös többszörösei.
37. Osztó, többszörös alkalmazása.

ÉV VÉGE**3. Geometria**

1. A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány.
2. Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.
3. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.
4. A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése.
5. Két pont, pont és egyenes távolsága.
6. Két egyenes távolsága.
7. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.
8. Kör, gömb szemléletes fogalma.
9. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő.
10. Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok.
11. Szakaszfelező merőleges.
12. A szög fogalma, mérése szögmérővel.
13. Szögfajták.
14. A szög jelölése, betűzése.
15. Szögmásolás, szögfelezés.
16. Nevezetes szögek szerkesztése: 30° , 60° , 90° , 120° .
17. Matematikatörténet: görög betűk használata a szögek jelölésére.
18. Adott egyenesre merőleges szerkesztése.
19. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése.
20. Téglalap, négyzet
21. szerkesztése.
22. Téglalap, négyzet kerülete, területe.
23. Háromszögek és csoportosításuk.
24. Hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű háromszög.
25. Egyenlőszárú, egyenlő oldalú háromszög.
26. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz) megismerése.
27. Háromszög, négyszög sokszög belső és külső szögeinek összege.
28. Háromszög és speciális négyszögek szerkesztése.
29. Sokszögek kerülete.
30. Kocka, téglalap tulajdonságai, hálóját.
31. Téglalap (kocka) felszínének és térfogatának kiszámítása.
32. A tengelyes tükrözés.
33. Egyszerű alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése.
34. A tengelyes tükrözés tulajdonságai.
35. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok.
36. Tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek (deltoid, rombusz, húrtrapéz, téglalap, négyzet), sokszögek.
37. A kör.
38. Derékszögű háromszög és tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek területe.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben.
2. A Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer.
3. Matematikatörténet: Descartes.
4. Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon.
5. Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben.
6. Gyakorlati példák elsőfokú függvényekre.
7. Az egyenes arányosság grafikonja.
8. Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével.
9. Példák konkrét sorozatokra.
10. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.

5. Statisztika, valószínűség

1. Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével.
2. Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.
3. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése.
4. Átlagszámítás néhány adat esetén (számítási közép).

Kimeneti követelmények a két évfolyamos ciklus végén:**1. Gondolkodási és megismerési módszerek**

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- Két véges halmaz közös részének, uniójának felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
- Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata.
- Néhány elem összes sorrendjének felsorolása.

2. Számítás, algebra

- a) Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen.
- b) Ellentett, abszolút érték, reciprok felírása.
- c) Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.
- d) A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság értése, használata.
- e) Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- f) Szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlet felírásával. Szimbólumok, betűkifejezések segítségével összefüggések felírása a szöveges feladatok adatai között.
- g) Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- h) A százalék fogalmának ismerete, a százaléktört kiszámítása.
- i) Számok osztóinak, többszörőseinek felírása. Közös osztók, közös többszörősök felismerése. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása.
- j) A hosszúság, terület, térfogat, őrület, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.
- k) Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása szabadon választott módszerrel.

3. Geometria

- a) Tételek, főlegyenek, szakasz, szögtartomány fogalmának ismerete.
- b) A geometriai ismeretek segítségével jó ábrák pontos szerkesztése végzése. A körző, vonalzó célszerű használata.
- c) Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek.
- d) Alakzatok tengelyese tükröképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése.
- e) A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- f) A tanult síkidomok kerületének és területének kiszámítása.
- g) A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, őrületének meghatározása.

4. Összefüggések, függvények, sorozatok

- a) Tájékozódás a koordináta-rendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.
- b) Egyszerűbb grafikonok, elemzése.
- c) Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.

5. Valószínűség, statisztika

- a) Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
- b) Néhány szám számítási közepének kiszámítása.
- c) Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása. Egyszerű matematikai játékok során nyerő stratégiák kialakításai.

7. osztály**FÉLÉV****1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok**

1. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete. A részhalmaz.
2. Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, legfeljebb” kifejezések használata.
3. Egyszerű („minden”, „van olyan” típusú) állítások igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.
4. A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.

5. A gyakorlati élethez és a társudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
6. Matematikai játékok.
7. Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése).

2. Számelmélet, algebra

1. Racionális számok (véges, végtelen tizedes törtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedes törtek).
2. A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata.
3. Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel.
4. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése.
5. Eredmények becslése, ellenőrzése.
6. A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre, egész számok körében.
7. Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása.
8. Szorzat, hányados hatványozása.
9. Hatvány hatványozása.
10. 10 egész kitevőjű hatványai.
11. 1-nél nagyobb szám normálalakja.
12. Prímszám, összetett szám.
13. Prímtényező felbontás.
14. Matematikatörténet: érdekességek a prímszámok köréből.
15. Oszthatósági szabályok.
16. Összetett oszthatósági szabályok: pl. 6-tal, 12-vel.
17. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.
18. Arány, aránypár, arányos osztás.
19. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
20. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
21. Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom, időtartam, időpont.
22. Az alap, a százaléktörték és a százalékláb fogalmának ismerete, értelmezése, kiszámításuk következtetéssel, a megfelelő összefüggések alkalmazásával
23. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok.
24. Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egytagú, többtagú, egynemű kifejezés fogalma. Helyettesítési érték kiszámítása.
25. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás.
26. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel.
27. Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása.
28. Azonososság.
29. Azonos egyenlőtlenség.
30. Alaphalmaz, megoldáshalmaz.
31. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával. Ellenőrzés.
32. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó hosszabb szövegek feldolgozása.
33. Feladatok például a környezetvédelem, az egészséges életmód, a vásárlások, a család jövedelmének egyszerű felhasználása köréből.

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint.
2. A háromszögek területének és területének kiszámítása.
3. A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege.
4. Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe.
5. Kör kerülete, területe.
6. A kör és érintője.
7. Szabályos sokszögek.
8. A tanult síkbeli alakzatok (háromszög, trapéz, paralelogramma, deltoid) szerkesztése.
9. Nevezetes szögek szerkesztése: 15° , 45° , 75° , 105° , 135° .
10. Középpontos tükrözés.
11. A transzformáció tulajdonságai, kép szerkesztése.
12. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban.
13. Paralelogramma, rombusz tulajdonságai.

14. Tengelyes és középpontos szimmetria alkalmazása szerkesztésekben.
15. Eltolás, a vektor fogalma.
16. Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek)
17. Az egybevágóság szemléletes fogalma, a háromszögek egybevágóságának esetei.
18. Az egybevágóság jelölése.
19. Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, hálójai, tulajdonságai, felszíne, térfogata.
20. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
21. Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordináta-rendszerben.
2. Lineáris függvények.
3. Egyenes arányosság grafikus képe.
4. Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.
5. Egyszerű sorozatok vizsgálata.
6. Matematikátörténet: Gauss.

5. Statisztika, valószínűség

1. Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.
2. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése.
3. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma.

8. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete.
2. A részhalmaz.
3. Matematikátörténet:
4. Cantor.
5. Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden”, „legalább”, „legfeljebb” kifejezések használata.
6. Egyszerű („minden”, „van olyan” típusú) állítások igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.
7. A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.
8. A gyakorlati élethez és a társadalomtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
9. Matematikai játékok.
10. Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése).

2. Számelmélet, algebra

1. Racionális számok (véges, végtelen tizedes törtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedes törtek).
2. A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata.
3. Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel.
4. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése.
5. Eredmények becslése, ellenőrzése.
6. A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre, egész számok körében.
7. Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása.
8. Szorzat, hányados hatványozása.
9. Hatvány hatványozása.
10. 10 egész kitevőjű hatványai.
11. 1-nél nagyobb szám normálalakja.
12. 10-nél nagyobb számok normálalakja.
13. Számok négyzete, négyzetgyöke.
14. Példa irracionális számra.
15. Prímszám, összetett szám.
16. Prímtényező felbontás.
17. Matematikátörténet: érdekességek a prímszámok köréből.
18. Oszthatósági szabályok.
19. Összetett oszthatósági szabályok: pl. 6-tal, 12-vel.
20. Számelméleti alapú játékok.

21. Matematikatörténet: tökéletes számok, barátságos számok.
22. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.
23. Arány, aránypár, arányos osztás.
24. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
25. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
26. Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom, időtartam, időpont.
27. Az alap, a százalékkérték és a százalékláb fogalmának ismerete, értelmezése, kiszámításuk következtetéssel, a megfelelő összefüggések alkalmazásával
28. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok.
29. Az algebrai egész kifejezés fogalma.
30. Egytagú, többtagú, egyenmű kifejezés fogalma.
31. Helyettesítési érték kiszámítása.
32. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás.
33. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel.
34. Matematikatörténet: az algebra kezdetei, az arab matematika.
35. Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása.
36. Azonosság.
37. Azonos egyenlőtlenség.
38. Alaphalmaz, megoldáshalmaz.
39. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával.
40. Ellenőrzés.
41. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó hosszabb szövegek feldolgozása.
42. Feladatok például a környezetvédelem, az egészséges életmód, a vásárlások, a család jövedelmének ésszerű felhasználása köréből.

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint.
2. A háromszögek magassága, magasságvonala.
3. A háromszögek kerületének és területének kiszámítása.
4. A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege.
5. Matematikatörténet: Bolyai Farkas, Bolyai János.
6. Érdekesek: gömbi geometria.
7. Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe.
8. Kör kerülete, területe.
9. A kör és érintője.
10. Szabályos sokszögek.
11. A tanult síkbeli alakzatok (háromszög, trapéz, paralelogramma, deltoid) szerkesztése.
12. Nevezetes szögek szerkesztése: 15° , 45° , 75° , 105° , 135° .
13. Középpontos tükrözés.
14. A transzformáció tulajdonságai, kép szerkesztése.
15. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban.
16. Paralelogramma, rombusz tulajdonságai.
17. Tengelyes és középpontos szimmetria alkalmazása szerkesztésekben.
18. Eltolás, a vektor fogalma.
19. Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek).
20. Az egybevágóság szemléletes fogalma, a háromszögek egybevágóságának esetei.
21. Az egybevágóság jelölése.
22. Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálóját, tulajdonságai, felszíne, térfogata.
23. Ismerkedés a forgáskúppal, gúlával, gömbbel.
24. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
25. Pitagorasz tétele
26. Matematikatörténet: Pitagorasz élete és munkássága.
27. A pitagoraszai számhármak.
28. Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről.
29. Kicsinyítés és nagyítás.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben.

2. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordináta-rendszerben.
3. Lineáris függvények.
4. Egyenes arányosság grafikus képe.
5. (Példa nem lineáris függvényre: $f(x) = x^2$, $f(x) = |x|$).
6. Függvények jellemzése növekedés, fogyás.
7. Egyismeretlenes elsőfokú egyenletek grafikus megoldása.
8. Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.
9. Egyszerű sorozatok vizsgálata.
10. Matematikátörténet: Gauss.

5. Statisztika, valószínűség

1. Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.
2. Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk.
3. Valószínűségi kísérletek.
4. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma.
5. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése.
6. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma.
7. Matematikátörténet: érdekességek a valószínűség- számítás fejlődéséről.

Kimeneti követelmények a két évfolyamos ciklus végén:

1. Gondolkodási és megismerési módszerek

- a) Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- b) Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- c) Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- d) Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- e) Fagráfok használata feladatmegoldások során.

2. Számítás, algebra

- a) Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása.
- b) Az oszthatóságról tanult ismereteik megszerzése során kialakult a bizonyítás iránti igény.
- c) A négyzetgyökvonás műveletének biztos alkalmazása geometriai feladatok megoldása során.
- d) A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- e) A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- f) Normálalakot használata a számok egyszerűbb írására.
- g) Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- h) Az egyenletmegoldás különböző módszereinek sikeres alkalmazása a matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldására.

3. Geometria

- a) A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- b) Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetesen négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- c) Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képének szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- d) A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.
- e) Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- f) A tanuló képes térbeli alakzatok axonometrikus képét felvázolni, és ennek segítségével sikeresen old meg problémákat. A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni sok, a mindennapjainkban előforduló test térfogatát, ürmértékét.

4. Összefüggések, függvények, sorozatok

- a) Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- b) Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- c) Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása.

5. Valószínűség, statisztika

- a) Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- b) Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.
- c) Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.

Néhány kiemelkedő magyar matematikus, esetleg kutatási területének, eredményének megnevezése.

TÖRTÉNELEM

5. osztály

FÉLÉV

Az emberiség őskora

Egyiptom és az ókori Kelet kultúrája/

Ismerje fel az állam különböző társadalomszervező funkcióit (munka megszervezése, védelem stb.). Látja be, hogy az emberi civilizációt százak munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megővásra érdemesek.

Tudjon ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről szóló történetekből, tankönyvi olvasmányokból és képekről. Ismerje az időszámítás technikáját és jelentőségét értse meg. Tudjon a tanult történeteket elmesélni néhány összefüggő mondatban, és meg tudja állapítani mi bennük a valós és fiktív elem. Tudjon történelmi térképet minta alapján másolni.

Az ókori görög-római világ

Tudja, hogy ókori görögöséget a közös nyelv, vallás, történetek-mondák és az olimpiai játékok kapcsolták össze. Ismerje fel, hogy az athéniaiak a perzsák elleni harcokban nemcsak a földjüket, városukat védték, hanem a szabadságukat is. Legyen ismeretük arról, hogy az ókori rómaiak nagyterjedésű birodalmat hoztak létre, mely hazánk területére is kiterjedt, így fontos a pannóniai római örökség kulturális emlékeinek védelme, megbecsülése. Értékelje az ókor hőseinek közösségükért tett bátor, önfeláldozó magatartását. Tudjon képi és szöveges információkat gyűjteni és összevetni ókori görög-római témákból. A megismert történelmi fogalmakat helyesen alkalmazza. Egyszerű írásos emlékeket tanári segítséggel tudjon elemezni. Tudja a tanult történelmi eseményeket időrendbe állítani, elhelyezni az időszalonon.

ÉV VÉGE

Ismerje fel az állam különböző társadalomszervező funkcióit (munka megszervezése, védelem stb.). Látja be, hogy az emberi civilizációt százak munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megővásra érdemesek.

Tudjon ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről szóló történetekből, tankönyvi olvasmányokból és képekről. Ismerje az időszámítás technikáját és jelentőségének értése meg. Tudjon a tanult történeteket elmesélni néhány összefüggő mondatban, és meg tudja állapítani mi bennük a valós és fiktív elem. Tudjon történelmi térképet minta alapján másolni.

Az ókori görög-római világ

Tudja, hogy ókori görögöséget a közös nyelv, vallás, történetek-mondák és az olimpiai játékok kapcsolták össze. Ismerje fel, hogy az athéniaiak a perzsák elleni harcokban nemcsak a földjüket, városukat védték, hanem a szabadságukat is. Legyen ismeretük arról, hogy az ókori rómaiak nagyterjedésű birodalmat hoztak létre, mely hazánk területére is kiterjedt, így fontos a pannóniai római örökség kulturális emlékeinek védelme, megbecsülése. Értékelje az ókor hőseinek közösségükért tett bátor, önfeláldozó magatartását. Tudjon képi és szöveges információkat gyűjteni és összevetni ókori görög-római témákból. A megismert történelmi fogalmakat helyesen alkalmazza. Egyszerű írásos emlékeket tanári segítséggel tudjon elemezni. Tudja a tanult történelmi eseményeket időrendbe állítani, elhelyezni az időszalonon.

A középkori Európa világa

Becsülje meg az országalapítók és- építők (uralkodók és a közemberek) munkáját és emlékét. Ismerje fel a közösségi összefogásának, áldozatkészségének és helytállásának erejét a haza építésében és védelmében. Értékelje hazánk európai keresztény államközösségbe való sikeres beilleszkedését a keresztény értékrend máig ható elemeinek és azok jelentőségét

A magyarság történetének kezdetei és az Árpádok kora

Ismerje meg és dolgozza fel a magyarság múlt, a tények és a vitatott kérdések (eredet, rokonság stb.) együttes feltárásával is. Kritikusan gondolkozzon az adott mondákat, forrásokat összevetve.

6. osztály

FÉLÉV

A Magyar Királyság virágkora

Tudja, hogy a királyokat vagy uralkodókat a történetekben megismert személyes tulajdonságok és a kor kihívásaira adott (a társadalom életére hatást gyakorolt) válaszaik eredményessége, illetve önfeláldozó magatartásuk alapján őrzi meg a történelmi emlékezet.

Ismerje fel, hogy mi az összefogás jelentősége, hogy hiányának katasztrófája a törökellenes harcok. Lásza a történelmi személyiség szerepének, jelentőségét. A történelmi személyek, csoportok tetteit tudja megindokolni. Tudja a történetek mesei és valóságos elemeit megkülönböztetni. Képi és írásos források szövegeket képes legyen megérteni, értelmezni. Tudjon a történeti forrásokon túl más tárgyak ismereteinek, információinak felhasználásával ismereteket szerezni. Következtetéseket tudjon levonni történelmi térképek segítségével.

A világ és Európa a kora újkorban

Ismerje fel, hogy az emberi alkotótevékenység, kezdeményezőképeség (tudományos felfedezések és technikai találmányok stb.) a gazdasági fejlődés meghatározó elemei. Lásza be, hogy a felfedező, újtók töretlen hite, szilárd akarata és kitartása záloga a sikerességnek. Legyen tisztába azzal, hogy a fejlettebb népek, államok erőfölényük birtokában leigázhatják, gyarmatosítják a fejletlenebbeket. Az államok közötti és társadalmon belüli konfliktusok nem egyszer forradalomhoz vagy háborúhoz vezetnek, melyek jelentős emberáldozatokkal járnak. Ismerje fel a földrajzi felfedezések jelentőségét és hatását az európai és amerikai életmódra. Értse meg a XVI-XVII. századi vallási megújulás okait és jelentőségét. Élményszerű ismereteket szerezzen a kora újkori „fényes udvarokról”.

Tudjon információkat gyűjteni, képi és szöveges források együttesen kezelni, a történelmi és földrajzi atlasz együttesen használni. Tudjon párhuzamok keresni a megismert történelmi élethelyzetek, események és mai életünk között.

ÉV VÉGE

A Magyar Királyság virágkora

Tudja, hogy a királyokat vagy uralkodókat a történetekben megismert személyes tulajdonságok és a kor kihívásaira adott (a társadalom életére hatást gyakorolt) válaszaik eredményessége, illetve önfeláldozó magatartásuk alapján őrzi meg a történelmi emlékezet.

Ismerje fel, hogy az összefogás jelentősége, hiányának katasztrófája a törökellenes harcok. Ismerje a történelmi személyiség szerepének, jelentőségét. A történelmi személyek, csoportok tetteit tudja megindokolni. Tudja a történetek mesei és valóságos elemeinek megkülönböztetni. Képi és írásos források szövegeket képes legyen megérteni, értelmezni. Legyen képes történeti forrásokon túl más tárgyak ismereteinek, információinak felhasználásával ismereteket szerezni. Következtetéseket tudjon levonni történelmi térképek segítségével.

Magyarország a kora újkorban

Ismerje fel, hogy a közösségek széthúzása gyengíti a társadalom védekező képességét a hódítással szemben, az összefogás és az egységes fellépés azonban még egy vereség esetén is a behódolás helyett kiegyezést eredményezhet.

Lásza be a török terjeszkedés megállításának jelentőségét hazánk és Európa szempontjából. Érzékelje, hogy két nagyhatalom közötti helyzetünk fokozott terhet rótt a társadalom minden rétegére. Értse meg a vallási és politikai megosztottság következményeit. Vegye észre, hogy az egyeduralkodó törekvések saját céljával ellentétes hatást válthatnak ki.

A világ és Európa a kora újkorban

Ismerje fel, hogy az emberi alkotótevékenység, kezdeményezőképeség (tudományos felfedezések és technikai találmányok stb.) a gazdasági fejlődés meghatározó elemei. Lásza be, hogy a felfedező, újtók töretlen hite, szilárd akarata és kitartása záloga a sikerességnek. Legyen tisztába azzal, hogy a fejlettebb népek, államok erőfölényük birtokában leigázhatják, gyarmatosítják a fejletlenebbeket. Az államok közötti és társadalmon belüli konfliktusok nem egyszer forradalomhoz vagy háborúhoz vezetnek, melyek jelentős emberáldozatokkal járnak. Ismerje fel a földrajzi felfedezések jelentőségét és hatását az európai és amerikai életmódra. Értse meg a XVI-XVII. század vallási megújulás okait és jelentőségét. Élményszerű ismereteket szerezzen a kora újkori „fényes udvarokról”.

Tudjon információkat gyűjteni, képi és szöveges források együttesen kezelni, a történelmi és földrajzi atlasz együttesen használni. Tudjon párhuzamok keresni a megismert történelmi élethelyzetek, események és mai életünk között.

A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon

Tudja, hogy polgárosodással párhuzamosan az egyenlőség, szabadság, testvériség eszméinek együttese nagy társadalmi mozgósító erővel hat. Tudja, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei, e folyamat vizsgálata feltárhatja a személyes és közösségi sors közötti összefüggéseket. Ismerje fel, hogy az utókor nézőpontjából az válik történelmi személyiséggé, hőssé vagy mártírrá, aki a személyes érdekei elé a közösség hosszú távú érdekeit helyezi.

Értse meg a középkori államok és a polgári nemzetállamok közti különbséget. Értékelni tudja a polgári nemzetállammá válás békés és erőszakos útjait. A reformkor, a forradalom és a szabadságharc tanításának során hazafiságra nevelés. Ismerje a reformkor legjelentősebb eredményeit, és ezek jelentőségét értékelni tudja a korábbi magyarországi és az európai viszonyok tükrében. Tudjon történeti forrásokon túl más tárgyak ismereteinek, információinak felhasználásával ismereteket szerezni. Következtetéseket tudjon levonni történelmi térképek segítségével.

7. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei**Követelmények***Ismeretszerzés, tanulás:*

- Információk gyűjtése lexikonokból, az internetről vagy könyvtári kutatással. (Pl. a közlekedés fejlődése a lovas kocsitól az autóig.)

Kritikai gondolkodás:

- Magyarázat az egységes államok kialakulásának történelmi okaira. (Pl. az Egyesült Államok megszületése.)

Kommunikáció:

- Beszámoló készítése valamilyen témáról. (Pl. a korszak magyar tudósai, feltalálói.)

Tájékozódás időben és térben:

- A tanult földrajzi helyeknek térképen történő megkeresése.
- Vaktérkép (pl. a központi hatalmak és az antant országok berajzolásához).

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, nemzet, nemzetiség, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, népesedés, életmód, gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, államszervezet, hatalmi ágak, egyeduralom, önkényuralom, királyság, császárság, köztársaság, parlamentarizmus, demokrácia, közigazgatás, birodalom.

Fogalmak: polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, tömegkultúra.

Személyek: I. Vilmos császár, Garibaldi, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx.

Topográfia: Olaszország, Németország, Egyesült Államok.

Évszámok: 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1870 (az olasz egység létrejötte), 1871 (a német egység létrejötte).

Tematikai egység: Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon**Követelmények***Ismeretszerzés, tanulás:*

- Az adatok oszlop- és kördiagramokban történő feldolgozása. (Pl. a korszak gazdasági fejlődésének jellemzői.)
- Ismeretszerzés írásos és képi forrásokból. (Pl. tájékozódás Budapest XIX. századi történelmi emlékeiről.)

Kritikai gondolkodás:

- Érvek és ellenérvek gyűjtése a kiegyezésről. (Pl. vita arról, hogy ez a lépés az ország megmentésének vagy elárulásának tekinthető-e.)
- Beszámoló a millenniumi eseményekről a kor fény- és árnyoldalait is bemutatva.

Kommunikáció:

- A dualista rendszer államszerkezeti ábrájának elkészítése, és magyarázata.
- A kiegyezésben főszerepet játszó személyiség portréjának bemutatása (pl. Deák Ferenc, Eötvös József, Ferenc József).

Tájékozódás térben és időben:

- Földrajzi, néprajzi (pl. honismereti) és történelmi térképek összevetése.
- Budapest fejlődésének nyomon követése (pl. korabeli és mai térkép alapján).

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, jelentőség.

Társadalom, társadalmi csoport, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrások, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, politika, állam, államforma, államszervezet, önkényuralom, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, birodalom, vallás.

Fogalmak: passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia.

Személyek: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Tisza Kálmán, Kandó Kálmán, Bánki Donát.

Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest.

Évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek).

Tematikai egység: A nagyhatalmak versengése és az első világháború

Követelmények*Ismeretszerzés, tanulás:*

- Jegyzetek készítése Európa nagyhatalmainak vezetőiről. (Pl. II. Vilmos, Ferenc József, II. Miklós).
- Ismeretszerzés a XIX. század végi nagyhatalmokról az internetről.

Kritikai gondolkodás:

- Érvek gyűjtése (pl. a háború törvényszerű kitérése, illetve annak elkerülhetősége mellett).

Kommunikáció:

- Grafikonok, táblázatok elemzése, készítése az első világháború legfontosabb adatairól.
- Vita. (Pl. A politikusok szerepe és felelőssége az első világháború kirobbantásában.)

Tájékozódás térben és időben:

- A történelmi tér időbeli változásai. (Pl. a határok újrajzolása a háború után)
- Vaktérképek készítése. (Pl. frontvonalak berajzolása.)
- Az események ábrázolása időszalagon.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, jelentőség, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági teljesítmény, politika, állam, államforma, államszervezet, birodalom, szuverenitás, háború, hadsereg.

Fogalmak: villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, hátszág, kétfrontos háború.

Személyek: II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós.

Topográfia: Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország.

Évszámok: 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel).

ÉV VÉGE**Tematikai egység: Európa és a világ a két háború között****Követelmények***Ismeretszerzés, tanulás:*

- Ismeretek szerzése a békekötés dokumentumaiból (pl. új országhatárok).
- Statisztikák összevetése (pl. az európai nagyhatalmak és gyarmataik területük, népességük, ásványkincseik alapján).

Kritikai gondolkodás:

- Feltevések megfogalmazása a számunkra igazságtalan békéről.
- Az első világháború utáni békék történelmi következményei, és az abból eredő újabb konfliktusok felismerése.
- Többféleképpen értelmezhető szövegek és képi dokumentumok elemzése.

Kommunikáció:

- A gazdasági világválság magyarázata, összehasonlítása napjaink gazdasági folyamataival.
- Diagramok készítése (pl. termelési és munkanélküliség adatokból).

Tájékozódás térben és időben:

- Az események és az évszámok elhelyezése a térképen.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, gazdasági válság, politika, állam, államforma, államszervezet, egyeduralom, demokrácia, parlamentarizmus, diktatúra, közigazgatás, birodalom, szuverenitás.

Fogalmak: békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, gazdasági válság.

Személyek: Clemenceau, Sztálin, Roosevel, Mussolini, Hitler.

Topográfia: Szovjetunió, New York.

Évszámok: 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (Marcia su Roma, a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése).

Tematikai egység: Magyarország a két világháború között**Követelmények***Ismeretszerzés, tanulás:*

- Információk gyűjtése, grafikonokból, táblázatokból, szöveges forrásokból (pl. a Magyarországra nehezedő háború utáni terhekről).
- Korabeli képi információforrások feldolgozása (pl. plakátok, képeslapok, újságillusztrációk).

- A kor helyi és lakóhely környéki építészeti emlékeinek felkeresése.

Kritikai gondolkodás:

- Az 1918–1920 közötti folyamatok értelmezése.

Kommunikáció:

- Saját vélemények megfogalmazása történelmi helyzetekről (pl. a király nélküli Magyar Királyságról).
- Fogalmazás készítése (pl. a népiskolai törvényről).
- Információk gyűjtése, elemzése, érvek, ellenérvek felsorakoztatása (pl. a trianoni békediktátummal kapcsolatban).

Tájékozódás térben és időben:

- A revízió határmódosításainak nyomon követése, térképek és táblázatok segítségével.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, életmód, város, nemzet, nemzetiség.

Fogalmak: öszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, vörösteror, fehérterror, kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, revízió, népiskolai törvény, zsidótörvény.

Személyek: Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál.

Topográfia: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia.

Évszámok: 1918. október 30–31. (az öszirózsás forradalom), 1918. november 16. (a népköztársaság kikiáltása), 1919. március 21. (a Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés).

Tematikai egység: A második világháború

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Írásos források, eredeti fotók és dokumentumfilmek feldolgozása (pl. a háború kirobbanásával kapcsolatban).
- Önálló ismeretszerzés, majd beszámoló filmek alapján (pl. Csatorna, A halál ötven órája, A bunker).
- Diagramok készítése, értelmezése (pl. a háborús erőviszonyok ábrázolása).
- Haditechnikai eszközök megismerése.

Kritikai gondolkodás:

- Magyarázta arra, hogy hazánkat földrajzi helyzete és revíziós politikája hogyan sodorta bele a háborúba.
- Vita, elemzések, kiselőadások tartása a Horthy-korszak revíziós politikájával kapcsolatban.
- Háborús háttérintézmények (pl. hátország, hírszerzés, koncentrációs tábor, GULAG) összehasonlítása.

Kommunikáció:

- Fegyverek, katonai eszközök és felszerelések bemutatása (pl. repülők, harckocsik, gépfegyverek, öltözetek).
- Kiselőadások tartása, olvasmányok, filmek, elbeszélések alapján.
- Érvek, ellenérvek egy-egy vitára okot adó eseményről. (Pl. Pearl Harbor megtámadása; a partraszállás.)

Tájékozódás térben és időben:

- A főbb háborús események időrendbe állítása térségenként, frontonként.
- Térképek elemzése, a folyamatok összefüggéseinek megértése, távolságok, területek becslése.
- Egyszerű stratégiai térképek és csatatérképek készítése.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, népességfogyás, migráció, életmód, gazdaság, termelés, erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, államszervezet, diktatúra, birodalom, emberi jog, polgárjog, vallásüldözés.

Fogalmak: tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán.

Személyek: Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc.

Topográfia: Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Potsdam, Berlin, Jalta, Hirosima.

Évszámok: 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

8. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Információk rendszerezése és értelmezése (pl. az USA és a SZU vetélkedéséről).
- Információk szerzése a családok, gyermekek, nők helyzetéről a kettéosztott világban (pl. Európa nyugati és keleti felében és Észak-Amerikában).

Kritikai gondolkodás:

- Kérdések megfogalmazása különféle eseményekhez kapcsolódóan.
- Egymásnak ellentmondó a források gyűjtése, elemzése és ütköztetése.
- Érvek gyűjtése azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a globalizáció összehozza vagy eltávolítja-e az egyes embereket egymástól.

Kommunikáció:

- Önálló gyűjtőmunkán alapuló beszámoló (pl. a távirótól a mobiltelefonig címmel).

Tájékozódás térben és időben:

A NATO országok és a Varsói Szerződés tagállamainak azonosítása a térképen.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, társadalmi mobilitás, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog.

Fogalmak: hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom.

Személyek: Truman, Marshall, Hruscsov.

Topográfia: Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet.

Évszámok: 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása).

Tematikai egység: Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Információk, adatok, tények gyűjtése, értelmezése. (Pl. a korszak tanúinak meghallgatása, jegyzetek készítése.).
- Az 1956-os események nyomon követése több szálon. Adatgyűjtés, fotók, filmek, a Terror Háza Múzeum meglátogatása. Vítafórum a visszaemlékezésekről.

Kritikai gondolkodás:

- Történelmi személyiségek (pl. Rákosi és társai) jellemzése.
- A felszámolt polgári életforma és az új életkörülményeinek összehasonlítása.

Kommunikáció:

- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.

Tájékozódás térben és időben:

- A magyar internálótáborok helyének megkeresése Magyarország térképén (pl. Recsk, Hortobágy).
- Az 1956. október 23. és november 4. közötti események kronológiai sorrendbe állítása.
- Magyarország vaktérképén az 1956-ban hazánkra törő szovjet csapatok útvonalának bejelölése.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség; gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, állampolgári jog, vallásüldözés, vallásszabadság.

Fogalmak: népbíróságok, internálás, pártállam, padlásöprés, kitelepítések, kollektivizálás, szövetkezet.

Személyek: Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Rajk László, Mindszenty József, Nagy Imre.

Topográfia: Debrecen, Recsk, Hortobágy.

Évszámok: 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (A második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete).

Tematikai egység: A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Adatok, képek gyűjtése a fegyverkezési és űrprogramról.
- Információk gyűjtése a nagyhatalmak politikai és gazdasági helyzetéről. Hasonlóságok és különbségek felismerése, megfogalmazása.

Kritikai gondolkodás:

- Problémák felismerése, a szocialista gazdaság egyre jobban megmutatkozó gyengeségeinek elemzése (pl. a tervutasításos rendszer).
- Érvek, ellenérvek gyűjtése a két rendszer (kapitalizmus és szocializmus) működésének értékeléséhez. Vitafórum rendezése.
- A lényeg kiemelése, a kulcselemek megértése grafikonok és képek alapján.

Kommunikáció:

- A szocialista és a kapitalista rendszer bemutatása szóban, kiselőadás tartása a szocializmusról források, olvasmányok alapján.

Tájékozódás térben és időben:

Történelmi térkép és mai földrajzi térkép együttes használata. (Pl. Közép- és kelet-európai országok földrajzi helyzetének meghatározása.)

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: olajrobbanás, atomkatasztrófa.

Személyek: Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, id. Bush, II. János Pál.

Topográfia: Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil.

Évszámok: 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz”, nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása).

Tematikai egység: A Kádár-korszak jellemzői

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Önálló információgyűjtés a kádári diktatúra éveiről. (Pl. az 1956-os forradalom hőseinek elítélése; a szövetkezetek létrehozása.)

Kritikai gondolkodás:

- Történelmi folyamat elemzése (pl. Magyarország útja a kommunizmustól szocializmus bukásáig).
- Érvek gyűjtése ugyanazon korszak egyik, illetve másik történelmi szereplője mellett, illetve ellen.

Kommunikáció:

- Beszélgetés a Kádár-rendszer élő tanúival.

Tájékozódás térben és időben:

- Gazdasági, társadalmi, kulturális különbségek a magyar és a korabeli nyugat-európai társadalmak között.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

Fogalmak: konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam.

Személyek: Kádár János.

Topográfia: Bős-Nagymaros.

Évszámok: 1957 (a munkásörség és a KISZ megalakulása), 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása).

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A személyes tapasztalatokra alapozott információk gyűjtése (pl. a televízió, a mobiltelefon, az internet) előnyeiről és hátrányairól.

Kritikai gondolkodás:

- Környezeti- és atomkatasztrófák értékelése egy mai tizenéves.

Kommunikáció:

- Önálló vélemény megfogalmazása a szűkebb és tágabb környezetünket befolyásoló tényezőkről.

Tájékozódás térben és időben:

- A rendszerváltás (rendszerváltozás) ütemének összehasonlítása a volt szocialista országokban.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: terrorizmus, migráció, integráció.

Évszámok: 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban).

Tematikai egység: Demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Ismerkedés a jogállamiság intézményrendszerével. Következtetések levonása, majd azok rendszerezése. A napi közéletből vett példák felsorakoztatása.
- Tapasztalatok gyűjtése a családban, a szűkebb és tágabb környezetben, az iskola mindennapi életéből.

Kritikai gondolkodás:

- A határon túl élő magyarok sorsának megismerése, a valós és fiktív elemek megkülönböztetése.
- Történetek, élő tanúk visszaemlékezései, azok meghallgatása. (Pl. a rendszerváltás korának aktív szereplői és tanúi.).

Kommunikáció:

- Saját vélemény kialakítása a rendszerváltás éveinek dilemmáiról és eseményeiről.
- A médiumok hírei és a környezetben tapasztalt valóság összehasonlítása.

Tájékozódás térben és időben:

- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Jelentősebb határon túli magyarlakta települések bejelölése vaktérképre.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

Fogalmak: privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer.

Személyek: Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc.

Topográfia: Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland).

Évszámok: 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).

Tematikai egység: Társadalmi szabályok

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A médiából vett példák azonosítása az alapvető emberi jogok érvényesülése, illetve megsértése témakörében.

- Társadalmi egyenlőtlenségek és egyenlőségek azonosítása történelmi példák alapján.

Kritikai gondolkodás:

- Személyes tapasztalatok és korábban tanult ismeretek kapcsolása a szokás, a hagyomány, az illem, az erkölcs és a jog fogalmához.
- Különböző társadalmi szabályok összehasonlítása és tipizálása.
- Jogok és kötelezettségek egymáshoz kapcsolása a közösségi életben.

Kommunikáció:

- Érvelés valamilyen diákjog érvényesítésének szükségessége mellett.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Társadalom, norma, szabály, jog, kötelesség.

Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, alapvető emberi jog, gyermeki jog, hivatal, egyenlőség, társadalmi különbség, társadalmi egyenlőtlenség.

Tematikai egység: Állampolgári alapismeretek

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Az államformákra és politikai rendszerekre vonatkozó történelmi ismeretek bemutatása szóban vagy írásban.
- A magyarországi törvényalkotás folyamatának megértése.
- A nyilvánosság politikai szerepének igazolása a médiából vett példák segítségével.

Kritikai gondolkodás:

- Vita az állampolgári jogok és kötelességek viszonyáról, ezek magyarországi érvényesüléséről.
- A média és a politikai hatalom viszonyának elemzése konkrét példák alapján.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, államszervezet, hatalommegosztás.

Hatalmi ág, érdekképviselet, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság.

Tematikai egység: Pénzügyi és gazdasági kultúra

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A piacgazdaság modelljének megalkotása, a szereplők és a piacok közötti kapcsolatrendszer megértése.
- Kiselőadások tartása a pénztörténet főbb korszakairól.
- Egy külföldi osztálykirándulás költségvetésének elkészítése – a valuták közötti váltás gyakorlásával együtt.

Kritikai gondolkodás:

- Gazdasági-pénzügyi döntések szimulálása néhány feltételezett gazdasági változás tükrében.
- Nyert, illetve feláldozott haszon mérlegelése néhány gazdasági döntésben.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás.

Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzügyi közvetítő, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, bevétel, kiadás, egyenleg, megtakarítás, betét, hitelfelvétel, kamat, árfolyam, infláció.

Tematikai egység: Háztartás és családi gazdálkodás

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A családi és a személyes szükségletek, illetve vágyak számbavétele. Ezek rangsorolása és szimulációs gyakorlat keretében való összevetése a reális lehetőségekkel.
- Különböző élethelyzetekhez kapcsolódó családi költségvetések tervezése.
- Számításokkal alátámasztott választás minimum két banki megtakarítási lehetőség közül.
- A háztartási megtakarítási lehetőségek azonosításának gyakorlása szituációs játék keretében.
- Lakossági folyószámla adatainak értelmezése. A családi bevételek és kiadások szerkezetének grafikus ábrázolása.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem.

Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyereség, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, beruházás, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla.

Tematikai egység: Médiaörnyezet, a média funkciói, a nyilvánosság

Követelmények

- Az internet, a televízió, a videojáték (mozi, rádió, újság) szerepének meghatározása. A média használata a mindennapokban.

- A különféle médiatartalmak értelmezése, a média funkcióinak (megörökítés, tájékoztatás, vélemények befolyásolása, jövedelemszerzés, szórakoztatás, gyönyörködtetés, önkifejezés) azonosítása.
- A nyilvánosság jelentésének és jelentőségének meghatározása, szerepének tisztázása az egyes korokban és társadalmakban.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság.

Tematikai egység: A médiamodellek és intézmények.**Követelmények**

- A médiapiacra az olvasóért, nézőért, felhasználóért folyó verseny szereplői, jellemzői és eszközei.
- A fontosabb médiamodellek (közszolgálati, kereskedelmi, közösségi média) és jellemzői, valamint azok megkülönböztetése.
- A médiaintézmények célközönségei (életkor, nem, végzettség, kulturális és egzisztenciális háttér, érdeklődés).
- A közösségi hálózatok funkciói, jellemzői.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média.

Tematikai egység: A média társadalmi szerepe, használata – Reklám és hír a hagyományos és az új médiában**Követelmények**

- A reklámok a hirdetés és a médiaipar jellemzői.
- A hírgyártás folyamatának, szereplőinek azonosítása.
- A hír, a kommentár és a hírérték fogalmának meghatározása.
- A pártatlanság és korlátai.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Hír, kommentár, hírérték, hírvettség, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.

ANGOL NYELV**5. osztály****FÉLÉV****Beszédértés**

- legyenek képesek megérteni a kéréseket, utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- legyenek képesek megérteni és válaszolni kérdésekre
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből.

Beszédalkésség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre néhány szóval vagy egyszerű mondatokban válaszolni;
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni;

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat;
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből;

Írás

- legyenek képesek egyszerű, tényszerű információkat leírni.
- tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat emlékezetből leírni
- tudjanak feladatokat helyesen írásban megoldani

Szókincs

- A tanuló szókincse kb. 300 szóból álljon.

ÉV VÉGE**Beszédértés**

- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kéréseket, utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- legyenek képesek megérteni a ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kérdéseket;
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből.

Beszédalkésség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre néhány szóban vagy egyszerű mondatokban válaszolni;
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni,
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni;
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt venni.

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat;
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből;
- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott rövid szöveg lényegét.

Írás

A tanuló legyen képes

- egyszerű, tényszerű információkat leírni.
- tudjon szavakat, egyszerű mondatokat emlékezetből leírni
- tudjon feladatokat helyesen írásban megoldani

Szókincs

- A tanuló szókincse kb. 350 szóból, kifejezésből álljon.

6. osztály**FÉLÉV****Beszédértés**

- legyenek képesek megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára vonatkoznak,
- legyenek képesek megérteni az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni,
- legyenek képesek megérteni kéréseket, kérdéseket, közléseket,
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből
- legyenek képesek megérteni az egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét

Beszédalkészség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszolni,
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt venni.

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek felismerni és megérteni egyszerű mondatokat,
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből,
- legyenek képesek megérteni ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott rövid szöveg lényegét.

Írás

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leírni,
- legyenek képesek egyszerű közléseket és kérdéseket a tanult minta alapján írásban megfogalmazni,

Szókincs

- A tanuló ismerjék az adott témakörhöz tartozó szavakat. Ismerjék fel azokat, értsék meg azokat, tudják helyesen leírni, kiejteni és alkalmazni.

ÉV VÉGE**Beszédértés**

- legyenek képesek megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak,
- legyenek képesek megérteni az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni,
- legyenek képesek megérteni kéréseket, kérdéseket, közléseket,
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből
- legyenek képesek megérteni az egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét
- legyenek képesek az egyszerű mondatokban, ismert szókinccsel megfogalmazott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatokat megoldani (igaz-hamis állításokat megoldani, a szövegre vonatkozó kérdésekre válaszokat megfogalmazni egyszerű mondatokkal.)
- legyenek képesek magnóról hallott szöveg lényegét megérteni, ahhoz kapcsolódó szövegértési feladatokat, egyszerű igaz-hamis tesztet megoldani, illetve kérdésekre rövid válaszokat adni.

Beszédalkészség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszolni,
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt venni.

Olvasott szöveg értéke

- legyenek képesek felismerni és megérteni egyszerű mondatokat,
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből,
- legyenek képesek megérteni ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott rövid szöveg lényegét
- legyenek képesek rövid olvasott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatokat megoldani

Írás

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leírni,
- legyenek képesek egyszerű közléseket és kérdéseket a tanult minta alapján írásban megfogalmazni,
- legyenek képesek egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenetet, képeslapot) létrehozni.

Szókinccs

- A tanuló ismerjék a tanult témakörök szókinccsét mind írásbeli mind szóbeli formában, helyes kiejtéssel kiejtve és helyesen leírva.

7. osztály**FÉLÉV****Beszédértés**

A tanuló legyen képes:

- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- megérteni a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét;
- kiszúrni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegből a fontos információkat.

Beszédalkészség

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszolni;
- egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni;
- kérdéseket feltenni;
- megértési probléma esetén segítséget kérni.

Olvasott szöveg értéke

A tanuló legyen képes:

- elolvasni jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szöveget;
- megérteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét;
- megtalálni fontos információkat jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegben.

Írás

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyes írni;
- egyszerű kérdéseket és közléseket írásban megfogalmazni;

Szókinccs

- A tanuló szókinccse kb. 600 aktív, 200 passzív szóból, kifejezésből álljon.

ÉV VÉGE**Beszédértés**

A tanuló legyen képes:

- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- megérteni a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét;
- kiszúrni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből a fontos információkat.

Beszédalkészség

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszolni;
- egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni;
- kérdéseket feltenni;
- eseményeket elmesélni;
- megértési probléma esetén segítséget kérni.

Olvasott szöveg értéke

A tanuló legyen képes:

- elolvasni jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget;
- megérteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét;
- megtalálni fontos információkat jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben.

Írás

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyes írni;
- egyszerű kérdéseket és közléseket írásban megfogalmazni;
- egyszerű szöveget (üdvözlés, baráti levél) létrehozni.

Szókincs

- A tanuló szókincs kb. 800 aktív, 300 passzív szóból, kifejezésből álljon.

8. osztály**FÉLÉV****Beszédértés**

A tanuló legyen képes:

- megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak;
- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott instrukciókat;
- követni rövid, egyszerű útbaigazításokat;
- megérteni a tanárának a tananyaggal kapcsolatos egyszerű angol nyelvű magyarázatát;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről.

Beszédalkésség

A tanuló legyen képes:

- egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél;
- feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan;
- önmagát, lakóhelyét egyszerű fordulatokkal leírni;
- fenntartani a beszélgetést, pl. új témát kezdeményezni, problémát felvetni;
- részt venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témákról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban;
- képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Olvasott szöveg értéke

A tanuló képes:

- megérteni az ismerős szavakat feliratokon, reklámokban, katalógusokban;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését.

Írás

A tanuló képes:

- egyszerű nyomtatványt kitölteni;
- rövid üzenetet megírni;
- magáról és kitalált személyekről egyszerű fordulatokat és mondatokat írni;
- ismert nyelvtani szerkezetek felhasználásával tényszerű információt közvetítő, kb. 40 szavas szöveget írni;
- kb. 40 szavas jellemzést, beszámolót írni.

Szókincs

- A tanuló szókincs kb. 1000 aktív, 300 passzív szóból, kifejezésből álljon.

ÉV VÉGE**Beszédértés**

A tanuló legyen képes:

- megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak;
- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott instrukciókat;
- követni rövid, egyszerű útbaigazításokat;
- megérteni a tanárának a tananyaggal kapcsolatos egyszerű angol nyelvű magyarázatát;

- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb.100 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegteltentől.

Beszédképesség

A tanuló legyen képes:

- egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél;
- feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan;
- önmagát, lakóhelyét egyszerű fordulatokkal leírni;
- fenntartani a beszélgetést, pl. új témát kezdeményezni, problémát felvetni;
- részt venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témákról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcsere igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban;
- képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes:

- megérteni az ismerős szavakat feliratokon, reklámokban, katalógusokban;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegteltentől;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését.

Írás

A tanuló képes:

- egyszerű nyomtatványt kitölteni;
- rövid üzenetet megírni;
- magáról és kitalált személyekről egyszerű fordulatokat és mondatokat írni;
- ismert nyelvtani szerkezetek felhasználásával tényszerű információt közvetítő, kb. 50 szavas szöveget írni;
- kb. 50 szavas jellemzést, beszámolót írni.

Szókincs

- A tanuló szókincs kb. 1200 aktív, 400 passzív szóból, kifejezésből álljon.

NÉMET NYELV**5. osztály****FÉLÉV**

iskolai cuccok, színek ,tulajdonságok,
az én iskolám, tantárgyak
napirend, kedvenc állatom
a hét napjai, hónapok nevei,
igeragozás- tőhangzós ige, elváltó ige,
Családi ünnepek, születésnap
iskola tantárgyak, kedvenc osztálytermünk , iskolám ,
személyes névmások ragozása, a főnevek tárgy esete, a mondatok szórendje kijelentő, kérdő mondat.

ÉV VÉGE

évszakok, napszakok, napirend
Az óra, időkifejezések
Családi ünnepek, születésnap
Idő, időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése
iskola, tantárgyak, kedvenc osztálytermünk , iskolám
igeragozás- jelen idő
birtokos névmások
személyes névmások tárgy, részes esete,
Prapositionen mit Akkusativ
Zeitangaben: um...von..bis..
Modalverb: können, wollen, möchten
Im Zoo, Im Zirkus-szabdidőstevékenységek, kedvenc állatom,
étkezés, étteremben, napi étkezések, kedvenc ételeim, italaim, receptek
Idő, időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése
öltözködés, évszakok és ruhadarabok. A haben és sein ige múlt ideje. Egyesnes szórendű kötőszavak.

6. osztály

FÉLÉV

barátok bemutatása, osztálytársak bemutatása, országismeret: európai országok

Természet, állatok

Kisállatok.

Kedvenc állataim.

Állatok a ház körül.

Vadon élő és állatkerti állatok.

Állatok a nagyvilágban.

Verben : Perfekt, Präteritum

Országismeret: Österreich

tulajdonságok, melléknév fokozás, hasonlító szerkezetek, wie, als hasonlító kötőszó testrészek, betegség, orvosnál

Personalpronomen: Dativ

Ortsangaben mit Dativ

Ünnepek és szokások.

Az én ünnepeim. Modalverb: dürfen.

ÉV VÉGE

Sport

Testrészek és mozgás.

Sportok, sportfelszerelések.

Kedvenc sportom. Bevásárlás, üzletek , piac.

sich –Verben, W-Fragen, Mellékmondati szórend, mellékmondati kötőszavak: wenn, als

Präpositionen mit Dativ, mit Akkusativ. Országismeret: Österreich, Deutschland.

Városok, települések, falvak. Lakóhelyem, lakásom, bútoraim.

Nebensätze, indirekte Frageätze. Verben: Präteritum, Perfekt. Indirekte Frageätze mit ob.

Épületek, utcák. Kedvenc állatom.

Tájékozódás, útbaigazítás.

Közi szórendes kötőszavak: weil, dass, wenn, als,

Egyenes és fordított szórendű kötőszavak

Főnévragozás , személyes névmások ragozása

Visszaható igék. Melléknévragozás. Was für ein kérdőszó.

Tanulás, tanítás , iskolai élet.

7. osztály

FÉLÉV

Témák:

Zene, művészetek

Kedvenc zeném, együttesem.

Kedvenc hobbim.

Iskola, barátok, osztálytársak

Étkezés. Egészséges életmód. Étkezési szokások. Tanulási szokások- a tanulás. Egészséges táplálkozás, a helyes táplálkozás.

Receptek, főzés, sütés Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Utazás, pihenés

Nyelvtan:

vonatkozó mellékmondat, melléknévragozás, múlt idők,

Zu+ Infinitiv szerkezet, um...zu szerkezet, damit kötőszó

ÉV VÉGE

Témák:

A rendszeres testedzés. Iskolai élet más országokban. Szabadidő, szórakozás

Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Utazás, pihenés

Vakáció, nyaralás. Környezetvédelem.

Utazás, pihenés. Vakáció, nyaralás. Szórakozás, médiák.

Táborok, osztálykirándulás.

Nyelvtan:

Általános alany: man, és ragozott alakjai
anstatt...zu, ohne...zu szerkezet, anstatt dass, ohne dass szerkezet,
időhatározói mellékmondatok, passiv, páros kötőszavak

8. osztály**FÉLÉV****Témák**

Közlekedési eszközök.
Szelektív hulladékgyűjtés. Fantázia és valóság
Kedvenc olvasmányaim, könyveim.
Képzeletem világa
Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás. Öltözködés, divat. Közlekedés.

nyelvtan

igeidők, egyszerű és összetett mondatok, elöljárószavak, kötőszavak, főnév, melléknévragozás.

ÉV VÉGE**témák**

Családi események, közös programok
Lakóhelyem, tágabb környezetem
Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal.
Növények az otthonomban, iskolámban.
Kontinensek, tájegységek
Ünnepek itthon és a nagyvilágban.
Város, bevásárlás
Vakáció, nyaralás.
Táborok, osztálykirándulás
Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.
Veszélyeztetett állat- és növényvilág.
Nevezetes napok: Fák és madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja.

Nyelvtan: Igeidők, mellékmondati szórend, kötőszavak, összetett mondatok, feltételes jelen és múlt idő

INFORMATIKA**5. osztály****FÉLÉV**

A tanulók az **informatikai eszközök használata** során megismerik a számítógépet, annak főbb egységeit, a perifériákat. Kezdetben tanári segítséggel, később önállóan használják a legfontosabb eszközöket.

Az **alkalmazói ismeretek témakörben** a tanulmányi és közösségi feladataikhoz kapcsolódóan kerül sor a számítógépes programok használatára. A szövegszerkesztő és prezentációkészítő alkalmazások használata az egyéni munka mellett a csoportmunkákban is megjelenik. A multimédiás környezetben szövegek, képek, animációk, hangok kezelésével foglalkoznak.

ÉV VÉGE

Az **információszerzés** során az adatokat rendszerezni kell, hogy később könnyebben feldolgozhatók legyenek. A tanulók megismerik a táblázatos adattárolás, a grafikus adatábrázolás, az esztétikus adatmegjelenítés formáit. Először tanári segítséggel értelmezik a rendszerezett formában megjelenő adatokat, később önállóan is tudnak hasonló formában adatokat rendezni.

A korábbi ismeretek alapján és az életkori sajátosságoknak megfelelően ebben a képzési szakaszban a tanulók a problémamegoldás alapvető folyamatával és elemeivel ismerkednek meg. A problémamegoldás előtt információkat gyűjtenek, és megtervezik a folyamatot. A tanulók kezdetben közösen értelmeznek kész algoritmusokat. Eleinte tanári segítséggel, majd egyre önállóbban készítenek egyes tevékenységeket leíró algoritmusokat és folyamatábrákat.

A problémamegoldás érdekében az életkori sajátosságoknak megfelelő szoftverek használata ajánlott. A szoftverek használata közben a tanulók egyszerű programokat írnak, kész programokat értelmeznek, a programok írása és elemzése közben megismerkednek az adattípusokkal és az utasításokkal.

A tanulási folyamatok támogatása érdekében interaktív oktatóprogramok alkalmazására kerül sor. Az oktatóprogramok használata közben azonosítják az algoritmusok lépéseit, tanulmányozzák a beállítások módosító szerepét. Az interaktív programhasználat során beavatkoznak a folyamatokba, a beavatkozások következményeinek megfigyelése lehetővé teszi a programok hatékony, tudatos irányítását.

A hagyományos média mellett a tanulás, művelődés során egyre nagyobb szerepet kap az elektronikus adathordozók és az interneten lévő tartalmak használata.

Az **információs társadalom** témakör feldolgozása közben a tanulók megismerkednek az internet használata közben felmerülő problémákra, felkészülnek azokra a feladatokra, amelyek az online világban várnak rájuk. Tapasztalatot szereznek az informatikai biztonsággal kapcsolatos területeken, megismerkednek a számítógép védelmi lehetőségeivel, a személyes adatvédelemmel. A tanulók a tanulás során számtalan különböző minőségű információforrással találkoznak. A célnak megfelelő források kiválasztása megfelelő tapasztalaton alapul, melynek érdekében az információforrások hitelességének megítélésére, értékelésére kerül sor. A tanulást támogató információforrások saját dokumentumokban való alkalmazása, az információforrásokra való hivatkozások egyre nagyobb szerepet töltenek be a tanulás során, ennek érdekében a tanulók hivatkozásokat tartalmazó mintákat tekintenek meg és értelmeznek.

A **könyvtári informatika** fejlesztési területen ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezen az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

6. osztály

FÉLÉV

A **tanulók az informatikai eszközök használata** során megismerik a fájl- és mappakezeléssel kapcsolatos műveleteket. A számítógép kezelése során figyelembe veszik, hogy az adatok védelméről is gondoskodniuk kell. Képesek egy víruskereső programmal a fájlok ellenőrzését elvégezni.

Az **alkalmazói ismeretek témakörben** a tanulmányi és közösségi feladataikhoz kapcsolódóan kerül sor a számítógépes programok használatára. A szövegszerkesztő és prezentációkészítő alkalmazások használata az egyéni munka mellett a csoportmunkákban is megjelenik. Wordben megtanulnak képet formázni, beilleszteni. Power Pointban prezentációt készíteni.

Az **információszerzés egyre inkább átkerül az internetre**. Ebben a korosztályban elsősorban tanári irányítással zajlik az információszerzés. Az interneten történő tájékozódás és a szükséges információ beszerzése érdekében meg kell ismerni a böngésző szolgáltatásait. A tanulók eleinte a tanár által ajánlott oldalakat keresik fel, később megismerik a kulcsszavas és tematikus keresőgépek használatát is.

Az információs társadalomban alapvető elvárás, hogy a tanulónak legyen saját postafiókja, ismerje az elektronikus levelezés alapvető funkcióit és az info kommunikáció szabályait. Fontos tisztázni az adatvédelem jelentőségét.

A hagyományos média mellett a tanulás, művelődés során egyre nagyobb szerepet kap az elektronikus adathordozók és az interneten lévő tartalmak használata.

ÉV VÉGE

Az **e-szolgáltatások** fontos szerepet töltenek be az információs társadalom kialakításakor, ennek érdekében a tanulók az életkori sajátosságoknak megfelelő elektronikus szolgáltatásokat ismernek meg, azonosítják azok szerepét. Megfigyelik a szolgáltatások működését, megfogalmazzák az eljárások futtatása közben szerzett tapasztalataikat, azonosítják az egyes eljárások célját. Kiválasztják a személyes igényeiknek megfelelő szolgáltatásokat, megismerik a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges eljárásokat, és tapasztalatot szereznek azok biztonságos működésében.

A **könyvtári informatika** fejlesztési területen ebben a szakaszban a tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezen az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való

önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

7. osztály

FÉLÉV

Az informatikai eszközök közül a számítógéppel való kommunikáció során fontos egy **operációs rendszer rutinszerű használata**. Ezen az évfolyamon a tanulók már önállóan használják a legfontosabb eszközöket, segítség nélkül kezelik a fájlokat és mappákat. Napjainkban egyre fontosabbá válik az információk digitális formában való tárolása, az analóg információk digitalizálása. A digitalizált állományok mérete sokszor rendkívül nagy lehet, ezért szükséges a tömörítési módok és eljárások ismerete is.

Az **alkalmazói ismeretek** elsajátításával gyakorlottan használják a szövegszerkesztő programot, tudnak szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni. A dokumentumok esztétikus megjelenítése érdekében képek gyűjtésére, feldolgozására kerül sor képszerkesztő program segítségével. Ismerik a táblázatkezelés alapjait, a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit. Tudnak különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájukban elhelyezni, ismerik a webes publikáció jellemző elemeit.

A **problémamegoldás informatikai** eszközökkel és módszerekkel témakörben a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten tovább mélyítik az algoritmus leíró eszközökkel kapcsolatos ismereteiket, egyszerű algoritmusokat értelmeznek és fogalmazzák meg. Az iskolai élettel kapcsolatos vagy egyénileg választott összetettebb problémák megoldásának folyamatát a tanulók tanári segédlettel részfolyamatokra bontják fel. A korábban megkezdett, folyamatos beavatkozást igénylő problémák tanulmányozása a paraméterértékek változtatásával és a változtatások eredményeinek megfigyelésével folytatódik.

A tanulók a problémákhoz algoritmusokat készítenek, az algoritmusokat programozási nyelven kódolják, a kódolás során megismerik a program működését, alkalmazzák a megismert utasításokat. Az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján a tanulók több oldalról megközelíthetik a problémát, feltárják a probléma szerkezetét, értelmezik az adatok közötti összefüggéseket, a strukturált megoldás érdekében eljárásokat készítenek. Az egyenletekkel leírható folyamatok tanulmányozása nem feltétlenül igényel informatikai segítséget, viszont a véletlen jelenségek tanulmányozása elképzelhetetlen a számítógép véletlenszám-generátora nélkül. A véletlenül alapuló jelenségek tanulmányozása akár a saját készítésű, akár mások által készített programok tanulmányozásakor tanulságos.

ÉV VÉGE

Az **infokommunikációs eszközök** használatakor, az információszerzés során az általános iskola utolsó évfolyamain az internet hatékony használata kerül előtérbe. A tanulók az egyszerű keresések mellett az összetett keresések végzésében is gyakorlatot szereznek. Az információszerzés során szerzett tapasztalatok következtében megjelenik a kritikus szemlélet az információk hitelességével szemben. A szükséges információk megkeresésén, letöltésén túl a saját anyagaik publikálására is sor kerül.

A korábbi évek során megismert infokommunikációs eszközök bővítése, egyéb internetes és mobilkommunikációs lehetőségek megismerése következtében a tanulók egyre tudatosabban választanak a rendelkezésre álló elektronikus médiumok között. Betartják az adatvédelem alapvető szabályait, felismerik az ártó szándékú támadásokat és megfelelő eszközökkel képesek védekezni ezek ellen.

Az **információs társadalom** témakör feldolgozása során a tanulók megismerik az információkezeléssel kapcsolatos feladatokat, a veszélyek elhárítási lehetőségeit, a jogi és etikai vonatkozásokat. Az alkalmazás során kiemelt szerepet kap az információforrások hitelességének értékelése, az információk etikus használata. Az informatikai eszközök használatakor törekednek a helyes módszerek kialakítására, megismerik a kulturált együttélésre vonatkozó szabályokat és betartják azokat. Az informatikai eszközök használata jelentősen hozzájárul a változásokhoz, ezért érdemes megismerni a fejlődés egyes szakaszait.

A tanulók az életkori sajátosságoknak és az igényeknek megfelelő elektronikus szolgáltatásokkal ismerkednek meg, majd sor kerül azok hétköznapi életben betöltött szerepének, céljainak azonosítására és biztonságos, kritikus használatára. A fejlesztés során a szolgáltatások kiválasztását követően a működés megfigyelése és megértése, az egyes funkciók kipróbálása, a működési algoritmusok azonosítása, az eljárások értő alkalmazása és a kritikus szemléletmód kialakítása kap hangsúlyos szerepet.

A **könyvtári informatika** fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és -használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtár típusok és szolgáltatásai jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

8. osztály

FÉLÉV

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata

A számítógép fő egységeinek megismerése. Bemeneti és kimeneti perifériák, adathordozó eszközök helyes használata.

Digitalizálás. Képek szkennelése. Digitális fotózás.

Az **operációs rendszer** és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásainak használata. Az operációs rendszer fajtái, jellemzői.

A hálózati szolgáltatások kialakulásának rövid története. A hálózati operációs rendszerek funkciói, főbb szolgáltatásai. Vezetékes és vezeték nélküli kapcsolatok. Az iskolai hálózat vázlatos felépítése, a szolgáltató és a munkaállomások kapcsolata.

Az ismert eszközök közül az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszköz kiválasztása. A feladat elemzése, annak eldöntése, hogy a probléma milyen informatika eszközzel oldható meg (pl. mobil eszköz, számítógép, számítógéphez kapcsolt mérőműszer).

A kiválasztott eszköz funkcióinak megismerése, konfigurálása.

Különböző típusú dokumentumok nyomtatása. Nyomtatás fájlba, PDF állományok készítése. Környezettudatos viselkedés nyomtatáskor.

Tömörített állomány tartalmának megtekintése, kicsomagolása, kiválasztott állományok tömörítése.

Szöveges, rajzos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása

Kiseb méretű dokumentum minta vagy leírás alapján történő szerkesztése. Rajz beillesztése szöveges dokumentumba.

Szöveges, rajzos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása

Kiseb méretű dokumentum minta vagy leírás alapján történő szerkesztése. Rajz beillesztése szöveges dokumentumba.

Összetett dokumentum készítése. Egyszerű szöveget, rajzot és táblázatot is tartalmazó dokumentumok elkészítése. Szöveg mentése különböző formátumokban.

Táblázatkészítés szövegszerkesztővel. Táblázat beszúrása szövegbe.

A táblázat tulajdonságainak beállítása.

Cellaműveletek. Táblázat formázása. Előadások, bemutatók készítése

Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.

Bemutató mentése több formátumban. Digitális képek alakítása, formázása. Digitális képek jellemzőinek megismerése, minőségének javítása.

Képszerkesztő program használata. Műveletek képekkel, képszerkesztés, képvágás. Montázs készítése.

ÉV VÉGE

Táblázatkezelés. Táblázatkezelő program használata.

A munkakörnyezet beállítása. A táblázatkezelő menürendszerének megismerése. Táblázatos dokumentumok. Az adatkezelés alapjai

Táblázatok használata a mindennapi életben. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adattípusok megismerése. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása. Cellahivatkozások használata.

Képletek szerkesztése. A konstans, relatív és abszolút hivatkozás fogalmának megismerése.

Adott feladat megoldásához algoritmuselemek, algoritmusok tervezése, végrehajtása. Algoritmus kódolása a számítógép számára egyszerű programozási nyelven. Az eljárás-készítés előnyeinek vizsgálata, eljárások alkalmazása (paraméterezés, feltételes utasítások, ciklusok, rekurziók).

Összetett algoritmusok készítése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján. A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata. A bemenő adatok, a kimenő adatok és a változók értékeinek megadása, a bemenő adat és eredmény kapcsolatának megfigyelése. A programozás eredményeinek további felhasználása.

Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése.

Elemi és összetett adattípusok jellemzőinek megismerése, alkalmazásuk. Az összetett adatok kezelése.

Robotvezérlési, grafikai feladatok megoldása fejlesztőrendszerrel

Teknőc állapotának változtatása, állapotjellemzőinek ismerete.

Adott feladat megoldásához algoritmuselemek, algoritmusok tervezése, végrehajtása. Algoritmus kódolása a számítógép számára egyszerű programozási nyelven. Az eljárás-készítés előnyeinek vizsgálata, eljárások alkalmazása (paraméterezés, feltételes utasítások, ciklusok, rekurziók).

Összetett algoritmusok készítése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján.

A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata

A bemenő adatok, a kimenő adatok és a változók értékeinek megadása, a bemenő adat és eredmény kapcsolatának megfigyelése.

A programozás eredményeinek további felhasználása.

Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése

Elemi és összetett adattípusok jellemzőinek megismerése, alkalmazásuk.

A hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazásuk a megismerési folyamatban.

A média alkalmazási lehetőségei. Internet, televízió, rádió használata. Elektronikus könyv, hangos könyv használata. Szótárak, lexikonok, folyóiratok az interneten. Képek, Könyvtári szolgáltatások. Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban. A kézikönyvtár önálló használata. Információkeresés. Hatékony, céltudatos információszerzés.

Információhiány felismerése, megfogalmazása. Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása.

Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével.

A forráskeresés és- feldolgozás lépéseinek (feladat értelmezése, kérdés megfogalmazása, keresés, válogatás, olvasás, értelmezés, jegyzetelés, válaszadás/alkotás, értékelés) tudatosítása, irányított alkalmazásuk, filmek elérése az interneten. Oktatóprogramok, oktatóanyagok keresése az interneten. Internetes térképek keresése.

Könyvtári szolgáltatások. Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.

A kézikönyvtár önálló használata. Információkeresés

Hatékony, céltudatos információszerzés. Információhiány felismerése, megfogalmazása. Keresett téma kifejezése tárgyszóval.

Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban.

Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével.

A forráskeresés és- feldolgozás lépéseinek (feladat értelmezése, kérdés megfogalmazása, keresés, válogatás, olvasás, értelmezés, jegyzetelés, válaszadás/alkotás, értékelés) tudatosítása, irányított alkalmazása.

TECHNIKA

5. osztály

FÉLÉV

Az **ételkészítés** alapjai, élelmiszerek.

Élelmiszerek rendszerezése és szerepe a táplálkozásban. Korszerű, egészséges táplálkozás. A tradicionális magyar konyha értékei, hungarikumok.

Ételek, étel-alapanyagok azonosítása, évszakokhoz, étkezési alkalmakhoz, élethelyzetekhez kapcsolása. A készíthető étel és a szükséges alapanyagok mennyiségének meghatározása, a költségek, valamint a készítés időszükségletének becslése. Az élelmiszerek beszerzésével kapcsolatos tudnivalók (élelmiszerlánc, nyomon követhetőség). A tudatos és takarékos ételkészítés szempontjai. Az ételkészítés-biztonság alapszabályai. Kiemelt kockázatú ételkészítéstermékek. Az élelmiszerek címkéjén feltüntetett információk értelmezése. Ételreceptek értelmezése.

Az ételkészítés folyamatának részekre, műveletekre bontása, az étkezéshez kapcsolódó teendők meghatározása, a csoporton belüli, illetve a családi munkamegosztás lehetőségeinek megbeszélése.

Ételek készítése: Az étel-alapanyagok tisztítása, előkészítése, receptúra szerinti mérése, a készítéshez szükséges eszközök meghatározása.

Főzött jellegű (pl. levesek, főzelékek, főtt tészta), sütőben készülő (pl. sütemények, pizza, rakott ételek), továbbá serpenyőben készülő ételek (pl. zöldségételek, palacsinta, tükörtojás) készítése.

Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások: A hőkezelési eljárások (melegítés, hűtés, hűtés, fagyasztás) kipróbálása, a hőkezelés hatásainak, szerepének feltárása az egyes ételek elkészítése és tárolása során.

További ételtartósítási eljárások kipróbálása, az ételek és ételalapanyagok megromlásának vizsgálata.

Ételek tárolása, csomagolása. A megmaradt ételek felhasználási lehetőségei, az ételmaradékok kezelése.

Az étel-alapanyagok és az ételek háztartásban való tárolásának alapvető ételkészítési-higiéniai szabályai, a kereskedelemről származó élelmiszerek fogyaszthatósági, illetve eltarthatósági adatainak értelmezése.

Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása.

Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások

A hőkezelési eljárások (melegítés, hűtés, hűtés, fagyasztás) kipróbálása, a hőkezelés hatásainak, szerepének feltárása az egyes ételek elkészítése és tárolása során.

További ételtartósítási eljárások kipróbálása, az ételek és ételalapanyagok megromlásának vizsgálata. Ételek tárolása, csomagolása.

A megmaradt ételek felhasználási lehetőségei, az ételmaradékok kezelése.

Az étel-alapanyagok és az ételek háztartásban való tárolásának alapvető ételminőség-higiéniai szabályai, a kereskedelemről származó élelmiszerek fogyaszthatósági, illetve eltarthatósági adatainak értelmezése.

Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása.

Konyhai eszközök, gépek használata. A balesetveszélyes konyhai kézi eszközök, kézi gépek, és a használatukkal járó balesetveszélyek azonosítása.

Az ételkészítés során használt tüzelő-, melegítő-, főző-, sütő- stb. berendezésekhez, a forró vízhez, forró anyagokhoz, eszközökhöz kapcsolódó baleseti veszélyek azonosítása és ezek elhárításának gyakorlása.

A konyhai eszközökhöz kapcsolódó ételminőség-higiéniai szabályok megismerése, alkalmazása.

Étkezési kultúra. Az étkezési szokások és azok történeti háttere.

A kulturált étkezés követelményei. Az étkezőasztal megterítése, ételek tálalása. Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályok gyakorlati alkalmazása.

Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok

Az ételkészítéshez, illetve az étkezéshez használt edények és eszközök mosogatása. A konyha és az étkező takarítása.

Környezettudatosság: Az étkezéshez, ételkészítéshez kapcsolódó energia-, víz- és anyagtakarékosság, valamint az ételminőség-csomagolások újrahasznosítási lehetőségeinek feltárása, megismerése.

Az ételminőség-hulladék minimalizálásának lehetőségei.

A keletkező hulladékok azonosítása, szelektálása.

A mesterséges, illetve épített környezet

A mesterséges, illetve épített környezet jellemzői és gondozása: építmények, mechanikus szerkezetek, építési és mechanikus javítási, állagmegóvási munkák, takarítás. Tapasztalatok gyűjtése a felhasznált anyagok és eszközök fizikai jellemzőiről. Épület alaprajzának, terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal. Épületek, építmények funkciói, szerkezeti elemei, anyagai, kötőanyagok, felületi anyagok jellemzői. Árnyékolás, hő- és vízszigetelés. Építési, szerelési szakmák és jellemző tevékenységeik.

Az épített környezet biztonsága, katasztrófa elhárítás

Az épített környezet, az épületek és a háztartás tűz- és vagyonbiztonsága, védelem az időjárási hatások ellen. A mesterséges környezetet, épületeket károsító természeti, időjárási hatások azonosítása.

Tűzveszélyes tevékenységek, helyzetek felismerése, tűzvédelmi szabályok ismerete. Balesetek megelőzése: Mechanikus jellegű baleseti veszélyek.

Kéziszerszámok, eszközök biztonságos használata.

Elektromos eszközök érintésvédelme. Munkavédelmi eszközök, felszerelések. Építési és mechanikus állagmegóvó, javító, takarító munkák során használt eszközök, felszerelések használatának szabályai.

Balesetveszélyes munkaműveletek, mozzanatok, munkavédelmi eszköz szükségességének felismerése.

ÉV VÉGE

Veszélyes anyagok a háztartásban

Kémiai, biológiai, illetve tűzvédelmi szempontból veszélyes anyagok (gyógyszerek, kozmetikai anyagok, irtószerek, tisztítószerek, oldószerek, festékek, növényvédő szerek, műszaki célú vegyi anyagok stb.) tárolása, kezelése, használata, ezek veszélyei és ezekkel kapcsolatos biztonsági szabályok.

Az anyagok kémiai veszélyeiről való tájékozódás információforrásokból.

Környezettudatosság. A háztartási tevékenységek becsült víz- és energiaigényének és költségének meghatározása. Víz és energiatakarékosság. A pazarló használat felismerése. Kis zajterhelésű, víz- és energiatakarékos háztartási gépek használatának jelentősége. A hulladékok azonosítása, csoportosítása, szelektív gyűjtése. Mindennapjainkban keletkező újrafelhasználható és veszélyes hulladékok. A veszélyes hulladékok kezelése, tárolása. Tájékozódás a hulladékokról, veszélyeiről és újrahasznosításuk lehetőségeiről információforrásokból.

Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenységek során.

Növénytermesztés, állattartás. Növények (pl. dísnövények, fűszernövények, fák) telepítése és gondozása. Hobbikert létesítésével és fenntartásával kapcsolatos munkálatok. Komposztálás.

Élelmiszernövények termesztési fogásainak elsajátítása.

Hobbi- és haszonállatok tartásával kapcsolatos feladatok megismerése.

Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások

Az embert érő időjárási és természeti eredetű károsító hatások (leégés, napszúrás, kiszáradás, túlhevülés, kihűlés, villámcsapás, allergia, kullancs- és rovarcsípések, fertőzések, élősködők az emberen és a lakásban).

A veszéllyel járó helyzetek és a veszélyek felismerése, teendők a károsodás elhárítása érdekében, illetve károsodás esetén.

A forgalomszabályozás közlekedési jelzései

A közúti közlekedési jelzések hierarchiája. A jelzőtáblák és útburkolati jelek. A forgalomirányító fényjelzőkészülékek jelzéseinek jelentése.

A rendőri forgalomirányító tevékenység. A közlekedés rendszere, közlekedéstörténet. A járművek.

A városi, közúti, a vízi és légi közlekedés rendszereinek megismerése.

A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben – információgyűjtés, rendszerezés.

A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozásokról, szakmákról információszerzés.

Balesetvédelem: Közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek elemzése, megelőzése. Közlekedésbiztonsági ismeretek. A féktávolság. Az érzékelési- és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe. A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán. A kerékpár karbantartása.

Tennivalók közlekedési baleset esetén. Az elsősegélynyújtás feltételrendszere, helyzetfelmérés, biztosítás és segítségnyújtás.

Vasúti közlekedés: A biztonságos és udvarias vasúti közlekedés szabályai. Közúti és vasúti menetrendek, útvonalterképek tanulmányozása. Útvonalterv készítése térkép és útvonaltervező segítségével.

6. osztály

FÉLÉV

A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai

Természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papír, textil, képlékeny anyagok vizsgálata (hajlítás, törés, hasítás, keménység, rugalmasság, nedvszívás, korrózió), szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján.

Az anyagok előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák.

Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítása. A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői.

Mérés milliméteres pontossággal. Mérőeszközök alkalmazása. Új szerszámok és műveletek megismerése, alkalmazása.

Összetett (többféle anyagból, több alkatrészből álló) használati tárgyak, építmény makettek, jármű- és gépmodellek készítése természetes anyagok, hulladékok és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – fa- és fémépítő, Lego, Lego Education készletek) felhasználásával.

A modellezés mint hobbi lehetőségeinek megismerése.

A tárgykészítéshez kapcsolódó szakmákról ismeretek szerzése.

Műszaki kommunikáció alkalmazása. Méretmegadás elemei.

Rajzjelek (hajlítási vonal, tengely, nem látható él, furat, átmérő, sugár). Méretarányos kicsinyítés, nagyítás.

ÉV VÉGE

Vetületi ábrázolás.

Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés. Tárgyak, modellek célszerű és takarékos tervezése.

Anyagok újrafelhasználása. A szükséges információk gyűjtése, felhasználása.

Anyagmennyiség, költség kiszámítása a tervek alapján.

Munkafolyamat tervezése, szervezése. A kivitelezés problémái.

Együttműködés társakkal közös tevékenységben.

Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet

Biztonságos munkavégzéshez szükséges munkafogások ismerete, ép szerszámok célszerű, balesetmentes használata.

A munkakörnyezet rendjének fenntartása.

A műveletekhez szükséges munkavédelmi felszerelések alkalmazása.

A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése.

7. osztály

FÉLÉV

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgyban a 7. évfolyamon új és egyszersmind nagy jelentőségű tematikai egységként a munkába állás előzményeit, a munkákat, munkakörnyezeteket, szakmákat, továbbtanulási lehetőségeket közvetlenül és célzottan bemutató, pályaaorientációt szolgáló tanórák, foglalkozások jelennek meg. A korábbi években a produktív tevékenységek tapasztalatai révén kialakult önismeret, a már felismert saját tulajdonságok összevethetővé válnak a megismert lehetőségekkel, az ismeretek az életpályára vonatkozó elképzeléssé válhatnak, a továbbtanulásról, a pályaválasztásról szóló elhatározással érlelődhetnek.

A 7. évfolyamon a család által használt összetettebb műszaki rendszerek, közművek, közszolgáltatások összefoglalásával befejeződik, teljessé válik a háztartás, a lakókörnyezet megismerése. Ennek révén a családi életre nevelés elemeként tudatosabbá válhat a családon belüli munkamegosztás és az azon belül lehetséges saját

szerpek. Az ennek keretében szerzett tapasztalatok, a vizsgálódás, a működési próbák, a környezet alakításában elvégzett kisebb feladatok, amellyel, hogy a pályáorientációt segítve további alkalmakat adnak arra, hogy a tanulók feltárják saját képességeiket, jelentősen fejlesztik a műszaki és természettudományos kompetenciát is. Ezekben a foglalkozásokon a tanulók egyrészt felhasználják a természettudományos tantárgyakban tanultakat, másrészt az ekkor szerzett tapasztalatok alapul szolgálnak a későbbi években sorra kerülő tanuláshoz. A társas kapcsolati kultúra fejlesztésére a csoportos keretek között végzett feladatmegoldás, a tanuló saját tevékenységének, a saját továbbtanulási elképzeléseknek a társakéival való összevetése adhat alkalmat. A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia kialakulását a saját szerep megtalálása, az ötleteknek, elképzeléseknek a valósággal, a lehetőségekkel való összevetése és értékelése, a tanulás tanítását, a hatékony, önálló tanulási kompetencia fejlődését pedig a tantárgy valamennyi 7. osztályos foglalkozását jellemző feladatközpontú tevékenységi tartalmak segítik. A matematikai kompetenciát és a gazdasági, pénzügyi nevelést a háztartási és a közlekedési rendszerek megismerése, működésük elemzése során elvégzett, célzottan a mennyiségi összefüggésekről szóló számítási feladatok szolgálják. Ezeknek a költségekre vonatkozó eredményei egyben hozzájárulnak a takarékoság, a környezettudatosság, a fenntarthatóság iránti elkötelezettség fejlesztéséhez is.

A háztartás elektromos rendszere

Az elektromos hálózat fizikai-műszaki jellemzői, áramköri elemek a háztartási hálózatban. Világítás, motorok, fűtő, hűtő eszközök, elektromossággal működő háztartási és egyéb eszközök, gépek jellemzői, működésük és használatuk.

Az elektromos rendszer üzemzavarai, túl áram védelmi és érintésvédelmi eszközök jellemzői, szerepe. Az elektromos energiafogyasztás árának, díjának meghatározása, takarékosági lehetőségek. Villanyszámlák tartalmának értelmezése. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt elektromos eszközök működéséről és használati jellemzőiről, a tapasztalatok összehasonlítása, értékelése.

A háztartás és a lakókörnyezet vízellátó-, szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető, illetve - rendszere. A vízfelhasználáshoz kapcsolódó felszerelési, berendezési tárgyak, szerelvények szerkezete és működése.

Az ivóvíz forrásai, a víz minősége, fizikai, kémiai és biológiai jellemzői, vízfogyasztási módok, a víz élelmi, más háztartási, valamint műszaki, technológiai célú felhasználása.

A háztartási szennyvíz keletkezési forrásai, az elvezetés, gyűjtés, tisztítás eljárásai, eszközei.

A csapadékvíz káros mechanikai és kémiai (korróziós) hatásai az emberi lakókörnyezetben. Üzemzavarok, rendellenességek a vízellátás és a szennyvíz-, valamint a csapadékvíz-elvezetés működésében. Felelősségünk a talajvíz és a vízbázisok tisztaságának megőrzésében. A vízfogyasztás árának, díjainak meghatározása, takarékosági lehetőségek. Víz- és csatornaszámlák tartalmának értelmezése. A csapadékvíz-gyűjtés és - felhasználás lehetőségei.

Víztaarékos technológiai megoldások és rendszerek.

Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, a vízfelhasználáshoz kapcsolódó eszközök működéséről és használati jellemzőiről.

A háztartás és a lakókörnyezet különböző fűtési megoldásai

A gáz forrásai, az ellátás rendszere, elemei, gázfűtés, a gáz szállítása, tárolása, gázt felhasználó háztartási készülékek. Szilárd tüzelőanyagok és fűtőberendezéseik, üzemeltetési szabályaik. Füstgáz-elvezetés, az égéstermékek környezeti hatásai.

A gázhálózat, gázpalackok, gázfogyasztó berendezések üzemeltetésének veszélyei, üzemzavarok, a használat biztonsági szabályai, a biztonsági berendezések működési jellemzői. Gázszivárgásra és más üzemzavarra utaló jelek, teendők és tilalmak rendellenességek esetén.

A fűtési és más hőenergia-felhasználási költségek meghatározása, takarékosági lehetőségek. Gázszámlák tartalmának értelmezése.

Megújuló energiaforrások felhasználása a fűtésben és a használati meleg víz készítésében. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, fűtésre, hőenergia-termelésre használt eszközök működéséről és használati jellemzőiről, összehasonlításuk energetikai, gazdaságossági és környezetvédelmi szempontból.

ÉV VÉGE

Hulladékgazdálkodás

A hulladékok keletkezési módjai a háztartásban és a lakókörnyezetben.

A keletkező hulladékok fizikai és kémiai jellemzői, tárgyként való tovább használati, illetve anyagként való újra feldolgozhatóságuk lehetőségei.

A hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokások, hulladékok házilagos kezelése, komposztálás.

A hulladékszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, energetikai célú hulladékhasznosítás települési környezettől függő rendszerei.

A hulladékok kezelése, a hulladék keletkezésével, tárolásával, kezelésével járó veszélyek.

Veszélyes hulladékok, környezeti és egészségügyi hatásai.

Komposztálható hulladékok. Háztartási körülmények között égethető és nem égethető hulladék anyagok.

A hulladékokkal járó költségek meghatározása, a csökkenést eredményező megoldások, a takarékoság lehetőségei.

Tapasztalatok gyűjtése a lakókörnyezetben keletkező hulladékokról, a gyűjtés, kezelés megoldásairól, az újrahasznosítási lehetőségekről.

A kerékpáros közúti közlekedés. A kerékpáros közúti közlekedés KRESZ szerinti szabályai, eszközrendszere. A balesetmentes, udvarias közlekedés.

Közlekedési veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása.

A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán.

Felkészítés a közúti forgalomban történő kerékpáros közlekedésre.

Közlekedéstörténet. A motorok fejlődési állomásai.

A korszerű szárazföldi közlekedés. A járműmeghajtások jövője.

Környezet- és egészségtudatos közlekedés

A közlekedési eszközök által okozott, a környezetet terhelő, illetve az egészséget károsító hatások.

A mozgás élménye. A természet, mint közlekedési környezet.

A biztonságos túrakerékpározás. Kerékpártúra-útvonalak, útvonalterv készítése.

Nyomatott és elektronikus közlekedési információforrások

Tájékozódás közlekedési útvonalokról, járatokról, adatokról.

Papíralapú és elektronikus menetrendek használata.

A közlekedés idő- és költségigényének meghatározása útvonaltervező segítségével.

A közlekedési környezet – mint rendszer – jellemzői.

A közlekedési infrastruktúra mennyiségi jellemzői (idő, sebesség, gyakoriság, közlekedési logisztika).

Karbantartás a háztartásban

Vízvezeték-szerelvények, különféle vízcsapok, lefolyók, WC tartályok működése (szabályozása), gyakran előforduló hibák, javítások.

Áramkör: a biztosító, a vezeték és a szerelvények mérete, valamint a fogyasztók teljesítménye közötti összefüggés.

Világítási áramkör, foglalatok, izzófajták, energiatakarékos izzók, kapcsolók – adatok értelmezése, összehasonlítása.

Fali dugaszoló aljzatok, vezetékcsatlakozások, villásdugók szerelése.

A laikus által végezhető javítások határai.

A) Tárgykészítés

Egy probléma (érzékelés, kapcsolás stb.) megoldása elektronikai áramkör modell készítésével, a hozzá tartozó kapcsolási rajz segítségével.

Az irányítástechnika és az automatizálás alapjainak megismerése a készített modell segítségével.

Motoros járműmodell (közúti, vízi, vagy kötött pályás) tervezése, elkészítése, kipróbálása, értékelése.

A gépek és a gépelemek megismerése a készített modell segítségével.

VAGY (az érdeklődési kör és a lehetőségek függvényében)

Tárgykészítés

Kötés és/vagy horgolás elsajátítása és gyakorlása.

Egyszerű tárgy (pl. sál, poháralátét) elkészítése az elsajátított kötési vagy horgolási technikával.

Gépi varrás elsajátítása és gyakorlása.

Egyszerű tárgy (pl. kötény, párnahuzat) elkészítése gépi varrás alkalmazásával.

A tanulási pálya

A tanulási pálya szakaszai.

Képzési lehetőségek, eltérő tanulási utak, szakmatanulási lehetőségek megismerése, elemzése, összevetése.

Iskolatípusok, képzési formák, közoktatás, szakképzés, felsőoktatás, felnőttképzés, érettségi, szakmai vizsga, diploma.

Szalmák és munkák

Az egyes gazdasági ágazatokhoz tartozó munkák, foglalkozások, szalmák, szakmacsoportok megismerése, elemzése, összevetése.

Szalmák közös és eltérő tevékenységi elemei, termékei, szolgáltatásai, munkakörülményei.

A napi életvitelt meghatározó, az egyes szalmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó jellemzők (pl. munkaidő beosztás, szezonális).

Munkakörnyezetek megismerése

Előzetes tájékozódás a megismerendő munkakörnyezetekről, technológiákról, munkatevékenységekről, termékekről, szolgáltatásokról, munkakörülményekről, munkaszervezeti keretekről. Információforrások felkutatása.

– Egyedi termékalkészítéssel foglalkozó, javító, felújító;

- ártermelő, ipari vagy agrár jellegű;
- kereskedelmi, vendéglátási, gazdasági, közlekedési jellegű;
- egészségügyi, szociális, oktatási jellegű, és személyeknek szolgáltatást nyújtó más munkahely, munkakörnyezet, foglalkozás megismerése helyszínen tett látogatás, audiovizuális segédanyag vagy meghívott szakértő segítségével.

Információgyűjtés a megismert munkakörnyezetekről: az alkalmazott eszközök, technológiák, a felhasznált anyagok, a munkafolyamatok jellemzői, a tevékenység feltételei és környezeti hatásai, munkaszervezeti sajátosságok, munkakörülmények, kereseti lehetőségek. A szerzett tapasztalatok rögzítése, feldolgozása.

Környezet és pályaválasztás

A családi, települési környezet, az életmód, a megélhetés, a továbbtanulási lehetőségek és a személyes ambíciók összevetése. Elképzelések megfogalmazása a saját lehetőségekről, tanulási pályáról.

Karrier és hivatás fogalma, ezek hatása a családi szerepek, értékrend és munkamegosztás alakulására.

A települési és a tágabb környezet gazdasági, foglalkoztatási, továbbtanulási lehetőségei.

A szakmákról, munkalehetőségekről, pályaalakmasságról, továbbtanulásról szóló információk forrásainak megismerése, használata. Önálló tájékozódás szakmákról, munkákról internetes (pl. Nemzeti pályaaorientációs portál) és más információforrásokból, valamint a személyes környezetben.

Munkavállalás

Vállalkozók és alkalmazottak az értékteremtő munkában. A vállalkozói lét és az alkalmazotti helyzet előnyei és hátrányai.

Vállalkozói tevékenységek, a vállalkozó személye, felelős vállalkozói magatartás.

Alkalmazottként való elhelyezkedés. A munkába állás adminisztratív előzményei (álláskereső, tájékozódás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú).

Megélhetés

A család megélhetése, a jövedelemforrások, a napi életvitel, az élethelyzetek és az életminőség összefüggései.

A család megélhetési, önfenntartási lehetőségei, tevékenységei, a tanulás és a munkamagatartás szerepe, kapcsolata.

Teendők és lehetőségek munkanélküliség esetén.

TERMÉSZETISMERET

5. osztály

FÉLÉV

Élet a kertben

A növényi test felépítése, a szervek működése, a növények életfeltételei.

A virágos növények (petúnia, tulipán) szervei, testfelépítése.

Dísznövények szerepe közvetlen környezetünkben (lakás, osztályterem, udvar). A növények gondozásának elemi ismeretei.

Gyümölcs és zöldségfélék (őszibarack, dió, burgonya, vöröshagyma, paprika, káposztafélék) környezeti igényei, termőhelye, testfelépítése, ehető részei, élettartama, felhasználása.

A zöldség és gyümölcsfélék szerepe az egészség megőrzésében. Fogyasztásuk higiénés szabályai.

A gyümölcs- és zöldségfélék kártevői: burgonyabogár, káposztalepke, házatlan csigák, monília.

A kártevők elleni védekezés. A vegyszerhasználat következményei.

A földigiliszta és az éti csiga testfelépítése, életmódja, jelentősége. Jellegzetes kerti madarak.

Tájékozódás a valóságban és a térképen

Iránytű. Fő- és mellékvilágítják.

A valós tér átalakítása, alaprajz, térképszerű ábrázolás.

A térábrázolás különböző formái –útvonalrajz, térképvázlat.

A térképi ábrázolás jellemzői: égtájak, szín- és jelkulcs, névírás, méretarány, aránymérték.

Térképfajták: domborzati, közigazgatási, turista-, és kontúrtérképek.

Hazánk nagytájai, szomszédos országaink.

Bolygónk térségei: földrészek és óceánok.

Az időjárás és az éghajlat elemei

Időjárás, éghajlat és elemeik: napsugárzás, hőmérséklet, csapadék, szél.

Légköri alapfolyamatok: felmelegedés, lehűlés, szél keletkezése, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, a víz körforgása és halmazállapot-változásai.

Veszélyes időjárási jelenségek: villámlás, szélvihar, hóvihar, hőség.

ÉV VÉGE

Kölcsönhatások és energia vizsgálata

A mozgás a mozgásállapot változás.

A mágneses kölcsönhatás: vonzás, taszítás.

A gravitáció.

Az elektromos kölcsönhatás: vonzás, taszítás. Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben.

A háztartásban használt energiahordozók jellemzése, felhasználásuk.

Az energiatakarékosság.

Az élő szervezetek energiája.

Állandóság és változás környezetünkben

Élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai, mérhető jellemzői.

A talaj, a levegő és a víz tulajdonságai, szerepük az élővilág és az ember életében (konkrét példák).

Az anyagok különféle halmazállapotainak és a halmazállapot-változásainak összefüggése a hőmérséklettel.

Keverékek és azok szétválasztása.

Gyors és lassú égés, a tűzoltás alapjai. Teendők tűz esetén.

A víz tulajdonságai, megjelenési formái, jelentősége a természetben.

A talaj szerkezete, képződése, szennyeződése és pusztulása. A talaj fő alkotóelemei (levegő, víz, humusz).

A talaj védelme.

A levegő összetétele, a légnyomásváltozás okai.

Felszíni és felszín alatti vizek

Felszín alatti vizek: talajvíz, hévíz, ásványvíz, gyógyvíz jellemzői, jelentősége az ember életében, gazdasági életében.

A belvizek kialakulásának okai és következményei, az ellene való védekezés formái.

Felszíni vizek: hazánk legjelentősebb állóvizei, folyóvizei. A folyók útja a forrástól a torkolatig. Vízyűjtő terület, vízváltató, vízfűrés, folyók felszínformálása.

Árvizek kialakulásának oka, az ellene való védekezés formái.

Állóvizek keletkezése, pusztulása

A folyók, tavak haszna, jelentősége. Vízszennyezés okai, következményei, megelőzésének lehetőségei.

Vizek védelme.

Vízisztítási eljárások.

Állatok a házban és a ház körül

Háziállatok: kutya, sertés, szarvasmarha, házityúk testfelépítése, életmódja, hasznosítása.

Az állatok életfeltételeihez illeszkedő felelős állattartás.

Az állati eredetű tápanyagok szerepe az ember táplálkozásában. Állati eredetű anyagok felhasználása (toll, bőr).

A házban és a ház körül élő állatok: házi veréb, füstifecske, házi légy testfelépítése, életmódja, jelentősége.

Az állatok szerepe a betegségek terjesztésében. A megelőzés lehetőségei.

Madárvédelmi alapismeretek.

6. osztály

FÉLÉV

A Föld és a Világegyetem

A Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben.

Égitest, csillag, bolygó, hold. Sarkcsillag, csillagképek.

A Naprendszer. A Nap jelentősége. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mérete, távolsága, mozgása, kölcsönhatása.

Kopernikusz hipotézisének tudománytörténeti jelentősége.

A Föld alakja. A tengely körüli forgás és a Nap körüli keringés következményei.

Föld gömbhéjas szerkezete.

Éghajlati övezetek.

Éghajlat-módosító tényezők: földrajzi szélesség, óceántól való távolság, domborzat.

Magyarország éghajlata: száraz és nedves kontinentális éghajlat.

Alföldi tájainkon

Hazai alföldjeink keletkezése.

A Kisalföld és az Alföld tájai, természeti adottságai.

A füves puszták jellegzetes növényei: fűfélék, gyógy- és gyomnövények, jellemzőik, jelentőségük.

Az életközösség állatai: sáskák, szöcskék, gyíkok, fécán, mezei pocok, mezei nyúl, egerészölyv szervezete, életmódja.

A Kiskunsági és a Hortobágyi Nemzeti Park természeti értékei.

Alföldök hasznosítása, szerepük a lakosság ételkészítésében.

Termesztett növényei: búza, kukorica, napraforgó; jellegzetes szerveik, termesztésük, felhasználásuk.

A növénytermesztés, állattenyésztés és az ételkészítőipar összefüggései.

Hegyvidékek, dombvidékek

Hazai hegységeink keletkezése, a belső erők szerepe a hegységképződésben: gyűrődés, vetődés, vulkánosság.

A külső felszínformáló erők: víz, szél, jég, hőmérsékletingadozás hatásai.

A lepusztulás-szállítás-lerakódás-feltöltődés kapcsolata.

Kőzetek vizsgálata. Az andezit, bazalt, mészkő, homok, lösz, barnaköszén, feketeköszén jellegzetes tulajdonságai, felhasználásuk.

Az Északi-középhegység és a Dunántúli-középhegység természeti adottságai, tájai.

Bükk Nemzeti Park természeti értékei.

Élet a hegyvidékeken: A természeti erőforrások és az általuk nyújtott lehetőségek.

Az erdő gazdasági jelentősége, napsütötte déli lejtők-szőlőtermesztés-borászat, ásványkincsek és ipari felhasználásuk.

Az ember gazdasági tevékenységének következményei. A táj arculatának változása.

A dunántúli domb- és hegyvidék, Nyugat-magyarországi peremvidék természeti adottságai, tájai.

Élet a dombvidékeken. Természeti erőforrások.

Termesztett növényei: lucerna, repce testfelépítése, termesztése, felhasználása.

A növénytermesztés, állattenyésztés és az ételkészítőipar kapcsolata.

A mezőgazdaság hatása a környezetre: talajpusztulás, környezetszennyezés.

. Legnagyobb tavunk: a Balaton (keletkezése, jellemzése).

A Balaton-felvidéki és a Fertő-Hanság Nemzeti Park értékei.

ÉV VÉGE

Az erdő életközössége

Hazai erdőségek földrajzi helye, kialakulása, gyakori erdőtípusainak jellemzői.

Az erdő, mint életközösség. Az erdő szintjei, a környezeti tényezők függőleges irányú változásai.

Az erdősíntek legjellemzőbb növényeinek (kocsánytalan tölgy, gyertyán, bükk, erdei fenyő, gyeptörzs, erdei pajzsika, nagy seprűmoha) környezeti igényei, faji jellemzői, testfelépítése, hasznosítása, az életközösségben betöltött szerepe.

Az erdősínti csiperke és a gyilkos galóca faji sajátosságai.

A (bazidiumos) gombák testfelépítése, táplálkozása, szaporodása. A gombák szerepe az életközösségekben, az egészséges táplálkozásban. A gombafogyasztás szabályai.

Az erdő gerinctelen és gerinces állatainak (szarvasbogar, gyapjaslepke, erdei vöröshangya, koronás keresztes pók, közönséges kullancs, szécinege, nagy tarkaharkály, gímszarvas, vaddisznó, erdei fülesbagoly, róka) külleme, teste, élete, szerepe az erdő életében.

A kullancsok által terjesztett betegségek, az ellenük való védekezés. A kullancseltávolítás fontossága, módszerei. Táplálkozási láncok, táplálékhálózat.

A vadgazdálkodás szerepe, jelentősége,

Az erdő szociális, környezetvédő szerepe; veszélyeztetettsége. Az erdőjárás szabályai.

Hermann Ottó munkásságának jelentősége.

Vizek, vízpartok élővilága

A vízi élőhely jellemző élettelen környezeti tényezői.

Vizek egysejtűi: zöld szemes ostoros, papucsállatka, baktériumok testfelépítése, életmódja.

Vízi-vízparti növénytársulások vízszintes tagozódása: lebegő, gyökerező hínár, nádas mocsárrétek, ártéri erdők jellegzetes növényeinek testfelépítése, életmódja, jelentősége.

A vízi-vízparti életközösség jellemző gerinctelen és gerinces állatai. tavi kagyló, orvosi pióca,

kecskerák, szúnyogok, szitakötők, (tiszavirág) ponty, leső harcsa, kecskebeka, vízisikló, tőkés réce, barna réti héja, fehér gólya külleme, teste, élete, jelentősége az életközösségben, az ember életében, védettségük.

Kölcsönhatások az életközösségben: táplálkozási láncok, táplálékhálózatok.

Az életközösség veszélyeztetettségének okai, következményei: tápanyagdúsulás és a mérgezőanyag koncentrációja.

az életközösség védelme.

A természet és társadalom kölcsönhatásai

Gazdasági ágazatok: mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás. A gazdaság természeti feltételei.

Településtípusok: tanya, falu, város jellemző képe; társadalmi, gazdasági szerepe.

Élet a városban.

A gazdasági ágazatok együttműködése. Hálózatok szerepe a lakosság ellátásában (víz-, energiaellátó rendszer, közlekedési hálózat).

A város mesterséges életközösségének sajátos állatvilága: házi egér, vándorpatkány, csótány, feketeterítő, galamb; elszaporodásuk feltételei és következményeik.

A betegséget terjesztő állatok elleni védekezés formái.

A háztartás anyag- és energiagazdálkodása. Víz- és energiafelhasználás.

Környezetszennyezés és csökkentésének formái. Az anyag- és energiatakarékosság lehetőségei. Szelektív hulladékgyűjtés.

A lakóhelyi táj természetföldrajzi és gazdasági-társadalmi jellemzői.

Házánk fővárosa, Budapest: földrajzi helyzete, gazdasági, kulturális jelentősége.

Az ember szervezete és egészsége

Testkép, testalkat, testtájak. Az emberi test méretének, arányainak változásai az egyedfejlődés során.

A mozgás szervrendszere. A vázrendszer és az izomzat fő jellemzői. A mozgás-szervrendszer felépítése és működése közötti kapcsolat. A kamaszkori elváltozások okai, következményei, megelőzésük lehetőségei.

A táplálkozás, a légzés, a kiválasztás és a keringés legfontosabb szervei.

Kapcsolatok az anyagcsere életjelenségei, szervrendszerei között.

Az egészséges táplálkozás alapelvei. A táplálék mennyisége és minősége. Az étkezések száma és aránya.

A férfi és női nemi szervek felépítése és működése.

Serdülőkori változások. A két nem testi és lelki tulajdonságainak különbségei.

A nemi szervek egészsége, személyi higiénája.

Az egyedfejlődés szakaszai. Méhen belüli és méhen kívüli fejlődés.

A serdülő személyiségének jellemző vonásai.

Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai.

Az önismeret és az önfejlesztés eszközei. Viselkedési normák, szabályok jelentősége az ember életében.

A családi és társas kapcsolatok jelentősége.

Veszélyforrások és megelőzésük lehetőségei a háztartásban, közlekedésben, sportolás közben.

Az érzékszervek szerepe. A látó és hallószerv károsító hatásai, megelőzésük módja.

Elsősegélynyújtás elemi ismeretei.

Környezet és az ember egészsége. Fertőzés, betegség, járvány. A leggyakoribb fertőző betegségek tünetei és megelőzésük módjai. Lázcsillapítás és diéta.

Orvosi ellátással kapcsolatos ismeretek.

Káros szenvedélyek. Az alkohol, a dohányzás, kábítószeres hatások az ember szervezetre, személyiségre.

KÉMIA

7. osztály

FÉLÉV

1. Megfigyelés, kísérlet, kísérleti eszközök, szublimáció, csapadék, fázisok, kémhatás (tapasztalati szint).
2. Tudománytörténeti érdekességek az alkímiáról, a kémia szó eredetéről, történetéről.
3. Gázok általános tulajdonságai: válogatás nélküli keveredés, kiterjedés, összenyomhatóság.
4. Folyadékok általános tulajdonságai: összenyomhatatlanság, párolgás, keveredés, diffúzió.
5. Kristályos szilárd anyagok általános tulajdonságai: alaktartás, keménység, a felület szabályossága.
6. Molekuláris és nem molekuláris amorf szilárd anyagok szerkezete és tulajdonságai, példák.
7. Halmazállapot-változások nevei, energiaviszonyok.
8. Fizikai, kémiai változás.
9. A levegő
10. A természetes levegő összetétele, összetevők aránya, térfogatszázalék. A hidrogén mint üzemanyag veszélyessége, a hidrogén elterjedtsége, kötött állapota. Az oxigén legfontosabb tulajdonságai: reakcióképessége, az oxigén szerepe az élővilágban, fotoszintézis. Az oxigén túladagolás veszélyei, következményei.
11. Modellkísérlet. A savas eső okozói és hatása az élővilágra és az épített környezetre.
12. Az üvegházhatás okozói, következmények.
13. A szmog kialakulásának feltételei és hatásuk.
14. Ózondús levegő okozta veszélyek.
15. Szmogriadó.
16. CO, CO₂: veszélyük és biológiai hatásuk megkülönböztetése, a prevenció fontossága.
17. Nemzetközi törekvések a levegő tisztaságának védelmére (pl. ENSZ-határozatok).
18. A levegőszennyezés csökkentésének módjai, reális lehetőségei.
19. Az égés, feltételei, fajtái.
20. Magnéziumszalag, széntartalmú anyagok égése.
21. Az égés oxidáció és exoterm folyamat.

22. Tűzoltás, tűzvédelem, tűzoltó készülék használata.
23. Oxidáció, redukció alapszintű értelmezése.
24. Fosszilis energiaforrások és
25. szennyező anyagaik.
26. CO₂, SO₂, NO_x gázok keletkezése.
27. A víz
28. A kémiai, illetve a napi élet szempontjából tiszta víz összetétele.
29. Magyar geológusok sikere: vízkutató munkája.
30. Ivóvíz kiváltása a házban, ház körül. Víztakarékosági praktikák otthon.
31. A legfontosabb háztartási, ipari, mezőgazdasági vízszennyező anyagok, közvetlen és közvetett káros hatásai: eutrofizáció, savasodás, nehézfémek, nitrátok, nitritek oldatai.
32. Mechanikai, kémiai, biológiai víztisztítás.
33. Fertőtlenítés klórral, ózonnal.
34. Az ásványvíz, illetve széndioxidban túltartott dúsított ital fogyasztásának kártékony hatásai.
35. Flakonok, szállítás, környezeti tényezők.
36. Házi víztisztító berendezések alkalmazási területei, hiányosságok.
37. Rendszerezés: elem, keverék és vegyület.
38. Az oldat mint speciális keverék, az oldatok alkotórészei.
39. Diffúzió, ozmózis.
40. Exoterm, endoterm oldódás energiaviszonyai, az oldáshő előjele.
41. Telített, túltelített oldatok, oldódási egyensúly és befolyásolása.
42. Gázok oldódása.
43. Ősi és mai tartósító eljárások, az eljárások célja, lényege (sózás, aszalás, dunsztolás, mélyhűtés).
44. Oldódás különböző oldószerekben, az átdoldódás.
45. Nevezetes nem vizes oldószerek, a velük való bánásmód, veszélyt jelező piktogramok.
46. Bepárlás, lepárlás, kristályosítás, kondenzáció, adszorpció, és ezek néhány gyakorlati alkalmazása a háztartásban, az iparban.
47. Só a kémiában. A NaCl.
48. Olvadáspont-csökkentő hatás és hőmérsékleti korlátai, növényeket károsító hatás, korrózió elősegítése, higroszkópia jelensége és élettani szerepe.
49. Tömeg- és térfogatszázalék.
50. Konyhasó, tengeri só, illetve „olvasztó”, fiziológiai sóoldat.

ÉV VÉGE

51. Vízbontás, a bomlás energiaszükséglete,
52. H₂ és O₂ kimutatása.
53. Szóegyenlet.
54. Egyesülés, bomlás.
55. Mengyelejev periódusos rendszere, a főcsoportok neve, főbb hasonlóságok a főcsoporton belül.
56. Mengyelejev „jóslása” az üres helyekre.
57. Rövid tudománytörténet (pl. az alkimisták széleskörű tapasztalati tudása, Demokritosz és Dalton atomelképzelése közötti különbség, a felvilágosodás hatása, a tudományos megközelítés és rendszerezés igénye).
58. Az elektron felfedezése, Rutherford kísérlete, modellje.
59. Bohr munkássága, modellje.
60. Az atommag és mérete, nukleonok, nukleáris kölcsönhatás jellemzői.
61. Rendszám, tömegszám, izotópok, relatív atomtömeg, anyagmennyiség, mol, Avogadro-szám, jelölések.
62. Nehésvíz, nevezetesebb izotópok és felhasználásuk.
63. Elektronhéjak száma, feltöltődése az első három periódusban.
64. Atomok vegyértékhéjának és a periódusos rendszernek az összefüggése.
65. A nemesgázok stabilitásának összefüggése az energiaminimum elvével és elektronszerkezetükkel.
66. Avogadro törvénye.
67. Fémek-fémes kötés
68. Energiaminimumra való törekvés, I., II., III.–VI., VII. főcsoport ionjai.
69. Az oxidáció, redukció fogalmának kiterjesztése (elektron felvétel-leadás).
70. Töltésmegmaradás törvénye.
71. Ionok vonzása, elsődleges kötés, ionkötés.
72. Ionvegyületek.
73. Ionvegyületek csoportja:

74. jellegzetes fém-oxidok, -hidroxidok és sók; a lúgos kémhatásért felelős ion a hidroxidion, összetett ionok és savmaradékok képlete, a sók mint ionvegyületek.
75. Néhány átmeneti fém-ion többféle formában létezik.
76. Néhány nevezetes só mint ionvegyület, például CuSO_4 , KNO_3 , és felhasználásuk.
77. Ionsokaság, ionkristályrács és olvadáknak, oldatának áramvezetése, az áramvezetés feltételei.
78. Az elektrolízis mint térben elválasztott redoxi folyamat. Elektrolízis: elektromos energia átalakulása kémiai energiává.
79. A kovalens kötés kialakulása, molekulaszervezeti értelmezése.
80. Példák különböző elem- és vegyületmolekulákban kialakuló kovalens kötésekre.
81. Kémiai reakciók, leírásuk, szimbólumok.
82. Vegyjel, képlet, egyenlet.
83. Szerkezeti képletek savak, nemfémes-oxidok, hidrogénvegyületek példáján.
84. Kémhatás, néhány természetes és laboratóriumi indikátor, savasság, lúgosság és mértékük, pH-értékek, a közömbösítés folyamata, kémiai semlegesség.
85. Néhány nevezetes lúg és sav, savmaradék, só neve, képlete, fontosabb felhasználásuk és reakcióegyenletek.
86. A csapvíz kémhatása.
87. A lúgosító folyadékok összetétele, hatásmechanizmusa.
88. Az oxóniumion a savas kémhatásért felelős ion. Savak disszociációja vízben, egyenletek, H- és oxóniumion.
89. A víz amfoter jellege.
90. A nemfémes oxidok, a belőlük képződött savak és maradék ionjaik.
91. Erős és gyenge sav mindennapi és kémiai értelmezése.
92. Bánásmód a háztartásban található savakkal.
93. A háztartásban használt vegyszerek biztonságos tárolásának szabályai.

8. osztály

FÉLÉV

1. Anyagok
2. Gázok általános tulajdonságai
3. Folyadékok általános tulajdonságai
4. Kristályos szilárd anyagok általános tulajdonságai
5. Molekuláris és jellemzői: keménység, olvadáspont, áramvezetés.
6. A jég kristályszerkezete és következményei, szárazjég.
7. A fémkristályrács szerkezete, áram- és hővezetése, megmunkálhatóságának okai.
8. Fizikai, kémiai változás.
9. Elemi részecskék
10. Az atommag és mérete, nukleonok, nukleáris kölcsönhatás jellemzői.
11. Rendszám, tömegszám, izotópok, relatív atomtömeg, anyagmennyiség, mol, Avogadro-szám, jelölések
12. Kémiai részecskék
13. Molekulák közötti másodlagos kötések alapszinten (apoláris elemmolekulák, illetve szénhidrogén-molekulák között gyenge, poláris molekulák között erősebb, vízmolekula erős polaritásának kiemelése).
14. Anyagi változások
15. Halmazállapot-változások nevei, energiaviszonyok.
16. Energiamegmaradás, Hess-tétel.
17. Kémiai reakciók, leírásuk, szimbólumok.
18. Vegyjel, képlet, egyenlet.
19. Szerkezeti képletek savak, nemfémes-oxidok, hidrogénvegyületek példáján.
20. Kémhatás, néhány természetes és laboratóriumi indikátor, savasság, lúgosság és mértékük, pH-értékek, a közömbösítés folyamata, kémiai semlegesség.
21. Néhány nevezetes lúg és sav, savmaradék, só neve, képlete, fontosabb felhasználásuk és reakcióegyenletek.
22. A csapvíz kémhatása.
23. A lúgosító folyadékok összetétele, hatásmechanizmusa.
24. Az oxóniumion a savas kémhatásért felelős ion. Savak disszociációja vízben, egyenletek, H- és oxóniumion.
25. A víz amfoter jellege.
26. A nemfémes oxidok, a belőlük képződött savak és maradék ionjaik.
27. Erős és gyenge sav mindennapi és kémiai értelmezése.

28. Mengyelejev periódusos rendszere, a főcsoportok neve, főbb hasonlóságok a főcsoporton belül.
29. Nemfémek elemek és vegyületeik
30. Nemfémek elemek száma, helyük a periódusos rendszerben, jellemző elsődleges kötéseik.
31. I. főcsoport nemfémek elemei és vegyületei
32. A hidrogén
33. A hidrogén szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
34. A hidrogén előállítása savakból is, tulajdonságai, veszélyei. A hidrogén mint üzemanyag veszélyessége, a hidrogén elterjedtsége, kötött állapota.
35. A hidrogén vegyületei
36. A víz
37. A kémiai, illetve a napi élet szempontjából tiszta víz összetétele.
38. Magyar geológusok sikere: vízkutató munkája. Ivóvíz kiváltása a házban, ház körül. Vízutaképítési technikák otthon.
39. A legfontosabb háztartási, ipari, mezőgazdasági vízszennyező anyagok, közvetlen és közvetett káros hatásai: eutrofizáció, savasodás, nehézfémek, nitrátok, nitrátok oldatai.
40. Mechanikai, kémiai, biológiai víztisztítás. Fertőtlenítés klórral, ózonnal.
41. Az ásványvíz, illetve széndioxidban túlzottan dúsított ital fogyasztásának kártékony hatásai. Flakonok, szállítás, környezeti tényezők.
42. Házi víztisztító berendezések alkalmazási területei, hiányosságok.
43. VII. főcsoport elemei és vegyületei
44. A klór
45. A klór szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
46. Klór fertőtlenítő hatása, kapcsolat a papírgyártással, a klórgáz veszélyei és harci gázként való alkalmazása, sósav és hypo reakciójának következményei.
47. Semmelweis Ignác munkássága és a klórmész. Uszodai balesetek,
48. Veszélyt jelző piktogramok.
49. A klór vegyületei; a sósav
50. A sósav molekulaszervezete, polaritása, vízben való oldódása, disszociáció, jelentősebb felhasználás az iparban.
51. A NaCl fontosabb felhasználási területei a háztartásban, egészségügyben, iparban.
52. Radioaktív sugárzás és jódtáblák, jódkimutatása.
53. VI. főcsoport elemei és vegyületei
54. Az oxigén
55. Az oxigén szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználása
56. Az oxigén legfontosabb tulajdonságai: reakcióképessége, az oxigén szerepe az élővilágban, fotoszintézis.
57. Oxidáció, redukció alapszintű értelmezése.
58. CO₂, SO₂, NO_x gázok keletkezése.
59. CO, CO₂: veszélyük és biológiai hatásuk megkülönböztetése, a prevenció fontossága.
60. Az oxigén túladozás veszélyei, következményei.
61. A nemfémek oxid és víz reakciójával sav keletkezik (vízben oldódó fém-oxid oldata lúgos kémhatású).
62. Az ózon szerkezete, színe, szaga, stabilitása és szerepe az alsó és a felső légkörben.
63. A napsugárzás elleni védelem fontossága.
64. A kén
65. A kén szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
66. Elemi kén, kénhidrogén, egyes fehérjék bomlásterméke.
67. A kén-dioxid mint redukáló- és oxidálószer; savas esőt okozó gáz. A kénessav.
68. A kén vegyületei: a kénsav
69. Kénsav szerkezeti képlete, nedvszívó és roncsoló tulajdonsága, fontosabb felhasználási területei.
70. Nevezetes sói és felhasználásuk: rézszulfát, kristályvíz, gipsz.
71. V. főcsoport elemei és vegyületei
72. A nitrogén
73. A nitrogén szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
74. .
75. A nitrogén szerepe, stabilitása.
76. A nitrogén vegyületei
77. Nitrogén-molekula szerkezete, halmazsajátosságai, anaerob baktériumok.
78. Nitrogén-oxidok keletkezése, előfordulása és egészségkárosító hatásai, katalizáló szerepe az alsó és felső légköri ózonnal kapcsolatban.
79. Salétromsav, reakciói fémekkel, választóvíz, karát.

80. A salétromsav sói, műtrágyák
81. Nitrátok, nitritek, kapcsolat a füstöléssel és a húsfélék tartósításával.
82. A vízben való előfordulás okai, alatomossága, veszélyei, a megelőzés fontossága.
83. Ammóniagáz tulajdonságai, vizes oldatának kémhatása, felhasználása. Az ammónium-klorid tulajdonságai.
84. A foszfor
85. A foszfor szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
86. A foszfor vegyületei
87. A gyufa története, Irinyi János szerepe.
88. Foszfor. Foszforsav mint gyenge sav, üdítőitalok.
89. A foszfor mint a haditechnikai anyagok összetevője (mérge és robbanóanyag)
90. Előfordulás kötött és kötetlen állapotban, élő szervezetekben, fémek, nem fémek oxidokban, savakban, bázisokban, sókban.
91. Nemfémek elemek és nemfémek oxidok kapcsolata, oxidos ásványok.
92. IV. főcsoport elemei és vegyületei
93. A szén
94. A szén szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
95. Szén keletkezése, ásványi szén, elemi szén, a fa száraz lepárlása,
96. mesterséges szenek.
97. Az adszorpció mint megfordítható folyamat, alkalmazási területei.
98. Tökéletlen égés, a biztonságos fűtés feltételei. Az energiaminimum elve mint a folyamatok irányát meghatározó tényező.
99. A szén-monoxid okozta tragédiák megelőzésének lehetőségei.
100. Kvarc, homok, gyémánt, grafit szerkezete, ebből adódó tulajdonságaik és felhasználásuk.
101. A fullerén és az allotrópia jelensége (kötelező megnevezés nélkül).
102. Néhány, a kémiával kapcsolatos technikai fejlesztés és felhasználásuk (például az informatikában vagy az orvostudományban).
103. A szilícium és vegyületei
104. Az üveg tulajdonságai, előnyök, hátrányok, különböző üvegfajták
105. Méretek a Naptól a vízmolekuláig, mértékegységek, nagyságrendek.
106. A Nap kiemelt szerepe a Föld bolygó és a földi élőlények életében.
107. Energiamérleg, egyenlet.
108. A fosszilis energiahordozók és a Nap kapcsolata.
109. A fémek elemek és vegyületeik
110. Fémek természetes előfordulása.
111. Fémek eredete a levegőben, biológiai hatásai. A stroncium helye a periódusos rendszerben, csontba történő beépülésének kémiai okai és következményei.
112. Fémek aktivitási sora, felhasználhatóság
113. „Jóslás” és ellenőrzés az aktivitási sor alapján
114. Az I. főcsoport fémek: alkálifémek
115. A szint okozó ionok helye a periódusos rendszerben alapszintű magyarázattal
116. Fényelnyelés és nem stabil vegyértékhéj-szerkezet kapcsolata.

ÉV VÉGE

117. A nátrium
118. A nátrium szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
119. A nátrium vegyületei
120. A II. főcsoport fémek: alkáliföldfémek
121. A kalcium
122. A kalcium szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
123. A kalcium vegyületei
124. A hab, a hőmérséklet és a mozgás, dörzsölés, valamint a víz keménységének szerepe a folyamatban.
125. Kemény víz, lágy víz, vízköképzés okai, következményei, veszélyei, háztartási, ipari vízlágyítási eljárások.
126. Vízkő anyaga, kalcium-karbonát oldása ecetben, sósavban: egyenletek.
127. Bomlás hő hatására, egyenletek, körfolyamat.
128. Kioldás, termikus bomlás, reakciósebesség függése a hőmérséklettől, a felület nagyságától, a nyomástól.
129. A szódabikarbóna nem gyógyszer, csak tünetnyhító!
130. A III. főcsoport fémek

131. Az alumínium
132. Az alumínium szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
133. Az alumínium vegyületei
134. Alumínium felületi oxidrétegének tömör szerkezete, Al_2O_3 oldódása étkezési savakban, alumínium fém oldódása vízben.
135. Mellékcsoportok fémjei
136. A vas
137. A vas szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
138. A vas vegyületei
139. A fémek előállítása
140. Elemi és kötött állapotú fémek. Az ásvány (mint elem vagy vegyület) és érc, illetve kőzet (mint keverék) kapcsolata.
141. Fémek érceiből való előállításának lényege: endoterm folyamat, redukció. A redukció különböző megvalósítási formái, néhány példán keresztül.
142. Az elektrolízis mint térben elválasztott redoxi folyamat. Elektrolízis: elektromos energia átalakulása kémiai energiává
143. Galvanizálás, elektrolízis
144. Elektromos energia kémiai energiává alakulása.
145. Elektrolízis, galvánelem egymáshoz való viszonya.
146. A korrózió
147. Korrózió mint oxidáció, és mint exoterm folyamat.
148. Rozsda, rozsdátlanítás, korrózióvédelem otthon.
149. Nemesfémek, színesfémek, nehézfémek
150. Rézre ve oka, oldódása étkezési savakban.
151. Néhány nevezetes só mint ionvegyület, például CuSO_4 , KNO_3 , és felhasználásuk.
152. Néhány nevezetes fémion szerepe az élő szervezetekben.
153. Néhány nevezetes ötvözet: acél, bronz, sárgaréz, szövetbarát ötvözetek.
154. Kristályszerkezeti előnyök, felhasználási területek.
155. Szerves, szervetlen kémia hagyomány szerinti elnevezése és mai jelentése.
156. A szén szerves vegyületei
157. A szén kiemelt szerepe az élő szervezetek molekuláiban.
158. Az élő és élettelen világot ugyanazok az atomok építik fel, ugyanazon törvények irányítják.
159. A kőolaj mint keverék, nevezetes komponensei, az alkotórészeire való szétválasztás alapja. Eötvös Loránd és a kőolajkutatás, Oláh György munkájának jelentősége.
160. A metán mint a földgáz alkotórésze. Tökéletes és tökéletlen égése, szűttőlég és üvegház-gáz.
161. A metanol mint oldószer és veszélyei, hasonlósága az etanollal.
162. Az etanol tulajdonságai és felhasználása közötti kapcsolat felismerése. Az alkoholfogyasztás következményei. Az alkoholszenvedély és a szenvedélybetegségek, az alkohol hatásai. Az etanol mint fertőtlenítő- és oldószer.
163. Bor, sör, pálinka mint kémiai rendszerek.
164. Alkoholos erjedés, ecet.
165. Alternatív energiaforrások.
166. Cukrok, keményítő, zsírok, olajok gyors égése, az égéstermékek kimutatása. Összetételük ($\text{C}, \text{H}, \text{O}$), energiatartalmuk különbözőségének okai.
167. A fotoszintézis mint endoterm folyamat, a szőlőcukor lebomlása mint exoterm folyamat.
168. Szőlőcukor és gyümölcscukor összetételének azonossága, gyűrűs modelljeik.
169. A tejcukor és a répacukor szerkezete, előfordulása, tulajdonságai. Tejcukor-érzékenység, enzimek szerepe.
170. A keményítőtartalmú élelmiszerek. A keményítőmolekula szerkezete, mérete, gyűrűs modellje.
171. Felismerés szintjén:
172. Spirálszerkezet, alapegységek, külső és belső felületén lévő molekularészletek, polaritásbeli különbségek, és következményei, óriásmolekulán belüli másodlagos kötések, koloidális oldódás.
173. A keményítő enzim lebontása cukorra, amilázenzim.
174. Cellulóz molekula mérete gyűrűs virtuális modellje alapján, a molekularészletek között kialakuló másodlagos kötések szerepe.
175. Cellulóz rostok modellje: a cellulózmolekulák közötti másodlagos kötések mint a nagyfokú kémiai stabilitás okai
176. Fa és papírgyártás közötti kapcsolat.
177. A cellulózzrostok, a cellulóz óriásmolekula kémiai stabilitása és a kisebb egységekre „törés” energiaszükséglete közti kapcsolat.

178. Papírfehéítéshez használt néhány vegyszer.
179. Papírgyártás miatti környezetszennyezés néhány oka.
180. A disznózsír fő alkotórészének összegképlete alapján polaritása, vízben való oldhatatlansága, energiataralma, lebontási nehézségek.
181. Zsírok, olajok szerkezete, halmazállapota közötti különbség, telítetlen kötések szerepe.
182. Túlhevített olaj, zsír veszélyei.
183. Aminosavakat felépítő atomok, C, H, O, N (S).
184. 20féle aminosav, sorrend, gyakorlatilag végtelen variáció szemléletes érzékeltetése.
185. A keratin modellje alapján másodlagos kötésekkel megerősített térszerkezetéből adódó stabilitása, a vázfehérjék és funkcióik.
186. Fehérjék térszerkezetének sérülékenysége (és annak oka) és érzékenysége hőre, egyes nehézfémionokra.
187. DNS.
188. Modell alapján:
189. másodlagos kötések meglátása, szerepe, külső felületek azonossága, vízdékonyság oka, belül a „létrafokok” különbözősége.
190. A térszerkezet és tulajdonság kapcsolata, a DNS funkciója, sérülékenysége hőre, esetlegesen gyengébb elektromágneses sugárzásokra is.
191. Energiamegmaradás.
192. Katalizátor, enzimek szerepe.
193. Kolloidok fajtái, jelentőségük az élő szervezetekben.
194. Vitaminok szerepe, vízben és zsírban való oldódás, elbomlás, a vitaminok hiánya, betegségek, túladagolás veszélye.
195. Szent-Györgyi Albert.
196. A táplálék-kiegészítők és szerepük, túladagolásuk veszélyei.
197. Pszichoaktív szerek elterjedésének okai, hatásuk, a leszokás nehézségeinek kémiai okai.
198. Egy gyógyszer útjának nyomon követése és fontosabb lépései, az ötlettől a patikáig.
199. Műanyagok, változatossága, elterjedtségének okai és
200. környezetszennyezése és lebomlásuk.
201. Jelölések, és magyarázatuk
202. PE, PP, PS, „környezetbarátásra”, vonatkozó jelzések.
203. Az adalékanyagok környezetszennyező hatása.
204. Fontosabb CHO, CHON tartalmú műanyagok
205. (poliamidok, poliészterek)
206. Mikrohullámú sütőben használt műanyagok, veszélyek.
207. Természetes alapú műanyagok.
208. Újrahasznosítás, életciklus.
209. Szelektív gyűjtés fontossága
210. A szilíciumtartalmú műanyagok széles körű felhasználása.
211. Az azbeszt előnye és veszélyessége.
212. Példák természetes mérgekre és életmentő szintetikus gyógyszerekre.
213. A háztartásban használt vegyszerek biztonságos tárolásának szabályai

FIZIKA

7. osztály

FÉLÉV

1. Természettudományos vizsgálati módszerek

- A tanulói kísérleti munka szabályai.
- Veszélyforrások (hő, vegyi, elektromos, fény, hang stb.) az iskolai és otthoni tevékenységek során.
- Megfigyelés. Leírás, összehasonlítás, csoportosítás. Céltudatos megfigyelés.
- A természet megfigyelésének fontossága a tudósok természettörvényeket feltáró munkájában.
- Mérészközök használata.
- A mért mennyiségek mértékegységei.

2. Mozgások

- Hely- és helyzetváltozás.
- Mozgások a Naprendszerben (keringés, forgás, becsapódások).
- Körmozgás jellemzői (keringési idő, fordulatszám).

- A testek különböző alakú pályákon mozoghatnak (egyenes, kör, ellipszis= „elnyúlt kör” – a bolygók pályája).
- A mozgás viszonylagossága.
- A sebesség.
- Mozgás grafikus ábrázolása.
- A sebesség SI-mértékegysége.
- Az egyenes vonalú mozgás gyorsulása/lassulása (kvalitatív fogalomként).
- Átlagos sebességváltozás közlekedési eszköz egyenes vonalú mozgásának különböző szakaszain.
- A sebességváltozás természete egyenletes körmozgás során.
- Ha akár a sebesség nagysága, akár iránya változik, változó mozgásról beszélünk.
- A mozgásállapot változása.
- A test lendülete a sebesség és a tömeg szorzata.
- A magára hagyott test fogalmához vezető tendencia.
- A tehetetlenség törvénye.
- A tömeg, a sűrűség.
- A tömeg, a sűrűség.
- A tömeg a test teljes anyagát, illetve a kölcsönhatásokkal szembeni tehetetlenségét jellemzi.
- A testek tömege függ a térfogatuktól és az anyaguktól.
- Az anyagi minőség jellemzője a sűrűség.
- Az erő.
- Az erő mértékegysége: (1 N).
- Az erő mérése.
- A kifejtett erő nagysága és az okozott változás mértéke között arányosság van.
- Az erő, mint két test közötti kölcsönhatás, a testek alakváltozásában és/vagy mozgásállapotuk változásában nyilvánul meg.
- Erő-ellenő.
- A hatás-ellenő törvénye.
- Minden mechanikai kölcsönhatásnál egyidejűleg fellép erő és ellenő, és ezek két különböző tárgyra hatnak.
- Az erő, mint vektormennyiség.
- Az erő vektormennyiség, nagysága és iránya jellemzi.
- A súrlódási erő.
- A súrlódás.
- A súrlódási erő az érintkező felületek egymáshoz képesti elmozdulását akadályozza.
- A súrlódási erő a felületeket összenyomó erővel arányos és függ a felületek minőségétől.
- Gördülési ellenő.
- A tömegvonzás.
- A gravitációs erő.
- A súly és a súlytalanság.
- 1 kg tömegű nyugvó test súlya a Földön kb. 10 N.
- A munka fizikai fogalma.
- Munka, a munka mértékegysége.
- A fizikai munkavégzés az erő és az irányába eső elmozdulás szorzataként határozható meg.
- Munka és energia-változás.
- A testen végzett munka eredményeként változik a test energiája, az energia és a munka mértékegysége megegyezik.
- Erőegyensúly.
- Testek egyensúlyi állapota
- A kiterjedt testek transláció egyensúlyának feltétele, hogy a testre ható erők kioltás egymás hatását.
- Az egyszerű gépek alaptípusai és azok működési elve.
- Az egyszerű gépekkel történő munkavégzés esetén a szükséges erő nagysága csökkenthető, de a munka nem.

3. Nyomás

- A nyomás definíciója, mértékegysége.
- Szilárd testek által kifejtett nyomás
- Nyomás a folyadékokban:
- nem csak a szilárd testek fejtenek ki nyomást;
- a folyadékoszlop nyomása a súlyából származik;
- A folyadékok nyomása a folyadékoszlop magasságától és a folyadék sűrűségétől függ.
- Dugattyúval nyomott folyadék nyomása.

- A nyomás terjedése folyadékban (vízibuzogány, dugattyú).
- Oldalnyomás.
- Nyomás gázokban, légnomás.
- Torricelli élete és munkássága.
- A felhajtó erő.
- A folyadékban (gázban) a testekre felhajtóerő hat. Sztatikus felhajtóerő.
- Arkhimédész törvénye.
- A hang.
- A hang keletkezése, terjedése, energiája.
- A terjedési sebesség gázokban a legkisebb és szilárd anyagokban a legnagyobb.
- Az emberi hallás első lépése: átalakulás a dobhártyán (mechanikai energiaátalakulás).
- Az érzékelt hangerősség és a hangenergia.
- Zajszennyezés.
- Hangszigetelés.
- Rengési energia terjedése a földkéregben és a tengerekben: a földrengések energiájának kis rezgésszámú hangrezgések formájában történő terjedése, a cunami kialakulásának leegyszerűsített modellje.

ÉV VÉGE

4. Energia

- Energiafajták és egymásba alakulásuk.
- Az energia formái: belső energia, helyzeti energia, mozgási energia, rugóenergia, kémiai energia, a táplálék energiája.
- A mozgó testnek, a megfeszített rugónak és a magasba emelt testnek energiája van.
- Az energiafogalom kibővítése: energiaváltozás minden olyan hatás, ami közvetlenül vagy közvetve a hőmérséklet növelésére képes.
- Energiaátalakulások, energiafajták: vízenergia, szélenergia, geotermikus energia, nukleáris energia, napenergia, fosszilis energiahordozók.
- Napenergia megjelenése a földi energiahordozókban.
- Energiamérleg a családi háztól a Földre.
- James Joule élete és jelentősége a tudomány történetében.
- Energiaforrások és végességek: vízenergia, szélenergia, geotermikus energia, nukleáris energia, napenergia.
- Fosszilis energiahordozók, napenergia megjelenése a földi energiahordozókban; a Föld alapvető energiaforrása a Nap.
- Az egyes energiahordozók felhasználásának módja, az energia-előállítás környezetterhelő hatásai.

5. Hőtan

- A hőmérséklet és mérése.
- Nevezetes hőmérsékleti értékek.
- A Celsius-féle hőmérsékleti skála és egysége.
- hőmérőtípusok.
- Hőcsere.
- A hőmérséklet-kiegyenlítődés.
- A hőmennyiség (energia) kvalitatív fogalma, mint a melegítő hatás mértéke.
- Egysége (1 J) és értelmezése: 1 g vízmennyiség hőmérsékletének 1 °C-kal történő felmelegítéséhez 4,2 J energiára (hőmennyiségre) van szükség.
- Halmazállapotok és halmazállapot-változások.
- Melegítéssel (hűtéssel) az anyag halmazállapota megváltoztatható.
- A halmazállapot-változás hőmérséklete anyagra jellemző állandó érték.
- Olvadáspont, forráspont, olvadáshő, forráshő fogalma.
- Annak tudása, hogy mely átalakulásoknál van szükség energiaközlésre (melegítésre), melyek esetén energia elvonására (hűtésre).
- Csapadékformák és kialakulásuk fizikai értelmezése.
- Halmazállapotok jellemzése az anyag mikroszerkezeti modellezésével
- A halmazállapotok és változások értelmezése anyagszerkezeti modellel.
- Az anyag részecskékből való felépítettsége, az anyagok különböző halmazállapotbeli szerkezete.
- A kristályos anyagok, a folyadékok és a gázok egyszerű golyómodellje. A halmazállapot-változások szemléltetése golyómodellel.
- A belső energia. Belső energia szemléletesen, mint golyók mozgásának élénksége (mint a mozgó golyók energiájának összessége).

- Melegítés hatására a test belső energiája változik.
- A belsőenergia-változás mértéke megegyezik a melegítés során átadott hőmennyiséggel.
- Hőhatások.
- Hőtan és táplálkozás: az életműködéshez szükséges energiát a táplálék biztosítja.
- Hőtágulás és gyakorlati szerepe.
- Hőátadási módok.
- Hőátadás, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás.

8. osztály

FÉLÉV

1. Elektromosság, mágnesség

- Mágnesek, mágneses kölcsönhatás.
- Ampère modellje a mágneses anyag szerkezetéről.
- Földmágnesség és iránytű.
- Elektromos alapjelenségek.
- Az elektromosan töltött (elektrosztatikus kölcsönhatásra képes) állapot.
- Bizonyos testek elektromosan töltött állapotba hozhatók, a töltött állapotú testek erővel hatnak egymásra. Kétféle (negatív és pozitív) elektromosan töltött állapot létezik, a kétféle töltés közömbösíti egymást. A töltés átvihető az egyik testről a másikra
- Az elektrosztatikus energia
- Feszültség.
- A töltések szétválasztása során munkát végzünk.
- Az elektromos áramkör és részei (telep, vezetékek, ellenállás vagy fogyasztó).
- A telepben zajló belső folyamatok a két pólusra választják szét a töltéseket. A két pólus közt feszültség mérhető, ami a forrás kvantitatív jellemzője.
- Az elektromos áram.
- Az elektromos áram mint töltéskiegyenlítési folyamat.
- Az áram erőssége, az áramerősség mértékegysége (1 A).
- Adott vezetéken átfolyó áram a vezető két vége között mérhető feszültséggel arányos.
- A vezetőket jellemző ellenállás és /vagy vezetőképesség fogalma mint a feszültség és az áramerősség hányadosa.
- Az ellenállás mértékegysége (1 Ω).
- Ohm törvénye.
- Az áram mágneses hatása: az elektromos áram mágneses teret gerjeszt.
- Az áramjárta vezetők között mágneses kölcsönhatás lép fel, és ezen alapul az elektromotorok működése
- Az elektromos energia használata
- Az áram hőhatását meghatározó arányosságok és az azt kifejező matematikai összefüggés ($E=UIt$), energiakicsatolás, fogyasztók.
- Az elektromos energia „előállítás”, szállítása.

ÉV VÉGE

2. Optika, csillagászat

- A fény terjedése és a képalkotás
- A fény egyenes vonalú terjedése
- A fényvisszaverődés és a fénytörés: a fény az új közeg határán visszaverődik és/vagy megtörik; a leírásuknál használt fizikai mennyiségek (beesési szög, visszaverődési szög, törési szög rajzolása).
- Teljes visszaverődés.
- Hétköznapi optikai eszközök képalkotása.
- Valódi és látszólagos kép.
- Síktükör, homorú és domború tükör, szóró- és gyűjtőlencse.
- Fókusz.
- A szem képalkotása.
- Rövidlátás, távollátás, színtévesztés.
- A fehér fény színeire bontása.
- Színkeverés, kiegészítő színek.
- A tárgyak színe: a természetes fény különböző színkomponenseit a tárgyak különböző mértékben nyelik el és verik vissza, ebből adódik a tárgy színe.

- A fény forrásai
- Elsődleges és másodlagos fényforrások.
- Fénykibocsátó folyamatok a természetben
- Ember és fény
- Mesterséges fényforrások.
- Fényszennyezés.
- Az égbolt természetes fényforrásai
- Az égbolt természetes fényforrásai: a Nap, Hold, bolygók, csillagok, csillaghalmazok, ködök stb.
- A Naprendszer szerkezete.
- A Nap, a Naprendszer bolygóinak és azok holdjainak jellegzetességei. Megismerésük módszerei.
- Geocentrikus és heliocentrikus világkép.
- A tudományos kutatás modelleken át a természettörvényekhez vezető útja mint folyamat.
- A napfény és más fényforrások (elektromágneses) spektruma
- A napfény és más fényforrások (elektromágneses) spektruma: rádióhullámok, mikrohullámok, infravörös sugárzás, látható fény, UV-sugárzás, röntgensugárzás.
- A Nap fénnyel és hősugárzása biztosítja a Földön az élet feltételeit.
- Példák az infravörös és az UV-sugárzás, a röntgensugárzás élettani hatásaira, veszélyeire, gyakorlati alkalmazásaira a technikában és a gyógyászatban. A napozás szabályai.

BIOLÓGIA

7. osztály

FÉLÉV

Az élőlények változatossága I.

Csapadékhoz igazodó élet a forró éghajlati övben

Példák a növények környezethez való alkalmazkodására (szárazságtűrő, fénykedvelő, árnyéktűrő).

Példák a víz fontosságára.

A magas hőmérséklet mellett a csapadék mennyiségéhez, illetve eloszlásához való alkalmazkodási stratégiák (testfelépítés, életmód, élőhely és viselkedés) bemutatása néhány jellegzetes forró éghajlati növény és állat példáján keresztül.

Az élővilággal kapcsolatos térbeli és időbeli mintázatok magyarázata a forró éghajlati öv biomjaiban.

A kedvezőtlen környezet és a túlélési stratégiákban megnyilvánuló alkalmazkodás felismerése. Táplálkozási lánc összeállítása a forró éghajlati öv biomjainak jellegzetes élőlényeiből. Az állatok viselkedésének jellemzése konkrét példákra, az életközösségekben betöltött szerepük alapján.

A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint.

Projekt munka lehetősége: a forró éghajlati övben megvalósuló emberi tevékenység (a gyors népességyarapodás, az ültetvényes gazdálkodás, a fakitermelés, a vándorló-égető földművelés, a vándorló állattenyésztés, túlleltetés, az emlősállatok túlzott vadászata) hatása a természeti folyamatokra; cselekvési lehetőségek felmérése.

Az el sivatagosodás megakadályozásának lehetőségei.

Kulcsfogalmak: Környezeti tényező, életfeltétel, tűrőképesség, környezethez való alkalmazkodás; trópusi esőerdő, erdő és füves szavanna, trópusi sivatag, el sivatagosodás; versengés, együttélés, táplálkozási lánc; gerinces, hüllő, madár, emlős.

Az élőlények változatossága II.

Az élővilág alkalmazkodása a négy évszakhoz

A környezeti tényezők és az élővilág kapcsolatának bemutatása a mérsékelt övi biomok néhány jellegzetes élőlényének példáján.

A környezeti tényezők élővilágra tett hatásának értelmezése a mérsékelt övi (mediterrán, kontinentális, tajga, magashegységi övezetek, déli és északi lejtők) fás társulások összehasonlításával.

A megismert állatok és növények jellemzése (testfelépítés, életmód, szaporodás) csoportosítása különböző szempontok szerint.

Példák az állatok közötti kölcsönhatásokra a jellegzetes hazai életközösségekben. A lakóhely közelében jellegzetes természetes és mesterséges életközösségek összehasonlítása.

Az ember és a természet sokféle kapcsolatának elemzése csoportmunkában:

- A természetes élőhelyek pusztulásának okai (pl. savas eső, fakitermelés, az emlősállatok túlzott vadászata, felszántás, legeltetés, turizmus) és veszélyei; a fenntartás lehetőségei.
- Aktuális környezetszennyezési probléma vizsgálata.
- Az invazív növények és állatok betelepítésének következményei.

– Gyógy- és allergén növények jelentősége, felhasználásuk, illetve az ellenük való védekezés formái és jelentősége.

A lakókörnyezet közelében lévő életközösség megfigyelése: a levegő-, a víz- és a talajszennyezés forrásainak, a szennyező anyagok típusainak és konkrét példáinak megismerése, vizsgálata.

Lehetséges projekt munka: helyi környezeti probléma felismerése, a védelemre

Kulcsfogalmak: Tundra, plankton, egysejtű, moszat, szivacs, csálánzó, gerinces, hal, madár, emlős; környezeti tényező, tűrőképesség, táplálkozási hálózat, fenntartható fejlődés

Nem sejt es rendszerek: vírusok

Önálló sejt: baktériumok; egysejtűek

A baktériumok csoportosítása életműködésük alapján (lebontók, együtt élők, betegségkókozók, erjesztők).

Baktériumok (tejsavbaktérium, nitrogén-gyűjtő baktérium, kólibaktérium), kéalgák. zöld szemes ostoros, papucsállatka, óriás amóba felépítésének vizsgálata fénymikroszkóppal. Semmelweis Ignác megfigyeléseinek jelentősége a baktériumok felfedezésében.

Högyes Endre munkásságának megismerése.

A napsugárzás és a földi élet közötti kapcsolat elemzése.

Vírusos betegségek [influenza (pl. H1N1), kanyaró, mumpsz, rózsahimlő, skarlát, bárányhimlő, herpesz, AIDS, HPV okozta fertőzés] tüneteinek és veszélyeinek megismerése.

Bakteriális betegségek [gennykeltő baktériumok, Lyme-kór, lepra, pestis, kolera, tbc, tetanusz, diftéria (torokgyík), pertussis (szamárköhögés) szalmonella] tüneteinek és veszélyeinek megismerése.

Kulcsfogalmak/fogalmak: Fertőzés, járvány, higiénia, fotoszintézis, osztódás, vírus, védőoltás, antibiotikum.

Fonalas, telepes élőlények.

Zöldmoszatok, barna- és vörösmoszatok, gombák, zuzmók, mohák, szivacsok

Önálló gyűjtőmunka, vizsgálódás az IKT- eszközök felhasználásával.

Mikroszkópi és vázlatrajzok készítése.

A zuzmó életfolyamatainak megértése.

Önálló kutatómunka: A zuzmók indikátor szerepének felhasználása a környezetvédelemben.

Kulcsfogalmak/fogalmak: Hámsejt, galléros ostoros sejt, vándorsejt, spóra, ivarsejt. Moszat, gomba, zuzmó, moha, szivacs. Zuzmótérkép.

Növényismeret

Az erdei pajzsika és a mezei zsurló felépítésének összehasonlítása.

Egy kétszikű teljes virág felépítésének bemutatása.

Az egyszikű és a kétszikű növény összehasonlítása.

Példák különböző életmódú növényekre (együtt élők, élősködők, fél élősködők, korhadéklakók, rovarrevők).

A saját környezetben található jellemző növények bemutatása.

Az ősönnövény-probléma értelmezése.

A tanult példánövények szerveinek felrajzolása és megnevezése.

Az egylaki és kétlaki növény jelölése.

A megismert élőlények segítségével a növények fejlődési vonalának ábrázolása.

Példák különböző terméstípusokra (növényvel együtt).

A virág kialakulása és a szárazföldi alkalmazkodás kapcsolatának értelmezése.

Az ivaros és ivartalan szaporodás összehasonlítása.

A megporzási típusok és a virágfelépítés közötti kapcsolat bemutatása.

Projekt munka a tanult növények elnevezésével, valamint gyógyászati jelentőségével kapcsolatban.

Kulcsfogalmak/fogalmak: Gyökér, gyöktörzs, szár, összetett levél, spóra, virág, mag, magköpeny, virágzat, takaréklevél, ivarlevél, egyivarú virág, kétivarú virág, egylaki növény, kétlaki növény. Allergén és ősönnövény.

ÉV VÉGE

Az élőlények változatossága III.

Az élővilág alkalmazkodása a hideghez, és a világtenger övezeteihez

Az extrém környezeti feltételekhez (magas és alacsony hőmérséklet, szárazság) való alkalmazkodás eredményeként kialakuló testfelépítés és életmód összehasonlítása a hideg és a trópusi övben élő élőlények példáin.

Önálló kutatómunka: a világtengerek szennyezésével kapcsolatos problémák.

A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint.

Táplálkozási lánc és tápláléklánc összeállítása a tengeri élőlényekből.

Példák a fajok közötti kölcsönhatásokra a tengeri életközösségekben.

Kutatómunka: nemzetközi törekvések a környezetszennyezés megakadályozására, illetve a környezeti terhelés csökkentésére. Az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata példák alapján.

Az életközösségek, a bioszféra stabil állapotait megzavaró hatások és a lehetséges következmények azonosítása.

A környezeti kár, az ipari és természeti, időjárási katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségei.
Az energia átalakító folyamatok környezeti hatásának elemzése, alternatív energiaátalakítási módok megismerése.

Az energiatakarékos magatartás módszereinek és ezek fontosságának megismerése önálló forráskeresés és feldolgozás alapján.

Az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása, mások eredményeinek értelmezése, egyéni vélemények megfogalmazása.

Kulcsfogalmak: Keménylombú erdő, lombhullató erdő, füves puszta, tajga, nyitvatermő, zárwatermő, gerinces, hüllő, madár, emlős; táplálkozási hálózat, táplálkozási piramis.

Rendszer az élővilág sokféleségében

A rendszerezés és a csoportosítás közti különbség megértése.

Irányított adatgyűjtés, majd vita a darwinizmussal és az evolúcióval kapcsolatos hitekről és tévhitekről.

Rendszertani kategóriák (ország, törzs, osztály, faj) megnevezése, a közöttük lévő kapcsolat ábrázolása.

A földtörténeti, az evolúciós és a történelmi idő viszonyának bemutatása, az egyes változások egymáshoz való viszonyának érzékelése.

A hazai életközösségek jellegzetes fajainak rendszertani besorolása (ország, törzs). A főbb rendszertani csoportok jellemzőinek felismerése 1-1 tipikus képviselőjének példáján.

Egy magyar múzeumban, nemzeti parkban, természettudományi gyűjteményben stb. tett látogatás során látott, korábban ismeretlen fajok elhelyezése – a testfelépítés jellegzetességei alapján a fő rendszertani kategóriákban.

Kulcsfogalmak: Rendszerezés, rendszertani kategória; ország, törzs, osztály

Részekből egész

Az élővilág méretskálája: a szerveződési szintek nagyságrendjének összehasonlítása. A rendszer és a környezet fogalmának értelmezése az egyed, és az egyed alatti szerveződési szinteken.

A rendszerek egymásba ágyazottságának értelmezése az egyeden belüli biológiai szerveződési szintek példáján.

Növényi és állati sejt megfigyelése, összehasonlításuk.

A felépítés és a működés összefüggései a növényi és az állati sejt példáján. Kutatómunka a mikroszkópok felfedezésével és működésével kapcsolatban.

Növényi és állati sejtek megfigyelése fénymikroszkópban.

A sejtosztódási típusok összehasonlítása az információátadás szempontjából.

Néhány jellegzetes növényi és állati szövettípus vizsgálata; a struktúra és a funkció közötti kapcsolat jellemzése a megfigyelt szerkezet alapján. A struktúra-funkció kapcsolatának elemzése zöld levél szöveti szerkezetének vizsgálata alapján.

Az ivaros és ivartalan szaporodási módok összehasonlítása konkrét példák alapján. Néhány jellegzetes állati és növényi szövet megfigyelése fénymikroszkópban. Vázlatrajz készítése.

A sejt anyagainak vizsgálata. A balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása.

Kulcsfogalmak: Szerveződési szint, sejt, szövet; sejtalkotó, táplálkozás, anyagszállítás, légzés, ivaros és ivartalan szaporodás.

Állatismeret

Önálló tanulói munkaként akvárium, terrárium gondozásában való részvétel.

Az állatok testfelépítéséből következtetések levonása az életmódjukkal kapcsolatban. Bizonyos állatoknak a mezőgazdaságra való hatásának bemutatása példák alapján. Példák gyűjtése arról, hogy jelzésértékű egyes állatok megritkulása vagy fokozott elterjedése. Az állatok gyógyászati szerepének bemutatása példák alapján.

Példák gyűjtése az állatok okozta betegségekre és azok megelőzésére. Bizonyítékok felismerése a fejlődés irányát illetően.

Az élővilág törzsfelépítése időskálájának ábrázolása az állatcsoportok jellemzőinek alapján.

A férgek, a rákok, pókok, rovarok testfelépítésükben rejlő kapcsolatainak felismerése. Gyűjtőmunka és kiselőadás az állatok jellemzőivel kapcsolatban. Azonosságok és különbségek elemzése. Saját környezetben élő jellemző állatok bemutatása.

Kulcsfogalmak/fogalmak: Állati szövet. Csalánsejt, úrbél, hámizomszövet, bőrizomtömlő, köpeny, zsigerzacskó, kitin, fejtor, fej, tor, potroh, átalakulás nélküli fejlődés, vedlés, teljes átalakulás, átváltozás, kifejlés.

Életközösségek

Példák az együttélés, versengés, élősködés táplálkozási kapcsolatokra.

Példák az állatok viselkedési formáira.

Példák a növények és állatok éghajlati alkalmazkodásának módjaira.

Projektmunka a globális problémákról.

Grafikonok elemzése, adatok értékelése (pl. tűrőképességi, hőmérsékleti, csapadékeloszlást bemutató grafikonok elemzése).

Egy megadott életközösség táplálkozási kapcsolatainak ábrázolása táplálkozási hálózat, illetve táplálékpíramis formájában.

Érvelés a globális problémák megoldásával kapcsolatban; megoldási javaslatok megfogalmazása.

Az ember és környezete

Érvelés a környezet és az ember által létrehozott eszközök (pl. fénymásoló, mobiltelefon) fizikai hatásairól és azok élettani következményeiről.

A főbb környezetszennyezők csoportosítása.

A természeti erővel kapcsolatos balesetek (pl. vízi sportok) megelőzési lehetőségeinek, illetve a katasztrófahelyzetekben való teendők bemutatása.

Adatgyűjtés és elemzés: napjaink elektronikus eszközeinek hatása az emberre.

Néhány egyszerű talaj-, levegő- és vízvizsgálat elvégzése csoportmunkában.

Víz- és talajvizsgálati projektek.

Kulcsfogalmak: Külső környezet, belső környezet, környezet-egészségvédelem.

8. osztály

FÉLÉV

Az ember és környezete

Érvelés a környezet és az ember által létrehozott eszközök (pl. fénymásoló, mobiltelefon) fizikai hatásairól és azok élettani következményeiről.

A főbb környezetszennyezők csoportosítása.

A természeti erővel kapcsolatos balesetek (pl. vízi sportok) megelőzési lehetőségeinek, illetve a katasztrófahelyzetekben való teendők bemutatása.

Adatgyűjtés és elemzés: napjaink elektronikus eszközeinek hatása az emberre.

Néhány egyszerű talaj-, levegő- és vízvizsgálat elvégzése csoportmunkában.

Víz- és talajvizsgálati projektek.

Kulcsfogalmak: Külső környezet, belső környezet, környezet-egészségvédelem.

Az emberi test szerveződése

A rendszer és környezet kapcsolatának megértése, biológiai értelmezése a sejt, az egyed, az életközösség és a bioszféra szintjén.

„Ételed az életed” projekt. Egészséges táplálkozás megtervezése.

Az egyes élelmiszerek tápanyag-, energia- és vitamin-összetételének és mindezekből a szervezet számára szükséges napi mennyiségnek a kiszámítása.

Adatgyűjtés és elemzés IKT - eszközök használatával.

Kulcsfogalmak: Biológiai rendszer, sejt, szövet, szerv, szervezet, család, mutáció.

Az ember kultúrája, mozgása és egészségvédelme

Ujjlenyomatok készítése, elemzése és összehasonlítása. Adatgyűjtés az ujjlenyomat bűnüldözésben való használatáról.

Mitesszer, pattanás, vízhólyag keletkezésének magyarázata és helyes ellátásának megismerése.

Elsősegélynyújtás egyszerűbb bőrsérüléseknél, valamint rándulás, ficam, törések esetén.

Az izomláz keletkezésének oka és kezelésének módja közötti össze-függés elemzése. Vita a testékszerekről és a tetoválásról.

Hám, irha, bőr, csontváz, ízület, vázizomzat. Elsősegélynyújtás.

ÉV VÉGE

Az anyagcsere főbb folyamatai és egészségvédelme

Érvelés az elhízás következményeiről, valamint a túlzott édesség- és alkoholfogyasztás, a szén-savas italok, az adalékanyagok és a helytelen gyógyszerfogyasztás egészségkárosító hatásairól.

Diagramok, grafikonok elemzése a szív működés egyes fázisairól, a tüdő kapacitásáról, az élelmiszerek tápanyag- és ásványianyag-összetételéről.

Emésztést modellező és az anyagcserével kapcsolatos vizsgálatok végzése csoportmunkában. Légzésfunkciós vizsgálatok végzése csoportmunkában.

Internetes információk elemzése, feldolgozása, értékelése a levegő-szennyező anyagokról, a dohányzásról és azok egészségkárosító hatásairól.

Alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek alkalmazása a gyakorlatban.

Az emberi vér alkotórészeinek megnevezése rajzon, illetve mikroszkópi képen.

Az életfolyamatokat kísérő elektromos változások magyarázata, kimutatásuk (EKG) értelmezése.

A kis- és nagyvérkör sematikus rajzának elkészítése, a részek megnevezése a vér útjának bemutatása.

Vérnyomásmérés és az adatok értelmezése.

Légzéssel, keringéssel kapcsolatos számítások.

Kulcsfogalmak: Emésztés, alapanyagcsere, testtömeg index, normál testsúly, minőségi és mennyiségi éhezés, vitál kapacitás, kiválasztás, koszorúér, verőér, gyűjtőér, hajszálér. Kis- és nagyvérkör. Vérnyomás, pulzus, nyirok, nyirokkeringés, nyirokcsomó. Vizelet. Szűrővizsgálatok, egészséges életmód.

Az életfolyamatok szabályozása és egészségvédelme

Az agyrázkódás és a napszúrás tüneteinek felismerése, teendők megismerése. A legális és illegális drogok hatása.

Szituációs gyakorlat a drogok elutasításának bemutatására.

Ismerkedés a modern vizsgálati módszerekkel (CT, MRI).

A feltétlen és feltételes reflex összehasonlítása. Érzékszervi vizsgálatok, a tapasztalatok értelmezése. Az érzékelésekkel kapcsolatos szavak összegyűjtése. Különböző hormonális problémákkal kapcsolatos témák feldolgozása projektmódszerrel.

Az elsősegélynyújtás ábécéjének megértése, a stabil oldalfekvés megvalósítása.

Cukorbeteg elsősegélyben való részesítése.

Kulcsfogalmak: Feltétlen reflex, feltételes reflex, inger, ingerület, érzet, hormon, belső elválasztású mirigy, elsősegélynyújtás.

Az ember szaporodása, egyedfejlődése és egészségvédelme

Terhesség vagy áldott állapot? érvelés a hétköznapi szó használatáról. A hűség fogalmának elemzése.

Az anyai és apai jellegek utódokban való megjelenésének értelmezése. A téma feldolgozása IKT- eszközök használatával.

Szógyűjtés az anyasággal kapcsolatban. Grafikonok elemzése.

Kulcsfogalmak: Ivarsejt, másodlagos nemi jelleg, másállapot, családtervezés, nemi betegségek

FÖLDRAJZ

7. osztály

FÉLÉV

A szilárd Föld anyagai és folyamatai

A folyamatosan változó bolygó és környezet

A földövek és méreteik, a kőzetöv és a kőzetlemezek felépítése. A földtani és a természetföldrajzi kontinensfogalom összekapcsolása.

Geológiai (belső) erők megnyilvánulásainak megértése a kőzetlemezek mozgásának és következményeinek összekapcsolásával (hegyláncok felgyűrődése, gyűrődés; mélytengeri árkok és óceáni hátságok keletkezése; vulkánosság és földrengés; emelkedés és süllyedés, vetődés, rögösödés; magmás, átalakult kőzetek keletkezése).

A földrajzi (külső) erők felismerése folyamatokban (aprózódás és mállás, lepusztulás és felhalmozódás, feltöltődés; üledékképződés, üledékes kőzetek keletkezése). A geológiai erők és a földrajzi erők harcának értelmezése.

A kontinensek területét gyarapító és fogyasztó folyamatok megkülönböztetése. A szárazföldek és a tengerek mindenkori földgömbi helyzete természetföldrajzi és környezeti következményeinek felismerése a mai földrészek kialakulásához vezető állapotok ismerete; példákkal alátámasztva.

Tájékozódás a földtörténeti időkben

Tájékozódás a geológiai mozgások, változások időskáláján egyes események időpontjának, folyamatos időtartamának elhelyezésével.

A földrajzi övezetesség alapjai

Éghajlati alapismeretek

Az éghajlati elemek, az éghajlatot alakító és módosító tényezők érvényesülésének felismerése, magyarázata; az éghajlat övezetességét kialakító tényezők értelmezése; éghajlati diagram olvasása.

A forró övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

Esőerdővidék (a felszálló légáramlás következménye, jellemzői, erdőirtás, és termőföld-erózió); szavannavidék (az évszakos esőzés következményei, legelőváltó gazdálkodás, az elsivatagosodás folyamata); sivatag (a leszálló légáramlás uralma, jellemzői, napenergia-készlet).

A mérsékelt övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

A mediterrán táj és a mediterrán gazdálkodás jellemzése; a természetföldrajzi jellemzők a földrészek belseje felé való változásának felismerése a valódi mérsékelt övben, a füves területek és a vegyes szántóföldi gazdálkodás összefüggéseinek bemutatása; a tajgavidék és az erdőgazdálkodás jellemzése.

A hideg övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

A megvilágítás évszakos különbsége következményének felismerése a szélsőséges természeti viszonyokban.

A függőleges földrajzi övezetesség

A természetföldrajzi adottságok függőleges változásának és a hegység éghajlat- és vízváltó szerepének felismerése; a magashegységi táj jellemzése; a vízenergia-hasznosítás modellszerű értelmezése; helyes magatartás lavinaveszélykor.

Gazdasági alapismeretek

A gazdaság értelmezése

A gazdasági ágazatok feladatának, szerepének megismerése egy ország életében; a szolgáltatás és a mindennapi élet kapcsolatának megértése (lakóhelyen és a világhálón igénybe vehető szolgáltatások); az országok és a gazdasági fejlettség alapadatainak ismertetése.

Pénzügyi alapismeretek

- Egy termék árát befolyásoló tényezők (ráfordítások, kereslet, kínálat) és kapcsolatuk megértése. A pénz és szerepe, típusai, fizetési módok ismertetése.
- A piac működési alapelveinek, a kiadás-bevétel rendszer megértése egyszerű köznapi példákban. A kölcsön veszélyeinek felismerése. A takarékoskodás és a megtakarítások lényege.
- Nemzeti és közös valuták, árfolyam egyszerű értelmezése, a valutaváltás eljárásának ismerete.
- Nemzetközi együttműködések: A nemzetközi együttműködések szükségességének felismerése különböző típusú szervezete példáin (EU, ENSZ, WHO, UNESCO, WWF, regionális és civil szervezetek).

Afrika és Amerika

Afrika természetföldrajza

Afrika domborzata és tájai.

Erőforrások: a földtani szerkezet és az övezetesség következményeinek, valamint az ásványkincs- és energiahordozó-készletek területi és gazdasági ellentmondásosságának értelmezése.

Afrika társadalomföldrajza

Emberfajták, népek, és kultúrák találkozása. A népességgrobbanás, a fiatal népesség és következményeinek összekapcsolása (etnikai feszültségek, országok közötti és polgárháborúk).

A trópusi mezőgazdaság változatos formái (talajváltó, ültetvényes, oázis- és legeltető gazdálkodás) és az azokhoz kötődő életmódok különbségeinek feltárása.

Száhel, az éhezés és a szegénység földje: a természeti, a társadalmi, egészségügyi veszélyhelyzetek (pl. menekültek, járványok, túllegeltetés), ökológiai katasztrófa okozati megismerése, nemzetközi segítségnyújtás szükségességének felismerése.

Egyiptom: az ősi kultúra és a globális világ ellentmondásainak megértése.

Amerika természetföldrajza

A földrész szerkezeti tagolódásának, a szerkezetfejlődési múlt gazdaságot és életmódot meghatározó szerepe.

Észak-, dél-, és közép-amerikai tájtypusok összehasonlító elemzése.

A természetföldrajzi övezetesség, az É-D-i nyitottság és K-NY-i zártság következményeinek, veszélyhelyzeteinek felismerése. Az aszimmetrikus vízgyűjtő terület következményeinek ismerete, a vízrendszer hasznosítás modellezése.

Amerika társadalomföldrajza

A földrész népességföldrajzi tagolódása; a népességkeveredésből fakadó társadalmi- gazdasági előnyök, hátrányok ismerete.(példák)

A népességkoncentrációk, a városodás és a városiasodás, a településegységek, az agglomerációs zóna kialakulási folyamatának értelmezése (példák)

A farmgazdálkodás modellezése, a mezőgazdasági övezetesség átalakulásának értelmezése (pl. elmetérképezéssel).

Az erőforrás-gazdálkodástól a tudásalapú társadalomig való fejlődési út értelmezése; a technológiai övezet jellemzése.

Amerika országföldrajza

Eltérő szerepű országok (világgazdasági nagyhatalom, felzárkózó erők, banánköztársaságok) földrajzi összehasonlítása.

Amerikai Egyesült Államok, mint világgazdasági vezető hatalom; Brazília, mint gyorsan fejlődő ország jellemzése.

ÉV VÉGE

Ausztrália, a sarkvidékek és az óceánok földrajza

Ausztrália, a kontinensnyi ország

Elszigetelt fekvés, ellentmondásos természeti adottságok (sivatag és artézivíz-készlet, termékeny alföldek és hegyvidékek) és következményeik.

A sarkvidékek földrajza

Az Északi- és a Déli- sarkvidék összehasonlító földrajzi jellemzése; az ózonréteg-elvékonyodás okainak és következményeinek átlátása; a sarkvidék, mint speciális élettér értelmezése; az Antarktika szerepének, a kutatóállomások jelentősége.

A világtenger földrajza

Az óceánok és a tengerek földrajzi jellemzőinek, a tengeráramlások szerepének, a világtenger, mint erőforrás (ásványkincs, árapály-energia, halászat) és mint veszélyforrás (szökőár) ismerete; a veszélyeztető folyamatok (pl. vízszennyezés, túlhalászás) egyszerű értelmezése.

szigetvilág az óceánban (Óceánia), a speciális fekvés gazdasági, társadalmi és környezeti következményeinek (hajózás, idegenforgalom stb.) ismerete.

Ázsia földrajza*Ázsia természetföldrajza*

A „legek” földrésze: óriástájak és szerkezeti egységek, változatos éghajlat és termőföldhiány, vízbőség és vízszegénység kontrasztjának, okainak ismerete. Természeti veszélyhelyzetek (földrengés, vulkánkitörés, cunami, tájfun) felismerése, a helyes magatartás ismertetése.

Belső-ázsiai sivatagok: kontinensbelseji zárt fekvés következményei.

Monszun vidék és terület: a kialakító okok összehasonlítása a forró és a mérsékelt övezetben, jellemzésük, az öntözéses monszungazdálkodás modellezése.

Ázsia társadalomföldrajza

Népek és kultúrák jellemzőinek, népességkoncentrációk kialakulási okainak és következményeinek ismerete. Az ősi kultúrák, a világvallások társadalmat, gazdaságot, környezetet befolyásoló szerepének felismerése (példákban).

Területi fejlettségi különbségek felismerése. A világ új fejlődési és gazdasági pólusa, felgyorsult gazdasági növekedés, technológiaátvitel-folyamat értelmezése.

Ázsia regionális földrajza

Eltérő szerepkörű országcsoportok: olajországok, mezőgazdasági alapanyag-termelők, összeszerelő-beszállítók, újonnan iparosodott országok, új gazdasági hatalmak jellemzése.

India: a hagyományos zárt társadalom és az informatikai társadalom ellentmondásai.

Japán: a termőföld-, energia-, és nyersanyag-szegénység; a biotechnológián és elektronikán alapuló gazdasági hatalom; a természeti katasztrófa-helyzetek földrajzi alapjainak, életmódbeli és környezeti következményeinek ismerete.

Kína: a világ meghatározó gazdasága; a tengerparti és a belső területek fejlettségkülönbségének természeti alapjai, életmódbeli és környezeti következményeinek ismerete.

Európa általános földrajza*Európa általános természetföldrajzi képe*

Szerkezetalkító folyamatok és a külső erők felszíni következményeinek, a domborzati adottságok következményeinek és a nagytájak mozaikjának ismerete.

Európa változatos és szeszélyes éghajlatának, a nyitottság a többi természetföldrajzi tényezőre való hatása. A természeti adottságok szerepének megértése az európai társadalmi-gazdasági életben.

Európa társadalomföldrajzi képe és folyamatai

Európa változó társadalmi erőforrásainak, az előregedő társadalom gazdasági következményeinek ismerete.

Az európai erőter gyengülő világ-gazdasági szerepének felismerése, az új válságjelenségek (növekvő eladósodás, munkanélküliség) értelmezése; a transzkontinentális infrastruktúra szerkezetének térképezése.

Az Európai Unió földrajzi lényegének megértése; az országok és térségek változó szerepének felismerése az integrációs folyamatban.

Észak- és Mediterrán-Európa földrajza*A tenger, a tagolt partvidék szerepe az észak- és dél-európai népek életében*

A tengerparti fekvés elszigetelő és a világ más részeivel összekötő szerepének, az életmódra gyakorolt hatásának belátása.

Észak-Európa földrajza

Az északi fekvés következményeinek ismerete; az eltérő jelegű természeti tájak, az adottságaihoz igazodó munkamegosztás modellezése; az ország jóléte, gazdagsága okainak, összetevőinek értelmezése.

Mediterrán-Európa földrajza

Dél-Európa természetföldrajzi jellemzése; a napfényövezet, a kikötőövezet és az üdülőövezet jellemzése.

Az országok gazdasági életének, a szolgáltató ágazatok súlyának ismerete.

A népességmozgások és a menekültáradat kialakulási okainak és következményeinek értelmezése Olaszország példáján. A környezetben lejátszódó események, folyamatok, helyzetek bemutatása.

Balkán-térség

A térség természetföldrajzi jellemzése, a karsztvidékek bemutatása; a kultúrák találkozási következményeinek ismerete (példák).

Atlanti-Európa*Atlanti-Európa földrajzi jellemzői és problémái*

A nyugati fekvés földrajzi következményeinek ismerete, Nyugat-Európa természetföldrajzi jellemzése.

A fosszilis energiahordozó és ásványi nyersanyag-készletek fogyása következményeinek ismerete. Bányavidékek és ipari körzetek átalakulási folyamatának és a gazdasági szerkezet modernizációjának értelmezése. A szélenergia-hasznosítás; a környezet savanyodása, a víz- szennyeződés okozati és prognosztikus értelmezése.

Nyugat-Európa meghatározó országai

Regionális földrajzi sajátosságai megismerése összehasonlító elemzéssel.

Egyesült Királyság (a gyarmattartó szigetország, a világ műhelye és a profilt váltó iparvidékek).

Franciaország (az élelmiszertermelés és a könnyűipar hagyományainak, a modern ipar kialakulásának földrajzi összefüggései).

8. osztály

FÉLÉV

Kelet- és Közép-Európa földrajza

Kelet-Európa kapocs Ázsia és Európa között

A kontinensbelseji fekvés és a hatalmas kiterjedés természet- és társadalom-földrajzi következményeinek ismerete (összehasonlító tematikus térképolvasás). A termelési kapcsolatrendszerek (ásványi nyersanyag-, energiahordozó-kitermelés és feldolgozóipari ágazatok; energia-gazdaság, erdőgazdálkodás és fafeldolgozás; eltérő célú mezőgazdasági termelés) átlátása, ismertetése.

Oroszország

Az európai és az ázsiai erőközpont sokszínű természeti és társadalmi alapjai, nagy területi fejlettségkülönbségek.

A hegyvidéki Közép-Európa

A közép-európai magashegyvidék természetföldrajzi jellemzői társadalmi életet befolyásoló hatásának bizonyítása; a tej és erdőgazdaság, az idegenforgalom meghatározó szerepének igazolása.

A medencei Közép-Európa

A gazdasági-társadalmi élet eltérő jellegű feltételeinek feltárása a Közép-európai-sík- és rögvídek feltöltött alföldjein, dombvidékeken, középhegységi tipikus tájain.

A közép-európai országok összefonódó gazdasági múltjának és jelenének értelmezése. A vegyipari és a gépipari kapcsolatrendszerek felismerése.

Lengyelország és Csehország összehasonlító komplex földrajzi jellemzése.

Németország földrajza, az európai gazdaság motorjának elemzése.

A hazánkkal szomszédos országok földrajza

A Kárpát-medence magashegységi keretének országai

Az alpi és a kárpáti országok természet- és társadalom-földrajzi jellemzőinek összehasonlítása; történetmondás hazai és külföldi utazások átélte élményeiről.

Ausztria mint a legfejlettebb gazdaságú alpi szomszéd földrajzi jellemzése. Magyar szórványok, Őrvidék; a hazánkkal való társadalmi-gazdasági kapcsolatok.

Szlovénia mint a legfejlettebb délszláv térség és Szlovákia mint a fiatal kárpáti ország (a Felvidék) földrajzi jellemzőinek ismertetése.

A keleti termékeny vidékek országai

Románia gazdag természeti erőforrásokra épülő útkereső gazdaságának bemutatása; Erdély és Partium földrajzi jellemzése.

Ukrajna mint Kelet-Európa potenciális éléstára, energiaszolgáltatója földrajzi-környezeti kapcsolatrendszerének bemutatása; Kárpátalja földrajzi jellemzése.

A déli hegyvidékek országai

Horvátország és Szerbia: hasonló nyelv, eltérő vallás és kultúra (országok összehasonlító természet- és társadalom-földrajzi jellemzése); a Vajdaság, Délvidék magyarlakta termékeny tájainak földrajzi jellemzése.

A Kárpát-medencevidék földrajza

A Kárpát-medencevidék természetföldrajzi egysége

A Kárpát-medence szerkezetének, domborzatának összekapcsolása a földtani fejlődési folyamatokkal; a medencejelleg modellezése. A medencejelleg következményeinek bizonyítása az éghajlatban, a vízrajzban és vízkészletekben, a környezeti állapotban.

A medencevidék nagytájainak földrajzi jellegzetességei, az azokból adódó környezeti különbségek, veszélyhelyzetek értelmezése.

A Kárpát-medencevidék társadalom-földrajzi egysége

A medencejelleg társadalmi hasznosításának, a tájálakításnak és következményeinek az ok-okozati rendszerű ismerete, prognosztizálása.

A Kárpát-medencei népesség összetételének értelmezése, a Magyarország határán túli néprajzi tájegységek és földrajzi alapú népszokásaik ismerete.

ÉV VÉGE

Magyarország természeti és kulturális értékei

A magyarországi nagytájak

A medencei fekvés nagytájaként eltérő következményeinek értelmezése; az alföldi, a dombvidéki, és a középhegységi nagytájak természet. és társadalom-földrajzi jellemzése, a természeti adottságok felhasználásának értelmezése és a táj átalakításának ismertetése.

A magyar nemzeti kultúra

A magyarországi néprajzi csoportok és földrajzi alapú hagyományaik értelmezése; a magyar földrajzi felfedezők, utazók és tudósok kiemelkedő teljesítményeinek bemutatása.

Természeti, kulturális és történelmi értékvédelem, eredetvédelem

A védettség különböző fokozatainak és jellegének összehasonlítása helyek, objektumok példáin; a védelem lényegének értelmezése, a védett helyeken engedélyezett tevékenységek megismerése; kulturális hungarikumok ismerete.

Magyarország társadalomföldrajza

Népesség és településhálózat

A népességfogyás értelmezése; a népességszám-csökkenés és a társadalom öregedése okainak, következményeinek ismerete; népességszerkezet ismertetése.

A településfajták, a településhálózat átalakulásának értelmezése; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).

A régiók és Budapest földrajzi jellemzése, változó súlyuk okainak elemzése, a falusias térségek válsághelyzetének, felzárkózásuk lehetőségeinek megismerése.

Magyarország gazdasági szerkezete

Magyarország gazdasági szerkezetének elemzése; a fejlettség és az életmód kapcsolata, a regionális különbségek megismerése.

A fogyasztási szokások változásának belátása; okainak és következményeinek ismertetése.

A magyar gazdaság főbb működési területei.

Az átmenő forgalom jellemzői és infrastruktúrája; a térben és szerkezetében változó külgazdasági kapcsolatok.

Az idegenforgalom szerepe a gazdaságban, eltérő jellegű körzetei (okozati és prognosztikus bemutatás).

Hagyományos mezőgazdasági termékek, élelmiszerek, ételek; a hagyományok földrajzi alapjai.

A magyar mezőgazdaság helye a globális gazdaságban, európai integrációban.

A húzóágazatok (autóipar, gyógyszeripar, kommunikációs ágazat) szerepe, jövőbeli lehetőségei.

A tudásipar feltételei és jellemzése; az ipari és infoparkok szerepe.

ÉNEK-ZENE

5. osztály

FÉLÉV

1. Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése).

2. Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz,

Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből.

3. Más népek dalai, a műzene tonális zenei nyelvének megismerése segítve.

4. A dalanyag tisztá, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.

5. Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató.

6. Zenei forma alkotás:

Kérdés-felelet játékok funkciók környezetben, négy- és nyolcütemes egységekben.

7. Megismert ütemfajták használata.

8. Hangközök: tiszta kvart és kvint.

9. Hangsorok: kulcsok, abszolút hangnevek (megismertetés szintjén).

10. Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések, dinamikai jelek és értelmezésük.

11. Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése és reprodukálásuk egyszerűbb ritmusgyakorlatokban.

12. Hangszínhallás és többszólamú halláskészség fejlesztése:

- énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus),
- kamaraegyüttesek hangzásának megkülönböztetése, összetételük megállapítása.

ÉV VÉGE

13. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).
14. A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása: ütő és népi hangszerek (duda, tekerő, cimbalom, citera).
15. A különböző zenei formák felismerése és elemzése szemléltetéssel.
16. Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása.
17. Más népek zenéje, világzene, nemzetiségi zenei hagyományaink megismerése.
18. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (motiválás hangverseny-látogatásra).

6. osztály**FÉLÉV**

1. Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése).
2. Magyar történeti énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, az 1848–49-es szabadságharc dalai.
3. Más népek dalai, a műzene tonális zenei nyelvének megismerése segítve.
4. Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stíusból.
5. Többszólamúság: kánonok (15-20 szemelvény a fenti témakörből).
6. A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.
7. Ritmus, metrum:
 - Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató.
 - 6/8, 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal.
8. Dallami improvizáció:
 - Adott ritmus motívumra dallamvariációk dúr és moll pentachordokkal, dúdolással, lalázva, szolmizálva.
9. Zenei forma alkotás:
 - Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy- és nyolcütemes egységekben.
10. Megismert ütemfajták használata.
11. Ritmikai elemek, metrum:
 - új ütemfajták: 6/8,
 - felütés, csonka ütem,
 - ritmikai elemek: kis éles és kis nyújtott ritmus.
12. Dallami és harmóniaelemek:
 - és módosító jelek használata következményeik: fi, szi, további belépő hangok - felső ré' és mi' hangok,
 - a dúr és moll hangsorok, vezetőhang,
 - a hármashangzat hangzása (megismertetés szintjén).
13. Hangszínhallás és többszólamú halláskészség fejlesztése:
 - énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus),
 - kamaraegyüttesek hangzásának megkülönböztetése, összetételük megállapítása.
14. Formaérzék fejlesztése:
 - da Capo-s forma, triós forma, rondó forma, variációs forma.

ÉV VÉGE

15. Más többszólamú készségek:
 - többszólamú zenei szöveg felismerése, hangszerelés különbözőségeinek megállapítása
16. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).
15. A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása: klasszikus szimfonikus zenekari.
- A különböző zenei formák felismerése és elemzése szemléltetéssel.
16. Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:
 - vokális művek (reneszánsz, barokk, bécsi klasszikus körből) (magyar műdal és vallásos ének).

- hangszeres művek – szerenád, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció, versenymű),
 - daljáték/operarészletek.
17. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (motiválás hangverseny-látogatásra).

7. osztály

FÉLÉV

1. Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. táncnóta, szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves).
2. Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene).
3. Zongorakíséretes dalok (Schubert).
4. Többszólamúság: kánonok.
5. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témairészletek a barokk és a romantika korából.
6. Ritmus, metrum: különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója.
7. Dallam: hétfokú hangsorok.
8. Ritmikai elemek, metrum: ütemfajták: 5/8, 7/8.
9. Dallamok dinamikája: feszültség és oldás megfigyelése.
10. Hangközök: kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén), tiszta oktáv és prím.
11. A klasszikus szonáta forma megfigyelése.

ÉV VÉGE

12. A kelet-európai népek népzeneje.
13. Nemzeti jelleg a romantika zenéjében. A romantikus opera (Erkel Ferenc).
14. A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében.
15. Műzene és népzene eltérő hangszer-használata, eltérések megfigyelése.
16. Ismerkedés a partitúrával.
17. Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása.
18. Ösztönzés önálló ismeretszerző tevékenységre: önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag).
19. Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:
 - barokk zene: kantáta és oratórium, szvit, concerto, concerto grosso részletek,
 - bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, szonáta, versenymű, szimfónia,
 - a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény.
20. A meghallgatott szemelvények felismerése.
21. Zenetörténeti korszakok, műfajok és formák, időrendbe foglalása.

8. osztály

FÉLÉV

1. Zongorakíséretes dalok.
2. Népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai.
3. Többszólamúság: kánonok.
4. Példák a populáris zenéből.
5. Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.
6. Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése.
7. Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód.
8. Monotematika (=egytémájúság) és egy-egy zenei ötlet, gondolat kibontása a barokk és romantikus zenében.
9. A konszonancia és diszszonancia elkülönítése, megkülönböztetése.

ÉV VÉGE

10. Impresszionizmus a festészetben és a zenében.
11. A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, dallami díszítés, különleges előadói megoldások.
12. A zenei forma és szerkesztés azonosítása a hallgatott zeneművekben.
13. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek.
14. Művek keletkezésének körülményei: kor, kortársak, a szerzők életútja, szakmai konkrétumok a művekről.

15. Ösztönzés önálló ismeretszerző tevékenységre: önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag).
16. Összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.
17. Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:
 - a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, modern balett, musical, jazz és a rock születése,
 - kortárs zene: 1960-tól napjainkig.
18. A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.
19. A meghallgatott szemelvények felismerése.
20. Zenetörténeti korszakok, műfajok és formák, időrendbe foglalása.

VIZUÁLIS KULTÚRA

5. osztály

FÉLÉV

1. A valóság, modell (pl. épített és természetes környezet, tárgyak, alakok) célirányos megfigyelése adott szempontok (pl. térbeli helyzet, arány, plaszticitás, színviszonyok) alapján, és ábrázolása síkban illetve térben, különböző technikákkal (pl. grafika: ceruza, tus, pác, kréta, fotó, akvarell, tempera, mintázás, konstruálás).
2. Egyszerű téri helyzetek leírása (pl. formai, szerkezeti, felületi, tónusbeli), az adott valós látvány sajátosságaiból kiinduló kompozíció egy részletének képi igényű nagyítása, illetve kompozíciós variációk létrehozása, különböző színes technikákkal (pl. akvarell, temperafestés, pasztell-, olajkréta, vegyestechika).
3. Különböző mozgások (pl. emberi, állati, ipari, gépi, mechanikai, kémiai, földrajzi, biológiai) megfigyelése és rögzítése egy vizuális látványban, felhasználva megadott művészettörténeti alkotások inspiráló hatását.
4. Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek megjelenítése meghatározott művészettörténeti korszakok stílusjegyeinek elemzése, és inspiráló, alkotó felhasználása által síkban és/vagy térben.
5. Az alkotómunkához kapcsolódva műalkotások megfigyelése alapján, művészettörténeti korszakok, (pl. őskor, ókori egyiptom, ókori görög és római, stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, művek tematikus csoportosítása (pl. műfaj, formarend, technika, kifejezőeszköz, térség) szerint.
6. A legfontosabb egyezményes vizuális jelek, jelzések, szimbólumok (pl. tájékozódás, közlekedés, cégek, parancsikonok) gyűjtése, értelmezése. A közösség számára fontos, nem vizuális jellegű információk (pl. események, időpontok, tevékenységek, jellemzők) képi tömörítése, direkt jellé (pl. piktogram, jelzőkártya) alakítása, használatba helyezése (pl. ismert útvonal rajzán vizuális jelzések kialakítása).
7. Szöveg és kép együttes megjelenésének tanulmányozása (pl. plakát, képregény) után, az alkotóelemek variálásával a vizuális és verbális üzenet jelentésváltozásának megértése céljából, szabad játékos feladatokkal (pl. adott kép szövegalkotásának megváltoztatása, azonos szövegek különböző képekhez rendelése).

ÉV VÉGE

8. Hang és kép együttes alkalmazása (pl. árnyjáték, dramatikus játék), szabad asszociációk megfogalmazása a létrejött üzenetek kapcsán.
9. Reklámhordozó felületek (pl. folyóirat, póló, reklámszatyor, kitűző, hűtőmágnes) gyűjtése, csoportosítása, értelmezése a reklámkészítő szándéka és kifejezőmódja közötti összefüggés alapján.
10. A közvetlen környezetben található tárgyak (pl. bútor, szerszám, jármű, szerkezet, öltözködés, hangszer), épületek (pl. lakás, pályaudvar, templom, iroda, istálló, garázs, víztorny, palota, színház, múzeum) elemzése és rendeltetés, valamint a díszítés kapcsolatán keresztül, az összegyűjtött információk alapján.
11. Egy választott tárgy vagy épület átalakítása, áttervezése, modellezése meghatározott célok érdekében (pl. álcázás, transzparencia, figyelemfelkeltés, megváltozott környezeti hatás: árvíz, hó, napfény, közösségi esemény) a történeti korok, európai és Európán kívüli, illetve a modern társadalmak tárgyi környezetéből hozott példák elemzéséből származó tapasztalatok alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.
12. Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység építészeti jellegzetességeinek, viseletének, és kézműves tevékenységének megismerése, elemzése (pl. skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatásával, vagy gyűjtött képek alapján).
13. A mai életbe, életformába illeszthető, hagyományos kézműves technikával (pl. szövés, hímzés, nemezelés, lemezdomborítás, papírméretés) készített tárgy (pl. iskolaszer, öltözet, hangszer, játék, kisbútor) létrehozása,

meghatározott tulajdonos (pl. adott személyiség, életkor, nemek, foglalkozás) vagy funkció (hétköznapi, ünnepi) számára, a környezettudatosság lehetőségeinek figyelembevételével.

6. osztály

FÉLÉV

1. Szabad asszociációs és vizuális játékok adott témára (pl. fogalom, jelenség, hang, szín, mozgás, gondolat, érzés, tárgy, cselekvés). Az előhívott impressziók megjelenítése síkban, térben, időben.
2. Irodalmi, zenei, filmes élmények felidézése, s a létrejött személyes tartalmak megjelenítése a kifejezési szándékuknak megfelelő anyagok, eszközök, méretek felhasználásával (pl. színes, grafikai technika, mintázás, konstruálás, installáció talált tárgyakból, fotó).
3. Az alkotómunkához kapcsolódva műalkotások megfigyelése alapján, művészettörténeti korszakok, (pl. őskor, ókori egyiptom, ókori görög és római, romanika, gótika, reneszánsz, barokk) stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, művek tematikus csoportosítása (pl. műfaj, formarend, technika, kifejezőeszköz, térség) szerint.
4. Képek, látványok, médiaszövegek, események (pl. műalkotások, fotók, filmek, élmények, álmok, közösségi alkalmak) szöveges leírása, a vizuális közlés köznap és művészi formáinak azonosításával. A leírás alapján személyes feldolgozások megjelenítése síkban, térben vagy időben (pl. festés, plasztika, parafrázis (egy mű tartalmának saját szavakkal való elmondása, értelmezése), intermedialis(közbenő, közbűlő): pl. fotográfia, kinetikus, installációs, environment (környezetszobrászatra szokás fordítani), eseményművészet) a tárgyalat művészettörténeti korszak inspiráló felhasználásával.
5. Mozgáselmények megfigyelése valóságos vagy mozgóképi példák alapján, a mozgássor fázisokra bontása (pl. mozgókép „kikockázása”). A mozgás megjelenítése vizuális átirással (pl. egyszerű tárgy-animáció, optikai játékok: pörgetős fűzet, zootrop szalag).
6. A természet, (pl. növény, időjárás, ember, tárgy, állat) az épített környezet (pl. épület, tárgy, híd, szerkezet) időbeli folyamatainak, változásainak (növekedés, pusztulás, fejlődés, lebomlás, öregedés, penészesedés, rozsdásodás) megfigyelése, modellezése (pl. hőszer, anyag változása kitéve az időjárásnak) személyesen választott cél érdekében (pl. emlékek felidézése, napi tevékenység tervezése). A folyamatok dokumentálása, ábrázolása saját készítésű fotókkal, képekkel, szöveggel.

ÉV VÉGE

7. A legfontosabb egyezményes vizuális jelek, jelzések, szimbólumok (pl. tájékozódás, közlekedés, cégek, parancsikonok) gyűjtése, értelmezése. A közösség számára fontos, nem vizuális jellegű információk (pl. események, időpontok, tevékenységek, jellemzők) képi tömörítése, direkt jellé (pl. piktogram, jelzőkártya) alakítása, használatba helyezése (pl. ismert útvonal rajzán vizuális jelzések kialakítása).
8. Reklámhordozó felületek (pl. folyóirat, póló, reklámszatyor, kitűző, hűtőmágnes) gyűjtése, csoportosítása, értelmezése a reklámkészítő szándéka és kifejezőmódja közötti összefüggés alapján.
9. Korábban készített saját alkotás továbbgondolása, felhasználása alkalmazott grafikai feladatként (pl. DVD-borító, képernyővédő, arculati elem), vagy képgrafikaként.
10. Nem mozgóképi reklámhordozók (pl. CD-borító, plakát, csomagolóanyag, termékcimke) tervezése, kivitelezése szabadon választott technikával (pl. digitális képszerkesztéssel, kollázs technikával vagy élőképen), a reklám hatásmechanizmusának tudatos használatával.
11. Egyszerű tértervezés és téralakítás meghatározott célból (pl. védelem, szakralitás, figyelemfelkeltés, emlékkállítás, interakció) különféle eszközökkel (pl. rajzos vázlat, magyarázó rajz, fotómontázs, modellezés) és anyagokkal (pl. agyag, karton, fa, gipsz, drót, textil, talált tárgyak). Történeti korok legfontosabb alátámasztó, teherhordó (pl. oszlop, pillér, fal) és térlefedő (pl. gerenda, földem, boltív, boltozat, kupola) lehetőségeinek, illetve alaprajzi elrendezéseinek megfigyelésével. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetráaj, vetületi ábrázolás) saját tervezés (pl. tárgy, környezet) megjelenítése szerkesztéssel és szabadkézi rajzban.

7. osztály

FÉLÉV

1. Vizuális problémafelvetés

- Legyen tisztában az emberi látás alapvető mechanizmusával.
- Ismerje az egy és a két iránypontos perspektíva elemeit.
- Tudjon egyszerűbb mértani alakzatokat perspektívában ábrázolni.
- Ismerje a rálátás, alálátás alapfogalmakat.
- Ismerje a vizuális kommunikáció fogalmát, főbb lehetőségeit.
- Egyszerűbb piktogramok tervezése grafikus eszközökkel (formaredukció).

- Ismerje a színek általános (mindennapi) jelentéstartalmát.
- Tudjon megnevezni vizuális kommunikációval kapcsolatos eszközöket.

2. Természetszemlélet

- Ismerje az emberi test főbb arányait, jellemző befoglaló formáit.
- Ismerje a férfi a női és gyermeki test aránybeli, karakterbeli különbségeit.
- Tudjon vázolni egyszerűbb mozdulatokat.
- Tudjon leegyszerűsíteni mértani alakzatokra, síkidomokra.
- Fázisrajzok készítése redukált formák ismétlésével.
- Tudjon irányfényvel megvilágított testcsoportot látványszerűen, plasztikusan érzékeltetni grafikai eszközökkel.
- Ismerje és tudatosan alkalmazza kompozícióin a többféle nézőpont szerepét.
- Ismerje a másodlagos és harmadlagos színek fogalmát.
- Tudja előállítani ezeket a színeket, keveréssel (temperával).
- Ismerje és alkalmazza munkáin a tört színárnyalatokat, mint a kifejezés eszközeit.
- Tudatosan alkalmazza az ecsetkezelést, mint érzelmi, hangulati kifejezőeszközt.

3. Alkotómunka, kifejezés

- Épületrészek papírmakettjeinek elkészítése egyszerű geometrikus formákból.
- Ismerje a népi építészet hagyományos formavilágát, főbb jellegzetességeit.
- Ismerje a népi kézművesség legjellemzőbb alkotásait.
- Önálló formaátírás, absztrahálás, redukció, formaanalízis.
- Praktikum és esztétikum felismerése a használati eszközökön.
- Egyszerű használati tárgyak tervezése és lehetőség szerinti kivitelezése
- Ismerje az emberi fej nagy arányait, a portrérajzolás szabályait.
- Képes legyen karikatúrák rajzolására a jellemző formák eltúlozásával.

4. Művészettörténet, műalkotás-elemzés

A barokk

A klasszicizmus

A romantika.

A realizmus.

Nemzeti művészetünk a 19. században.

Múzeumok.

Művészeti gyűjtemények.

ÉV VÉGE

A tanuló ismeri az emberi test alapvető nagy arányait, jellemző formáit.

Képes a birtokában lévő vizuális jelrendszerrel megfogalmazni az emberi arc sajátosságait. A karakteres vonásokat formaredukcióval hangsúlyozza, szemlélteti. Bővülő technikai eszköztára révén adott feladatot komplex módon képes megoldani. A vegyes technikák alkalmazásával tovább fejlődik, finomodik kezűgyessége. Differenciálódik manipulációs képessége, mellyel újfajta minőségek megismerésére válik képessé.

Az összetettebb formák plasztikai modellezésével, a szabásrajzok elkészítésével továbbfejlődik a gyermek tér és formaérzéke. Az önálló tervezési és kivitelezési munkák hatására fokozatosan alakul ki az esztétikai ítélet képessége.

Fejlettebb ritmus- és arányérzéke segítségével könnyebben elkülönít lényeges és kevésbé fontos információkat egymástól. Képessé válik egyszerűbb rekonstrukciós feladatok megoldására a tanult ábrázolási rendszerekben (vetületi és axonometrikus). Újabb és bonyolultabb színrendszereket ismer meg.

Segítségükkel még több színárnyalatot képes előállítani, érzékletesebbé válik festői nyelvezete is.

A változatos felületkezelést elősegíti az ecsetkezelés tudatos megválasztása. Hazánk jelentős múzeumainak megismerésével nyitottabbá, sokoldalúbbá válik a gyermek. Ismeri Magyarország legfontosabb építészeti és képzőművészeti kincseit.

8. osztály

FÉLÉV

1. Vizuális problémafelvetés

- Ismerje a filmkészítés alapelvét.
- Az állókép, mozgóképek, a némafilm, rövidfilm fogalmak ismerete.
- Vizuális látványtervezési feladatok (pl. díszlettervezés) megoldása.
- Utcarészlet, házsor látványszerű rajzai a nézőpontunknak megfelelően.
- Grafikai és fotóművészeti alkotások elemzése a látványrendezés szempontjából.
- Ismerje a színkontrasztok fajtáit, és tudjon rájuk egy-egy példát mondani.

2. Természetszemlélet

- Épületek térképezésének formai elemzése adott szempontok alapján.
- Dokumentáció összeállítása közvetlen környezetünk művészeti értékeiről (gyűjtőmunka).
- Ábrakészítés, magyarázórajzok adott épület vagy szobor megjelenéséről.
- Környezetünk objektumainak arányos kicsinyítése, nagyítása.
- Egyszerűbb mozgások, mozdulatsor képi ábrázolása alapvető grafikai elemekkel.
- A számítógépes térábrázolás és az érzékszerveinkkel tapasztalt távlat közti különbségek.

3. Alkotómunka, kifejezés

- Önportré látványszerű, monokróm rajza.
- Képes legyen önportrét festeni, néhány személyes tárggyal jellemezni saját magát
- Tudatos kompozíciók létrehozása fotomontázs és kollázstechnikával.
- Egy történetből képregény összeállítása fotók felhasználásával.
- Ismerje az érzéki csalódás fogalmát, és az op-art alapvető eszköztárát.
- Egyszerűbb optikai hatások alkalmazása vonalas eszközökkel.

4. Művészettörténet, műalkotás-elemzés

Az impresszionizmus.

A posztimpresszionisták.

A szecesszió.

A modern építészet.

A modern szobrászat.

A modern festészet.

A 20. század magyarországi művészete.

ÉV VÉGE

A tanuló jártas a formai, színbeli tanulmányok készítésében. A látványszerű és az absztrakt ábrázolást önállóan – saját intellektusának megfelelő szinten – képes megoldani.

Ismeri a vizuális kommunikáció legfontosabb eszközeit.

Érti a vizuális kommunikáció nyelvezetét. Képes önállóan kiválasztani a megfelelő technikát, eszközt adott feladat megoldásához. Térbeli és színbeli analízis jellegű munkákra is képes a természeti formák vizsgálatakor.

A szerkesztőeszközökkel képessé vált a pontos munkavégzésre.

Képes geometrikus testek képeinek megszerkesztésére az elsajátított ábrázolási rendszerekben (vetületi ábrázolás, axonometria, perspektíva).

A látszati távlatban szabályait tudatosan alkalmazza a térmélység ábrázolásában.

A képzőművészeti alkotás munkafolyamatában képessé vált az elvont gondolkodásra.

Esztétikai élményeit tudatosan képes feldolgozni, megérteni, értékelni, rangsorolni.

Felismeri és óvja lakóhelye művészeti értékeit, környezettudatos magatartásra törekszik. Tisztában van az emberiség legszebb kultúr-kincseinek jelentőségével. Ismeri az egyetemes és a magyar építészet, szobrászat és festészet legjelentősebb alkotásait.

Képes elemezni a tanult műveket adott szempontok alapján.

Általános iskolai tanulmányainak végén a gyermek rendelkezik az esztétikai intelligencia és ítélet képességével.

TESTNEVELÉS

5. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása.

Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban és oszlopban. Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban. Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszer gyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat füzér (6-8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet; védekező és támadó lábunka; megindulás-megállás; felugrás-leérkezés, ütközések; cselek. Irányváltoztatások; cseles, megtévesztő mozgások; fordulatok labda nélkül. A sánolás, a laza és a szoros emberfogás technikája.

Labdás technikai gyakorlatok: A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben. Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással, nehezített körülmények között is. **Egy- és kétkézkes átadások helyben és mozgás közben,** nehezített feltételek között is (kétkézkes felső, mellső, pattintott; egykezkes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák. Célba dobási gyakorlatok. **Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után;** felugrásból; különböző lendületszerzés után; passzív, félaktív és aktív védővel szemben. **Bedobás. Szabaddobás. Büntetődobás.** Ütközések oktatása. Indulócsel labda nélkül és labdával. Indulócsel, testcsel, átadócsel, átadási csel és labdavezetés. **Kapusmunka:** Alaphelyzet; helyezkedés; védés kézzel, lábbal; kidobás; 7 méteres véde.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék. Védekezés emberfogással és 6:0-as területvédekezéssel. A védő, a támadó helyezkedése. Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben. Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. Helycsere labdaátadással, labdavezetéssel. Lerohanások, rendezetlen védelem elleni játék.

Atlétika

Futások, rajtok

Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal. Futóiskolai gyakorlatok. **Akadályfutás.** (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. **Állórajt, térdelőrajt.** Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.

Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken. Repülő és fokozó futások 30-40 m-en. Vágtafutások 20-30 m-en. Váltófutás, egykezkes alsó váltás. Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.

Szökdelések, ugrások:

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás, folyamatosan is. **Távolugrás guggoló** vagy lépőtechnika 8 -14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból. **Magasugrás: 6-8 lépésről átlépő technikával** nyújtott vagy hajlított lábbal;

Dobások:

Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3-4 lépéses lendületből. Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával. Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna) helyből és negyed fordulattal. **Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással.**

Torna

Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is. **Zsugorfejlés.**

Keresztbe állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; zsugorkanyarlati átlépés, guggoló átlépés; huszárugrás.

Függéshelyzetek és függésgyakorlatok: Változatos feladatok függőszereken függőállásban, függésben, fekvő függésben. Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzódkodások. **Kötélmászás, mászó kulcsolással.**

ÉV VÉGE

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2-3-4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap vagy rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával. Labdahúzógatás, -görgetés; haladás közben, fordulatokkal is. Labdavezetések külső és belső csüddel, mindkét lábbal, különböző alakzatban. Rúgás: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. **Labdalevétel:** talppal, belsővel, csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. **Fejelés:** előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Egyszerű cselek. Partdobás.

Taktikai gyakorlatok: Párharcok az 1:1 elleni játékokban, labdaszerzés, szabályos szerelés a játékokban. Szabadulás emberfogásból elfutással és testcsellel. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. 2:1 elleni játék. Kisjátékok: 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 alkalmazása egy és két udvarra. Területvédekezés. Felállási formák a kispályás játékokban.

Kapusmunka: Alaphelyzet, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás állított, lepattintott labdával.

Torna

Fellendülés kézállásba, bordásfalnál. Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. **Spárgakísérletek. Mérlegállás.** Hanyattfekvésből emelés hídba. **Kézen átfordulás oldalt**, mindkét irányba. **Összefüggő talajgyakorlat.**

Hosszába állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és gurulóátfordulás előre; felguggolás és leguggolás, felguggolás és leterpesztés.

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás. **Gerendán:** támaszhelyezten át, fel- és leugrás.

Függéshelyzetek és függésgyakorlatok: Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefuggés; . **Gyűrűn:** hátsó függés; függésben lendület hátra, homorított leugrás, fellendülés lebegő függésbe. **Lányoknak:** lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Egyensúlyozó járások és játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával. Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, hármaslépés, fordulatokkal és szökdelésekkel is. Mérlegállás. Függőleges repülés lábterpesztéssel.

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Megindulás, megállás. Futás közben iram- és irányváltoztatások. Felugrások egy és páros lábról. Alaphelyzet. Cselezés meginduláskor és futás közben. A védőtől való elszakadás legegyszerűbb módjai.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok. Labdavezetések: Magas, közép magas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetési feladatok. Hosszú- és rövid indulás. Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával. Átadások-átvételek: Kétkezes mellső-, felső-, egykezes felsőátadás helyben és mozgás közben pattintva is.

Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel. Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával, mindkét oldalról.

Taktikai gyakorlatok: Emberfogásos védekezés: Taposás alaphelyzetben. A védekezés kar- és lábmunkája. Védőmozgás, a védő helyezkedése.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Alapállás;

2-4 ütemű alaplépések (Low-impact): járás (march), sarokérintés (heel dig), támadólépés (lounge), lábujjérintés (toe touch), kitörés (squat), térdlendítés (knee lift), saroklendítés (leg curl), lép-zár-lépés (step-touch), keresztlépés (grapevine), A-lépés (A step), V-lépés (V step), bokslépés (boks step), mambo, csa-csa-csa, sarkonfordulás (pivot-turn), oldallendítés (side kick), lábszárlendítés (flick kick), láblendítés (leg kick);

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Önvédelem

Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.

Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékkal.

6. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása.

Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban és oszlopban. Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban. Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszerek gyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszerek és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat füzér (6-8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet; védekező és támadó lábmunka; megindulás-megállás; felugrás-leérkezés, ütközések; cselek. Irányváltoztatások; cseles, megtévesztő mozgások; fordulatok labda nélkül. A sáncolás, a laza és a szoros emberfogás technikája.

Labdás technikai gyakorlatok: A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben. Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással, nehezített körülmények között is. **Egy- és kétkézes átadások helyben és mozgás közben**, nehezített feltételek között is (kétkézes felső, mellő, pattintott; egykeztes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák. Célba dobási gyakorlatok. **Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után; felugrából;** különböző lendületszerzés után; passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Bedobás. Szabaddobás. Büntetődobás. Ütközések oktatása. Indulócsel labda nélkül és labdával. Indulócsel, testcsel, átadócsel, átadási csel és labdavezetés.

Kapusmunka: Alaphelyzet; helyezkedés; védés kézzel, lábbal; kidobás; 7 méteres védése.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék. **Védekezés emberfogással és 6:0-ás területvédekezéssel.** A védő, a támadó helyezkedése. **Egyéni védekezés:** a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben. Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. Helycsere labdaátadással, labdavezetéssel. Lerohanások, rendezetlen védelem elleni játék.

Atlétika

Futások, rajtok

Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal. Futóiskolai gyakorlatok. Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. **Állórajt, térdelőrajt.** Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.

Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken. Repülő és fokozó futások 30-40 m-en. Vágtafutások 20-30 m-en. **Váltófutás, egykezes alsó váltás.** Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.

Szökdelések, ugrások:

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás, folyamatosan is. **Távolugrás guggoló** vagy lépőtechnika 8 -14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból. **Magasugrás: 6-8 lépésről átlépő technikával** nyújtott vagy hajlított lábbal;

Dobások:

Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3-4 lépéses lendületből. Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával. Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna) helyből és negyed fordulattal. **Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással. Súlylökés helyből.**

Torna

Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is. **Zsugorfejállás. Fejállás,** különböző lábtartásokkal. **Fejállásból gurulóátfordulás** előre, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe. **Fellendülés kézállásba, bordásfalnál.**

Keresztbe állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; **zsugorkanyarlati átugrás, guggoló átugrás; huszárugrás**

Függéshelyzetek, függésfeladatok: Változatos feladatok függőszereken függőállásban, függésben, fekvő függésben. Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzódkodások. **Kötélmászás, mászó kulcsolással**

ÉV VÉGE

Torna

Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. Spárgakísérletek. Mérlegállás. Hanyattfekvésből emelés hídba. **Tigrisbukfenc. Kézen átfordulás oldalt,** mindkét irányba. **Összefüggő talajgyakorlat.**

Hosszába állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; **felguggolás és gurulóátfordulás előre;** gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással; felguggolás és leguggolás, felguggolás és leterpesztés.

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás. Gerendán: támaszhelyzetben át, fel- és leugrás.

Függéshelyzetek és függésfeladatok: Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefűgges; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; ereszkedés hátsó függésbe; hátsó függésből emelés lebegőfüggésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás. Gyűrűn: hátsó függés; függésben lendület hátra, homorított leugrás, fellendülés lebegő függésbe. Lányoknak: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefűgges.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Egyensúlyozó járárok és játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával. Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, **hármaslépés,** fordulatokkal és szökdelésekkel is. **Mérlegállás.** Függőleges repülés lábterpesztéssel.

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Megindulás, megállás. Futás közben iram- és irányváltoztatások. Felugrások egy és páros lábról. Alaphelyzet. Cselezés meginduláskor és futás közben. A védőtől való elszakadás legegyszerűbb módjai.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok. Labdavezetések: Magas, közép magas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetési feladatok. **Hosszú- és rövid indulás.** Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával. Átadások-átvételek: **Kétkezes mellső-, felső-, egykezes** felsőátadás helyben és mozgás közben pattintva is. Páros-, hármás lefutás. **Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel.** Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával, mindkét oldalról.

Taktikai gyakorlatok: Emberfogásos védekezés: Taposás alaphelyzetben. A védekezés kar- és lábmunkája. Védőmozgás, a védő helyezkedése.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2-3-4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap vagy rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával. Labdahúzogató, -görgető; haladás közben, fordulatokkal is. Labdavezetések külső és belső csüddel, mindkét lábbal, különböző alakzatban. Rúgás: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Egyszerű cselek. Partdobás.

Taktikai gyakorlatok: Párharcok az 1:1 elleni játékban, labdaszerzés, szabályos szerelés a játékban. Szabadulás emberfogásból elfutással és testcselével. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. 2:1 elleni játék. Kísjátékok: 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 alkalmazása egy és két udvarra. Területvédekezés. Felállási formák a kispályás játékban.

Kapusmunka: Alaphelyzet, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás állított, lepattintott labdával.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Alapállás; 2-4 ütemű alaplépések (Low-impact): járás (march), sarokérintés (heel dig), támadólépés (lounge), lábujjérintés (toe touch), kitörés (squat), térdlendítés (knee lift), saroklendítés (leg curl), lép-zár-lépés (step-touch), keresztlépés (grapevine), A-lépés (A step), V-lépés (V step), bokszlépés (boks step), mambo, csa-csa-csa, sarkonfordulás (pivot-turn), oldallendítés (side kick), lábszárlendítés (flick kick), láblendítés (leg kick);

2-4 ütemű alaplépések (Hi-impact): futás (jog), térdlendítés szökkenéssel (jumping knee lift), saroklendítés szökkenéssel (jumping leg curls), oldallendítés szökkenéssel (side kick), lábszárlendítés szökkenéssel (flick kick), terpesz-zár (jumping jack), sasszé (chasse), harántszökkelés (ski-run);

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Önvédelem

Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.

Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékosan.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

Természetes és nem természetes mozgásformák

A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.

Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.

A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képesséfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.

8-10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása.

Az autogén tréning alapfokú gyakorlatainak elsajátítása.

A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.

A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.

A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.

Sportjátékok

A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékokban.

Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.

A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.

Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.

Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok

A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.

A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.

A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.

Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.

A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása.

A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.

Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete.

Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.

Torna jellegű feladatok

A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.

A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.

A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.

Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítás.

Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.

Az alaplépésekből 2-4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.

A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.

A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása.

A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása.

A balesetvédelmi utasítások betartása.

Segítségnyújtás a társaknak.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása.

Jártasság néhány önvédelmi fogásban.

A test-test elleni küzdelmet vállalása.

Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása.

Mások teljesítményének elismerése.

A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés.

A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.

7. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása.

A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok. Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvevő járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával. Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszer felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötél-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8×16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére végzett összefüggő gimnasztikasor. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló ízületi mozgékonyt és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Atlétika

Futások, rajtok

A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. **Térdelőrajt rajtgepről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal** 15- 20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30- 60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. **Váltófutás váltózónában**, egyenesben,

játékosan és versenyszerűen, **egykezes váltással**. Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett. Futóiskolai gyakorlatok.

Szökdelések, ugrások

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. **Helyből távolugrás**. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból). **Magasugrás átlépő és guruló technikával**. A nekifutás és a felugrás iskolázása.

Dobások

Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött- és füles labdával, célba is. Vetés füles labdával zónába vagy célba, egy és két kézzel (jobb és bal kézzel). **Kislabdahajítás helyből, nekifutással hármas és ötös lépésrítumból. Kislabdahajítás célba. Súlylökés helyből és becsúszással.**

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alapmozgás, indulás, megállás, irányváltoztatások, cseles, megtévesztő mozgások, fordulatok labda nélkül. Lábmunka csiszolása. Indulócsel, le- és visszaforgások. Ütközések. **Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással.** Résekre helyezkedés. Esések-tompítások.

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetés nehezített körülmények között irány- és ritmusváltoztatásokkal.

Labdás cselek: indulási-átadási lövő cselek. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Átlövés felugrással is. **Kapura lövések cselezés után. Kapura lövés bedőléssel, bevetődéssel.** Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése.

Védés kézzel, lábbal. 7 méteres véde.

Taktika: Egyéni taktika betörések labda nélkül és labdával. A kapus átívelése. Kitámadás. Csapatrés- és csapattaktika: **1:1; 2:1; 2:2, 3:2, elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Üres helyre helyezkedés. Védőtől való elszakadás.** Melléállásos elzárás. Gyors indítások. Lerohanásos támadás rendezetlen védelem ellen. Támadásból védekezésbe való gyors visszahelyezkedés.

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is. Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal. Gurulóátfordulások előre, hátra, különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. **Fejállás** különböző kiinduló helyzetből, különböző lábtartással és lábmozgással. **Mellső mérlegállás. Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. Ugrószekrény szélén (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak: 4-5 rész): guggolóátugrás.**

ÉV VÉGE

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetések mindkét lábbal, külső és belső csüddel, különböző alakzatban. Labdahúzogató, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal. Átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. Átvételek ívelt labdával. Labdalevétel: talppal, belsővel, külső csüddel, combbal, melllel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labda toppolás. Rúgások: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával, különböző irányból érkező labdával. Dekázás: haladással, irányváltoztatással. Dekázás csoportosan csak lábbal, csak fejjel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Fejelés felugrással. Cselezés: testcsel, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcsellel. Átadócsel, rúgócsel, rálépéssel, hátra húzással. Szerelés: alapszerelés- megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elrúgása. Egyéb feladatok: partdobás szabályosan.

Kapusmunka: guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kirúgás állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal védés, kidobás.

Taktikai gyakorlatok: Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Egyből játék. 4:2 elleni játék

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: irányváltoztatás, cselezés; cselezés induláskor és futás közben.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Kosárra dobások: dobócsel, indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és

távolságra, mozgás közben, kétkezes mellső átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Hármás-nyolcas mögéfutással. Gyors indítás párokban.

Taktikai gyakorlatok:

Emberfogósos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó védeke. Labdavezető játékos védeke; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben.

Játékelemek alkalmazása: 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékadogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre. **Repülő-guruló átfordulás** néhány lépés nekifutásból (fiúknak). **Kézen átfordulás oldalra**, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel. **Összefüggő talajgyakorlat.** Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe, és vissza (lányoknak). Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúknak)

Ugrószerény hosszában (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szerényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.

Függőgyakorlatok: Akadályok leküzdése függőfeladatokkal. **Mászás kötélen/rúdon.** Függőszekedési kísérletek bordásfalra felfelé és lefelé. **Vándormászás.** Függőszekedési kísérletek kötélen (fiúknak). **Magas gyűrű (fiúknak):** alaplendület; zsugorlefuggés; lendület előre zsugorlefuggésbe; zsugorlefuggésből ereszkedés hátsó lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből. **Érintő magas gyűrű (lányoknak):** lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefuggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánzó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármás lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetből.

Aerobik (lányoknak, fiúknak)

Alaplépések, lépéskombinációk irányválogatással, forgással és karmunkával; komplett gyakorlatlánc (koreográfia); zenére történő duplázás; aszimmetrikus koreográfia.

Ugrókötélgyakorlatok (lányoknak, fiúknak)

Lengetések: oldalt lengetés; elől lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a jogoláshoz hasonló lábmunkával.

Kombinációk: oldalt lengetés egyik oldalra, majd páros lábon szökdelés közben kötélahatás előre, ezt követően oldalt lengetés másik oldalra; ugyanez hátra kötélahatással.

Fordulatok: 2x180Cfordulat (egy oldallengetés közben 180C fordulat, majd kötélahajtás hátra a láb alatt, ezután a második 180C fordulat majd kötélahatás előre a láb alatt).

Önvédelmi és küzdő jellegű feladatok

Önvédelem, önvédelmi fogások

Szabadulások fojtásfogásból. Felső egykezes kalapácsütés, egyenes ütés és köríves ütés védeke, háritása. Egyenes rúgás háritása. Védeke után a tanult dobástechnikák alkalmazása (pl. egyenes ütés háritása oldalra kitéréssel, majd nagy külső horogdobás).

Grundbirkózás

Emelések és védésük. Mellső, hátsó és oldalemelések különböző fogásokkal (derékfogásból, hónaljfogásból, karlezárással, karfelütéssel stb.). Grundbirkózás szabályai, küzdelmek azonos súlyú partnerekkel.

8. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

MOZGÁSMŰVELTSÉG

Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása.

A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok. Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával. Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszerkeztel felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötél-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8x16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére végzett összefüggő gimnasztikaszor. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló ízületi mozgékonyaságot és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alapmozgás, indulás, megállás, irányváltoztatások, cseles, megtévesztő mozgások, fordulatok labda nélkül. Lábmunka csiszolása. Indulócserek, le- és visszaforgások. Ütközések. Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással. Résekre helyezkedés. Esések-tompítások.

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetés nehezített körülmények között irány- és ritmusváltoztatásokkal. Önszöktetés. Labdás cselek: indulási-átadási lövő cselek. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása. Test mögötti átadások.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Átlövés felugrással is. Kapura lövések cselezés után. Kapura lövés bedőléssel, bevetődéssel. Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. Védés kézzel, lábbal. 7 méteres véde.

Taktika: Egyéni taktika betörések labda nélkül és labdával. A kapus átívelése. Kitámadás, halászás, szerelés, elzárás. Csapatrészt- és csapattaktika: 1:1; 2:1; 2:2; 3:2, 3:3 elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Üres helyre helyezkedés. Védőtől való elszakadás. Melléállásos elzárás. Gyors indítások. Lerohanásos támadás rendezetlen védelem ellen. Ötletjáték. Támadásból védekezésbe való gyors visszahelyezkedés.

Atlétika**Futások, rajtok**

A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. **Térdelőrajt rajtgépről.** Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15 20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30 60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. **Váltófutás váltózónában,** egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással. Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett. Futóiskolai gyakorlatok.

Szökdelések, ugrások

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. Helyből távolugrás. **Távolugrás** guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból). **Magasugrás** átlépő és guruló technikával. A nekifutás és a felugrás iskolázása.

Dobások

Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött- és füles labdával, célba is. Vetés füles labdával zónába vagy célba, egy és két kézzel (jobb és bal kézzel). **Kislabdahajítás helyből, nekifutással hármass és ötös lépésszámú.** Kislabdahajítás célba. **Súlylökés helyből és becsúszással** (jobb és bal kézzel is). Vetés füles labdával távolba és célba, egy és két kézzel. Vetés tömött labdával, két kézzel két oldalra. Vetések negyed- és egész fordulattal, a pördület iskolázása.

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is. Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal. **Gurulóátfordulások előre, hátra,** különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. **Fejállás különböző kiinduló helyzetből,** különböző lábtartással és lábmozgással. **Ugrószekrény szélén** (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak: 4-5 rész): guggolóátugrás

ÉV VÉGE**Torna (talajtorna, szertorna)**

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Mellső mérlegállás. Fellendülés kézálásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. **Fellendülés futólagos kézálásba,** gurulás előre. **Repülő-guruló átfordulás** néhány lépés nekifutásból (fiúknak). **Kézén átfordulás oldalra, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel.** **Összefüggő talajgyakorlat.** Csúsztatás nyújtott ülésből hasonfekvésbe és vissza (lányoknak). Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúknak).

Ugrószekrény hosszában (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szekrényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.

Függőgyakorlatok: Akadályok leküzdése függőfeladatokkal. **Mászás kötélen/rúdon.** Függőszekrény kísérletek bordásfalra felfelé és lefelé. Vándormászás. Függőszekrény kísérletek kötélen (fiúknak). Magas gyűrű (fiúknak): alaplendület; zsugorlefűgés; lendület előre zsugorlefűgésbe; zsugorlefűgésből ereszkedés hátsó lefűgésbe; homorított leugrás hátra, lendületből. Érintő magas gyűrű (lányoknak): lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefűgés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánzó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármass lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetből.

Aerobik (lányoknak, fiúknak)

Alaplépések, lépéskombinációk irányváltoztatással, forgással és karmunkával; komplett gyakorlatlánc (koreográfia); zenére történő duplázás; aszimmetrikus koreográfia.

Ugrókötélgyakorlatok (lányoknak, fiúknak)

Lengetések: oldalt lengetés; elől lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a jogoláshoz hasonló lábmunkával.

Kombinációk: oldalt lengetés egyik oldalra, majd páros lábon szökdelés közben kötélahajtás előre, ezt követően oldalt lengetés másik oldalra; ugyanez hátra kötélahajtással.

Fordulatok: 2x180C fordulat (egy oldallengetés közben 180C fordulat, majd kötélahajtás hátra a láb alatt, ezután a második 180C fordulat majd kötélahajtás előre a láb alatt).

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: irányváltztatás, cselezés; cselezés induláskor és futás közben.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Kosárra dobások: dobócel, indulócel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkézese mellő átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Hármashatáras mozgáshajtással. Gyors indítás párokban.

Taktikai gyakorlatok:

Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben.

Játékelemek alkalmazása: 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékdagatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetések mindkét lábbal, külső és belső csüddel, különböző alakzatban. Labdahúzóztatás, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal. Átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltztatással. Átvételek ívelt labdával. Labdalevétel: talppal, belsővel, külső csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labda toppolás. Rúgások: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával, különböző irányból érkező labdával. Dekázás: haladással, irányváltztatással. Dekázás csoportosan csak lábbal, csak fejjel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Fejelés felugrással. Cselezés: testcel, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcellel. Átadócel, rúgócel, rálépéssel, hátra húzással. Szerelés: alapszerelés- megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elrúgása. Egyéb feladatok: partdobás szabályosan.

Kapumunka: guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kirúgás állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal véde, kidobás.

Taktikai gyakorlatok: Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Egyből játék. 4:2 elleni játék.

Önvédelmi és küzdő jellegű feladatok

Önvédelem, önvédelmi fogások

Szabadulások fojtásfogásból. Felső egykezes kalapácsütés, egyenes ütés és köríves ütés véde, háritása. Egyenes rúgás háritása. Véde után a tanult dobástechnikák alkalmazása (pl. egyenes ütés háritása oldalra kitéréssel, majd nagy külső horogdobás).

Grundbirkózás

Emelések és védések. Mellő, hátsó és oldalemelések különböző fogásokkal (derékfogásból, hónaljfogásból, karlezárással, karfelütéssel stb.). Grundbirkózás szabályai, küzdelmek azonos súlyú partnerekkel.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

Sportjátékok

Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet.

Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.

A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.

A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.

A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.

Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése.

Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban.

Atlétika jellegű feladatok

Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.

Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknél megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.

Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben.

Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete.

Torna jellegű feladatok

A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban.

Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.

A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.

Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivételében és a zenével összhangban történő végrehajtása.

Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

A grundbirkózás alaptéchnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása.

A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal.

Állasküzdelemben jártasság.

A fenyegetettségi szituációkra, segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek elsajátítása.

A sportszerű győzni akarás kinyilvánítása.

A fájdalomtűrésben és az önfegyelemben érzékelhető fejlődés.

INTEGRÁLT

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. osztály

FÉLÉV

- Gyakorlatok a beszédtechnika fejlesztésére (artikuláció, hangerő, ritmus, hangsúly)
- Térbeli tájékozódás fejlesztése.
- Tájékozódási gyakorlatok (térben, síkban, testen, irányok megfigyelése).

ÉV VÉGE

- Az olvasás, írás elsajátításának háttérképességeit fejlesztő gyakorlatok (vizuális, auditív percepció, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése).
- Hanganalízis, betűk felismerése, hangoztatása, differenciálása, rendezésük, válogatásuk adott szempont alapján irányítással vagy differenciáltan önálló és csoportos feladatmegoldással.
- A hangos olvasás technikájának fejlesztése változatos gyakorlatokkal (párbeszéd olvasás, válogató olvasás adott szempontok szerint).
- Szövegértő képesség fejlesztése

2. osztály

FÉLÉV

- Gondolkodási műveletek – elemzés, általánosítás, összehasonlítás, rendezés, csoportosítás gyakorlása változatos tanulásszervezési formákban (irányítással, önállóan, csoportmunkában).
- Hangok, betűk különböző szempontú csoportosítása.
- Szótagolás, elválasztás
- Gyakorlatok a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölésére.
- Mondatfajták felismerésének gyakorlása.
- Mondatok csoportosítása a beszélő szándéka szerint.

ÉV VÉGE

- Írásbeli szövegalkotási képesség fejlesztése.
- Néhány mondatból álló írásbeli szövegek alkotásának gyakorlása.
- Szövegértés fejlesztése változatos gyakorlatokkal, többféle tanulási szervezési formában.
- Megértést bizonyító feladatok megoldása irányítással, önállóan.
- Gyakorlatok a helyes hangerő, hangsúly, hanglejtés alkalmazására.
- Szöveg bemutató olvasása, gyorsolvasó gyakorlatok, párbeszéd olvasás, válogató olvasás.
- Vers, próza jellemző jegyeinek megfigyelése, felismerése.
- A mese jellemző jegyeinek megfigyeltetése

3. osztály

FÉLÉV

- Legyen képes segítséggel ismeretek, információk gyűjtésére
- Tudja az olvasott történetek, mesék szereplőiről, magatartásukról véleményét röviden megfogalmazni.
- Ismerje a tanult nyelvtani fogalmakat (mondatfajták, szófajok, magánhangzók, mássalhangzók, betűrend, szótagolás).
- Legyen képes felkészülés után egyenletes tempóban olvasni. Tudjon az olvasottakról beszámolni.
- Törekedjen arra, hogy írásképe rendezett, olvasható legyen.
- Legyen képes előkészítés után tollbamondással 4-5 mondat leírására.

ÉV VÉGE

- Legyen képes alkalmazni a gyakorolt helyesírási szabályokat – előkészítés mellett alkalmazza a mondatkezdő nagybetűt, a mondatvégi írásjeleket.
- Legyen képes 3-4 mondóka vagy vers elmondására.
- Ismerje a vers és a próza közötti különbséget.

- Tudjon szöveghűen elmondani emlékezetből 3-4 verset.

4. osztály

FÉLÉV

- Saját vélemény megfogalmazása.
- Toldalékok és helyesírásuk.
- Kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölése.
- J-ly a tanult szavakban.
- Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának jelölése.
- Hangsúly, hangerő, hangjelzés érzékeltetése.
- Néma olvasás után szövegértést bizonyító feladatok megoldása (tartalom, elmondás, válaszadás kérdésekre, jelölés, kiegészítés, egyeztetés).
- Gyermeklexikonok használata

ÉV VÉGE

- Szókincsbővítő gyakorlatok.
- Fogalmazási alapismeretek: az anyaggyűjtés módja, címadás, lényegkiemelés, tömörítés.
- Mondatok helyesírása. Tulajdonnevek, földrajzi nevek.
- A tanult nyelvtani szabályok, ismeretek alkalmazása tollbamondásnál, emlékezetből írásnál segítséggel, irányítással vagy önállóan. Szóképes, folyamatos hangos olvasás.
- Könyv- és könyvtárhasználat, verbális és képi információk.
- Elemi ismeretek írókról, költőkről, művekről.
- Próza és vers.
- Szövegalkotás.
- Címadás, szövegrendezés, önellenőrzés, hibajavítás.

5. osztály

FÉLÉV

- Nyelvtani, helyesírási ismeretek alkalmazása, önellenőrzés, hibajavítás fokozódó önállósággal. A tudatos nyelvhasználat fejlesztése.
- Különböző szövegek néma és hangos olvasása.
- Helyesírási gyakorlatok: szókészlet, a helyesírási segédkönyvek alapján (másolás, diktálás utáni írás, példák gyűjtése adott szempontok szerint).
- A szövegtagolás, a lényegkiemelés, az időrendiség, a tömörítés gyakorlása.
- Vélemény megfogalmazása – szóban és írásban – az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről, nézeteiről.
- A tanult nyelvtani fogalmak, szófajok gyűjtése irodalmi szövegből.

ÉV VÉGE

- Könyvtári ismeretek az életkori sajátosságoknak megfelelően. Adatok rendszerezése – segítséggel.
- Levélírás, boríték címezése, postai űrlapok kitöltése, feladása postán.
- Szövegszerkesztési képességek fejlesztése.
- A leírás, jellemzés, elbeszélés gyakorlása más tantárgyakból vett tárgyakról, személyekről, jellemzőik megfogalmazásával – segítséggel.
- Gyakorlatok az írásmód tempójának és rendezettségének, a helyesírási biztonságának továbbfejlesztésére.
- A differenciáló, összehasonlító képesség fejlesztése. A verbális emlékezet. Az empátia.
- Beszámoló átélt vagy olvasói élményről szóban, írásban, rajzban.

6. osztály

FÉLÉV

- A tanuló beszéljen tisztán, érthetően, alkalmazza a beszédfonetikai eszközöket.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Tartsa be a viselkedési és illemszabályokat.
- Legyen gyakorlott egyszerű helyzetekben az önálló véleménynyilvánításban.
- Ismerje fel a kérdőszavak alapján a tanult szófajokat, és igyekezzon fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Ismerje fel a tanult irodalmi és fogalmazási műfajokat, tudjon egy-egy rövid mesét, verset elmondani.

ÉV VÉGE

- Legyen képes szóban és írásban – az olvasott vagy átélt – élmények közlésére adott szempontsor szerint.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítségével – a tanult műfajokban, a szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával, irányítás mellett.
- Olvasson az osztályfoknak megfelelő jó tempóban, értelmesen, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontból az olvasottakat.
- Legyen képes – irányítással – a megismert irodalmi szövegekben a lényeg kiemelésére és a szöveg tömörítésére, elemzésére.
- Vegyen részt aktívan dramatizálásban, gyűjtőmunkában.

7. osztály**FÉLÉV**

- Irodalmi olvasmányokhoz, mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó véleményalkotás-, nyilvánítás.
- Szövegelemzés, a tanult nyelvi egységekről tanultak szintetizálása.
- A mindennapi vagy irodalmi témákról ismeretek, példák gyűjtése a könyvtári katalógus, tartalomjegyzékek, prospektusok segítségével. A gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása önállóan vagy csoportmunkában.
- Helyesírási, mondattani és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban, komplex elemzési gyakorlatok a szótan, mondattan körében.
- Elbeszélés, leírás, jellemzés, levélírás fokozott önállósággal.

ÉV VÉGE

- Rendelkezzen olvasható írásmóddal. Tudjon önállóan 7–8 mondatban beszámolni irodalmi, film- és színházi élményeiről szóban és írásban.
- Vegyen részt aktívan a közös dramatikus játékokban és az azokat elemző beszélgetéseken.
- Olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában tudja az olvasott művekben megjelenített emberi problémákat, kapcsolatokat, élethelyzeteket, erkölcsi kérdéseket megnevezni, bemutatni.
- Legyen tájékozott a tanult irodalmi kifejezésformák felismerésében és megnevezésében.
- Legyen képes kitölteni, megírni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóvény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény).

8. osztály**FÉLÉV**

- A tanuló legyen tájékozott az alapvető tömegkommunikációs helyzetekben és műfajokban.
- Ismerje fel a tömegkommunikáció szerepét és hatását.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Ismerje fel a nyelvi szövegben a tanult hangtani, szó- és alaktani, mondattani jelenségeket.
- Az olvasott szövegek mögöttes jelentéseinek tudatos keresése, önálló megfogalmazása, képi, zenei megjelenítése a társművészetek forrásainak felhasználásával.
- A művészi kifejezőmódok, stílusesszközök funkcióinak megfigyelése, értelmezése.
- Tanulást, információgyűjtést segítő könyvek használata.

ÉV VÉGE

- Irodalmi olvasmányokhoz, mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó véleményalkotás, - nyilvánítás.
- Szövegelemzés, a tanult nyelvi egységekről tanultak szintetizálása.
- A mindennapi vagy irodalmi témákról ismeretek, példák gyűjtése a könyvtári katalógus, tartalomjegyzékek, prospektusok segítségével. A gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása önállóan vagy csoportmunkában.
- Helyesírási, mondattani és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban, komplex elemzési gyakorlatok a szótan, mondattan körében.

MATEMATIKA

1. osztály

FÉLÉV

- Legyen képes tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyelésére, megnevezésére.
- Tudjon a megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.
- Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.
- Legyen biztos számfogalma, műveletfogalma a 10-es számkörben.

ÉV VÉGE

- Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjeleníteni, lejegyezni.
- Legyenek elemi tapasztalatai térbeli helyzetekről, nagyságbeli viszonyokról.
- Különböztesse meg a kerek, szögletes, gömbölyű alakzatokat.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom méréséhez.
- Legyen képes legalább háromelemű szekvencia felidézésére.

2. osztály

FÉLÉV

- Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály alapján.
- Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak, számok között.
- Tudja kifejezni a felismert összefüggéseket tevékenységgel, szóval.
- Legyen képes dolgokat egymáshoz rendezni.

ÉV VÉGE

Megfelelő tapasztalati bázis megalapozásával:

- természetes számfogalom, műveletfogalom kialakítása 20-as számkörben;
- ismerkedés a geometriai alapprofundakkal;
- a megszerzett tudás kipróbálása a mindennapi életben;
- az egyéni és a csoportos munkavégzéshez szükséges viselkedési formák elsajátítása.

3. osztály

FÉLÉV

- Legyen jártas a tulajdonságok változásainak megfigyelésében, megfogalmazásában, a halmazok képzésében.
- Tudjon megfogalmazni egyszerű állításokat és azok tagadását.
- Legyen biztos számfogalma, műveletfogalma az adott számkörben.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat.

ÉV VÉGE

- Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában, a számok nagyságának
- Összehasonlításában.
- Tudjon egyszerű, állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban.

4. osztály

FÉLÉV

- Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Legyen jártas a négyzet és a téglalap területének értelmezésében. Gyűjtsön tapasztalatokat a számításokban.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, gömböt, hengert, négyzetet, kört, háromszöget; tudjon előállítani testeket gyurmából, síkidomokat vágással, tépéssel, rajzolással.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket.

ÉV VÉGE

- Alaki érték, helyi érték, valódi érték közötti összefüggés elmélyítése.

- A mindennapi gyakorlatban előforduló római számok írása, olvasása 50-ig.
- Műveletek közötti kapcsolat: összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás.
- Műveletfogalom előkészítése – teljes kétjegyű számok bontása.
- A terület fogalma. A terület fogalmának előkészítése lefedéssel.

5. osztály

FÉLÉV

- A tanuló tudjon gondolkodási műveletet végezni az ismert halmazok segítségével.
- Értse és használja helyesen a logikai fogalmakat.
- Legyen biztos számfogalma tízezres számkörben, a számok írásában.

ÉV VÉGE

- Értse a közönséges tört szám és a negatív szám fogalmát.
- Tudjon készségi szinten számolni szóban és írásban.
- Tudjon önállóan összetett szöveges feladatot megoldani.
- Legyen jártas a természetes számok nagyság szerinti összehasonlításában.

6. osztály

FÉLÉV

- Legyen képes összefüggések felismerésére és leírására a matematika különböző témaköreiben.
- Felismert és megfogalmazott szabályokat tudjon lejegyezni.
- Tudjon különbségsorozatot folytatni, hányados-sorozatokat alkotni.
- Növekedjen gyakorlottsága a gyakorlati mérésekben, a pénzhasználatban.
- Tudjon csoportosítani testeket és síkidomokat a tanult tulajdonságok alapján.

ÉV VÉGE

- Ismerje a mértékegységeket és a mértékegységek közötti viszonyszámokat.
- Legyen jártas a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudja a négyzet és a téglalap területét kiszámítani, területét lefedéssel mérni.
- Tudja szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.
- Gyűjtsön adatokat, szerezzen tapasztalatokat a lejegyzési módban.

7. osztály

FÉLÉV

- A tanuló használja a matematika nyelvét a gondolkodási műveletek végzésekor.
- Legyen biztos szám- és műveletfogalma az adott számkörben.
- Tudjon összetett szöveges feladathoz megoldási tervet készíteni, több megoldást keresni.
- Tudjon összehasonlítani racionális számokat.

ÉV VÉGE

- Legyen képes összefüggések felfedezésére a szabály kiválasztásánál, különböző módon tudjon sorozatokat folytatni az adott számkörben.
- Használja a logikai kifejezéseket.
- Ismerje a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját.
- Legyen képes adott szabályú táblázatot kiegészíteni, adatokat ábrázolni koordináta-rendszerben. Tudjon grafikont készíteni leolvasott adatok alapján.
- Legyen képes megállapítani a valószínűségi játékok és kísérletek kimenetelét.
- Ismerje a fogalmakat.
- Ismerje a testek és síkidomok tulajdonságait, alkotórészeit.
- Tudjon területet, felszínt számolni, ismerje a terület mértékegységét.

8. osztály

FÉLÉV

- Tudjon szerkeszteni a geometriai alakzatokat.
- Tudjon síkidomot tükrözni, kicsinyíteni, nagyítani.
- Tudjon egyszerű adatokkal adatállományt létrehozni.

- Ismerjen fel a táblázatban elhelyezett adatokat.
- Ismerje az adatkezelés etikai szabályait.
- Alakuljon ki jártasság a problémamegoldásban, a tapasztalaton alapuló vizsgálatok végzésében.

ÉV VÉGE

- Érzékelje a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát.
- Ismerje és tudja használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtárat.
- Biztosan tájékozódjon az iskolai, a lakóhelyi könyvtárban, ismerje állományait, használja egyéb szolgáltatásait.
- Tudja segítséggel kiválasztani feladatmegoldásához, az érdeklődéséhez megfelelő információhordozót.
- A szerzett információkat használja fel tanulmányaiban, önművelésében.

KÖRNYEZETISMERET

1. osztály

FÉLÉV

- A közvetlen környezet tárgyainak, jelenségeinek megfigyelése, megnevezése.
- Néhány jellemző tulajdonság felfedezése.
- Elemi szintű összehasonlítások.
- Egyszerű változások felfedezése a természetben.
- Tárgyak csoportosítása fizikai jellemzők alapján (szín, nagyság, anyag, hőmérséklet).
- A közvetlen környezet növényeinek és állatainak megfigyelése.
- Egyszerű téri és időbeli relációk, irányok: jobb-bal.
- A közvetlen iskolai környezet. Közlekedés az iskola környékén és az otthonig.
- Legfontosabb közlekedési szabályok és magatartási formák.
- Lakóhelyünk (település) neve. Saját lakcím megismerése.
- Az időbeli tájékozódás fejlesztése: régen volt, most van, később lesz.
- A hét napjai.

ÉV VÉGE

- Egyszerű változások felfedezése a természetben.
- A tárgyak jól érzékelhető tulajdonságainak becslése, mérése: nagyobb-kisebb, hosszabb-rövidebb, nehezebb-könnyebb, hidegebb-melegebb, sima-édes.
- A legfontosabb csapadékformák felismerése.
- A napi időjárás nyomon követése tapasztalati szinten.
- Leggyakoribb ünnepeink periodikus ismétlődése. Ünnepnep-hétköznep.
- Az iskola címe. A tanárok és osztálytársak neve. Helyes viselkedés a társas kapcsolatokban (család, osztály), szeretet, barátság.

2. osztály

FÉLÉV

- Tudja megkülönböztetni a tűlevelű és a lombos fát.
- Legyen képes felsorolni segítséggel az életjelenségeket és az élethez szükséges környezeti feltételeket.
- Sorolja fel kép vagy a valóság alapján a virág és a gyümölcs részeit.
- Vegyen részt növényápolásban és a környezetében lévő állatok gondozásában.
- Fedezze fel, hogy az évszakok változása periodikus változásokat okoz a növények életében.
- Tudja felismerni a különböző élőhelyek jellemző állatait.

ÉV VÉGE

- Ismerje fel a háziállatokat képen és lehetőség szerint a valóságban is.
- Tudja, hogy az ember gondoskodik az állatokról és az állatok táplálékot nyújtanak az embernek.
- Ismerje a helyes étkezési rendet és étkezési szokásokat.
- Tudja, hogy betegség esetén orvoshoz kell fordulnia.
- Használja tudatosan a szemetgyűjtőket.
- Tájékozódjon biztonsággal az iskola épületében és a lakásban.
- Ismerje az utat a lakástól az iskoláig.
- Ismerje környezetének legjellemzőbb felszíni formáit és vizeit.
- Használja a földrajzi neveket, ismerje a fő világtájak nevét.

TERMÉSZETISMERET

3. osztály

FÉLÉV

- Alkalmazza a gyakorolt megismerési módszereket.
- Tudja kifejezni tapasztalatait szóban és rajzban.
- Tudja az időjárás elemeinek, a napoknak, a napszakoknak, és az évszakoknak a nevét.
- Ismerje a fő csapadékfajtákat.

ÉV VÉGE

- Értse az összehasonlítások során a tanár által használt kifejezéseket, relációkat.
- Használja a téri és idői relációkat jelentő legegyszerűbb kifejezéseket.
- Fokozatosan önállósodjon a gyalogos közlekedésben.

4. osztály

FÉLÉV

- Ismerje fel és nevezze meg a megfigyelt növényeket és állatokat.
- Tudja, hogy a növényeknek emberi táplálkozásra alkalmas részeik vannak, melyek az egészséges táplálkozásban fontos szerepet játszanak.

ÉV VÉGE

- Az élő és élettelen megkülönböztetése.
- A víz előfordulása a természetben.
- Halmazállapotok felfedezése, megfigyelése.
- A levegő az életfeltétele.
- Időbeli tájékozódás bővítése: saját élettörténet

5. osztály

FÉLÉV

- A tanuló tudja tapasztalatait szóban, írásban rögzíteni.
- Legyen tapasztalata a hő hatására bekövetkező változásokról.
- Ismerje a tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait, tudja azokat felsorolni.
- Tudja, hogy tűz esetén hogyan kell segítséget kérni.

ÉV VÉGE

- Ismerje a termesztett növények, valamint a házi és ház körül élő állatok szerepét az ember életében.
- Tudja adott szempontok szerint jellemezni a tanult állatok testfelépítését, kultakaróját, életmódját, táplálkozását, szaporodását.
- Tudja felsorolni az időjárás elemeit és ezek segítségével önállóan jellemezni a napi időjárását.
- Tudja felsorolni és kijelölni a fő világtájakat a valóságban és a térképen.
- Tudja használni az iránytűt.

6. osztály

FÉLÉV

- Ismerje a színek jelentését a térképen.
- Ismerje fel Magyarország természetföldrajzi térképét.
- Ismerjen fel és nevezzen meg a hazai tájakra jellemző egy-egy növényt és állatot.
- Tudja jellemezni és csoportosítani a tanult növényeket és állatokat, adott szempontok alapján.
- Ismerje az összefüggéseket az időjárás, az évszakok változása és az élő természetben végbemenő változások között.

ÉV VÉGE

- Tudja, hogy az ember pozitív és negatív értelemben is befolyásolja a természeti életközösségek fennmaradását, életét.
- Ismerje a tudósok, feltalálók munkásságának szerepét.

- Tudjon felsorolni a környezetében alkalmazott környezetvédelmi módszereket.
- Aktiván vegyen részt környezetvédelmi tevékenységben.
- Használja tudatosan az ismeretszerzési eszközöket, módszereket.
- Válgon igényévé a könyvek és egyéb ismerethordozók használata.
- Legyen képes önállóan lejegyezni tapasztalatait.

FIZIKA

7. osztály

FÉLÉV

- A tanuló legyen képes egyszerű mechanikai és hőtani jelenségeket megfigyelni a gyakorlatban és kísérletekben, fogalmazza meg tapasztalatait.
- Ismerje fel a tanult fizikai ismeretek szerepét a technikai és természeti környezetben.
- Ismerje a fizikai vizsgálatokhoz szükséges eszközök balesetmentes használatát.

ÉV VÉGE

- Legyen járatos a mérések végzésében és tudjon egyszerű kísérleteket önállóan is elvégezni.
- Tudja kiválasztani azokat a cikkeket, könyveket, rádió-, televízió-műsorokat, amelyek segíthetik a fizikai jelenségek jobb megismerését.
- Tudja megkülönböztetni az egyenletes és egyenletesen változó mozgásokat.
- Tudja, hogy nem a mozgás fenntartásához, hanem a mozgásállapot megváltoztatásához kell erő.
- Ismerje fel a halmazállapot-változásokat a mindennapok gyakorlatában.

8. osztály

FÉLÉV

- Ismerje a hőmérséklet-kiegyenlítőds elvét és az energiamegmaradás törvényét.
- Tudjon gyakorlati példákat mondani a hőmérséklet mérésére.
- Példák segítségével tudja értelmezni, hogy mi a különbség a test súlya és tömege között.
- Ismerje fel az anyagok halmazállapotát, tudja azokat jellemezni.

ÉV VÉGE

- Ismerjen fel a gyakorlatban néhány egyszerű gépet.
- Legyen tájékozott arról, hogy az egyszerű gépek a mindennapi munkavégzésben nélkülözhetetlenek.
- Tudja, hogy az összetett gépek alapjául is az egyszerű gépek szolgálnak.
- Tudjon példát mondani a nyomás fizikai törvénye alapján készült berendezésre.

FÖLDRAJZ

6. osztály

FÉLÉV

- Ismerje fel a tanult földi képződményeket, nevezzen meg jelenségeket, folyamatokat.
- Legyen ismerete az éghajlati övezetekről. Tudja segítség mellett megmutatni, megnevezni az éghajlati övezeteket.

ÉV VÉGE

- Legyen képes a földgömbön, a Föld térképén irányítás mellett tájékozódni, a kontinenseket, óceánokat megnevezni, helyüket, a helyzetüket meghatározni.
- Legyen képes egyszerű összehasonlításokat végezni a térkép vagy modell, makett segítségével.
- Gyűjtsön képeket, leírásokat. Tudja megmutatni hazánk helyét Európa térképén. Legyen képes a térképről információt szerezni, hazánk nagy tájait megmutatni, megnevezni, a tanult földrajzi neveket, szakkifejezéseket pontosan használni.

7. osztály

FÉLÉV

- Európa és a Kárpát-medence természeti-társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése, az Európa-tudat fejlesztése, a kötődések megerősítése.

- Az egyes európai országok eltérő és hasonló adottságainak érzékeltetése, összefüggések felfedezése tanári irányítással.
- Az Európai Unió tagállamainak kapcsolatrendszere példákon keresztül.

ÉV VÉGE

- A földrajzi környezetben, a gyakorlati életben való eligazodás képességének fejlesztése.
- Információk kezelése, értelmezése irányítással (könyvtár, világháló, térképek, könyvek) a tanulók fejlettségének megfelelően.
- Egyszerű ábrák, rajzok készítése.

8. osztály

FÉLÉV

- Magyarország részletes megismerése kitekintéssel a Kárpát-medence egészére.
- A haza természeti, gazdasági értékeinek megismerése, a körzetek, régiók eltérő és hasonlósági jegyei – tanári irányítással az aktuális példákon keresztül az eltérések okainak keresése.

ÉV VÉGE

- A Dunántúl, Észak-Magyarország, az Alföld és a Középső körzet földrajzi jellemzői, természeti erőforrások, gazdasági lehetőségek.
- Hazánk kereskedelme, közlekedése, idegenforgalma, környezeti állapota és környezeti értékeinek védelme.
- Nemzetközi kapcsolatok.
- A magyar nép tájtörténeti tagolódása – néprajzi hagyományok.

KÉMIA

7. osztály

FÉLÉV

- Látja be a kémiai ismeretek fontosságát a mindennapi életben és a tudományos fejlődésben.
- Tudja csoportosítani tanári segítséggel a változásokat aszerint, hogy megváltozott-e az anyagok minősége.
- Ismerje fel a vizsgált anyagok leglényegesebb fizikai és kémiai tulajdonságait.
- Tudja, hogy az oxigén és a víz elengedhetetlen feltétele az életnek.
- Ismerje a tűz hasznát és pusztítását. Ismerje a tűzoltás néhány alapszabályát.

ÉV VÉGE

- Legyen képes tájékozódni a napi sajtóban, ismereteket szerezni a médián keresztül, tudja azokat átadni, értelmezni.
- Fogalmazza meg tanári segítséggel, majd fokozódó önállósággal a vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait.
- Tudja, hogy a lúg veszélyes mérgező, ismerje kezelésének szabályait.
- Mondjon példát lúgok hasznosítására.

8. osztály

FÉLÉV

- A tanuló ismerje a tanult elemek és vegyületek nevét.
- Tudjon példát mondani felhasználásukról, jelentőségükről az ember életében.

ÉV VÉGE

- Ismerje azokat a veszélyeket, amelyeket a tanult kémiai anyagok jelenthetnek, tartsa be kezelésük, tárolásuk szabályait.
- Tudja, hogy a vásárolt termékek használata előtt mindig el kell olvasni a használati utasítást és azt maradéktalanul be kell tartani.

TÖRTÉNELEM

5. osztály

FÉLÉV

- A tanuló legyen tájékozott saját életeseményei alapján a múlt–jelen–jövő relációs rendszerben.
- Ismerje saját helyét, szerepét a családjában.
- Mutassa be az iskolai közösséget közvetlen tapasztalatszerzés, saját élmény alapján.
- Meséljen családjá és iskolája múltjából érdekes történeteket.
- Ismerje lakóhelyének településformáját, természeti szépségeit, gazdasági értékeit. Legyen képes ezek rövid szöveges bemutatására.
- Tudjon biztonságosan tájékozódni és közlekedni lakóhelyén.
- Ismerje és használja a lakóhely művészeti és kulturális szolgáltatásait.
- Tudjon különbséget tenni a történelem különböző megismerési forrásai között.
- Legyenek elemi összehasonlító fogalmai a távoli korban és a ma élő emberek életmódjáról.

ÉV VÉGE

- Ismerje fel a tanult korokat – ruházatot, használati tárgyakat, jellegzetes épületeket – képről.
- Legyen képes beszélni Jézus születéséről, a kereszténység kialakulásáról.
- Értékelje a Biblia jelentőségét, tudjon elmondani bibliai történetet.
- Mondja el önállóan a megismert mondák, legendák, történetek tartalmát.
- Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között.
- Legyen képes segítséggel rajzos beszámolókat készíteni.
- Ismerjen fel és nevezzen meg hazánk őskori és ókori emlékeiből legalább kettőt képről, filmről.

6. osztály**FÉLÉV**

- Tudja leolvasni, megmutatni a képes történelmi atlaszban a tanultakkal összefüggő történelmi helyeket.
- Olvassa le és mutassa meg vándorló őseink állomáshelyeit.
- Ismerje a letelepedés, a honfoglalás évszámát, valamint fontosabb emlékhelyeit.
- Tudjon érzelmileg azonosulni a honfoglalással, a magyarság életében betöltött szerepével.
- Tudja megnevezni a tanult korok uralkodóit, beszéljen tetteikről.
- Legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, következtessen a tanulságokra.

ÉV VÉGE

- Legyen képes példákkal illusztrálni az ország fennmaradásának, a magyarság megmaradásának küzdelmeit.
- Legyen képes ismereteit bővíteni forrásanyagok felhasználásával, olvasson rövid részleteket a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Tudja a tanult évszámokat az időszalagon elhelyezni, az események helyszíneit a térképen megmutatni.
- Mondjon példákat a történelmi események művészeti megjelenítésére.

7. osztály**FÉLÉV**

- Tudjon megnevezni a lakóhelyén működő helyi közösségeket, ismerje alapvető tevékenységeiket, mondjon gyakorlati példákat.
- Ismerje lakóhelyén a lakossági ügyintézés intézményeit, tudja hova, milyen ügyben lehet fordulni.
- Tudja kezelni a kiemelkedő személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat.
- Legyen képes szóban felvázolni rövid életrajzi portrét egy általa példaképnek tartott történelmi személyiségről.
- Ismerjen fel az egyes korok eseményei között történelmi összefüggéseket, készítsen azokról vázlatot.
- Ismerje a legjellegzetesebb reformkori személyiségek nézeteit, érveljen, vitázzon a megismert tények alapján.

ÉV VÉGE

- Tudjon összefüggéseket említeni a világ- és a magyar történelem eseményei között. Az ok-okozati összefüggések felismeréséből, a következtetésekből legyen képes elemi ítéletalkotásokra.
- Megadott szempontok alapján elemezze a társadalmi, gazdasági változásokat, konkrét példákkal mutasson rá a fejlődésre.
- Tudja a tanult történelmi évszámokat.
- Jártasság szintjén használja a képes történelmi atlaszt.

- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúban való részvétel.
- Legyen képes a térképről önállóan leolvasni a háborús eseményeket, használja fel a térképet szóbeli feleletéhez.

8. osztály

FÉLÉV

- Utasítsa el a nemzeti, faji gyűlöletet.
- Legyen magatartásában megnyilvánuló magyar és európai azonosságtudata.
- Ismerjen néhány történelmi témájú irodalmi művet, filmet.
- Legyen képes tankönyvből önállóan felkészülni, könyvtárban forrásanyagot keresni, irodalmi ismeretei alapján illusztrációkat gyűjteni adott témához.
- Alkalmazza a tanulás során gyűjtött anyagot, a kortársak visszaemlékezéseit.

ÉV VÉGE

- Hazánk a vesztes háború után.
- A pártállam kialakulása. Új kormányprogram – Nagy Imre.
- Forradalom és szabadságharc 1956. – helytörténeti vonatkozások.
- A Kádár-korszak. A pártállam összeomlása – vissza a demokráciához.
- A békés rendszerváltás – a Magyar Köztársaság létrejötte 1989. október 23.
- A demokratikus intézményrendszer kialakulása – az Antall-kormány megalakulása.

Jegyzék

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	A	B	C
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	Tanterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen), figyelembe véve az iskola munkarendjét, osztályonként 1	Figyelembe vehető a szaktanterem is. A terem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 1,5 m ² /fő.
3.	Csoportterem	legfeljebb nyolc osztállyal működő általános iskolában 4; 16 osztállyal működő általános iskolában 6; 24 osztállyal működő általános iskolában 8 gimnáziumban, szakközépiskolában, szakiskolában osztályonként 0.5 csoportterem	A csoportterem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő.
4.	szaktanterem a hozzá tartozó szertárral	a II/2. pontban foglaltak szerint iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1-1; a legfeljebb négy osztállyal működő iskolában társadalomtudományi szaktanterem 1 és művészeti nevelés szaktanterem 1	
5.	laboratóriumok a hozzájuk kapcsolódó szertárakkal	iskolánként (székhelyen és telephelyen),	Gimnázium, szakközépiskola, szakiskola intézményekben.
6.	műhelyek a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel	iskolánként (székhelyen és telephelyen),	Szakközépiskola, szakiskola intézményekben.
7.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	ha a tanulót a többi tanulóval együtt oktatják iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha a tanulót a többi tanulótól külön oktatják négy osztályonként 1	
8.	iskolapszichológusi szoba	ha az iskolapszichológus alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
9.	tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, wc-vel)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Általános iskolában, gimnáziumban, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van; kizárólag szakképző évfolyammal működő iskola esetén abban az esetben, ha az iskolát legalább százharminc tanuló befogadására létesítették. Az Nkt. 27. § (11) bekezdés előírásának teljesülésére tekintettel, további tornaterem létesítése abban az esetben kötelező, ha a tanulók számára aránytalan terhelés és többletköltség nélkül nem biztosítható más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény

			üzemeltetőjével kötött megállapodással a még szükséges tornaterem. A tornaterem és az ahhoz szükséges öltöző, valamint vizesblokk a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában helyben biztosítható, továbbá, ha gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak, mindezt akadálymentesen kell létesíteni.
10.	tornaszoba vagy tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, wc-vel)	iskolánként (székhelyen, telephelyen) harminc mozgáskorlátozott tanulónként 1	Szakközépiskolában, szakiskolában, ha a tornaterem nem kötelező, vagy a tornaterem a székhelyen van és annak igénybevitelére nincs lehetőség, továbbá a mozgáskorlátozott tanuló esetén helyben, akadálymentes WC, zuhanyzó kialakításával.
11.	gyógytestnevelési/erőnléti terem	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában ott, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak helyben.
12.	Sportudvar	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	helyettesíthető a célra alkalmas szabadterülettel, szabadtéri létesítménnyel; kiváltható szerződés alapján igénybe vett sportlétesítménnyel
13.	intézményvezetői iroda	iskola székhelyén és az iskola azon telephelyén, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	
14.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában az intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	
15.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező székhelyen és telephelyen 1	
16.	iskolaittkári iroda	iskola székhelyén 1	
17.	könyvtár (adattár, klub)	iskolánként 1	Általános iskolában, gimnáziumban, továbbá a szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár látja el. A létesítésre kerülő könyvtár legalább egy olyan a használók által könnyen megközelíthető helyiség kell, hogy legyen, amely alkalmas háromezer könyvtári dokumentum befogadására, az állomány (állományrész) szabadpolcos elhelyezésére és legalább egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatására.
18.	Könyvraktár	iskolánként 1	általános iskolában, gimnáziumban, továbbá a szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár látja el.
19.	orvosi szoba, elkülönítővel	iskolánként 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az iskola-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint, a tanulók ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül – a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában helyben biztosítva.

20.	Kiszolgáló helyiségek		
21.	Sportszertár	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
22.	általános szertár	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
23.	karbantartó műhely	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógytárgyak, konduktív pedagógiai iskolában.
24.	kerekesszékek tároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógytárgyak, konduktív pedagógiai iskolában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak.
25.	aula (előtér, közösségi tér)	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Az aula kialakítása nem kötelező, amennyiben a nevelési-oktatási intézményben vagy annak közelében található közösségi térben megoldhatók azok a funkciók, amelyekre az aula szolgál.
26.	Porta	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nyolc évfolyammal alapított általános iskolában, gimnáziumban, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van.
27.	Ebédlő	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	kivéve, ha az étkeztetést iskolán kívül oldják meg
28.	Főzőkonyha	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
29.	Melegítőkonyha	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
30.	tálaló-mosogató	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
31.	szárasáru raktár	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
32.	földesáru raktár	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
33.	Éléskamra	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
34.	felnőttek étkező	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	kivéve, ha az étkeztetést iskolán kívül oldják meg
35.	Teakonyha	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
36.	személyzeti öltöző	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1	
37.	személyzeti mosdó-zuhanyzó	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1 24 osztállyal működő iskola székhelyén, telephelyén nemenként 2	
38.	személyzeti WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
39.	tanulói WC helyiség	iskolánként (székhelyen, és telephelyen), szintenként, nemenként 1	A tanulói létszám figyelembevételével.
40.	technikai alkalmazotti mosdó-zuhanyzó, WC helyiség	iskolánként (székhelyen, telephelyen) nemenként 1	
41.	Élelmiszerhulladék-tároló	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
42.	egyéb raktár	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	
43.	WC helyiség és mosdó mozgáskorlátozottak számára felszerelve	tanulói létszám szerint	

HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Tanterem		
2.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	Életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak, középsúlyos értelmi fogyatékosok és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál – szükség szerint – egyéni megvilágítási lehetőséggel; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval.
3.	nevelői asztal, szék	tantermenként 1	
4.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
5.	Tábla	tantermenként 1	
6.	ruhatároló (fogas)	tanulók létszámának figyelembevételével	
7.	Szeméttároló	helyiségenként 1	
8.	sötétítő függöny	ablakonként	az ablak lefedésére alkalmas méretben
9.	2. Szaktantermek (a tantermi alapfelszereléseken felüli igények)		
10.	a) számítástechnikai terem		
11.	tábla + flipchart	1	
12.	Számítógépasztal	tanulónként 1	
13.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	tanulónként 1 felszerelés	
14.	Informatikai szoftverek, programok	szükség szerint	a pedagógiai program előírásai szerint
15.	szkenner	1	
16.	b) társadalomtudományi szaktanterem		
17.	nyelvi labor berendezés	tíz-tizenöt tanuló egyidejű foglalkoztatására	ha az oktatás részben vagy egészben nem magyar nyelven folyik; számítógépes nyelvi oktatással kiváltható
18.	Magnetofon	1	
19.	CD író, lejátszó, hangszóró	1	
20.	mikrofon, erősítő, fejhallgató	1	
21.	DVD (lejátszó, felvevő)	1	
22.	írásvetítő vagy projektor	1	
23.	c) természettudományi szaktanterem		
24.	vegyszerálló tanulói asztalok (víz, gáz csatlakozással)	három tanulónként 1	
25.	Elszívóberendezés	tantermenként 1	
26.	vegyszerálló mosogató	két asztalanként 1	
27.	fali mosogató	tantermenként 1	
28.	Poroltó	tantermenként 1	
29.	Elsősegélydoboz	tantermenként 1	
30.	eszköz- és vegyszerszekrény	2	
31.	méregszekrény (zárási)	1	elhelyezése a szertárban

32.	eszközszállító tolókocsi	tantermenként 1	
33.	törpefeszültségű csatlakozások	tanulóasztalonként 1	
34.	d) művészeti nevelés szaktanterem		
35.	rajzasztal (rajzpad, rajzbak)	tanulók létszámának figyelembevételével 1 hely	
36.	tárgyasztal (állítható)	tantermenként 2	
37.	mobil-lámpa (reflektor)	2	
38.	vízcsap (falikút)	2	
39.	Pianínó	iskolánként 1	
40.	ötvonalas tábla	tantermenként 1	
41.	CD vagy lemezjátszó, magnetofon	tantermenként 1	
42.	Tárolópolcok	tantermenként 1	
43.	e) technikai szaktanterem		(életvitel és gyakorlati ismeretek céljait is szolgálhatja)
44.	tanulói munkaasztal	tizenöt tanuló részére	
45.	állítható magasságú támla nélküli szék	tizenöt tanuló részére	
46.	f) gyakorló tanterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	gimnáziumban a munkába állást előkészítő oktatáshoz; szakközépiskolában a szakmai előkészítő ismeretek oktatásához; szakiskolában munkába álláshoz, életkezdéshez szükséges ismeretek átadásához; e feladat megoldható a számítástechnikai, illetve technika szaktanteremben is
47.	3. logopédiai foglalkoztató egyéni fejlesztő szoba (berendezése az óvodában meghatározottak szerint)		
48.	4. tornaszoba		
49.	Kislabda	5	
50.	Labda	5	
51.	Tornaszőnyeg	2	
52.	Tornapad	2	
53.	Zsámoly	2	
54.	Bordásfal	2	
55.	Mászókötél	2	
56.	Gumikötél	5	
57.	Ugrókötél	5	
58.	Medicinlabda	5	
59.	Stopper	1	
60.	kiegészítő tornakészlet	1	
61.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések		sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
62.	5. Iskolapszichológusi szoba		
63.	Asztal	1	
64.	Szék	4	
65.	Zárható irattároló szekrény	1	
66.	Számítógép perifériákkal	1	
67.	ruhatároló (fogas)	1	
68.	Szeméttároló	1	
69.	Telefonkészülék	1	
70.	Szőnyeg	1	
71.	6. Tornaterem (mindazok a felszerelések, amelyek a tornaszobában,		

	továbbá)		
72.	kosárlabda palánk	2	
73.	Gyűrű	1	
74.	Mászórúd	1	
75.	Mászókötél	2	
76.	Bordásfal	10	
77.	7. Sportudvar		
78.	szabadtéri labdajáték felszerelése	1	bármelyik játék kiválasztható
79.	magasugró állvány, lécs	1	
80.	távol-, magasugró gödör	1	homokkal vagy szivaccsal
81.	Futópálya	1	lehetőség szerint kialakítva
82.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések	egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	sajátos nevelési igényű tanulókat oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
83.	8. Intézményvezetői iroda		
84.	Íróasztal	1	
85.	Szék	1	
86.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
87.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
88.	számítógépasztal és szék	1-1	
89.	Íratszekrény	1	
90.	digitális adathordók részére szekrény	1	
91.	Fax	1	
92.	Telefon	1	
93.	9. Nevelőtestületi szoba		
94.	fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	
95.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	
96.	napló és folyóirattartó	1	
97.	Könyvszekrény	2	
98.	Fénymásoló	1	
99.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
100.	számítógépasztal, szék	1-1	
101.	ruhásszekrény vagy fogasok	pedagóguslétszám figyelembevételével	
102.	Tükör	1	
103.	10. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, iskolatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
104.	asztal	felnőtt létszám figyelembevételével	
105.	Szék	felnőtt létszám figyelembevételével	
106.	Íratszekrény	1	
107.	számítógépasztal és szék	1	
108.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal		
109.	Telefon		közös vonallal is működtethető
110.	11. Könyvtár		
111.	tanulói asztal, szék	egy iskolai osztály, egyidejű foglalkoztatásához	életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; mozgáskorlátozottak

		szükséges mennyiségben	székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
112.	egyedi világítás	olvasóhelyenként 1	
113.	könyvtárosi asztal, szék	1-1	asztal egyedi világítással
114.	szekrény (tároló)	háromezer könyvtári dokumentum elhelyezésére	
115.	tárolók, polcok, szabadpolcok	2	
116.	létra (polcokhoz)	1	
117.	Telefon	1	közös vonallal is működtethető
118.	Fénymásoló	1	
119.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1-1	
120.	Televízió	1	
121.	CD vagy lemezjátszó	1	
122.	írásvetítő vagy projektor	1	

NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	Tananyagok		
2.	tárgyak, eszközök, információhordozók az iskolai pedagógiai programjában előírt tananyag feldolgozásához	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	pedagógiai programban foglaltak szerint
3.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tananyagok	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	sajátos nevelési igényű tanulókat oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
4.	magnetofon	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha legalább négy osztály működik, további 1, beszéd fogyatékos tanulókat nevelő iskolában – mikrofonnal – osztályonként 1	szaktanteremnél felsorolton kívül; bárhol szükség szerint elhelyezhető
5.	CD vagy lemezjátszó	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető
6.	Televízió	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSÁNAK TOVÁBBI ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	Látási fogyatékosok		
2.	Olvasótelevízió	tíz tanulóként 1	alig- és gyengénlátó tanulókat oktató iskolában
3.	Nagyítók	tanulói létszám szerint	alig- és gyengénlátó tanulókat oktató iskolában, az érintett tanulóknak
4.	kézikamerás olvasókészülék	tíz tanulóként 1	alig- és gyengénlátó tanulókat oktató iskolában
5.	speciális könyvtartó eszköz	tanulói létszám szerint 1	alig- és gyengénlátókat oktató

			iskolában
6.	számítógép színes, nagyító programmal	tíz tanulóként 1	alig- és gyengénlátót oktató iskolában
7.	világító színű, erősen kontrasztos, illetve nagyított méretű demonstrációs ábragyűjtemény	osztályonként 1	alig- és gyengénlátót oktató iskolában
8.	Pontírógép	tanulói létszám szerint 1	vakot, aliglátó tanulót oktató iskolában
9.	Pontozó	tanulói létszám szerint 1	
10.	Braille-tábla	tanulói létszám szerint 1	
11.	számítógép beszélő szintetizátorral vagy Braille-kijelzővel	tíz tanulóként 1	
12.	Braille-nyomtató	iskolánként 1	
13.	Optacon	iskolánként 1	
14.	Scanner	iskolánként 1	
15.	speciális rajzeszköz készlet	tanulóként 1	
16.	Abakusz	tanulóként 1	
17.	Hallási fogyatékosok		
18.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	tanulói létszám szerint 1	
19.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	iskolánként 1	
20.	zöld alapon sárga, széles vonalközű tábla	tantermenként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
21.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	iskolánként 1	
22.	a nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas elektronikus eszközök	iskolánként 1	
23.	a nyelvi fejlődésükben akadályozottak kommunikációját segítő nyelv szemléltetésére alkalmas audiovizuális és/vagy elektronikus eszköz	iskolánként 1	
24.	Testi fogyatékosok, mozgáskorlátozottak		
25.	fogyatékosághoz igazodó egyénre szabott eszközök	tanulói létszám szerint, tantárgyanként szükség szerint	pedagógiai programban foglaltak szerint
26.	állítható magasságú tábla	tantermenként 1	mozgásfogyatékos tanulót oktató iskolában

EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik
2.	Elsősegélyláda	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
3.	gyógyszertár (zárható)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

A Tiszalúci Arany János Általános Iskola

Intézkedési terve a 2020/2021. tanévre

Az Intézkedési terv módosításig vagy visszavonásáig marad érvényben.

Az Intézkedési terv kidolgozását a Magyarországon lévő járványügyi helyzet és a szeptember elsején hagyományos keretek között megkezdődő nevelés-oktatás indokolja.

Fegyelmezett, tudatos viselkedésre van szükség a koronavírus elleni védekezésben!

A védekezés minél hatékonyabb megvalósulása érdekében az alábbi eljárásrend szerint fogunk eljárni:

Az intézmény látogatása

Az oktatási intézményt kizárólag egészséges tanuló látogathatja. Kérjük a T. Szülőket, hogy beteg, köhögő, tüsszögő vagy lázas gyermeket NE engedjenek el vagy NE hozzanak el az iskolába!

A szülő felelőssége, hogy amennyiben gyermekénél vírusra utaló tüneteket észlel, a Nemzeti Népegészségügyi Központ aktuális eljárásrendje alapján gondoskodnia kell orvosi vizsgálatáról, illetve köteles az iskolát értesíteni, ha a gyermeknél koronavírus-gyanú vagy igazolt fertőzés áll fenn.

A távolságtartás érdekében – fő szabály szerint - az alsó tagozat a „Kovács-kaput”, a felső tagozat a Hársfa utcai főbejáratot használhatja!

A bejárat ajtóknál elhelyezésre kerülő vírusölő hatású kézfertőtlenítő használata, és a testhőmérséklet mérése mindenki számára kötelező!

Kérjük a T. Szülőket, hogy gyermeküket maszkkal, saját tisztálkodó felszereléssel, egyéni igény esetén saját kézfertőtlenítővel lássák el! Az órát tartó tanító, tanár határozza meg: mikor, mettől-meddig kell a tanulónak maszkot viselnie, vagy esetleg ki kap a viselése alól felmentést! Megköveteljük a megfelelő védőtávolság betartását, a maszk kötelező viselését a büfé, az ebédlő, az illemhely megközelítéséhez, a folyosón közlekedéshez.

A diákokon és az intézményben dolgozókon kívül szülők és külsős emberek csak indokolt esetben léphetnek be, szájmásk használátával. A portás feljegyzi a belépő nevét, a belépési szándék okát, az érkezés és a távozás idejét.

Felnőttek ügyintézés céllal, telefonon történt előzetes egyeztetést követően kereshetik fel az iskolát: útjuk az intézményben csupán a titkárságra vagy az igazgatói helységbe vezethet!

Szülő nem jöhet be az iskola területére gyermeke behozatala vagy elvitele céljából!

Otthon maradt taneszközt vagy tízórait hivatalsegédeink nem vehetnek át és nem továbbíthatnak a gyermekeknek!

A tantermi oktatás kereteit lehetőségeinkhez mérten osztályokhoz rendeljük. Felső tagozatban - tantermeink kis befogadóképessége miatt – minél többször alkalmazunk csoportbontást, hogy a gyermekek tanórákon minél kevesebben tartózkodjanak egy légtérben. Ezért ezekben a csoportszobákban, szaktantermekben a tanórák után fertőtlenítést végzünk.

Minden helyszínen (osztálytermek, szaktantermek, büfé, étterem, folyosók, stb.) igyekszünk az optimális védőtávolság betartására, betartatására.

Iskolai programjainkat (nemzeti ünnepek, kirándulások, diákönkormányzati programok) az Operatív Törzs által meghatározott ajánlások szerint szervezzük.

Az első féléves szülői értekezleteinket a járványügyi szabályok betartásával megtartjuk. Pontos időpontokat, illetve helyszíneket a KRÉTA-felületen, a honlapon és az osztályfőnökök által juttatunk el a szülőkhöz.

Környezeti feltételek

Intézményünk minden mosdójában vírusölő hatású kézfertőtlenítőt biztosítunk. Kéztörlésre papírtörlő áll rendelkezésre.

A korosztálynak megfelelő tájékoztatást a személyi higiéné alapvető szabályairól főként osztályfőnöki órák keretein belül végezzük el, de betartása, tudatosítása a szülő és az iskola együttes feladata.

A szaktantermeket napi többszöri fertőtlenítéssel, az osztálytermeket, amennyiben nem történik váltás az osztályok között naponta, a mosdókat minden szünetben igyekszünk fertőtleníteni. További takarítás, fertőtlenítés történik az egész napos osztályokban az ebédidő

alatt. A padok tetején és a padokban a tanulók nem tarthatják a tanfelszerelésüket. Fokozottan figyelünk az étkezési helyszínek tisztaságára. Egy időben 25-25 tanuló étkezhet. A sorban állás elkerülése érdekében a csoportok előre elkészített időbeosztás alapján közelítik meg az étkezőt. A fokozott ügyelet és a kellő védőtávolság betartatásával igyekszünk optimalizálni az ebédtetés folyamatát. A további szervezési és működési feladat az étkezés üzemeltetőjének a felelőssége. Kiemelt figyelmet biztosítunk a termék rendszeres szellőztetésére.

Tanulói hiányzások

Az iskola egészségügyi ellátása zavartalanul működik, a védőnői, az iskolaorvosi teendők ellátása a járványügyi óvintézkedések betartatásával folyamatos.

Ha gyermeknél, pedagógusnál, egyéb dolgozónál fertőzés tünetei észlelhetők, az erre a célra kijelölt elkülönítő helységben haladéktalanul el kell a közösségtől választani. Minden gyanús esetet azonnal közölni kell az iskolaorvossal, az iskolavezetéssel. A szülőknek, a nevelőknek, az intézmény vezetésének kötelessége egymás tájékoztatása, értesítése.

Igazolt hiánynak tekintjük, ha a tanuló hatósági karanténba került és erről igazolást hoz. Számára erre az időszakra a pedagógusokkal egyeztetett on-line kapcsolattartási forma melletti oktatásra van lehetőség. Koronavírus megbetegedésből történt felgyógyulása után a tanuló az intézményt csak orvosi engedéllyel látogathatja!

Minden egyéb esetben a hiányzások elbírálására a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a mérvadó.

Veszélyhelyzetre vonatkozó külön rendelkezések

Az intézkedési terv értelmében, ha valamelyik köznevelési intézményt közvetlenül érintő megbetegedés történik, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzeti Népegészségügyi Központ a területi népegészségügyi hatósággal közösen megvizsgálja, hogy milyen intézkedést szükséges az adott intézményben meghozni. Egyedi, intézményre vonatkozó döntést az Operatív Törzs hoz meg, amelynek egyik formája lehet a tantermen kívüli, digitális munkarend elrendelése.

Tisztelt Szülők!

Kérjük, a hiteles információk eljuttatása érdekében a KRÉTA-felület üzeneteit figyeljék, továbbá intézményünk honlapját, facebook-oldalát és az osztályfőnökök által működtetett felületeket!

Gyermekeink és az intézmény dolgozóinak védelmének érdekében arra kérek minden érintettet, hogy a fenti protokollt minden esetben tartsuk be! Megértésüket és segítő közreműködésüket előre is köszönöm!

Herczeg Lajos
intézményvezető

Tiszalúc, 2023. február 1.